

ZBORNÍK SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

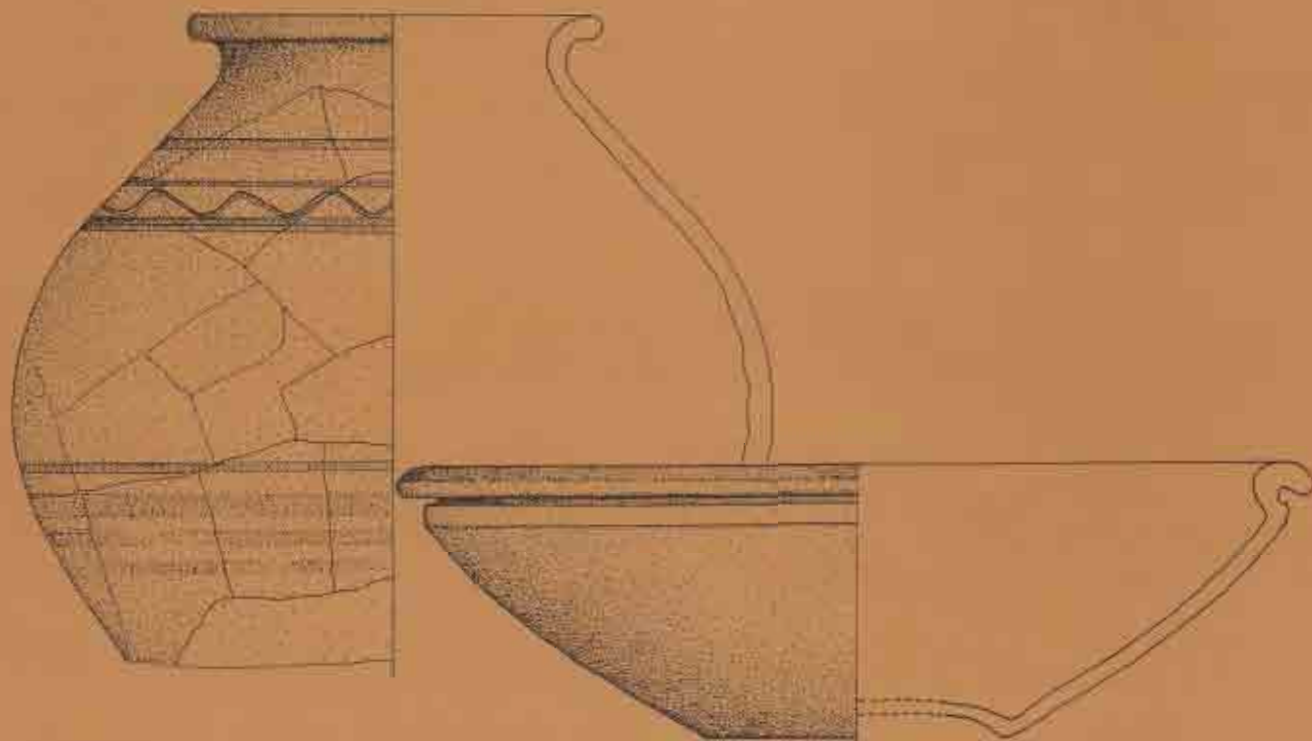
ARCHEOLÓGIA

SUPPLEMENTUM 1

Radoslav ČAMBAL

BRATISLAVSKÝ HRADNÝ VRCH
– AKROPOLA NESKOROLATÉNSKEHO OPPIDA

DER BRATISLAVAER BURGHÜGEL
– DIE AKROPOLIS VON SPÄTLATÈNEZEITLICHEM OPPIDUM

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM-ARCHEOLOGICKÉ MÚZEUM

Bratislava

2004

ZBORNÍK SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO MÚZEA

ARCHEOLÓGIA

SUPPLEMENTUM 1

Radoslav ČAMBAL

BRATISLAVSKÝ HRADNÝ VRCH
– AKROPOLA NESKOROLATÉNSKEHO OPPIDA

DER BRATISLAVAER BURGHÜGEL
– DIE AKROPOLIS VON SPÄTLATÈNEZEITLICHEM OPPIDUM

SLOVENSKE NÁRODNÉ MÚZEUM-ARCHEOLOGICKÉ MÚZEUM

Bratislava
2004

ZBORNÍK
SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO MÚZEA
ARCHEOLÓGIA
SUPPLEMENTUM 1

Vedecký redaktor
PhDr. Juraj Bartík, PhD.

Odborný a výkonný redaktor
PhDr. Beata Egyházy-Jurovská

Kresby: Mgr. Radoslav Čambal

Preklad do nemeckého jazyka: Mgr. Jana Kličová

Layout, tlač: ACADEMIC ELECTRONIC PRESS, Bratislava

Vydalo: Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum, Bratislava 2004
Náklad: 300 kusov

© Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum, Bratislava 2004

ISBN 80-8060-141-0

Od roku 1991 zostavujú pracovníci Slovenského národného múzea-Archeologického múzea samostatné periodikum, Zborník Slovenského národného múzea, Archeológia, z ktorého vyšlo do roku 2004 štrnásť čísiel. Obmedzený rozsah strán a formát však nedovoľuje zverejňovanie prác väčšieho rozsahu, či už katalógov alebo štúdií. Túto úlohu by mali plniť jeho samostatné prílohy SUPPLEMENTUM, ktoré tak iným spôsobom doplnia edíciu Fontes Archeologického ústavu SNM, z ktorej posledná monografia vyšla v roku 1985.

Predložená práca Mgr. Radoslava Čambala: Bratislavský hradný vrch – akropola neskorolaténskeho oppida má za cieľ zverejnenie a vyhodnotenie keltského osídlenia z hradného vrchu v Bratislave. Dúfame, že publikácia nálezov z tejto významnej lokality prispeje k poznaniu neskorolaténskeho osídlenia na strednom Dunaji.

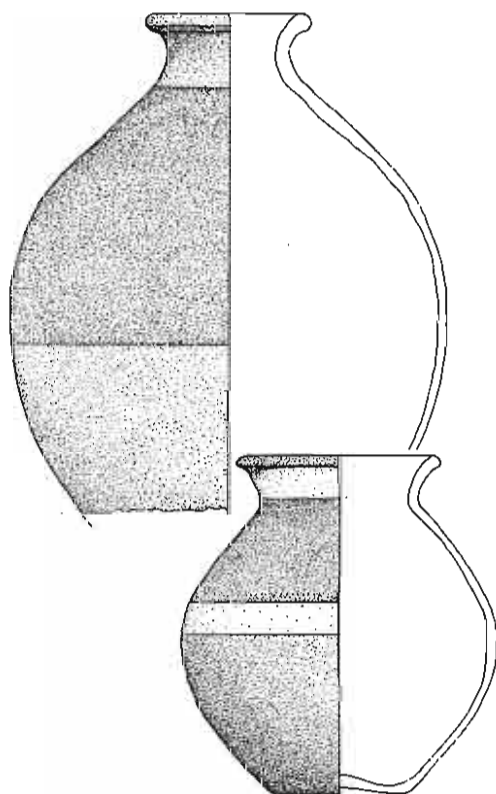
Seit dem Jahre 1991 stellen die Angestellten des Slowakischen Nationalmuseums-Archäologischen Museums ein selbstständiges Periodikum zusammen, Zborník Slovenského národného múzea, Archeológia, von dem bis zum Jahre 2004 vierzehn Bände erschienen. Der beschränkte Seitenumfang und das Format erlauben jedoch keine Veröffentlichung der Arbeiten von großem Ausmaß, ob Katalogen oder Studien. Diese Aufgabe sollten die selbstständigen Beilagen – SUPPLEMENTUM erfüllen, die somit auf eine andere Weise die Edition Fontes des Archäologischen Instituts des Slowakischen Nationalmuseums ergänzen, deren letzte Monographie im Jahre 1985 erschienen ist.

Die vorgelegte Arbeit von Mgr. Radoslav Čambal: Der Bratislavaer Burghügel – die Akropolis von spätlatènezeitlichem Oppidum soll die Veröffentlichung und Bewertung der keltischen Besiedlung aus dem Bratislavaer Burghügel bringen. Wir hoffen, dass die Publikation der Funde aus dieser bedeutenden Fundstelle zur Erkenntnis der spätlatènezeitlichen Besiedlung an der Mitteldonau beiträgt.

Juraj Bartík

OBSAH – INHALT

Úvod	7
Einführung	
Dejiny výskumu Bratislavského hradu	8
Forschungsgeschichte der Bratislavaer Burg	
Geografické prostredie hradného vrchu	9
Geographische Bedingungen des Burghügels	
Metodika výskumu	11
Forschungsmethodik	
Sídliskové objekty	12
Siedlungsobjekte	
Fortifikácia	13
Fortifikation	
Opis nálezového materiálu	15
Beschreibung des Fundmaterials	
Keramika	15
Keramik	
Typológia keramiky	16
Keramiktypologie	
Hrnce – skupina I	16
Töpfe – Gruppe I	
Fľašovité/vázovité nádoby – skupina II	17
Flaschen-/vasenförmige Gefäße – Gruppe II	
Súdkovité nádoby – skupina III	18
Tonnenförmige Gefäße – Gruppe III	
Poháre – skupina IV	19
Becher – Gruppe IV	
Misy – skupina V	19
Schüsseln – Gruppe V	
Trojnožky – skupina VI	20
Dreifüße – Gruppe VI	
Zásobnicové nádoby – skupina VII	20
Vorratsgefäße – Gruppe VII	
Pokrývky – skupina VIII	21
Deckel – Gruppe VIII	
Cedníky – skupina IX	21
Siebgefäße – Gruppe IX	
Výzdobné motívy na sídliskovej keramike	22
Verzierungsmotive auf der Siedlungskeramik	
Rytá sekundárna výzdoba na keramike	22
Sekundäre Ritzverzierung auf der Keramik	
Maľovaná keramika	23
Bemaltkeramik	
Typológia nádob maľovanej keramiky	24
Gefäßtypologie der Bemaltkeramik	
Hrnce – skupina I	25
Töpfe – Gruppe I	
Fľašovité/vázovité nádoby – skupina II	25
Flaschen-/vasenförmige Gefäße – Gruppe II	
Súdkovité nádoby – skupina III	25
Tonnenförmige Gefäße – Gruppe III	
Misy – skupina V	25
Schüsseln – Gruppe V	
Pokrývky – skupina VIII	26
Deckel – Gruppe VIII	
Rozbor maľovaného výtvarného štýlu	26
Stilanalyse der Bemalung	
Vyhodnotenie keramického materiálu	27
Auswertung des Keramikmaterials	

Prasleny	30
Spinnwirtel	
Kovové predmety	31
Metallgegenstände	
Súčasti a doplnky odevu	32
Gewandteile und Accessoires	
Palmetovitá zápona z opaska	32
Palmettenförmiger Gürtelhaken	
Jazykovité nákončie remeňa	34
Riemenzunge	
Spona stredolaténskej konštrukcie	35
Fibel vom Mittellatèneschema	
Dvojdielna bronzová puklička/nit	36
Zweitellige Bronzewecke/Niet	
Bronzový ozdobný nit s trňom a podložkou	37
Dekorativer Bronzeniet mit Dorn und Unterlage	
Bronzová perla/objímka	38
Bronzeperle/-hülse	
Náramky	38
Armringe	
Jednoduchý hladký náramok	38
Einfacher Glattarmring	
Špirálovitý náramok	38
Spiralarmring	
Rímske importované bronzové nádoby	39
Importierte römische Bronzegefäße	
Pohyblivá bronzová ataša z misy typu Eggers 91/92	39
Bewegliche Bronzeattasche von einer Schüssel vom Typ Eggers 91/92	
Sklo	41
Glas	
Korálik/perla zo sklovitej hmoty	41
Perle aus glasartiger Masse	
Militária	41
Militaria	
Železné hroty šípov	41
Eiserne Pfeilspitzen	
Železný nôž	42
Eisenmesser	
Mince	42
Münzen	
Strieborná tetradrachma s nápisom ADNAMATI	42
Silberne Tetrachme mit der Inschrift ADNAMATI	
Strieborné západonorické mince typu Eis/Magdalensberg	43
Westnorische Silbermünzen vom Typ Eis/Magdalensberg	
Strieborné mince bratislavského typu Simmering	46
Die Silbermünzen Bratislavaer Variante des Simmeringer Typs	
Zlatý mušľovitý statér	46
Goldener Muschelstater	
Záver	47
Schlussfolgerungen	
Literatúra	49
Literaturverzeichnis	
Resumé	55
Katalóg	79
Katalog	
Register tabuliek	124
Tafelnregister	
Tabuľky	127
Tafeln	

ÚVOD

Najvýraznejšia dominanta Bratislavy je hradný vrch. V neskorej dobe laténskej sa na území dnešnej Bratislavy-Starého mesta rozprestieralo keltské oppidum s akropolou na hradnom vrchu. Keltské osídlenie spadá do stupňov LTD1 a LTD2, t. j. do obdobia konca 2. storočia pred Kr. a takmer celého 1. storočia pred Kr. Keďže sa doteraz predpokladalo, že spomínaná lokalita bola v rámci neskorolaténskeho obdobia osídlená len v jeho staršej fáze, v stupni LTD1 (125 – 55 pred Kr.) (Pieta/Zachar 1993), v práci kladieme dôraz predovšetkým na materiálnu náplň stupňa LTD2 (55 – 0 pred Kr.) (Pieta/Zachar 1993). Materiálna náplň stupňa LTD2 doposiaľ nie je dostatočne spracovaná, čo súvisí aj so stavom výskumu. Úvodom je nutné spomenúť práve pred desiatimi rokmi zosnulého uznávaného a váženého odborníka na dobu laténsku PhDr. Leva Zachara zo Slovenského národného múzea-Archeologického múzea, ktorý má obrovský podiel na skúmaní a interpretácii keltského oppida a jeho materiálnej kultúry na území Bratislavy. Táto práca je postavená predovšetkým na katalógu nepublikovaných nálezov, získaných počas výskumu Bratislavského hradu pod vedením PhDr. B. Pollu, DrSc. a Prof. PhDr. T. Štefanovičovej, DrSc. Na základe zistených výsledkov sa vysloví k hypotéze o bratislavskom hradnom vrchu ako o akropole oppida a k chronológii jeho materiálnej náplne ako najdôležitejšej pramennej bázy.

Na úvod by som sa chcel poďakovať Prof. PhDr. T. Štefanovičovej, DrSc. za umožnenie spracovať a súhlas publikovať laténsky materiál z výskumu Bratislavského hradu. Za cenné rady, pripomienky a informácie k nepublikovanému materiálu ďakujem PhDr. J. Bartíkovi, PhD., Mgr. I. Bazovskému, PhDr. Z. Farkašovi, PhD., PhDr. K. Fűrýovej, PhDr. Š. Holčíkovi, CSc., PhDr. V. Turčanovi zo SNM-Archeologického múzea v Bratislave, PhDr. B. Lesákovi, Mgr. B. Resutíkovi, Mgr. A. Vrtelovi z Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, PhDr. E. Studeníkovej, CSc., Prof. PhDr. E. Krekovičovi, CSc. z Katedry archeológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave, PhDr. K. Pietovi DrSc. z Archeologického ústavu SAV v Nitre a Mgr. M. Gregorovi z Katedry geológie Prírodovedeckej fakulty UK.

DEJINY VÝSKUMU BRATISLAVSKÉHO HRADU

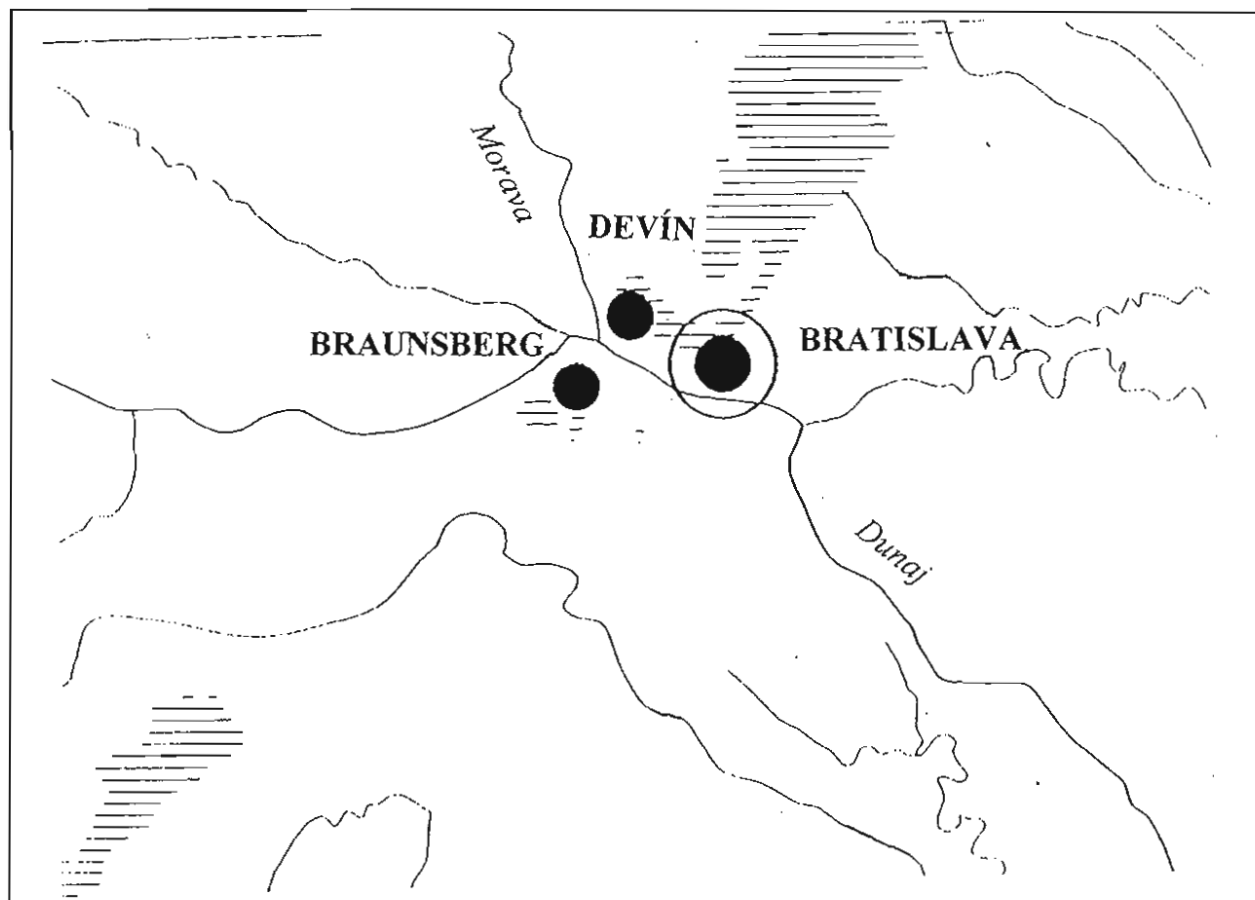
Bratislavský hrad svojou polohou v priestore Karpatsko-alpskej brány spočiatku nevzbudzoval záujem o svoju staršiu minulosť aj vďaka požiaru, po ktorom z neho zostala len ruina. Dejiny Bratislavského hradu boli spracované T. Štefanovičovou v jej publikácii Bratislavský hrad v 9. – 12. storočí z roku 1975 (Štefanovičová 1975, 7-9; Polla/Štefanovičová 1959, 5-9). Záujem o hrad nastal až neskôr na prelome 19. – 20. storočia, kedy sa T. Ortvy a E. Kumlík snažili článkami v miestnej tlači vzbudiť záujem o reštauráciu hradu, ako aj úpravu celého hradného kopca. Práce na úprave areálu hradu chceli spojiť aj s vykopávkami, pomocou ktorých chceli zistiť staršiu stavebnú fázu stredovekého hradu a polohu kostola najsvätejšieho Spasiteľa, ako aj rímskej stanice – castella, za základy ktorej považovali štvorcový pôdorys stredovekého hradu. Výskum však uskutočnený nebol vzhľadom na to, že hrad bol v správe vojenských úradov a nemalý podiel mal pravdepodobne aj nedostatok finančných prostriedkov. Preto bol v rokoch 1936 – 1937 podaný návrh na asanáciu hradu, na mieste ktorého mal byť postavený Krajinský úrad. Vďaka tomuto projektu bol vykonaný geologický prieskum spolu so zisťovacím archeologickým výskumom pod vedením Š. Janšáka v roku 1937, ktorý preskúmal osem z deviatich plánovaných sond. Sondy boli pomerne malé, steny mali rozmery asi 2 až 3 m a boli rozmiestnené najmä v okolí hradného paláca. Prvá sonda sa nachádzala na dnešnom nádvorí paláca, sonda 7 bola excentricky umiestnená v severnej časti hradného areálu a sonda 4 pod hornou južnou terasou. Takmer všetky sondy pretínali vysoké vrstvy stredovekých navážok, v dvoch prípadoch (sonda 1 a 6) sa narazilo na stredovekú architektúru. Staršie ako stredoveké osídlenie sa podarilo zistiť len v sondách 7 a 8, v oboch prípadoch pod 2,5 až 3 m hrubou navážkou. Skalné podložie sa nachádzalo v hĺbke 4 až 5 m pod dnešným povrchom. Nálezy starších sídliskových vrstiev v sondách 7 a 8 bolo možné datovať do obdobia eneolitu, t.j. badenskej kultúry, jej boľerázskeho stupňa, laténu a do slovanského obdobia. Výskumná činnosť bola prerušená udalosťami predchádzajúcimi druhej svetovej vojne, aj vojnou samotnou. Je nutné spomenúť aj archeologických nadšencov, ktorí sa snažili robiť „výskumy“ bez odborného vedenia. K nim možno po druhej svetovej vojne zaradiť výskum J. Pongráca a M. Farbu v rokoch 1948 – 1950, ktorí sa zamerali na vyčistenie zasypaných hradných priestorov, no vlastné výkopy nerealizovali. Plánovaná rekonštrukcia hradu po skončení druhej svetovej vojny začala v roku 1953 a v rámci nej bol naplánovaný aj systematický výskum hradu a jeho areálu. Spočiatku bol výskum poznačený živelnosťou, čo malo dopad aj na archeologický výskum. V rokoch 1953 – 1955 sa uskutočnil prieskum pod vedením Ing. arch. A. Piffľa ako príprava na detailnú rekonštrukciu hradu. Prieskumom bola vytýčená úloha vyčistiť zasypané architektonické časti a získať optimálne podklady na projekciu. Práce sa sústredili predovšetkým na objekt dnešného paláca, suterénu jeho južného a východného krídla, ako aj nádvoria, ktoré bolo skúmané sondážou. Prieskum bol uskutočnený aj v podzemných priestoroch, v ktorých sa nachádza aj pôvodná gotická studňa, ktorú sa podarilo vyčistiť. Výsledky prieskumu priniesli veľké množstvo nálezov materiálnej kultúry, predovšetkým z obdobia stredoveku. Komplexný archeologický výskum Bratislavského hradu začala v roku 1958 T. Štefanovičová pod vedením B. Pollu. Výskum bol plánovaný ako systematický. Na výskume sa od roku 1962 podieľal aj architekt A. Fiala. Výskumné práce bolo nutné sústrediť predovšetkým na miesta ohrozované stavebnou činnosťou a tieto podľa možností v predstihu preskúmať. Okrem toho bolo treba robiť záchranný výskum na miestach, kde sa na nálezy narazilo až v priebehu samotných stavebných činností. Až nakoniec bolo možné vytýčiť sondy z hľadiska riešenia problematiky pôvodného osídlenia hradného kopca. Výskum

bol spočiatku pod patronátom Mestského múzea v Bratislave ako zariadenia vtedajšieho Národného výboru mesta Bratislavy, ktorý bol investorom rekonštrukcie hradu. Neskôr prevzal zabezpečenie výskumu Archeologický ústav SAV, ktorý vzhľadom na rastúce výskumné požiadavky a s nimi spojené požiadavky zriadil osobitnú odbornú komisiu. Slovenské národné múzeum ako budúci užívateľ hradu prevzalo v roku 1966 celý areál a súčasne aj výskumné pracovisko a zabezpečovanie výskumných prác. Preto je aj materiál získaný počas výskumu evidovaný a uložený v zbierkach SNM-Archeologického múzea v Bratislave. Po ukončení výskumu bolo možné skonštatovať, že sa systematicky preskúmal objekt dnešného paláca, jeho suterény a takmer celé nádvorie. Plošným odkryvom bola preskúmaná aj časť hornej východnej terasy, kde boli objavené aj zvyšky sakrálnych architektúr z obdobia Veľkej Moravy a 10. – 11. storočia. Počas systematického archeologického výskumu sa podarilo doložiť intenzívne osídlenie z obdobia badenskej kultúry, jej boľerázkej fázy. Z obdobia staršej doby železnej, z kalenderberskej kultúry bol preskúmaný sídliskový objekt, z ktorého sa podarilo rekonštruovať niekoľko nádob (Štefanovičová 1974, 45 n.), ako aj identifikovať črep čiernej farby s výzdobou v podobe fragmentu hornej časti ženskej postavy v adoračnom geste, vyhotovenej rytím, plytkými jamkami a lemovanej vzorom, vyhotoveným pomocou radielka, ktorý lemuje ryté línie ženskej postavy. Črep pochádza pravdepodobne z amforovitej nádoby (nepublikované).

Laténsky materiál, spracovaný v tejto práci nebol doposiaľ spracovaný, až na niektoré bronzové predmety a časť mincí, publikované L. Zacharom (Zachar/Rexa 1988, obr. 25: 3; obr. 27; Pieta/Zachar 1993, 143 n.). Hromadný nález mincí z východnej terasy hradu bol publikovaný E. Kolníkovou (Kolníková 1996, 9 n.). Väčšina laténskeho materiálu pochádza v najväčšej miere z výskumu východnej terasy hradného kopca, kde bolo doložené intenzívne osídlenie z doby laténskej. Problémy pri výskume spôsobovalo prevrstvenie stredovekou stavebnou aktivitou, ktorou boli staršie, či už včasnostredoveké, ale hlavne stopy pravekého osídlenia ak nie zničené, tak značne poškodené. Preto nebolo možné v tejto práci interpretovať v tomto prípade laténske vrstvy a ani bližšie do nich zaradiť materiálnú náplň z nich získanú, čo sa prejavilo aj v problematickom chronologickom zaradení laténskeho materiálu do jednotlivých stupňov chronológie neskorkej doby laténskej. Napriek všetkým týmto ťažkostiam a nedostatkom priniesol archeologický výskum veľmi dôležité poznatky v tomto prípade o laténskom osídlení lokality hradného vrchu a jeho vzťahu k oppidu, nachádzajúcemu sa pod ním v jeho suburbiu na území Bratislavy-Starého mesta v neskorkej dobe laténskej.

GEOGRAFICKÉ PROSTREDIE HRADNÉHO VRCHU

Bratislavský hradný kopec patrí k prirodzeným dominantám mesta. Aj vďaka výsledkom archeologického výskumu je možné skonštatovať, že hradný vrch bol už od praveku dôležitým bodom v priestore Bratislavskej brány. Spolu s Devínskou Kobylou a jej predhorím je jedným z posledných výbežkov Malých Karpát nad Dunajom. Jeho strategickú polohu len dokresľuje prítomnosť brodu cez Dunaj priamo pod hradným vrchom aj z toho dôvodu, že riečište Dunaja sa v blízkosti Bratislavy v minulosti neustále rozvodňovalo a vytváralo močaristé a nepriechodné územie, čo len dotváralo výhodnú strategickú polohu spomínanej lokality.

Obr. 1 Neskorolaténske výšinné opevnené sídliská v priestore Bratislavskej brány zo stupňov LTD1 – LTD2 (Varsik 1999, 663, obr. 1)

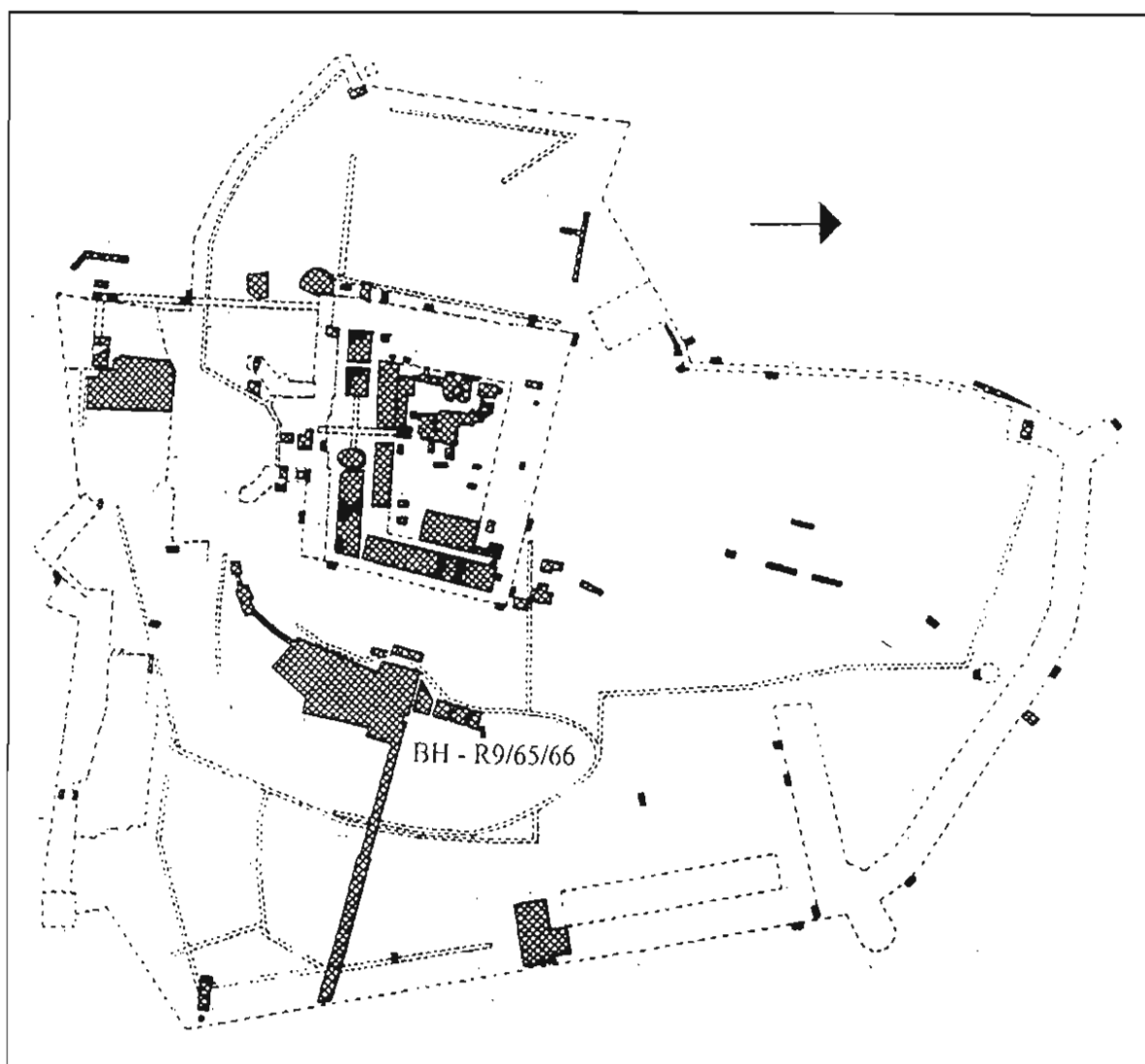
Výhodnosť tejto polohy ešte zvyrazňuje rieka Morava, ktorá sa do Dunaja vlieva pod Devínom a tvorí tak prirodzenú ochranu zo západu. Ako je známe, už od praveku prebiehali pozdĺž vodných tokov dôležité obchodné cesty. V rámci severného územia Karpatsko-alpskej brány malo územie Bratislavy veľmi výhodnú geografickú a strategickú polohu, ktorú dotvárali prirodzené prírodné prekážky ako už spomínané rieky Dunaj, Morava a severovýchodný hrebeň Malých Karpát. Tieto výhody sa prejavili predovšetkým v 1. storočí pred Kr., v období rozmachu neskorolaténskej civilizácie na jej území, čo sa odrazilo vo vybudovaní správneho, remeselného, hospodárskeho a mocenského centra – oppida na území Bratislavy-Starého Mesta, s jeho akropolou na hradnom vrchu. Priestor Bratislavskej brány, resp. Porta Hungarica bol v dobe laténskej dôležitým strategickým miestom, čo sa prejavilo aj vybudovaním ďalších dvoch opevnených sídlisk v jej priestore. Jedno bolo na sútoku riek Dunaja a Moravy na Devíne a druhé na protiláhlej strane Dunaja, na kopci Braunsberg (obr. 1). Hradný vrch je samostatný prirodzený vrcholový útvar z dvojsľudovej malokarpatskej žuly, jeho pozdĺžny tvar má približne smer západ – východ. Ukončuje hrebeň Malých Karpát, z ktorého masívom sa spája mierne zvažujúcim sedlom v priestore medzi dnešnou Viedenskou bránou a Korunnou vežou hradného paláca. Viaceré prestavby a terénne úpravy hradného areálu celkom zmenili pôvodný tvar hradného kopca. Boli uskutočnené výškové merania, pri ktorých boli namerané údaje o výške hradného kopca. Skala na vrchole hradného

kopca v strede západnej časti nádvorja dosahovala výšku 212,6 – 213 m, pričom bola zničená dlhotrvajúcou stavebnou činnosťou. Najvyššie zameraný bod skalného masívu je 212,4 m. Skalný masív sa smerom na východ postupne zvažuje a člení, na juhovýchode vytvára miernu, na severovýchode hlbokú úžľabinu. Južné a východné svahy kopca postupne narastali jednotlivými kultúrnymi vrstvami predhistorického osídlenia, západný a severný svah terénu sa zničil pri výstavbe suterénnych priestorov paláca v 16. storočí. Najväčšie navážky hradného areálu tvoria barokové terasy. Pôvodný terén v priestore sakrálnych stavieb iba nepatrne porušili do skaly zasekané prie-hlbne na hroby a zapustený laténsky objekt na juhovýchodnom svahu. Úplne bola však zničená východná časť terasy, kde zvetraná žula prudko, takmer zvislo klesá. Zvislý ráz tejto východnej steny naznačuje, že je umelým zásahom do terénu, no jeho význam sa nepodarilo zistiť. Na základe rekonštruovaných vrstevníc možno predpokladať, že z vrcholu hradného kopca vybieha východným smerom skalný hrebeň, ktorý v strede východnej terasy vytvára malú plošinu. Táto sa juhovýchodným a severovýchodným smerom zvažovala a na východ vybiehala do malej ostrohy. Plošina bola približne 7 m pod vrcholom hradného kopca, vo výške asi 204,5 m (Štefanovičová 1975, 10 n.).

METODIKA VÝSKUMU

Výskum Bratislavského hradu, uskutočnený v rokoch 1958 až 1972 pod vedením B. Pollu a T. Štefanovičovej bol plánovaný a vykonávaný súbežne s rekonštrukciou hradu. Pri archeologickom výskume bola zvolená metóda sondáže, kombinovaná so sondážnou metódou geologických sond a metódou geologických vrtov (Polla/Štefanovičová 1959, 9), kde v prípade potreby bola požadovaná sonda rozširovaná. Takýto prípad nastal konkrétne pri výskume východnej terasy hradného kopca pri výskume sakrálnych stavieb z obdobia Veľkej Moravy. Podľa ústnej informácie Š. Holčíka boli sondy vyhĺbené v tejto časti areálu označené R – 1, R – 2, atď., no neskôr boli tieto sondy zlúčené rozšírením pôvodných sond do jednej, označenej ako sonda R – 9/65/66 (tab. XVII –LXXIX). Ďalej boli vykonané aj rezy valmi, označované ako sondy V s laténskymi nálezmi: BH – V/66 (tab. I–VI), BH – V/67 (tab. XIII: 1–7), VAL III/68 (tab. XIII: 8–10; XIV), Val pri západnej hradbe (tab. XV: 1–4). Sondy z areálu samotnej stavby hradného paláca, teda z priestorov v jeho suteréne, v ktorých boli objavené stopy po laténskom osídlení a sú zaradené v tejto práci boli označené písmenami **PJ** ako sondy z južného traktu paláca: BH – PJ-77/59 (tab. VII), BH – PJ/III/60 (tab. VIII: 1–3), BH – PJ/VII/60 (tab. VIII: 4–5). Sondy z nádvorja paláca sú označené písmenom **N**. Patria sem sondy s laténskymi nálezmi: BH – N/62 (tab. IX–X), BH – NS2/62 (tab. XI: 1–2), BH – NS3/62 (tab. XII: 3–4), BH – NS5-6/62 (tab. XI: 3–4), BH – NS1-10/63 (tab. XI: 5–7), BH – NS11/63 (tab. XII: 1). V tejto práci sú v katalógu nálezov uvádzané len sondy, v ktorých boli objavené alebo sa vyskytovali nálezy z doby laténskej. Žiaľ, pri spracovávaní nálezov neboli k dispozícii podklady (plány náleziska, objektov, profilov, sond, nálezová dokumentácia), preto nie sú v práci priložené, čo do značnej miery ochudobnilo a znemožnilo presnejšie priestorové a chronologické určenie získaného laténskeho materiálu. Priložený je len celkový plán výskumu Bratislavského hradu (obr. 2) (Štefanovičová 1975, 9, obr. 1).

Obr. 2 Plán areálu Bratislavského hradu s vyznačením preskúmaných plôch (Štefanovičová 1975, 9)

SÍDLISKOVÉ OBJEKTY

Počas výskumu veľkomoravských sakrálnych architektúr na východnej terase hradného vrchu sa podarilo preskúmať dva laténske sídliskové objekty obytného charakteru, v práci označené ako objekt č. 1 a objekt č. 2. Ide o objekty, z ktorých jeden bol pomerne plytko zahĺbený do skalného podlažia a nachádzal sa na hrebeni skalného výbežku.

Objekt č. 1 mal obdĺžnikový pôdorys so zahĺbenými kolovými jamkami v stredoch kratších stien (Štefanovičová 1975, 13; Pieta/Zachar 1993, 151). Na základe tohto opisu je možné objekt označiť ako typickú laténsku chatu – polozemnicu obytného charakteru, dvojkolovej konštrukcie so sedlovou strechou. Polozahĺbené chaty dvojkolovej konštrukcie s nosnými kolmi v strede kratších stien a bez ohniska v interiéri chaty patria k najrozšírenejším typom keltských obydlí na nížinných, neopevnených sídliskách napríklad v Nitre-Šindolke (Březinová 2000, 25 n.), ako aj na mnohých

ďalších lokalitách v oblasti stredného Podunajska (Kuzmová 1980, 316–320) zo stupňov LTC2 – LTD1 (Kuzmová 1980, 333). Podľa novších nálezov z Bratislavy-Rusoviec (Varsik/Kovačiková/Ivan 1998, 164–168; 1999, 161–162) z nížinného sídliska doby rímskej, kde spomenuté typy chát prežívajú až do 2. storočia. Ide o typický typ chát zo staršej fázy sídliska a sú prisudzované autochtónnemu, čiže keltskému obyvateľstvu, sídliať na území v okolí rímskeho mesta Scarbantia a municípií Carnuntum a Mursella (Varsik 1999, 629). Polozemnice dvojkoľovej konštrukcie sa vyskytujú aj na oppidách Staré Hradisko (Meduna 1970, 42; príl. 5), na Gellérthey-Tabán (Bónis 1969, 207; obr. 75). Z objektu spomínanej konštrukcie z východnej terasy hradného vrchu sa však nepodarilo identifikovať žiadne nálezy a z toho dôvodu je tento neskorolaténsky sídliskový objekt môžeme len rámcovo datovať do obdobia neskorolaténskych stupňov LTD1 – LTD2, do ktorých spadá osídlenie lokality.

Objekt č. 2 sa nachádzal na južnom svahu skalného výbežku. Išlo o veľký obdĺžnikový objekt, pravdepodobne s dvojkoľovou konštrukciou s kolmi v strede kratších strán (Novotný 1986, 39), pomerne hlboko zapustený objekt do skalného podlažia. Zásyp objektu tvorila čierna hlina (Štefanovičová 1975, 13). Objekt môžeme na základe jeho opisu definovať ako obytnú chatu zemnicového charakteru (Štefanovičová 1975, 13; Pieta/Zachar 1993, 151). Nálezový inventár z objektu obsahuje veľké množstvo keramického materiálu rozličného charakteru, prakticky všetkých typov a účelu, okrem situlovitých hrncov s kyjovito zosilneným okrajom skupiny I/2. Kovový inventár tvoria dva kusy železných hrotov šípov do luku (tab. LXXVI: 9, 10), železná čepeľ noža (tab. LXXVI: 8) a drobné, silno korodované železné a bronzové predmety nešpecifikovateľného charakteru. Ide o rôzne drobné kusy tenkých bronzových plieškov a zliatok amorfných tvarov, ako aj o amorfné fragmenty drobných želez, pravdepodobne kovaných klinec a snád' aj železného pántu. Objekt môžeme na základe keramiky datovať do obdobia stupňa LTD1, resp. prechodu stupňov LTD1/LTD2, keďže sa tam nevyskytol typ hrnca I/2. Ako miesto hromadného nálezu strieborných norických mincí typu Eis, Magdalensberg, západonorickej tetradrachmy s nápisom ADNAMATI a dvoch mincí typu Simmering je označený spomínaný objekt č. 2 (Štefanovičová 1975, 13; Kolníková 1996, 10). Tento nález je však spochybnený tvrdením Š. Holčíka, že mince nepochádzajú zo spomínaného laténskeho objektu, ale z hrobov z 9. – 12. storočia, zahĺbených do laténskej vrstvy v sonde BH – R9/65 na východnej terase hradného vrchu (Holčík 1988, 50 a ústna informácia). K oboj objektom nebola k dispozícii nálezová dokumentácia, preto sú v texte len prebraté opisy objektov (Štefanovičová 1975, 13). Vzhľadom na pomerne malú preskúmanú plochu na plošine hradného vrchu nie je možné zistiť štruktúru sídliska. Môžeme však konštatovať, že keltské osídlenie sa na základe výsledkov spracovania získaného materiálu pravdepodobne koncentrovalo v priestore hradného paláca a predovšetkým na východnej terase hradného vrchu. Boli na nej doložené spomínané laténske sídliskové objekty a neskorolaténska vrstva, resp. vrstvy aj so stopami po požiari pravdepodobne v súvislosti s katastrofickými udalosťami spadajúcimi pravdepodobne do obdobia bójsko – dáckeho konfliktu (Zachar/Rexa 1988, 70). Nie je však vylúčené, že hradná plošina – akropola nebola husto osídlená, čo by mohlo svedčiť o prítomnosti elity spoločnosti, oddelenej od jej podriadeného obyvateľstva.

FORTIFIKÁCIA

Jedným z najdôležitejších znakov neskorolaténskych centier moci – oppíd je opevnenie sídliskového priestoru. Oppidá, resp. výšinné sídliská v stredodunajskom priestore sú všetky opevnené rôznymi opevňovacími technikami a ich kombináciami. Kamenná konštrukcia opevnenia

z lomového kameňa s dreveným roštom, postavená na mladobronzovom opevnení bola doložená na oppide v Plaveckom Podhradí-Pohanskej (Paulík 1974, 54 n., obr. 14). Drevozemná konštrukcia, kombinovaná s lomovým kameňom je na lokalite Gellérthegy-Tabán, kde boli zistené dve fázy fortifikácie, obe zo stupňa LTD2, postavené na neskorobronzovom opevnení (Nováki/Pető 1988, 93; 96; obr. 7). Kombinácia zdvojenej drevenej palisády v strede s kamenným múrom je doložená na Braunsbergu (Urban 1987, 282, obr. 8: 2), ako aj jednoradová drevená palisáda, posadená na korune valu (Urban 1987, 283, obr. 9: 4, 5). Výskumom na hradnom vrchu sa nepodarilo zachytiť neskorolátenske opevnenie hradnej plošiny (Štefanovičová 1975, 12), čo však neznamená, že hradný vrch nebol v neskoršej dobe laténskej opevnený. Pravdepodobné je, že opevnenie nebolo výskumom rozpoznané, keďže ho mohli v mladšom, veľkomoravskom období využiť ako základ drevozemného opevnenia, ktorým bola hradná plošina obohnaná. Taktiež nie je vylúčené, že sa nezachovalo v dôsledku intenzívnych úprav a stavebnej činnosti v období stredoveku a hlavne baroka, kedy boli na hradnom vrchu upravované celé terasy a postavené kamenné opevnenie. Novšími výskumami na území Bratislavy-Starého mesta sa podarilo zistiť doposiaľ chýbajúce stopy po opevnení. V polohe Rudnajovo námestie č. 4 sa zistili dve neskorolátenske priekopy na juhovýchodnom úpätí hradného svahu hradného vrchu. Išlo o staršiu hrotitú priekopu, ktorá bola po postupnom zasypaní prerezaná mladšou priekopou. Vo výplni priekop sa vyskytoval lomový kameň miestnej proveniencie, ktorý môže naznačovať čelný múr valového opevnenia, vystavaného z nasucho kladených kameňov (Pieta/Zachar 1993, 150). Podobne aj nález obrannej hrotitej priekopy, lokalizovanej na Ventúrskej ulici (objekt 3/2001) v Starom meste, ktorá bola jednoznačne datovaná na základe výskytu keramiky do stupňa LTD2 (Lesák 2002, 112), pričom bola v spomínanom stupni vybudovaná aj zasypaná (Lesák 2002, 113). Stratigrafická situácia, doložená na Kapitulskej ulici 2a, interpretovaná ako murovaná brána opevnenia s kliešťovitým pôdorysom s kvádrovými nárožiami (Vallašek 1972, 150; Novotný 1986, 40–41) však bola spochybnená (Pieta/Zachar 1993, 150). Na základe novších výskumov na Ventúrskej ulici (objekt 3/2001) nemožno pôvodnú interpretáciu kamennej stavby ako laténskej brány úplne vylúčiť, keďže sa vyskytli doklady o jej návaznosti, resp. priekopy – objekt 3/2001 na situáciu v polohe Academie Istropolitany na Kapitulskej ulici 2a (Lesák 2002, 112–113, ústna informácia). Tieto doklady opevnení z Bratislavy-Starého mesta len podporujú domnienku, že aj sídlisko na plošine hradného vrchu, akropole oppida mohlo byť opevnené, čo predpokladá aj L. Zachar (Pieta/Zachar 1993, 152). V súčasnosti však môžeme len uvažovať, či bola akropola oppida s jeho suburbiom prepojená opevnením. Ak áno, či bol priestor v intraviláne oppida členený na niekoľko častí alebo bola akropola samostatne opevneným priestorom, oddeleným od suburbia ležiaceho pod ňou. Na základe nálezov zo stupňov LTD1 a LTD2 v priestore medzi Starým mestom a plošinou hradného vrchu na severozápadnom, zvažujúc sa svahu hradného vrchu v oblasti ulíc Palisády (Pieta/Zachar 1993, 174; Bartík/Bazovský/Turčan 2004, v tlači) a Partizánskej (Zachar 1981, 35 n.) môžeme predpokladať, že pravdepodobne išlo o oppidum, rozdelené na niekoľko častí – areálov, vrátane k nemu patriacej akropoly. Potvrdiť alebo vyvrátiť tento predpoklad môžu ďalšie výskumy v tejto oblasti. Na území Bratislavy je výskumom doložená veľká sídlisková aglomerácia, zaberajúca plochu asi 60,78 ha (Zachar 1986, 58), pričom predpokladané opevnené podhradie oppida na území Starého mesta mohlo mať rozlohu asi 31,71 ha. Dnešné Námestie slobody bolo pravdepodobne predhradnou osadou, špecializovanou na výrobu keramiky o rozlohe asi 9,07 ha. a od centra oppida ho oddeľovalo 500 – 600 metrov územia bez doloženého osídlenia. Akropola s jej predpokladanou rozlohou vnútorného opevneného areálu zaberala územie približne 20 ha, čiže bratislavské oppidum môžeme priradiť ku skupine oppíd s menšou rozlohou (Pieta/Zachar 1993, 148–149).

OPIS NÁLEZOVÉHO MATERIÁLU

Z bratislavského hradného vrchu pochádza množstvo predovšetkým keramického neskorolaténskeho nálezu. Väčšina pochádza zo sídliskovej vrstvy-vrstiev a z jedného z dvoch sídliskových objektov (objekt č. 2), zistených na východnej terase hradného vrchu. Niekoľko nádob z tohto objektu sa podarilo aj rekonštruovať. Medzi nálezmi je aj 42 kusov mincí, z toho 41 z hromadného nálezu a jedna s ním nesúvisiaca zlatá minca je z ojedinelého nálezu. Patrí sem aj niekoľko bronzových a železných predmetov, no podobne ako v prípade nálezov z nálezísk zo Starého mesta je ich málo a väčšina z nich pochádza zo zberu. Detailný opis nálezu je uvedený v katalógu tejto práce.

KERAMIKA

Prevládajúcu časť nálezov z hradného vrchu tvoria úlomky kvalitnej, na kruhu točenej keramiky, predovšetkým redukčne vypálenej. V ruke zhotovená keramika sa v nálezovom materiáli z lokality nevyskytla, čo svedčí o remeselnej zručnosti keltských hrnčiarov, ako aj o istých chronologických súvislostiach. Dôraz pri spracovávaní črepového materiálu bol kladený na spracovanie okrajových črepov nádob, črepy z tiel nádob boli v nálezovom celku obsiahnuté vo veľkom množstve z rôznych typov a tvarov keramiky, či už hrubostennej, jemnej tenkostennej, tuhovanej. Tuhová keramika, t.j. keramika s prímiesou grafitu sa na lokalite takmer nevyskytovala. Katalóg obsahuje výber všetkých typov zdobených črepov z tiel nádob, ktoré sa podarilo identifikovať. Črepový materiál je aj farbene veľmi rôznorodý, farba povrchu črepov je taktiež uvedená v katalógu, no nie je, čo sa týka vypovedacej hodnoty, dôležitá a to z toho dôvodu, že otázka technológie a stupňa výpalu keramiky, podobne ako aj štruktúra použitej hliny a jej zloženie na výrobu keramiky je problematikou týkajúcou sa proveniencie používanej hliny. Osobitnú časť nálezu tvorí maľovaná keramika, ktorá sa na lokalite vyskytovala pomerne v hojnom počte. Pri spracovávaní keramiky neboli použité prírodovedecké – petrografické analýzy. Na základe tvarov rekonštruovaných nádob a okrajových črepov môžeme keramický materiál z hradného vrchu rozdeliť do deviatich základných skupín s jednotlivými podskupinami, vyčlenenými L. Zacharom, na základe nálezov z Partizánskej ulice (Zachar 1981, 41 n.; obr. 8–12) a Nálepkovej ulice č. 19–21, dnes Panská (Zachar 1988, 45 n., obr. 15–19) v Bratislave-Starom meste. Typológiu keramiky, vyčlenenú L. Zacharom môžeme na základe profilácie okrajov ešte mierne upraviť a rozšíriť o nové varianty niektorých typov skupín nádob neskorolaténskej keramiky. V priložených tabuľkách sú nádoby zoradené podľa jednotlivých základných typov aj podľa veľkosti.

Typológia keramiky

Hrnce – skupina I

Najfrekvencovanejším typom keramických tvarov na hradnom vrchu boli hlinené hrnce rôznych tvarov, ktoré môžeme rozdeliť do siedmich základných typov skupiny I.

Hrnce skupiny I bolo možné na základe variability okrajov rozdeliť na niekoľko variantov. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o nádoby točené na kruhu z hlíny rôznej farby, štruktúry a zrnitosti. V praxi je často uvádzaná aj grafitová (tuhová) keramika, t. j. keramika s prímiesou grafitu. Tá sa však na lokalite vyskytovala minimálne, no pre potvrdenie tejto skutočnosti by bolo nutné analyzovať grafitovú keramiku prírodovednými petrografickými metódami. Bežná je však keramika tuhovaná, čiže keramika s plošnou povrchovou grafitovou úpravou, prípadne len s tuhovaným okrajom a hrdlom. Dá sa však len ťažko zistiť, či bolo tuhovanie povrchu predovšetkým hrncovitých nádob funkčnou záležitosťou z hľadiska dobrej tepelnej vodivosti grafitu a jeho tepelnej, prípadne aj nepriepustnosti kvapalín alebo išlo len o spôsob výzdoby povrchu nádob. Dôležité je spomenúť aj fakt, že v prípade „tuhovania“ sa však nemusí jednať o stopy po grafitu, ale len jeho náhrade a to z toho dôvodu, že na území Slovenska je grafit ako nerast zastúpený minimálne, no možnosťou zostáva jeho dovoz prostredníctvom obchodu z oblastí Dolného Rakúska, južných Čiech a severnej Moravy (Musilová/Lesák 1996, 98). Toto je však otázka skúmania nielen laténskej keramiky, ale aj keramiky starších období minimálne z oblasti juhozápadného Slovenska pomocou petrografických analýz, pomocou ktorých sa absencia grafitu na keramike zatiaľ potvrdzuje v prípade starších období, a to v kalenderberskej kultúre staršej doby železnej z lokality Nové Košariská, dnes Dunajská Lužná (Farkaš/Čambal, nepublikované).

Skupina I/1a: Situlovité hrnce točené na kruhu so zosilneným zaobleným ovaleným okrajom, nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom, opatrené zvislým hrebeňovaním (vlešťovaným, jemným, hrubým) alebo bez neho, vyhotovené z hlíny so stopami po plošnom tuhovaní, prípadne tuhovaným hrdlom a okrajom. Rozmery hrncov tejto skupiny sú veľmi rôznorodé, od veľkých s objemom do 10 l, cez hrnce stredných veľkostí až po malé tvary s objemom do 1 l (tab. I: 2, 4–8; II: 1,6; III: 5; VIII: 1; X: 4; XIV: 1–6; XVI: 1; XVII: 1–4; XVIII: 1–3; XIX: 1–3; XX: 1–4; XXI: 1,2; XXII: 3; XXIII: 2–4, 5; XXIV: 1,5,6; XXV: 2,4,5; XXVI: 1,3,8; XXVII: 1,5,6; XXVIII: 1–3,5).

Skupina I/1b: Situlovité hrnce točené na kruhu so zosilneným zaguľateným okrajom, nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom, opatrené zvislým hrebeňovaním (vlešťovaným, jemným, hrubým) alebo bez neho, vyhotovené z hlíny so stopami po plošnom tuhovaní, prípadne tuhovaným hrdlom a okrajom. Na hornej ploche okraja môže byť obvodová ryha (drážka) pravdepodobne na pokrývku (tab. II: 3; XXI: 3; XXVI: 6,7; XXVII: 11; XXVIII: 4).

Skupina I/1c: Situlovité hrnce točené na kruhu so zosilneným okrajom prierezu v tvare písmena T, nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom, opatrené zvislým hrebeňovaním (vlešťovaným, jemným, hrubým) alebo bez neho, vyhotovené z hlíny so stopami po plošnom tuhovaní, prípadne tuhovaným hrdlom a okrajom. Na vrchnej, horizontálnej časti okraja sa môže vyskytovať plytký obvodový žliabok (tab. I: 3; II: 2,4; VII: 1; XV: 3; XXII: 1,2; XXIII: 1; XXIV: 2; XXVI: 9; XXVII: 3).

Skupina I/1d: Situlovité hrnce točené na kruhu so zosilneným, von vyhnutým zahroteným okrajom, nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom, opatrené zvislým hrebeňovaním (vlešťovaným, jemným, hrubým) alebo bez neho, vyhotovené z hlíny so stopami po plošnom tuhovaní, prípadne tuhovaným hrdlom a okrajom (tab. III: 2; XXIV: 3,4; XXV: 1,3; XXVI: 2,4,5; XXVII: 4,7,8).

Skupina I/1e: Situlovité hrnce točené na kruhu s nezosilneným okrajom, zalomeným smerom do nádoby nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom alebo bez neho, opatrené zvislým vlešťovaným, jemným alebo hrubým hrebeňovaním (tab. XXVII: 2,10).

Skupina I/1f: Situlovité hrnce točené na kruhu so zosilneným okrajom, z ktorého vnútornej strany je výrazný žliabok. Hrnce majú nízke hrdlo členené plastickým prstencom (tab. I: 1).

Skupina I/1g: Situlovité hrnce točené na kruhu s mierne zosilneným, štúhlým vysokým okrajom, nízkym hrdlom členeným plastickým prstencom, opatrené zvislým hrebeňovaním (vlešťovaným, jemným, hrubým) alebo bez neho, vyhotovené z hlíny so stopami po plošnom tuhovaní, prípadne tuhovaným hrdlom a okrajom. Tvarovo vychádzajú z hrnce skupiny I/1a. Tento typ sa na lokalite nevyskytol.

Skupina I/2: Hrnce s kyjovito zosilneným okrajom, točené na kruhu s povrchovou úpravou metópovito členeným zvislým, pravidelným alebo nepravidelným hrubým, prípadne vlešťovaným hrebeňovaním a drsným matným povrchom. Veľkosťou tieto hrnce zodpovedajú skôr stredne veľkým a menším tvarom hrncov, vyhotoveným točením na kruhu z jemnozrnného materiálu tmavosivých a hnedých odtieňov, s prídavkom sludy ako ostriva. Na lokalite sa vyskytli len na kruhu točené exempláre, v ruke robené hrnce tohto typu sa nevyskytli (tab. II: 5; X: 2; XIII: 1; XV: 4,6,7; XXIX: 5–8).

Skupina I/3: Hrnce s nezosilneným okrajom, zvýrazneným okružným žliabkom, točené na kruhu. Povrch nádoby môže byť zdobený hrebeňovaním, prípadne je nezdobený (tab. XXVII: 9).

Skupina I/4: Vázovité hrnce s oblúkovito von prehnutým širokým hrdlom a kónickým telom. Hrnce sú vyhotovené točením na kruhu z jemne plavej hlíny s hrdlom bez plastického prstenca (tab. VII: 2; XXXVI: 1–3; LXI: 6) alebo s ním (tab. XXXVI: 4,5; XXXVIII: 2) a môžu byť aj zdobené obvodovými vlešťovanými žliabkami, vlnovkami (tab. XXXVII: 2), prípadne aj maľované.

Skupina I/5: Hrnce s odsadeným hrdlom a kónickým telom, točené na kruhu z jemne plavej hlíny, pomerne tenkostenné. Povrch nádob je starostlivo vyhladený a hrdlá tohto typu hrncov sú často zdobené vlešťovanými jednoduchými, viacnásobnými alebo prepletenými vlnovkami. Na lokalite boli zastúpené skôr stredne veľké tvary (tab. X: 3; XII: 3; XXIX: 1–4, 9; LXI: 5).

Skupina I/6: Hrnce so zosilneným, von vyhnutým okrajom, točené na kruhu. Jedná sa o hrnce väčších tvarov s kvalitnou povrchovou úpravou. Na lokalite bol tento typ zastúpený len jedným exemplárom (tab. XXXI: 2).

Skupina I/7: Dvojkónické hrnce so zosilneným, von vyhnutým hrdlom a kónickým telom. Hrnce sú točené na kruhu z materiálu rôznej zrnitosti, najčastejšie z jemnozrnej alebo jemne plavej hlíny a kvalitnej úpravy povrchu hladením. Tvarová škála okrajov je v tomto prípade pomerne variabilná od von vyhnutých, previsnutých okrajov, zosilnených zaguľatených, smerom von zahrotených. Na hrdlách, prípadne pleciach tohto typu nádob sa často vyskytuje plastický obvodový prstenec a aj vlešťovaná výzdoba v podobe jednoduchej vlnovky alebo vleštených širokých pásiokoch na hrdle nádoby (tab. III: 2; XXX: 1–3; XXXI: 1,3,4; XXXII: 1–5).

Fľašovité/vázovité nádoby – skupina II

Skupina II/1: Fľašovité/vázovité nádoby s oblúkovito prehnutým úzkym a široko roztvoreným lievikovitým hrdlom a ovoidným, vajcovitým alebo kónickým telom. Na hrdle však môže byť aj obvodový prstenec. Nádoby sú vyhotovené točením na kruhu z kvalitnej, jemne plavej hlíny oranžovej, prípadne svetlohnedej farby. Povrch nádob je kvalitne opracovaný, starostlivo vyhladený,

leštený, často býva aj maľovaný engobami hlavne odtieňmi červenej, oranžovej a bielej farby. Maľba spočíva v plošnom maľovaní alebo v horizontálnych pásoch (tab. V: 1; VIII: 4,5; XI: 3; XIII: 2–4; XVI: 5; XXXIV: 1; XXXV: 1,3–9, 12–14; XXXVII: 1; XXXVIII: 4; LXIII: 2).

Skupina II/2: Fľašovité/vázovité nádoby s vodorovne zrezaným kónickým hrdlom opatreným na vnútornej strane žliabkom na pokrývku. Tento typ sa na lokalite nevyskytol.

Skupina II/3: Fľašovité nádoby s oblúkovito von prehnutým okrajom a úzkym hrdlom a vajcovitým, ovoidným alebo dvojkónickým telom. Nádoby sú vyhotovené točením na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby so stopami po plošnom maľovaní, prípadne po maľovaní v pásoch (tab. V: 5; XXXIV: 2; XXXV: 10,11).

Skupina II/4: Fľašovité nádoby s ostrou profiláciou pliec, točené na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby a maľovaným povrchom (tab. LXIII: 1).

Skupina II/5: Vázovité nádoby s lievikovito roztvoreným ústím a zúženým hrdlom, točené na kruhu z jemnozrnného materiálu tmavosivej farby (tab. XXXV:2). Povrch nádoby je kvalitne upravený hladením. Tento typ nádob sa môže vyskytovať aj s maľovanou úpravou povrchu.

Skupina II/6: Vázovité nádoby s lievikovito roztvoreným hrdlom a zosilneným okrajom, z vonkajšej strany so žliabkom na okraji. Na hrdle sú dva obvodové prstence. Nádoby sú vyhotovené na kruhu z jemne plavenej hliny. Povrch je starostlivo vyhladený a leštený (tab. XXXVIII: 1).

Skupina II/7: Malé tenkostenné fľašovité nádoby s baňatým telom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby. Povrch fliaš je súvisle pokrytý veľmi jemným zvislým hrebeňovaním a horizontálnymi tenkými vleštovanými líniami, pretínajúcimi zvislé hrebeňovanie, prípadne metópopovito zvislo hrebeňované. Podhrdlie týchto nádob je vyhladené a leštené, no nie je možné určiť tvar okraja a ústia spomínaných fliaš vzhľadom na ich fragmentárnosť a nedochovanie okrajov k nim patriacich (tab. LXIII: 3–13).

Súdkovité nádoby – skupina III

Skupina III/1: Súdkovité nádoby s nezosilneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny s kvalitnou úpravou povrchu hladením (tab. XXXIX: 1,3,4), prípadne s maľovaním (tab. XXXIX: 2).

Skupina III/2: Súdkovité nádoby so zosilneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej alebo oranžovej farby. Povrch nádob je kvalitne upravený, často maľovaný plošnou maľbou, prípadne maľbou v horizontálnych pásoch. Tento typ nádob často stojí na kalichovitých nôžkach (tab. V: 2,3; LII: 5,6).

Skupina III/3: Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivých, prípadne hnedých odtieňov s kvalitnou úpravou povrchu hladením a leštením. Maľovaná výzdoba sa na tomto type nádob na lokalite nevyskytla. Podobne ako pri predchádzajúcom type nádob, aj tento typ nádob stál často na kalichovitých nôžkach. Veľkosť súdkovitých nádob je do značnej miery variabilná, pohybuje sa od veľkých nádob s objemom niekoľkých litrov až po poháre (tab. X: 1; XI: 6,7; XV: 2; XVI: 2; XL: 1–7; XLI: 1–10).

Skupina III/4: Kalichovité nôžky z nádob rôznych typov, pravdepodobne súdkovitých, kónických a dvojkónických tvarov rôznych veľkostí. Nôžky sú z nádob točených na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivých a hnedých odtieňov s kvalitnou úpravou povrchu hladením a leštením. Dno nôžky je často vypuklé smerom do vnútra nádoby (tab. V: 6; VIII: 3; X: 8; XI: 4,5; XII: 4; XIII: 7; XVI: 7; XLII: 1–10).

Poháre – skupina IV

Skupina IV/1: Poháre so súdkovitým telom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny a kvalitnou úpravou povrchu (tab. X: 5; XXXIX: 6,9,10).

Skupina IV/2: Poháre so súdkovitým telom a odsadeným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny a kvalitnou úpravou povrchu hladením a leštením (tab. XXXIX: 5,7).

Skupina IV/3: Poháre so súdkovitým telom a odsadeným hrdlom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny a kvalitnou úpravou povrchu hladením a leštením. Jedná sa o menšie varianty súdkovitých nádob skupiny III/3, ktoré mohli taktiež stáť na kalichovitých nôžkach (tab. XLI: 6,8,10).

Skupina IV/4: Poháre kantharoidného typu s dvoma pásikovými uchami, prečnievajúcimi nad okraj. Na lokalite sa našiel len jeden malý exemplár tohto typu nádoby a bol vyhotovený z kvalitnej, jemne plavenej hlíny svetlosivej farby s kvalitne upraveným povrchom. Je tu však aj možnosť, že sa jednalo o pohár s jedným uchom (tab. LXI: 2).

Misy – skupina V

Misy rôznych tvarov sú spolu so situlovitými hrncami najfrekvencovanejším keramickým tvarom na lokalite. Boli rozdelené na základe profilácie do desiatich typov. Podobne aj na základe veľkostí hlavne v prípade skupiny V/2 bolo možné vyčleniť misy veľkých, stredne veľkých tvarov a misky malých tvarov. V prípade jednotlivých mís je možné pomerne spoľahlivo tvrdiť, že boli vyrábané len z určitého materiálu istej kvality, ako v prípade mís typu V/4, na výrobu ktorých bol zásadne používaný kvalitný, jemne plavený materiál, väčšinou svetlosivej farby. V prípade typu V/2 bol použitý rôznorodý materiál (zrnitý, jemnozrnný, jemne plavený). Pokiaľ ide o zrnitosť, v prípade veľkosti tohto typu mís to nie je pravidlo. Povrch mís všeobecne bol upravovaný hladením, leštením (predovšetkým okraje mís), zdrsňovaním tela pod okrajom smerom ku dnu, prípadne kombináciou spomínaných spôsobov úpravy povrchu. Objavili sa aj stopy po zdobení mís plastickými vypuklinami, vlešťovaním na vnútornej strane mís, aj keď vlešťovanie sa vyskytlo len v dvoch prípadoch. Medzi skupiny mís boli zaradené aj nálezy netypických mís pre laténsku keramiku, ako aj pravdepodobne importované (rímske) tvary mís. V priložených tabuľkách sú misy rozdelené podľa jednotlivých typov a veľkostí.

Skupina V/1: Misy kónického tvaru. Z lokality pochádza len jeden exemplár, ktorý však nie je úplne jednoznačne identifikovaný, mohlo ísť aj o hrncovitú nádobu, točenú na kruhu (tab. IV: 6).

Skupina V/2: Misy kónického tvaru s dovnútra vtiahnutým okrajom, točené na kruhu z materiálu rôznej zrnitosti a farby. V prípade tohto typu mís bol bez ohľadu na veľkosť používaný materiál rôznej zrnitosti. Vyskytujú sa veľké aj malé misy z jemne plavenej hlíny, ako aj z pomerne hrubozrnného materiálu. Na základe veľkosti bolo možné misy rozdeliť na veľké, stredne veľké misy a misky malých tvarov. Pri tomto type mís bola uplatňovaná úprava povrchu hladením, leštením, zdrsňovaním vonkajšej strany mís od maximálnej výdute smerom ku dnu, v kombinácii s leštením hrdla misy. Na jednom exemplári sa vyskytlo aj vlešťovanie na vnútornej strane misy (tab. XLIII: 4) v podobe zahrotenej jednoduchej vlnovky (tab. III: 1,3; IV: 1–5; IX: 1,3; XV: 1; XVI: 4,6; XLIII: 1–4; XLIV: 1–3; XLV: 1–5; XLVI: 1–5; XLVII: 1–7; XLVIII: 1–8; XLIX: 1–9).

Skupina V/3: Misy dvojkónické s polguľovitým alebo guľovitým telom a so zaobleným, mierne von vyhnutým okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedých a sivých odtieňov. Na lokalite sa vyskytli aj maľované exempláre (tab. VI: 1; VIII: 2; XXXVIII: 3; L: 1–6; LI: 1–9; LII: 2,3).

Skupina V/4: Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom esovitej profilácie typu „Békásmegyer“, točené na kruhu zásadne z kvalitnej, jemne plavenej hlíny svetlosivých a svetlohnedých odtieňov, v jednom prípade oranžovej farby. Povrch mís bol starostlivo vyhladený, na dne bola spravidla vypuklina – omfalos. Rozmery mís boli zhruba rovnaké, až na dve misy menších rozmerov (tab. XIV: 9; LIII: 1–5; LIV: 1–6; LV: 1–6; LVI: 1).

Skupina V/5: Misy dvojkónické so zosilneným prípadne nezosilneným ústím, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny. Ide väčšinou o hlboké misky so starostlivo vyhladeným povrchom a objavuje sa na nich aj maľovanie (tab. XVI: 3; LI: 10,11; LII: 1,4).

Skupina V/6: Misy kónické s odsadeným hrdlom a zosilneným, mierne von vykloneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Telo mís môže byť členené v spodnej časti výraznými plastickými prstencami a zdobené rytou jednoduchou vlnovkou medzi dvoma obvodovými ryhami (tab. LXI: 4; LXII: 3,4).

Skupina V/7: Veľké kónické misky s odsadeným hrdlom a zosilneným okrajom pečatidlového prierezu, točené na kruhu z jemnozrnného materiálu sivočiernej farby. Na vnútornej strane misy je na exemplári z lokality vysoká vlešovaná vlnovka (tab. LXII: 1).

Skupina V/8: Ploché misky s ostrou profiláciou, so šikmo von vyhnutým okrajom, ostro nasadajúcim na rovné dno s nízkou nôžkou v podobe plastickej lišty, točené na kruhu z kvalitnej, jemne plavenej hlíny. Povrch je sivohnedej, oranžovočervenej alebo čiernej farby, leštený, s takmer nezreteľnými stopami po červenom engobovaní, v tomto prípade aj so stopami po sekundárnom prepálení. Pravdepodobne ide o domáce napodobeniny rímskych keramických tvarov (tab. XIII: 5; LVI: 9–12).

Skupina V/9: Importované misky (rímske) dvoch rôznych tvarov so široko roztvoreným ústím, točené na kruhu z kvalitnej, jemne plavenej hlíny oranžovej farby, na vnútornej aj vonkajšej strane potiahnuté oranžovočervenou engobou (tab. XIV: 8; LVI: 8).

Trojnožky – skupina VI

Skupina VI: Kotlíkovité trojnožky točené na kruhu z hlíny s prímiesou alebo bez prímiesy grafitu. Z hradného kopca pochádzajú dve ploché nôžky z pravdepodobne pomerne veľkej trojnožky, točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby bez prímiesy grafitu. Nôžky nesú stopy po točení na kruhu. Možno sem zaradiť aj okraje nádob s mierne zosilneným zaguľateným okrajom, plasticou lištou medzi dvoma obvodovými žliabkami pod okrajom, ktoré majú paralely na iných lokalitách (tab. XIV: 7; LXI: 9,10; LXII: 2).

Zásobnicové nádoby – skupina VII

Skupina VII/1: Zásobnice s vykloneným alebo zalomeným zosilneným okrajom. Tento typ sa na lokalite nevyskytol.

Skupina VII/2: Zásobnice so širokým okružím a so zreteľným žliabkom na hornej ploche okraja. Ide o stredne veľké nádoby zhotovované za pomoci hrnčiarskeho kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Povrch hrdla nádoby je vyhladený, telo pokryté tuhovaním (tab. III: 4; IX: 5; XXXIII: 4).

Skupina VII/3: Zásobnice so širokým masívnym okružím, točené na kruhu zo zrnitého materiálu hnedej a sivej farby. Jedná sa o veľké hrubostenné nádoby s objemom asi 100 l a menšie zásobnice (prenosné). Boli vyhotovované s pomocou hrnčiarskeho kruhu. Povrch alebo hrdlo sú v prípade menších zásobníc tuhované, zdršňované (tab. III: 4; IX: 5; XII: 2; LVIII: 1; LIX: 1; LX: 1, 2). Môžu sa vyskytovať aj s plnými horizontálnymi uchami, resp. držadlami, umiestnenými na maximálnej výduti nádoby.

Skupina VII/4: Zásobnice s okružím a masívnym horizontálnym uchom v tvare obráteného písmena U, točené na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby, pokryté tuhovaním. Taktiež môže ísť o prenosné zásobnice menších rozmerov. Z lokality pochádza len jeden rekonštruovaný veľký fragment okraja a pliec zásobnice tohto typu (tab. XI: 1).

Pokrývky – skupina VIII

Skupina VIII/1a: Kónické pokrývky s odsadeným ústím a gombíkovitým držadlom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej a oranžovej farby. Tento typ pokrývok sa pravdepodobne používal na fľašovitých nádobách typu II/1, II/2 a súdkovitých nádobách typu III/1. Povrch pokrývok je starostlivo vyhladený, leštený a často plošne potiahnutý oranžovočervenou engobou (tab. XXXVIII: 5; LVII: 3–6, 8–10,12,13).

Skupina VIII/1b: Kónické pokrývky s odsadeným ústím, točené na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej a oranžovej farby. Tento typ pokrývok sa pravdepodobne používal na vázovitých hrncoch typu I/4, prípadne na súdkovitých nádobách typu III/1 (tab. LVII: 10,11).

Skupina VIII/1c: Kónické pokrývky s odsadeným ústím väčších rozmerov, točené na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej a tmavosivej farby. Tento typ pokrývok sa pravdepodobne používal na niektoré z variantov hrncov malých a stredne veľkých rozmerov. Povrch pokrývok bol starostlivo opracovaný bez stôp po maľovaní engobami, v jednom prípade zdobený rytou výzdobou v podobe zväzkov troch zvislých línií (tab. IV: 7; LVII: 1,2,7).

Cedidlá – skupina IX

Skupina IX/1: Tanierovité cedidlá s takmer vodorovne vyhnutým širokým ústím a plochším polguľovitým telom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny, opatrené na dne pravidelne aj nepravidelne rozmiestnenými kruhovými otvormi. Niekedy má vonkajšia stena nádoby pod ústím vleštovanú výzdobu v podobe horizontálnych pásikov a vlnoviek. Cedidlá tohto typu mohli byť vďaka širokému von vyhnutému okraju priamo nasadzované na hrncovité nádoby menších rozmerov. Tento variant sa na lokalite nevyskytol.

Skupina IX/2: Malé hlinené cedidlá polguľovitého tvaru s mierne von vykloneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny sivočiernej farby so starostlivo upraveným povrchom leštením bez výzdoby. Kruhové otvory sa nachádzajú v dolnej tretine cedidla (tab. LXI: 3).

Skupina IX/3: Hrncovité cedidlá točené na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby bez prímiesy grafitu. Povrch je matný, zdobený vleštovanou výzdobou vo forme zošikmených prekrývajúcich sa línií (tab. LXI: 1).

Uvedených deväť základných skupín keramiky, ktoré sa vyskytovali na lokalite, vyčlenených na základe tvarov môžeme ešte doplniť o bližšie tvarovo neurčiteľné nádoby, ktoré sa zachovali len v úlomkoch. Patria sem malé tenkostenné nádoby, pravdepodobne fľašovitého tvaru skupiny II/7 alebo sa jedná o nádoby hrncovitého tvaru malých rozmerov, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby, s povrchom zdobeným hustým, jemným, zvislým a pravidelným ryhovaním alebo metopovitým ryhovaním a horizontálnym vlešťovaným žliabkovaním (tab. LXIII: 3–14). Možné analógie k nim sú z výšinného sídliska na Leopoldsbergu, kde sa takto povrchovo upravená tenkostenná keramika vyskytla vo forme fliaš (Urban 1999, obr. 178: 696), hrncov (Urban 1999, obr. 178: 368) a dien tvarovo neurčiteľných nádob (Urban 1999, obr. 178: 180, 284), podobných tým z hradného vrchu v Bratislave. Keďže Leopoldsberg prežíva aj v stupni LTD2 (Urban 1999, 228), spomínané typy keramiky môžu spadať do keramickej náplne stupňov LTD1 – LTD2. Na lokalite je aj pomerne široká škála dien z rôznych typov zväčša hrncovitých nádob, točených na kruhu z hlíny sivej alebo hnedej farby, rôznej štruktúry a zrnitosti (tab. VI: 2; IX: 4; LXIV: 11; LXVI: 1–3,5). Dná z nádob s plastickou lištou lemujúcou dno, alebo bez nej, točených na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej, hnedej a oranžovej farby pravdepodobne patria nádobám fľašovitého tvaru (tab. VI: 4; XIII: 6; XVI: 8; LXIV: 5–10,12,14). Dná s omfalosom (vypuklinou na vnútornej strane dna) patria k misám typu „Békásmegyer“ skupiny V/4 (tab. X: 6; LVI: 2,4–7), prípadne dná bez omfalosu, patriace kónickým misám (tab. X: 7; LVI: 3). Z hradného vrchu pochádzajú aj dva fragmenty úch pravdepodobne z rímskych džbánov. Jeden je sivej farby a druhý oranžovej, pokrytý oranžovou engobou (tab. LXI: 7–8). Je nutné spomenúť, že v nálezovom materiáli, získanom počas výskumu hradného vrchu sa nevyskytla žiadna dácka keramika. Prehľad typológie keramiky z lokality je zobrazený v tabuľkách LXXVII, LXXVIII.

Výzdobné motívy na sídliskovej keramike

Keramický nálezový materiál z hradného vrchu obsahoval aj niekoľko črepov s výzdobou, robenou technikou vtešťovania do ešte nevypálenej hlíny. Môžeme sem zaradiť črepy zdobené hladným alebo vlešťovaným ornamentom v podobe vlnoviek (tab. VI: 6; VIII: 5; X: 10; XXIX: 1–4; XXXI: 1; XXXVII: 2; XLIII: 4; LXII: 1,3; LXIII: 2; LXVII: 1, 3–5), horizontálnych a šikmo sa prekrývajúcich línií – mriežok (tab. XXXIII: 3; LXI: 1; LXVI: 4; LXVII: 2, 6–8,9), ako aj typické zvislé hrebeňovanie na situlovitých nádobách. Ide o bežnú výzdobu neskorolaténskej keramiky, ktorá nemá z hľadiska chronológie dôležitú vypovedaciu hodnotu, keďže výzdobné motívy tohto typu sa bežne vyskytujú v nálezových celkoch, spadajúcich do oboch neskorolaténskych stupňov LTD1 – LTD2.

Rytá sekundárna výzdoba na keramike

Z hradného vrchu, zo sekundárnej polohy v sonde BH – 12-ZA/64, pochádza ojedinelý nález črepu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby s lešteným povrchom, na ktorom je sekundárne, t. j. po vypálení ostrým nástrojom – stilusom (Krämer 1982, 489) vyrytá zaujímavá zoomorfná výzdoba v podobe schématickej postavičky prasaťa, pravdepodobne diviaka s roztvorenou tlamou a zubami, resp. klami (tab. VII: 5). Nie je však možné určiť, či bol povrch črepu vyzdobený týmto spôsobom po rozbití nádoby, t. j. druhotne použitý črep, alebo to bola súčasť výzdoby ešte celej nádoby. V neskorolaténskom prostredí ide v prípade podobných rytých vyobrazení na keramike o pomerne

zriedkavý jav, ktorý je typický skôr pre včasnoláténske prostredie (Čižmář 1992, 427). Identickým spôsobom bola na nádobe zo Starého Hradiska realisticky vyobrazená postavička vtáka, pravdepodobne bociana alebo volavky (Čižmář 1993, obr. 280: 14). Podobne aj hlinený terčik, na ktorom je z oboch strán vyrytý nejasný motív, zložený z rôzne smerujúcich línií (Čižmář 1992, obr. 1: 2) a rytím znázornená spona stredoláténskej konštrukcie (Čižmář 1992, 427; obr. 1: 1). Tieto nálezy je pravdepodobne možné datovať do stupňa LTD1, keďže Staré Hradisko zaniká práve v závere spomínaného stupňa (Meduna 1970, 57; Čižmář 1993, 90). Z oppida na Manchingu pochádza taktiež niekoľko nálezov s rytým grafity motívom. Ide o črepy s nápismi v gréckej abecede na črepe maľovanej keramiky (Krämer 1982, obr. 1), ako aj o mriežku s rytým nápisom BOIOS (Krämer 1982, obr. 2,3) a rôzne prekrížené línie (Krämer 1982, obr. 5: 1–3). Spomínané ryté „grafity“ sú na Manchingu datované nauheimskými sponami do stupňa LTD1 (Krämer 1982, 499). Fragment nápisu, vyrytý na črepe pochádza aj z Bratislavy – Michalskej ulice č. 20 (Pieta/Zachar 1993, obr. 88: 5; 94: 1). Motív vyobrazenia kanca na črepe z hradného vrchu možno nie je až taký zvláštny, keďže z neskoršej doby laténskej pochádza aj bronzová plastika kanca z Rainbergu pri Salzburgu (Hell 1964, 50 n.; obr. 3). Časté sú aj vyobrazenia kancov na keltských strieborných minciach (Duval 1978, 283, obr. 437: A, B) a na čepeli meča (Duval 1978, 283, obr. 437: C). Ako je o Keltoch známe, aspoň o tých západných, venovali sa lovu práve spomínaných diviakov a ich mäso dodávali do Rímskej ríše (Bónis 1969, 211). Nemôžeme však vylúčiť ani magické dôvody vyhotovenia takto opísanej výzdoby na nádobe. Bratislavský nález črepu s vyrytou postavičkou diviaka môžeme pokladať za autentický keltský výtvar a rámcovo ho datovať vzhľadom na osídlenie lokality hradného vrchu do stupňov LTD1 – LTD2.

MAĽOVANÁ KERAMIKA

Samostatnou časťou keramického inventára, získaného výskumom Bratislavského hradu tvorí neskoroláténska maľovaná keramika, ktorá len dokresľuje vysokú úroveň keltského hrnčiarstva a odzrkadľuje vysoké umelecké cítenie a vkus jej tvorcov, ako aj užívateľov. Maľovaná keramika sa vyvinula v závere stredoláténskeho obdobia, približne v druhej polovici 2. storočia pred Kr. v južnom Francúzsku, kde sa udržali pomerne dlho iónske a iberské maliarske techniky (Zachar 1987, 45). Vo východokeltskom prostredí sa objavuje niekedy v stupni LTC2 a trvá až do záveru stupňa LTD2 (Stöckli 1974, 372; Pieta 1982, 118; Cumberpatch 1993, 60), pričom jej najväčší rozmach a produkcia bola v staršej fáze stupňa LTD1 (Pieta 1982, 118). Vyrábaná bola v niekoľkých strediskách ako Manching, Stradonice, Třísov, Staré Hradisko (Cumberpatch/Pawlikowsky 1988, 184 n.; Cumberpatch 1993a, 81 n.; Cumberpatch 1993b, 60), Liptovská Mara (Pieta 1982, 119) a pravdepodobne aj na juhozápadnom Slovensku, predovšetkým v Bratislave (Pieta 1982, 118; Zachar 1987, 46; Cumberpatch 1993a, 60), kde je doložená veľká koncentrácia nálezov maľovanej keramiky. V nálezovom materiáli z hradného vrchu je zastúpená veľkým počtom predovšetkým črepov z tiel, okrajov a hrdiel nádob, točených na kruhu (tab. V: 2,3; VI: 7; VII: 3,4; XI: 2; XIII: 3,8–10; XXXV: 4,7–10,12,13; XXXVI: 1,3; XXXVII: 1; XXXVIII: 5; XXXIX: 2; LII: 1–6; LVII: 4–6; LXIII: 1; LXVIII: 1–16; LXIX: 1–20; LXX: 1–13; LXXI: 1–19; LXXII: 1–22; LXXIII: 1–18; LXXIV: 1–6), ako aj dvoma kusmi zrekonštruovaných nádob vázovitého typu II/1 (tab. XXXIV: 1) a fľašovitého typu II/3 (tab. XXXIV: 2). Väčšina nálezov

maľovanej keramiky pochádza z laténskej vrstvy a z veľkého zahĺbeného objektu č. 2 zo sondy BH – R9/65/66 na východnej terase hradného vrchu, ako aj zo sond BH – V/66, BH – PJ-77/59, BH – NS2, Val III/68. Vo všetkých prípadoch maľovanej keramiky z lokality ide o keramiky vysokej kvality do zvoniva vypálenú, väčšinou do oranžova, z kvalitnej, jemne plavenej hliny. Nádobu boli maľované farebnými engobami, usporiadanými do horizontálnych pásov rôznej šírky, pričom v pásoch boli niekedy maľované vzory geometrického charakteru. Engoby boli na keramiky nanášané pred jej výpalom. V najväčšom meradle boli používané engoby červených a oranžových odtieňov farbiel a biele engoby v spoločných kombináciách, ako aj hnedé – okrové odtiene, čierne a sivé engoby. Na keramike sa vyskytuje aj svetloružové maľovanie v pásoch, so stopami po geometrickej maľbe, ako aj svetloružová maľba hrdla nádob. V tomto prípade ide pravdepodobne o pod vplyvom prostredia zoxidovanú bielu engobu, keďže sa tu vyskytujú črepy z tej istej nádoby s identickým sivohnedým – sépiovým maľovaným geometrickým dekórom na bielom podklade. Na jednom črepe sa vyskytlo aj tmavomodré (indigo odtieň) maľovanie na svetlom, hnedožltom podklade (tab. LXXIII: 18). Keramika, maľovaná horizontálnymi pásmi, v ktorých sa vyskytla v pásoch aj geometrická výzdoba, maľovaná sivohnedou (sépia) a hnedooranžovou farbou sa podľa Ch. Cumberpatscha v Čechách, na Morave, Slovensku a v Maďarsku okrem Poľska vyskytuje prevažne na sídliskách centrálného charakteru, čiže oppidách a nie v dedinskom prostredí (Cumberpatch 1993a, 76). Niekoľko črepov z hradného vrchu bolo maľovaných aj čiernymi (tab. LXIII: 1, LI: 1) a tmavosivými engobami, kombinovanými s červenou (tab. LII: 2; LXX: 2) alebo bielou maľbou (tab. LXIX: 8; LXXIII: 2,4,8,13,17; LXXIV: 1,4,6), sivá/čierna a hnedá kombinácia farieb (tab. LXVIII: 1,14; LXX: 5; LXXIII: 5,9,14; LXXIV: 2), sivá/čierna a biela kombinácia (tab. LXIX: 8; LXXI: 10; LXXIII: 2,4,8,13; LXXIV: 4), sivá a čierna kombinácia farieb (tab. LXXIV: 3,5), hnedá a biela, prípadne béžová kombinácia farieb (tab. LXXII: 7,21–22; LXXIII: 3,6–7,10–12,15–16). Všetky kombinácie farieb boli usporiadané do horizontálnych pásov, no rytmus maľovaných pásov na keramike nie je špecifickou črtou výrobkov Karpatskej kotliny (Zachar 1987, 46). Na základe podobnosti frekventovaných maľovaných vzorov v stredodunajskej oblasti aj na východnom Slovensku môžeme tvrdiť, že sa pravdepodobne s maľovanou keramikou obchodovalo alebo pri najmenšom išlo o úzke kultúrne a obchodné vzťahy medzi jednotlivými keltskými oikumenami (Benadik 1965, 85), čiže o interregionálnu cirkuláciu maľovanej keramiky, ktorá je rozšírená v rámci územia od Malopoľska (Woźniak 1970), severného a východného Slovenska so stredodunajskou oblasťou (Cumberpatsch 1993a, 76).

Typológia nádob maľovanej keramiky

Na základe rekonštruovaných nádob, ich fragmentov, hrdiel a okrajov keramických tvarov môžeme vyčleniť štyri základné typy nádob s ich niekoľkými skupinami, na ktorých bola uplatňovaná maľovaná výzdoba. Z hľadiska typológie tvary nádob nijak nevybočujú z bežne používanej škály tvarov neskorolátenskej sídliskovej keramiky. Typy maľovaných nádob sa z hľadiska formy od nemaľovaných neodlišovali, no boli maľované len isté typy nádob, vyčlenené nižšie. Pre priestor východokeltskej oikumeny ich môžeme vyčleniť z typológie neskorolátenskej keramiky, spracovanej L. Zacharom (Zachar/Rexa 1988, 45–50; Pieta/Zachar 1993, 157 n.) ako aj z typológie maľovanej keramiky z oppida Manching, vypracovanej F. Maierom (Maier 1963, 261–262).

Hrnce – skupina I

Skupina I/4: Vázovité hrnce s oblúkovito von prehnutým širokým hrdlom a kónickým telom. Hrnce sú vyhotovené točením na kruhu z jemne plavenej hliny a na hrdle sú stopy po plošnom maľovaní oranžovou a svetloružovou, pôvodne bielou engobou (tab. XXXVI: 1,3).

Fľašovité/vázovité nádoby – skupina II

Na type fľašovitých/vázovitých nádob bola maľba usporiadaná predovšetkým vo forme horizontálnych pásov rôznej šírky. Prevažne sa používali engoby odtieňov červenej, oranžovej a bielej farby.

Skupina II/1: Fľašovité/vázovité nádoby s oblúkovito prehnutým úzkym a široko roztvoreným lievikovitým hrdlom a ovoidným alebo kónickým telom. Nádoby sú vyhotovené točením na kruhu z kvalitnej, jemne plavenej hliny oranžovej, prípadne svetlohnedej farby. Povrch nádob je kvalitne opracovaný, starostlivo vyhladený, leštený, maľovaný engobami hlavne odtieňmi červenej, oranžovej a bielej farby. Maľba spočíva v plošnom maľovaní alebo v horizontálnych pásoch (tab. XIII: 2; XXXIV: 1; XXXV: 4,7–9,12,13; XXXVII: 1).

Skupina II/3: Fľašovité nádoby s oblúkovito von prehnutým okrajom a úzkym hrdlom. Nádoby sú vyhotovené točením na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby so stopami po plošnom maľovaní, prípadne po maľovaní v pásoch (tab. XXXIV: 2; XXXV: 10,11).

Skupina II/4: Fľašovité nádoby s ostrou profiláciou pliec, točené na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby a maľovaným povrchom čiernou farbou (tab. LXIII: 1).

Súdkovité nádoby – skupina III

Skupina III/1: Súdkovité nádoby s nezosilneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny s kvalitnou maľovanou a leštenou úpravou povrchu. Maľba spočívala v horizontálnych pásoch (tab. XXXIX: 2).

Skupina III/2: Súdkovité nádoby so zosilneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej alebo oranžovej farby. Povrch nádob je kvalitne upravený, maľovaný plošnou maľbou, prípadne maľbou v horizontálnych pásoch (tab. V: 2,3; LII: 5,6). Tento typ nádob často stojí na nôžkach, no nádoby tohto typu sa vyskytovali aj bez nich.

Skupina III/3: Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivých, prípadne hnedých odtieňov, s kvalitnou úpravou povrchu hladením a leštením. Maľovaná výzdoba sa na tomto type nádob na lokalite nevyskytla, no nie je vylúčená. Podobne ako pri predchádzajúcom type nádob, aj tento typ nádob stál často na kalichovitých nôžkach.

Misy – skupina V

Skupina V/3: Misy dvojkónické so zaobleným, mierne von vyhnutým okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedých a sivých odtieňov. Maľovanie je buď plošné, jednofarebné, prípadne viacfarebné, kombinované s geometrickými vzormi (tab. LII: 2,3).

Skupina V/5: Misy dvojkónické so zosilneným prípadne nezosilneným ústím, točené na kruhu z jemne plavenej hliny. Ide o hlboké misky s maľovaným povrchom v horizontálnych pásoch červenými a bielymi engobami, prípadne iným maľovaným motívom (motív mriežky), maľovaným čiernou farbou, so starostlivo opracovaným a vyhladeným povrchom (tab. LII: 1,4).

Pokrývky – skupina VIII

Skupina VIII/1a: Kónické pokrývky s odsadeným ústím a gombíkovitým držadlom, točené na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej a oranžovej farby. Tento typ pokrývok sa pravdepodobne používal na fľašovitých nádobách typu II/1, II/2 a súdkovitých nádobách typu III/1. Povrch pokrývok je starostlivo vyhladený, leštený a plošne potiahnutý oranžovočervenou engobou. (tab. LVII: 4–6).

Rozbor maľovaného výtvarného štýlu

Neskorolaténska keramika v stredodunajskom priestore je charakteristická maľbou v horizontálnych pásoch a vyskytuje sa v oboch jej stupňoch LTD1 a LTD2, počas celej dĺžky ich trvania. Na základe výskytu maľovanej keramiky v nálezovom materiáli z hradného vrchu môžeme skonštatovať, že väčšina keramiky bola aj tu maľovaná v horizontálnych pásoch, v ktorých sa niekedy vyskytoval aj geometrický maľovaný ornament, robený v sépiových odtieňoch. Vo väčšine prípadov išlo o pásy oranžových až červených farieb a ich odtieňov, prípadne svetlohnedých okrových odtieňov. Keďže z lokality je väčšina maľovaných črepov z tiel nádob, nebolo možné s istotou vyčleniť konkrétne typy nádob, z ktorých črepy pochádzali (tab. VI: 7; VII: 3, 4; XI: 2; XIII: 8–10; LXVIII; LXIX; LXX; LXXI; LXXII; LXXIII; LXXIV). Pravdepodobne išlo o nádoby fľašovitého/vázovitého tvaru skupiny II, prípadne o nádoby súdkovitého tvaru so zosilneným okrajom skupiny III/2 alebo s odsadeným hrdlom zo skupiny III/3, ktoré mohli, ale nemuseli stáť na kalichovitých nôžkach. Maľovaný geometrický ornament, aplikovaný na vyššie spomenutých typoch nádob, zobrazovaný v horizontálnych pásoch mal typický cikcakový tvar (tab. XIII: 9; LXIX: 18), objavujúci sa aj v Zemplíne (Benadik 1965, obr. 8: 6) alebo bol kombinovaním trojicami zvislých jednoduchých, či zahrotených vlnoviek s trojicami zvislých línií (tab. XXXVII: 1, LXX: 1–4). Urobený bol hnedočervenou, resp. sivohnedou (sépiou) či čiernou farbou na oranžovom alebo bielom podklade. Identické motívy sa objavujú aj v nálezových celkoch z Bratislavy-Starého mesta na Námestí SNP č. 31–32 (Zachar 1982b, 173, obr. 3), na lokalite Gellértheyy-Tabán (Bónis 1969, obr. 57: 3) a v Salzburgu (Moosleitner 1975, tab. 61: 1). Častým motívom je znázorňovanie mriežkových polí štvorcového tvaru s poliami, v ktorých je na bielom podklade znázornený ležatý kosoštvorec (tab. LXIX: 1–3; LXX: 6), ktoré sú taktiež bežné v Bratislave-Starom meste (Zachar 1982b, 173, obr. 5–6), v Zemplíne (Benadik 1965, obr. 8: 4–5; 9: 1), ako aj v Gellértheyy-Tabáne v Budapešti (Bónis 1969, obr. 64: 3). Mriežkový vzor je rozšírený a typický pre celú strednú Európu. Vyskytuje sa aj na Manchingu (Maier 1976, príl. 3: 3). Podobne mriežky štvorcového a kosoštvorcového tvaru oranžovohnedej farby bývajú zobrazované v kombinácii so stojacimi alebo visiacimi poloblúkmi na oranžovom podklade (tab. LXIII: 3–13,15), pričom v našom prípade ide pravdepodobne o črepy z jednej nádoby (tab. LXVIII, LXIX). Na niektorých čepoch sú

prostredníctvom viacnásobného polkruhu a kruhu zobrazované pravdepodobne slnečné motívy (tab. LXVIII: 1,2; LXX: 3), ako aj rôzne rebríkovité motívy. Šachovnicový motív je zobrazený pomocou mriežok na jednej fľašovitej nádobe s ostro hranenými pláciami (tab. LXIII: 1), kde sú nemriežkované plochy v tvare obdĺžnika preťaté v uhlopriečke z ľavého dolného rohu do pravého horného rohu jednoduchou vlnovkou. Na pleciach nádoby je už spomínaná kombinácia trojice zvislých zahrotených vlnoviek s trojicou zvislých línií. Ostatné črepy z týchto typov nádob boli maľované len horizontálnymi pásmi alebo plošne bez ich ďalšej výzdoby s rôznou kombináciou, rôznych použitých farieb (tab. VI: 7; VII: 3,4; XI: 2; XIII: 8,10; LXX: 7–13; LXX: 11–19; LXXII: 1–22; LXXIII: 1–18; LXXIV: 1–5). Misy boli zdobené horizontálnymi pásmi (tab. LII: 3), plošne maľované (tab. LII: 3), prípadne šikmými líniami, pomocou ktorých sa na ploche črepu vytvárali geometrické obrazce vo forme stojacich a obrátených trojuholníkov (tab. LII: 2). Na jednej mise sa vyskytol aj motív mriežky, maľovaný čiernou farbou (tab. LII: 1). Abstrahované rastlinné motívy, typické pre západolaténske prostredie (Zachar 1987, 46) sa na maľovanej keramike z hradného vrchu nevyskytli. Maľovaná keramika z územia Rakúska, Čiech, Moravy a Slovenska patrí k východnej skupine maľovanej keramiky (Maier 1963, 260). Výskyt maľovanej keramiky, doložený predovšetkým na sídliskách centrálného charakteru môže odrážať aj istý spoločenský status ľudí, ktorí túto keramiku používali v každodennom živote. V menšom meradle sa takto maľovaná keramika vyskytuje aj na nížinných sídliskách dedinského charakteru (Bazovský 2004, 95n.).

Vyhodnotenie keramického materiálu

Datovanie neskorolaténskych keramických nálezov z hradného vrchu sa nemôže na základe chýbajúcich nálezových okolností opierať o kovové predmety. Môžeme ich porovnávať s používanými keramickými tvarmi stupňov LTD1 a LTD2 z okolitých lokalít, predovšetkým z Bratislavy-Starého mesta. Ako hlavný zdroj pre porovnanie keramických typov využívame predovšetkým publikované keramické súbory z Bratislavy-Starého mesta. Pre obdobie záveru mladolaténskeho stupňa LTC2 a oboch neskorolaténskych stupňov LTD1 a LTD2 sú charakteristické keramické tvary typov situlovitých hrncov I/1 a–f (tab. I–II; III: 5; VII: 1; VIII: 1; X: 4; XIV: 1–6; XV: 3; XVI: 1; XVII–XXVIII), patriace na lokalite k najfrekvencovanejším keramickým tvarom, I/4 (tab. VII: 2; XXXVI: 1–3; LXI: 6; XXXVI: 4,5; XXXVII: 2; XXXVIII: 2), I/5 (tab. X: 3; XII: 3; XXIX: 1–4,9; LXI: 5), I/6 (tab. XXXI: 2). V prípade situlovitých hrncov skupiny I/1 a–f sa na dnách objavujú rôzne značky, vyhotovené pomocou žliabkov alebo rytím. Značky na dnách nádob sa však na lokalite nenašli. Typ hrnca zo skupiny I/1g (Polla 1979, obr. 33: 12) sa na lokalite nevyskytol. Našiel sa v Bratislave-Starom meste, na Devíne a v oblasti osídlenej nositeľmi púchovskej kultúry. Možno je ho datovať do stupňa LTD2 (Pieta 1982; Urban 1996, obr. 1: 5). Vázovité a fľašovité tvary nádob typov II/1 (tab. V: 1; VIII: 4,5; XI: 3; XIII: 2–4; XVI: 5; XXXIV: 1; XXXV: 1,3–9,12–14; XXXVII: 1; XXXVIII: 4; LXIII: 2), II/2, no tento typ nádoby sa na lokalite nevyskytol, II/3 (tab. V: 5; XXXIV: 2; XXXV: 10,11), II/6 (tab. XXXVIII: 1), súdkovité tvary typov III/1 (tab. XXXIX: 1,2,3,4), III/2 (tab. V: 2,3; LII: 5,6), III/3 (tab. X: 1; XI: 6,7; XV: 2; XVI: 2; XL: 1–7; XLI: 1–10), III/4 (tab. V: 6; VIII: 3; X: 8; XI: 4,5; XII: 4; XIII: 7; XVI: 7; XLII: 1–10), poháre typov IV/1 (tab. X: 5; XXXIX: 6,9,10), IV/2 (tab. XXXIX: 5,7), IV/3 (tab. XLI: 6,8,10), poháre kantharoidného typu IV/4 (tab. LXI: 2) a misy typu V/2, ktoré patria k najfrekvencovanejším keramickým tvarom na lokalite ako aj misy skupiny V/4 bez ostrej esovitej profilácie. Vyššie spomínané typy nádob sú doložené v sídliskových nálezoch na lokalitách zo

stupňov LTC2 – LTD1 z Nitry-Šindolky (Březinová 2000), Kútov-Čepangátu (Zachar 1976, 31 n.) a Plaveckého Podhradia-Pohanskej (Paulík 1974), ako aj z nálezísk v Bratislave. Poháre kantharoidného typu keltskej proveniencie s jedným, resp. dvoma uchami, presahujúcimi nad okraj nádoby, vyrábané na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby, majú svoj pôvod v domácom keltskom prostredí na Balkáne (Knez 1987, 104). Z lokality Novo Mesto ich pochádza niekoľko (Knez 1987, tab. 19: 1, 2) a sú datované do obdobia LTD2 až včasnej doby rímskej. Analogické nálezy sú z Belgradu-Karaburmy (Guštin 1984, obr. 13: 4; 15: 2) a sú datované do stupňov Belgrad 2 a Belgrad 3, pričom v dunajskom priestore sa objavujú vo veľkom počte v stupni Belgrad 2 a pokračujú aj v stupni Belgrad 3 (Guštin 1984, 324), čo je obdobie stupňov LTC2 – LTD (Guštin 1984, 338). Najbližšie neskorolaténske analógie pochádzajú z Gellérthegey-Tabán (Bónis 1969, obr. 10: 16; 12: 4; 60: 24). Pôvod kantharosu z hradného vrchu treba pravdepodobne hľadať niekde v južných častiach keltskej oikumeny, s najväčšou pravdepodobnosťou na Balkáne, ako dôsledok intenzívnych a blízkych kontaktov so spomínanou oblasťou. Kónické misy skupiny V/1, kónické misy s dnu vtiiahnutým okrajom typu V/2 (tab. III: 1,3; IV: 1–5; IX: 1,3; XV: 1; XVI: 4,6; XLIII: 1–4; XLIV: 1–3; XLV: 1–5; XLVI: 1–5; XLVII: 1–7; XLVIII: 1–8; XLIX: 1–9) a kónické misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom ostrej esovitej profilácie typu V/4 „Békásmegyer“ (tab. XIV: 9; LIII: 1–5; LIV: 1–6; LV: 1–6; LVI: 1), však nemajú v stupni LTC2 a LTD1 až tak výrazne prehnutý okraj, ako v prechodnom období LTD1/LTD2 a v stupni LTD2. Vyššie spomínané typy nádob sa však vyskytujú aj v nálezových celkoch z mladšej fázy neskorolaténskeho osídlenia, teda v stupni LTD2. Tento stupeň je predovšetkým charakteristický výskytom keramickeho tvaru situlovitého hrnca s kyjovito zosilneným okrajom typu I/2 (tab. II: 5; X: 2; XIII: 1; XV: 4,6,7; XXIX: 5–8), ktorý tvarovo vychádza z typu situlovitého hrnca I/1. Hrnce typu I/2 mohli byť modelované v ruke, tie sa však na lokalite nevyskytli, alebo točené na kruhu, čo platí pre nálezy z hradného vrchu. Tento typ hrncov je charakteristický pre stupeň LTD2 (Polla 1979, obr. 33: 7,8; Studeníková/Zachar 1980, obr. 112: 4; Zachar 1982a, 42, obr. B: 1; Zachar 1981, 49, obr. 8: 16; 15: 5; Zachar/Rexa 1988, 64; 66; obr. 15: 13; Urban 1996, 198; obr. 1: 4) a naznačuje tzv. keltsko-dácky horizont po roku 50 pred Kr. (Musilová/Lesák 1996, 102). Hrnce tohto typu sú často sprevádzané sponami typu Gorica, sponami s prehnutým lúčikom Almgren 18 zo Senca-Martina objekt 3/78 a variantom Alesia (Zachar 1981, 53; obr. 15: 1,2,5; Zachar/Rexa 1988, 64). V objekte 14 na Hlavnom námestí č. 7 v Bratislave sa hrniec typu I/2 s kyjovitým okrajom vyskytol spolu so sponami typu Gorica a Jezerine – Feugére 12 (Musilová/Lesák 1996, 94–103), pričom spony s prehnutým lúčikom Almgren 18 predstavujú záverečnú fázu laténskeho osídlenia (Musilová/Lesák 1996, 103). Objekt 14 na Hlavnom námestí č. 7 bol datovaný do prelomu stupňov LTD1/LTD2, so zánikom niekedy okolo rokov 40 – 30 pred Kr. (Musilová/Lesák 1996, 103). Na základe výskytu hrnca typu I/2 v nálezových celkoch s vyššie spomínanými typmi spôn môžeme jeho hornú hranicu výskytu datovať do prelomu stupňov LTD1/LTD2 s jeho výskytom až po záver laténskeho osídlenia niekedy v augustovskom období 30 rokov 1. storočia pred Kr. Podobne aj kónické misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom ostrej esovitej profilácie typu „Békásmegyer“, skupiny V/4 výrazne profilované sa vyskytujú v oboch stupňoch, t. j. v závere stupňa LTD1 na rozhraní so stupňom LTD2 (Zachar 1982b, 168; 174: 1,2; Zachar/Rexa 1988, obr. 17: 2) a v stupni LTD2. Podľa O. Urbana sú v Bratislave charakteristickým tvarom stupňa LTD2 (Urban 1996, 199; obr. 3). Vysoký počet týchto mís sa objavuje aj v Gellérthegey-Tabán (Bónis 1969) aj v objekte 1/50 datovaného sponou Gorica do stupňa LTD2 (Bónis 1969, 91; obr. 51: 7). Typy nádob I/2 a V/4 sa vyskytujú v spoločných nálezových celkoch v Bratislave-Starom meste na Uršulínskej ulici v bývalej františkánskej záhrade a v Rusovciach (Bazovský 2004, 95 n; obr. 5: 2,3; obr. 6: 1–3; obr. 9: 4,7). Do stupňa LTD2 môžeme zaradiť aj hlboké misy polguľovitého a guľovitého tvaru skupiny V/3, nemaľované (tab. VIII: 2; L: 1–3,5,6; L: 1–3, 4–6,9) a maľované (tab. VI: 1;

LII: 2,3), blízke typu Roanne (Zachar/Rexa 1988, obr. 17: 6; 19: 8; 28: 1; Pieta/Zachar 1993, 161). Kónické misy typu V/6 sú s odsadeným hrdlom a zosilneným, mierne von vykloneným okrajom, točené na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Telo mís môže byť členené v spodnej časti výraznými plastickými prstencami a zdobené rytou jednoduchou vlnovkou (tab. LXI: 4; LXII: 3,4). Misy tohto typu sa vyskytli v Gellérthegy-Tabáne v jame č. 35/1935 (Bónis 1969, 23; obr. 7: 10), v chatách 1/1950 (Bónis 1969, 89; obr. 47: 24) a 16/1947 (Bónis 1969, 144; obr. 101: 7–10) spolu s misami typu Békásmegyer a maľovanou keramikou. Ploché misy typu V/8 s ostrou profiláciou, so šikmo von vyhnutým, resp. zvislým okrajom, ostro nasadajúcim na rovné dno s nôžkou v podobe nízkej kruhovej plastickej lišty a s takmer nezreteľnými stopami po červenom engobovaní (tab. XIII: 5, LVI: 9–12), pravdepodobne vychádzajú z importovaných plochých neskororepublikánskych rímskych kampánskych mís, resp. im podobných tvarov italickej keramiky – terry sigillaty (tab. XIV). Ide o nové tvary keltskej keramiky v prostredí zo začiatku druhej polovice 1. storočia pred Kr. (Pieta/Zachar 1993, 177). Fragment takejto misy čiernej, pravdepodobne kampánskej terry sigillaty pochádza z územia Bratislavy-Starého Mesta, z Nálepckovej ulice, dnes Panská č. 19–21 (Zachar/Rexa 1988, 65, 69; obr. 28: 2; Pieta/Zachar 1993, 177, obr. 94: 2; Pieta 1996, 185, obr. 1: 1), ako aj z Razdrta (Bavdek 1996, obr. 7: 5–7). V prípade misy typu V/8 ide o domáce, teda keltské napodobeniny spomínaných kampánskych mís, resp. terry sigillaty a možno ich zaradiť do stupňa LTD2, s možnosťou ich výskytu do začiatku augustovského obdobia. Pravdepodobne do tohto obdobia spadajú aj dva ojedinelé nálezy fragmentov z rímskych mís, potiahnutých oranžovou (tab. XIV: 8) a červenou engobou (tab. LVI: 8). Na prelom neskorolaténskych stupňov LTD1/LTD2 a do stupňa LTD2 môžeme zaradiť aj kónické pokrývky skupiny VIII/1a–c (tab. IV: 7; XXXVIII: 5; LVII: 1–13), maľované aj nemaľované (Zachar 1982b, 173: 4; Zachar 1981, obr. 10: 13; Zachar/Rexa 1988, obr. 17: 9; Pieta/Zachar 1993, obr. 90: 4; Musilová/Lesák 1996, tab. V: 4,5), patriace k vázovitým, súdkovitým a hrncovitým nádobám (Pieta/Zachar 1993, 162). Kónické pokrývky sú podľa O. Urbana typickou súčasťou materiálnej náplne stupňa LTD2 (Urban 1996, obr. 1: 4; Urban 1999, 221). Do materiálnej náplne stupňa LTD2 patria aj tanierovité cedidlá s takmer vodorovne vyhnutým ústím a plochším polguľovitým telom, opatreným na dne pravidelne aj nepravidelne rozmiestnenými otvormi (Pieta/Zachar 1993, 163), ktoré vychádzajú z dáckych foriem (Musilová/Lesák 1996, 98). Tento typ cedidiel sa v nálezovom materiáli z hradného vrchu nevyskytol. Vyskytol sa tam typologicky odlišný tvar cedidla (tab. LXI: 3) s polguľovitým telom a mierne vyhnutým okrajom a otvormi v spodnej tretine cedidla, prechádzajúcej do dna. Kotlíkovité trojnožky skupiny VI (tab. XIV: 7; LXI: 9, 10; LXII: 2) sú taktiež jednoznačne datované v rámci nálezových celkov z Bratislavy do prechodného stupňa LTD1/LTD2, resp. do stupňa LTD2 (Zachar 1982a, obr. 6; Zachar 1988, obr. 17: 8; Pieta/Zachar 1993, obr. 91: 1–5; Musilová/Lesák 1996, tab. III: 5, 6; Urban 1996; Pieta 1996, 185; obr. 1: 10,11,13). Podobne aj v Nitrianskom hrádku (Pieta 1996, obr. 1: 12), kde sú priame analógie k okrajovým fragmentom trojnožiek z hradného vrchu (tab. XIV: 7; LXII: 2). Pôvod kotlíkovitých trojnožiek sa hľadá niekde na území severnej Talie (Pieta 1996, 185), kde na lokalite St. Bernardo v severnom Taliansku v hrobovom celku 126 je analogický tvar kotlíkovitej trojnožky (Zachar 1982a, 42). Patria k čisto funkčným tvarom keramiky (Pieta/Zachar 1993, 161). V nálezovom materiáli z hradného vrchu sa nevyskytla žiadna dácka keramika.

Maľovanú keramiku z hradného vrchu možno na základe výskytu kovových predmetov a zlatého mušľovitého statéra, datovaných do stupňa LTD1 a norických mincí z hromadného nálezu zaradenými do stupňa LTD2, datovať do obdobia celého trvania oppida aj akropoly, t. j. minimálne do doložených stupňov od LTD1 až po LTD2. Jej detailnejšie chronologické zaradenie v rámci jednotlivých vyššie spomínaných stupňov nebolo možné z dôvodu chýbajúcej nálezovej dokumentácie z výskumu. Takéto datovanie potvrdzujú aj analógie z Bratislavy-Starého mesta, z objavenej

kovolejárskej dielne (obj. 1/94) na Ventúrskej ulici č. 12 a Zelenej ulici č. 10, datovanej tromi rímskymi republikánskymi mincami – typ As, neskorolátenskými sponami, šiestimi mincami typu Karlstein a jednou mincou typu Simmering, kde sa nachádzala aj maľovaná keramika, do stupňa LTD2 (Lesák/Musilová/Hoššo 1996, 122–123). Podobne aj z iných, doposiaľ kompletne nepublikovaných nálezov z Bratislavy-Uršulínskej ulice, bývalej františkánskej záhrady, datovanej do rozmedzia stupňov LTC2 – LTD2 (Lesák/Musilová/Hoššo 1997, 125; Lesák/Resutík 2000, 67). Z bližšieho okolia Bratislavy, na neskorolátenskom sídlisku v Rusovciach sa maľovaná keramika vyskytovala v sídliskových objektoch popri keramike točenej na kruhu (misy typu Békásmegyér, situlovité hrnce I/1) aj so situlovitými hrncami s kyjovito zosilneným okrajom typu I/2, točených na kruhu, aj modelovaných v ruke, datovaných vo všeobecnosti do stupňa LTD2 (Bazovský 2004, 95 n; obr. 8: 9). Na základe týchto zistení môžeme tvrdiť, že maľovaná keramika z hradného vrchu naďalej pretrváva aj v stupni LTD2, pravdepodobne až do jeho záveru, aj keď ťažisko jej výroby a výskytu je pravdepodobne v stupni LTD1.

PRASLENY

Medzi ďalšie keramické nálezy z Bratislavského hradu možno zaradiť aj predmety používané pri tkáčskej výrobe. Patria sem prasleny a ich fragmenty, ako aj fragment okrúhleho hlineného závažia tkáčskeho stavu. Prasleny patria k veľmi častým nálezom na oppidách, opevnených alebo nížinných sídliskách neskorej doby laténskej, čo svedčí o rozvinutej tkáčskej výrobe. Z hradného vrchu, zo sondy BH – R9 pochádza niekoľko praslenov. Ide o sekundárne využitie laténske črepy z kvalitne vypálených nádob z jemne plavenej hlíny, ale aj črepy zo zrnitého materiálu, tuhované aj tuhové zdobené hrebeňovaním. Črepy boli upravené do podoby praslenu tým spôsobom, že hrany črepu výrobcu obrúsil tak, že dostal okrúhly tvar črepu v priemere asi 3,6 – 7,5 cm a do stredu vyvrtal otvor na vreteno o priemere približne 1,3 – 1,1 cm (tab. LXXV: 1–5, 7–11). Preto možno skonštatovať, že kvalita črepu nehrala dôležitú úlohu pri výbere polotovaru na ich výrobu. S nálezmi identického charakteru sa bežne stretávame na lokalitách v celom strednom Podunajsku (Zachar 1976, obr. 2–4; Urban 1999, obr. 28: 135; 40: 222), na oppide Pohanská v Plaveckom Podhradí bol doložený celý proces výroby praslenov z črepov (Paulík 1976, tab. LXXV: 1–34), podobne aj na viacerých lokalitách bol zachytený tento proces výroby od opracovaného polotovaru – črepu, ako v prípade Gellérthegy-Tabánu, Starého Hradiska, Hrazan, (Bónis 1969, obr. 87: 16,18; Meduna 1970c, tab. 24: 2–4, 6–10; Jansová 1986, tab. 43: 17; Jansová 1988, tab. 177: 16), cez náznak vŕtania (Bónis 1969, obr. 87: 14,15,17; Meduna 1970c, tab. 24: 17; Jansová 1986, tab. 45: 15), až po konečný výsledok – praslen (Bónis 1969, obr. 49: 41; 59: 11; 98: 1,2; Meduna 1970c, tab. 23: 14–17; Jansová 1986, tab. 18: 11,12; 51: 13–15; Jansová 1988, tab. 52: 21; 53: 20–22; 93: 11,20; 177: 11). Podobný nález polotovaru na výrobu praslenu s ešte neprevrtaným otvorom na vreteno pochádza aj z hradného vrchu (tab. LXXV: 6), ako aj z Partizánskej ulice v Bratislave, kde bol sprevádzaný aj fragmentom praslenu, vyrobeného z črepu (Zachar 1981, obr. 6: 2,3). Stretávame sa s ním aj v prostredí osídlenom nositeľmi púchovskej kultúry (Pieta 1982, 123; tab. XLVIII: 16) a vo vyššie spomenutom Starom Hradisku na Morave, Holubicích, Hrubčicích, Kojetíne, Mařaticích (Meduna 1980, tab. 19: 1–10; 21: 3,4; 38: 1/3; 48: 1,2). Popri sekundár-

ne vytvorených praslenoch sa na lokalite vyskytol aj malý dvojkónický praslen (tab. LXXV: 12), ktorý taktiež môžeme zaradiť k laténskym na základe miesta nálezu v sprievode laténskej keramiky z laténskej vrstvy, aj na základe podobných analógií na viacerých neskorolátenských lokalitách v Ostopovicích (Meduna 1980, tab. 66: 5) a Pasohlávkách (Meduna 1980, tab. 71: 1) na Starém Hradisku (Meduna 1970c, tab. 23: 6, 9). Nálezy praslenov však z hľadiska chronológie stupňov neskorej doby laténskej nemajú dôležitú vypovedaciu hodnotu, keďže sa vyskytujú počas celého neskorolátenského obdobia stupňov LTD1 a LTD2 až do záveru doby laténskej. Svedčia o vysoko rozvinutej a bežne rozšírenej tkáčskej výrobe pravdepodobne domáceho charakteru na sídliskách rôzneho typu. Medzi nálezmi z hradného kopca boli aj tri fragmenty troch závaží tkáčskeho stavu, z toho dva nebolo možné s istotou určiť ako laténske, keďže prvý fragment závažia, ktoré malo pôvodne ihlanovitý tvar na štvorcovej základni je typický pre halštatské obdobie (Nové Košariská, nepublikované). Druhý fragment závažia má guľovitý tvar spodnej časti a obe pochádzali z nedefinovanej vrstvy v sonde BH – R9/65/66, v ktorej sa nachádzal aj objekt kalenderberskej kultúry zo staršej doby železnej, takže oba fragmenty vyššie spomínaných závaží môžu patriť aj do tohto obdobia. V prípade nálezu fragmentu okrúhleho závažia tkáčskeho stavu so stredovým otvorom (tab. XL: 5) z laténskej vrstvy pri SZ bašte sa nález javí ako laténsky, pretože bol sprevádzaný nálezmi laténskej keramiky, t.j. črepmi z okrajov hrnca typu I/2 s kyjovito zosilneným okrajom, ktoré sa vyskytujú v neskorolátenskom stupni LTD2 (Zachar 1981, 49). Analogický nález okrúhleho závažia so stredovým otvorom spolu so sekundárne vytvorenými praslenmi z črepov pochádza z laténskej chaty v predhradí oppida Závist (Čižmář 1989, obr. 9: 9; obr. 9: 2–5,12,13).

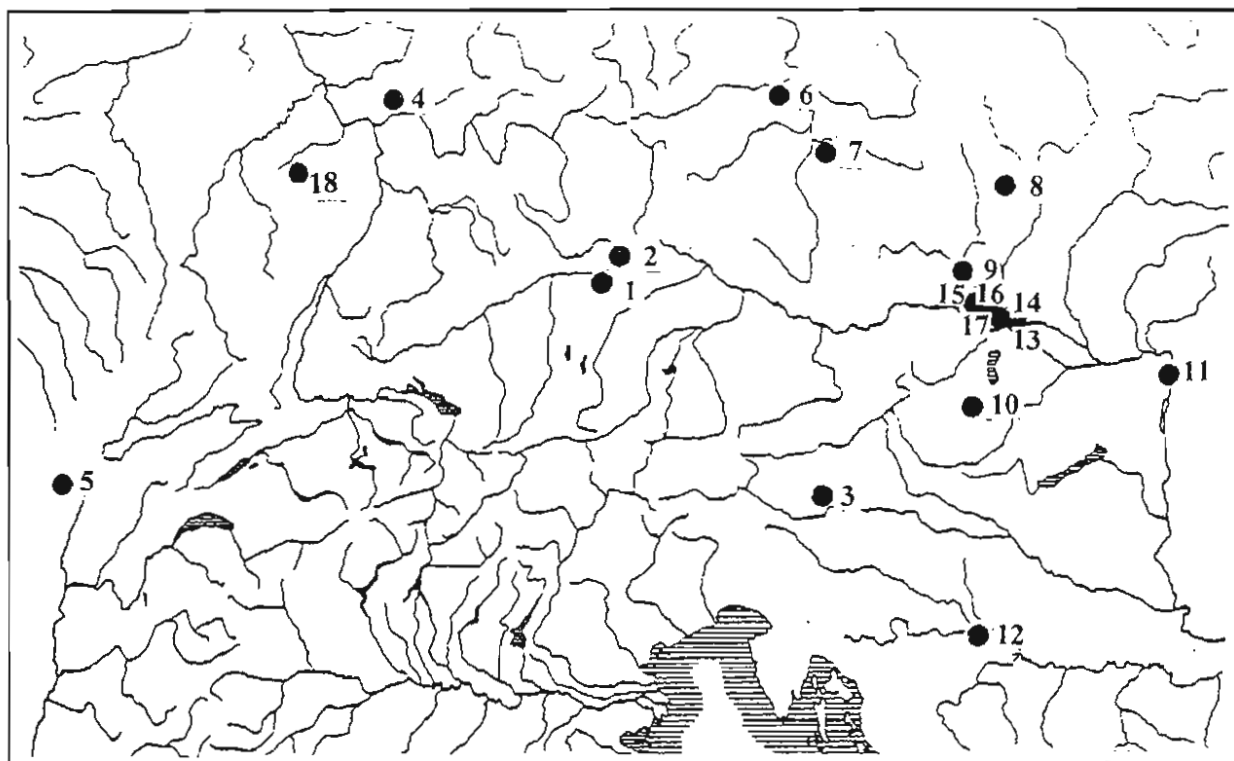
KOVOVÉ PREDMETY

Z hradného vrchu pochádza niekoľko kovových predmetov, súvisiacich s laténskym osídlením lokality. Väčšina z nich je z jeho východnej terasy, no dá sa len ťažko určiť miesto ich nálezu, t. j. či pochádzajú z jedného z dvoch laténskych objektov, zistených na lokalite alebo z laténskej vrstvy, prípadne zo zberu. Ide o niekoľko bronzových predmetov, predovšetkým súčastí a doplnkov odevu: spona, jazykovité nákončie opaskového remeňa, palmetovitá opasková zápona, malá dvojdielna puklička, bronzová profilovaná obrúčka, dva fragmenty náramkov a bronzové držadlo (ataša) z rímskej nádoby. Zo sondy BH – R 9/65/66 pochádza pomerne veľké množstvo bronzoviny, t. j. bronzových zliatkov, úlomkov bronzových plieškov rôznej veľkosti a hrúbky, z bližšie nešpecifikovateľných predmetov neurčiteľnej funkcie, ktoré je navyše aj ťažko datovať do neskorolátenského obdobia, keďže sa v sonde BH – R/9 našli stopy aj po staršom osídlení. Taktiež zo spomínanej sondy pochádza pomerne veľa drobných železných predmetov ako klince, pravdepodobne pánt z dverí, ako aj bližšie neurčiteľné drobné skorodované železné úlomky. Z veľkého zahĺbeného laténskeho objektu č. 2 pochádza železná čepeľ noža a dva kusy železných hrotov šípov do luku. Väčšina bronzových a železných predmetov je však v zlomkovitom stave a preto v katalógu uvádzam len bližšie z hľadiska ich použitia určiteľné predmety. Niektoré kovové predmety, predovšetkým vyššie spomínané bronzové doplnky odevu, dôležité pre datovanie lokality boli publikované L. Zacharom (Pieta/ Zachar 1993, 143 n.).

SÚČASTI A DOPLNKY ODEVU

Palmetovitá zápona z opaska

Palmetovitá zápona z opaska z východnej terasy hradného vrchu bola publikovaná L. Zacharom (Pieta/Zachar 1993, 170, obr. 96: 4). Zápona je vyhotovená odlievaním z bronzu a jej rozmery sú: dĺžka: 5,6 cm, šírka: 1,8 cm, výška háčika: 0,9 cm. Telo vrchnej časti zápony tvorí palmeta, zložená zo siedmich lupeňov, medzi otvorom na uchytenie remeňa obdĺžnikového tvaru, lemovaného po okrajoch dvoma lištami a palmetovitou časťou je telo zápony hladké, vyzdobené dvoma koncentrickým krúžkami, v ktorých bola pôvodne emailová výzdoba. Spodná časť zápony je plochá, v jej palmetovitej časti je zalomený háčik (zachycovač) v smere k hrotu palmy a spomínaný obdĺžnikový otvor na uchytenie remeňa (tab. LXXVI: 1). Predpoklad rozšírenia palmetovitých zápon v oppidálnom prostredí je už pred rokom 50 pred Kr. a za svoj vznik vďaka kultúrnym vplyvom z romanizovanej Gallie Cisalpiny (Bónis 1969, 197; Pieta/Zachar 1993, 170; Gleser 2004, 233). Typ palmetovitých zápon je rozšírený na území od východného Francúzska, Hesenska, Bavorska, Dolného Rakúska, Čiech, Slovenska, západného Maďarska až po Chorvátsko (obr. 3). Čiže predovšetkým vo východolatónskom sídliskovom priestore (Pieta/Zachar 1993, 170; van Endert 1991, 25). Vo všetkých prípadoch išlo o ojedinelé sídliskové nálezy, na základe čoho sa nedá určiť,

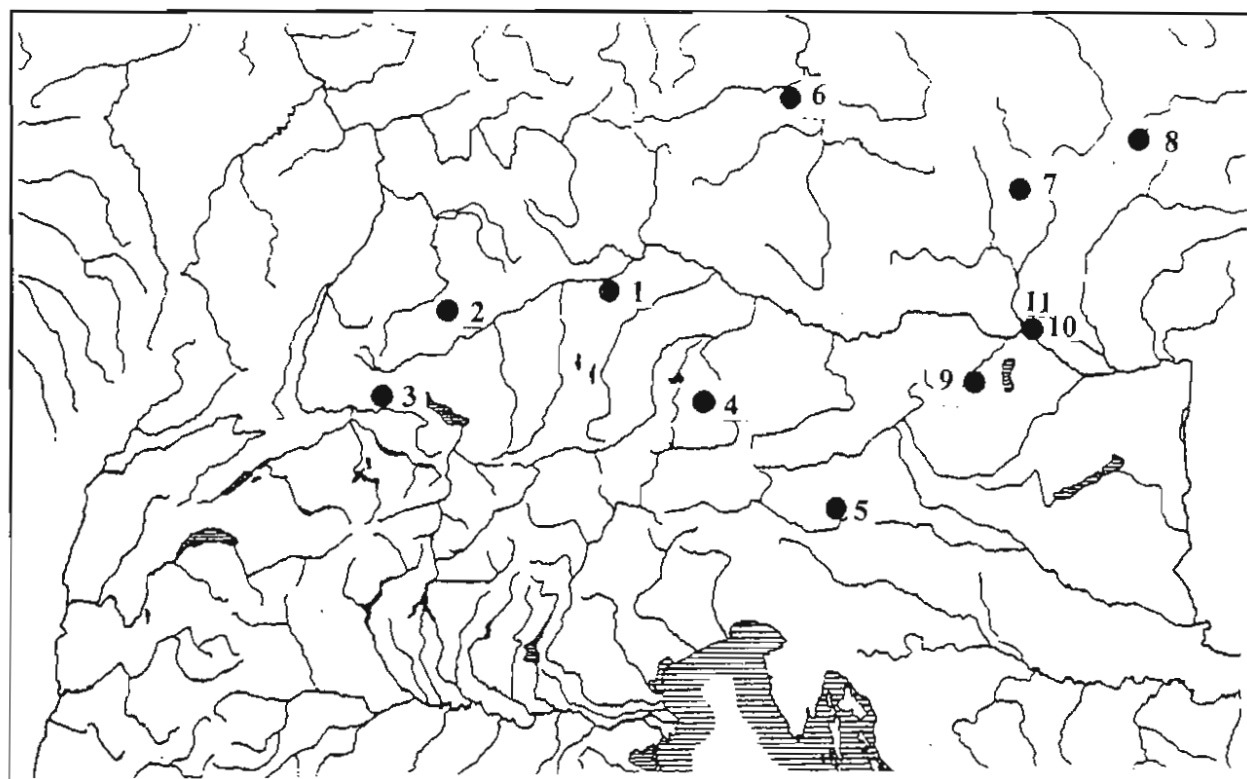
Obr. 3 Geografické rozšírenie palmetovitých zápon. 1 – Manching, 2 – Kelheim, 3 – Magdalensberg, 4 – Heidetränk-Oppidum, 5 – Marloux, 6 – Stradonice, 7 – Hrazany, 8 – Staré Hradisko, 9 – Oberleiserberg, 10 – Velemszentvid, 11 – Gellérthegy-Tabán, 12 – Sistia, 13 – Bratislava-hrad, 14 – Devín, 15 – Bernhardstal (Mistelbach), 16 – Drössing (Gänserndorf), 17 – Jedenspiegen (Gänserndorf), 18 – Hoppstädten-Weiersbach (D. van Endert 1991)

či patrili medzi súčasť mužského alebo ženského odevu (van Endert 1991, 25). No podľa najnovšieho nálezu pochádzajú dva exempláre z uzatvoreného nálezového celku, zo žiarového hrobu 20 v Hoppstädtene-Weiersbachu (Gleser 2004, 229 n.). Dva kusy takmer analogických zápon pochádzajú z Manchingu, kde však boli palmety tvorené len piatimi lupeňmi, no tvar aj s výzdobou je identický. V prípade koncentrických krúžkov, ktoré sa na záponách na Manchingu nachádzali, boli zistené stopy po červenej emailovej výzdobe krúžkov (van Endert 1991, 25; obr. 3: 1; tab. 7: 198,199). Na bratislavskom exemplári sú stopy po emailovej výzdobe, takže je možné zaradiť ho do skupiny palmetovitých zápon s emailovou výzdobou stredovej časti (Gleser 2004, 238). Podobné zápony s piatimi až siedmimi lupeňmi s emailovou výzdobou v krúžkoch pochádzajú aj z Kelheimu a oppida v Heidetränku, kde boli dve zápony s piatimi a siedmimi lupeňmi palmety a s červeným emailom v koncentrických krúžkoch (Müller-Karpe/Müller-Karpe 1977, 41; obr. 2: 1,3; tab. 9: 1,2; van Endert 1991, obr. 3: 4,5). Tiež z oppida v Stradoniciach, kde sa objavujú pomerne v hojnom počte a v niekoľkých tvarových variantoch. Vyskytujú sa tam analogické typy s tými z oppida v Manchingu, aj s emailovou vložkou v koncentrickom krúžku, prípadne bez nej alebo bez krúžku v jednoduchšom prevedení zápony a s palmetou s piatimi, siedmymi a deviatimi lupeňmi (Píč 1903; tab. XIX: 18–22, 24–26, 28; van Endert 1991, obr. 3). Podobne z oppida v Hrazanoch pochádza palmetovitá zápona menších rozmerov a v schématickejšom prevedení (Jansová 1988, tab. 138: 16), ako aj fragment formy na odlievanie palmetovitých zápon (Jansová 1988, tab. 199: 17). V prípade kadlubov na odlievanie palmetovitých zápon išlo o viacdielne formy (Müller-Karpe/Müller-Karpe 1977, 41). Na Starém Hradisku sa vyskytli tri exempláre palmetovitých zápon, no všetky patria k typologicky odlišným variantom (Meduna 1970c, tab. 4: 2,4; 6: 2), ako je ten bratislavský. Zápona v mierne odlišnom, jednoduchšom prevedení, ale typovo identická pochádza z výšinného sídliska Gellérthegey-Tabán (Bónis 1969, 197; obr. 100:1) a identická s tou bratislavskou s palmetou zo siedmich lupeňov, no bez koncentrických krúžkov pochádza z lokality Velemszentvid (Szabó 1988, obr. 65). Novšie ojedinelé nálezy sú z Dolného Rakúska z Bernhardstalu pri Mistelbachu. Pochádza odtiaľ zlomok zápony – palmeta, ktorá bola objavená na germánskom sídlisku (Adler 1992, 477, obr. 625) a dva kusy z okolia Gänserndorfu, konkrétne z Drössingu (Jedlicka 2001, 606, obr. 345) a z Jedenspiegenu (Allerbauer/Jedlicka 2000, 617, obr. 568) spolu so spomínaným nálezom z hradného vrchu z Bratislavy a Devína. V prípade zápony z Devína ide o liatu bronzovú záponu s palmetou, zloženou zo siedmich zahrotených lupeňov (Pieta/Zachar 1993, obr. 115: 10), ktorá má analógiu v spomínanom Jedenspiegene (Allerbauer/Jedlicka 2000, 617, obr. 568). Devínska zápona patrí k typu Vinji Vrh – k palmetovotej zápone bez emailovej výzdoby (Božič 1998, 152; Božič 2001, 183) a je rozšírená predovšetkým v okolí Aquileie a v Slovinsku (Božič 2001, obr. 4). Vzhľadom na datovanie osídlenia Devína, ktoré trvá aj v období 30 rokov 1. storočia pred Kr., resp. na prahu augustovského obdobia poslednej štvrtiny 1. storočia pred Kr. (Pieta 1996, 190; Urban 1995, obr. 292), až do obdobia začiatku staršej doby rímskej (Urban 1996, 201), môže táto zápona spadať do stupňa LTD2. Podľa R. Glesera sa palmetovité zápony vyrábali okolo polovice 1. storočia pred Kr. Jeho tvrdenie je podložené nálezom už spomínaného hrobu 20 v Hoppstädtene-Weiersbachu, ktorý je datovaný približne do obdobia 40 rokov pred Kr. (Gleser 2004, 237). V širšom priestore Viedenskej panvy a Bratislavskej brány možno na základe novších nálezov konštatovať, že spomínaný typ palmetovitých zápon sa koncentroval v mikroregióne na spomínanom území a nie je vylúčené, že tu bol aj vyrábaný. Exemplár z bratislavského hradného vrchu môžeme na základe výskytu analogických palmetovitých zápon vo východnom neskorolaténskom prostredí datovať do stupňa LTD1 (van Endert 1991, 106) ako typický neskorolaténsky výrobok, prípadne na prelom stupňov LTD1/LTD2 okolo polovice 1. storočia pred Kr.

Jazykovité nákončie remeňa

Jazykovité nákončie remeňa z východnej terasy hradného vrchu bolo publikované L. Zacharom (Pieta/Zachar 1993, 170; obr. 96: 5), no nie je známe, či pochádza z objektu, vrstvy alebo zberu, čo do značnej miery komplikuje možnosti jeho presného datovania. Predmet je odlievaný z bronzu, s profilovaným telom kvapkovitého tvaru, v spodnej časti ukončeným zaguľatým vývalkom. Na opačnej strane nákončia sú dve úzke príchytne plošky jazykovitého tvaru, slúžiace na uchytenie remeňa so zachovaným bronzovým alebo železným nitom. Jazykovité plošky sú v mieste prechodu k profilovanému telu trojuholníkovito zosilnené. Rozmery nákončia: dĺžka: 3,9 cm, šírka: 1 cm (tab. LXXVI: 2). Pravdepodobne išlo o mužskú súčasť odevu, t. j. súčasť bočných remencov na opasku. Jazykovité nákončia sú podľa D. van Endertovej rozdelené do dvoch typov. Prvý je jednoduchej konštrukcie z dvoch príchytých plôšok s nitom a spodná časť je ukončená guľičkou, krúžkom, prípadne profilovaná (van Endert 1991, 30; obr. 7: 1–4). Nákončie druhého typu, ku ktorému patrí aj nález z hradného vrchu je zložitejšej konštrukcie. Ide o typ nákončia s dvoma 3 až 4 cm dlhými príchytými plôškami jazykovitého tvaru, v našom prípade sú dlhé 1,6 cm, a rôzne profilovaným zdobeným telom, ukončeným v spodnej časti vývalkom rôzneho, väčšinou guľovitého tvaru. Prechod od tela k príchytým plôškam je ukončený zosilnenými vývalkami polkruhovo zaobleného alebo trojuholníkového tvaru (van Endert 1991, 31; obr. 8: 1–8). Podobne ako v prípade palmetovitých zápon, sa aj tu jedná o ojedinelé sídliskové nálezy. Jazykovité nákončia druhého typu sa vyskytli len na lokalitách východne od Rýna, v južnej časti Bavorska, v Badensku-Würtembersku, Korutánsku, Dolnom Rakúsku, v Čechách a na Morave (van Endert 1991, obr. 6).

Obr. 4 Geografické rozšírenie jazykovitých nákončích remeňov. 1 – Manching, 2 – Heidengraben, 3 – Altenburg-Rheinau, 4 – Karlstein, 5 – Magdalensberg, 6 – Stradonice, 7 – Staré Hradisko, 8 – Kojetín, 9 – Schwarzenbach (Wiener Neustadt), 10 – Bratislava (parcela 554), 11 – Bratislava-hrad (D. van Endert 1991)

Dva exempláre, vrátane nášho pochádzajú z Bratislavy (obr. 4). Preto ich môžeme podobne ako v prípade palmetovitých zápon zaradiť na základe ich geografického rozšírenia medzi výrobky typické pre oblasti východnej keltskej oikumeny, osídlenej bójskymi, vindelickými a norickými kmeňmi. Najbližšou analógiou je nález druhého nákončia z Bratislavy, z parcely 554 pod južným svahom hradného vrchu, ktoré sprevádzali tri spony s prehnutým lúčikom typu Almgren 18 (Pieta/Zachar 1993, 170; obr. 96: 6), pomocou ktorých je možné toto nákončie datovať do stupňa LTD2. Ide o nákončie väčších rozmerov, s profilovaným telom, asi 4 cm dlhými príchytými platničkami a s trojuholníkovitým zosilnením prechodu medzi telom a platničkami. Tento typ väčších rozmerov sa vyskytuje západne od nášho územia. Z oppida Manching pochádzajú štyri bronzové exempláre nákončí tohto typu, jedno so zaobleným zosilnením stredovej časti a tri s trojuholníkovým zosilnením na prechode medzi jazykovitými príchytami a profilovaným telom (van Endert 1991, obr. 8: 2,4; tab. 7: 206–209). Z Heidengrabenu a Altenburg-Rheinau pochádzajú dve nákončia s trojuholníkovým zosilnením. Z Karlsteinu a Magdalensbergu sú nákončia so zaobleným zosilnením prechodnej časti medzi záchytnými plôškami a telom nákončia. V Čechách sa objavilo niekoľko nákončí tohto typu na oppide v Stradoniciach, z toho má osem kusov trojuholníkové zosilnenie stredovej časti nákončia (Píč 1903, tab. XXIII: 1–4,8,16,17; XXVIII: 1) a štyri kusy majú zaoblené zosilnenie stredovej časti (Píč 1903, tab. XXIII: 9,15,22,23). Z Moravy, z oblasti osídlenej nositeľmi púchovskej kultúry pochádzajú nálezy tohto typu nákončí z dvoch lokalít. Štyri exempláre tohto typu nákončia sú zo Starého Hradiska (Meduna 1970b, obr. 7: 6; Meduna 1970c, tab. 7: 1,3,10) a druhý nález je z Kojetína (Pieta 1982, 51; tab. XV: 13). Z Dolného Rakúska, zo Schwarzenbachu pri Wiener Neustadte, pochádza jeden nález jazykovitého nákončia s trojuholníkovitým zosilnením v jeho stredovej časti so železnými nitmi (Adler/Wallner 1989, 201, obr. 492), ktorý je analogický s nálezmi v Bratislave. Podobne ako v prípade nálezu z hradného vrchu pochádzajú všetky nálezy zo sídliskových vrstiev, prípadne ako ojedinelé nálezy, čo do značnej miery komplikuje ich presnejšie datovanie v rámci neskorolaténskeho obdobia. Môžeme však tvrdiť, že jazykovité nákončia možno zaradiť do obdobia neskorolaténskych stupňov LTD1 a LTD2 (van Endert 1991, 32), aj na základe nálezu z parcely 554 na južnom úpätí hradného vrchu, datovanom sponami s prehnutým lúčikom typu Almgren 18 a bronzovou atašou z nádoby typu Eggers 91/92 do neskorolaténskeho stupňa LTD2 (Baxa/Zachar/Thurzo/Šefčáková 1990, 38; Pieta/Zachar 1993, 179–180; Pieta 1996, 185, obr. 1: 4). Nie je však vylúčené, že spomínané typy nákončí mohli v neskorolaténskom prostredí prežívať až do nástupu doby rímskej, v ktorej sa však používali už typologicky odlišné nákončia bočných remeňov, ovplyvnené tvarmi, používanými v rímskej armáde.

Spona stredolaténskej konštrukcie

Z hradného vrchu, z jeho východnej terasy pochádza jeden nález laténskej spony, ktorý bol publikovaný L. Zacharom (Pieta/Zachar 1993, 168; obr. 95: 2). Ide o bronzovú sponu stredolaténskej spojenej konštrukcie menšieho tvaru, so širokou, naspäť vyhnutou členenou pätkou, ovinutou okolo lúčika profilovanou svorkou. Spona sa zachovala s neúplným, pravdepodobne minimálnym vinutím a chýbajúcou ihlou. Vzhľadom na neúplnosť vinutia nie je možné určiť, či ide o sponu s vonkajšou alebo vnútornou tetivou. Rozmery: dĺžka: 4,2 cm, výška: 1,5 cm (tab. LXXVI: 4). Spony stredolaténskej spojenej konštrukcie patria k najrozšírenejším typom spôn v období mladšej a neskorej doby laténskej v celej východolaténskej oblasti. Spomenutý typ spôn patrí k typologicky a chronologicky najstarším sponám z doby laténskej na území Bratislavy. Z územia Bratislavy má aj priame analógie, železné a bronzové zo severozápadného nárožia stredovekého opevnenia – par-

cela 431, z Panskej ulice 19–21 (Pieta/Zachar 1993, 168; obr. 1,3,4), z Uršulínskej ulice – bývalej františkánskej záhrady, odkiaľ z laténskeho objektu 27/95 pochádza bronzový variant spony, datovaný do stupňa LTC2 – LTD1 (Lesák/Musilová/Hoššo 1997, 125; obr. 82: 4) a z polohy Farská roľa v Bratislave-Devíne (Pieta/Zachar 1993, 146; obr. 78: 2,3). Spony spojenej konštrukcie sú dôležité z hľadiska datovania staršej sídliskovej fázy bratislavského oppida. Na základe vyššie klenutého lúčika a minimálnej dĺžky vinutia je možné sponu z hradného vrchu spolu s jej analógiami z mesta zaradiť k typologicky mladším variantom, spadajúcich do prechodu medzi mladšou a neskorou dobou laténskou stupňov LTC2/LTD1 (Zachar/Rexa 1988, obr. 25: 1–4). Na oppide Manching boli spony rôznych variantov stredolaténskej konštrukcie bronzového aj železného prevedenia datované do stupňa LTC2 (Maier 1985, 41; obr. 11: 2–5) až do stupňa LTD1, do ktorého jednoznačne patria podľa W. E. Stöckliho bronzové spony menších tvarov stredolaténskej spojenej konštrukcie s profilovanou svorkou, vyšším lúčikom a vnútornou tetivou, a to aj na základe výskytu týchto spôn spolu s Nauheimskými sponami v spoločných nálezových celkoch (Stöckli 1974, 370; obr. 1: 5). L. Zachar ich výskyt taktiež neskôr posunul až do staršieho úseku neskorej doby laténskej, jej staršej fázy stupňa LTD1. Najvýraznejšie tieto typy spôn charakterizujú varianty typu Mötschwil a predovšetkým variant Dobova, s ktorým bratislavské exempláre súvisia (Pieta/Zachar 1993, 168, 170; Zachar, J. 2000, 28–29). Pomerne veľký súbor železných spôn rôznych veľkostí stredolaténskej konštrukcie s nečlenenou pätkou pochádza z keltského oppida v Trenčianskych Bohuslaviciach (Bazovský 2003, 120; 124; tab. I: 1–7; II: 1,2,4,6). Typ spôn s krátkym vinutím a vnútornou tetivou s jednoduchou alebo profilovanou svorkou na lúčiku sa objavuje v stupni LTC2, no fažisko ich výskytu je v stupni LTD1 (Bazovský 2003, 124). V prípade spôn s nečlenenou pätkou a vonkajšou tetivou sa možno podľa niektorých autorov domnievať, že patria medzi typické tvary stupňa LTC2 (Stöckli 1974, 369; Čížmář 1993, 88; Bazovský 2003, 124). Spony tohto typu boli bežne rozšírené v oppidálnom prostredí Čiech – v Stradoniciach (Píč 1903, tab. III: 9,11,16), Hrazanoch v železnom prevedení (Jansová 1986, tab. 72: 25; 76: 5; 78: 1; Jansová 1988, tab. 196: 11), ako aj v oblasti rozšírenia púchovskej kultúry, kde sa spony stredolaténskej konštrukcie taktiež vyskytujú v bronzovom aj železnom prevedení. Ide o menšie varianty spôn, ktoré sa často vyskytli v nálezovom materiáli zo Starého Hradiska na Morave (Meduna 1970c, tab. 1: 3,5,9,10,12,14), ako aj spony s nečlenenou pätkou zo spomínanej lokality, ktoré boli zaradené do stupňa LTD1 (Meduna 1970b, 56; obr. 8: 3,4; tab. 13: 8). Podobne aj v púchovskom prostredí sú datované do obdobia stupňov LTC2 až LTD1 (Pieta 1982, 21–22; obr. 5; tab. II: 1–15). Železné spony stredolaténskej spojenej konštrukcie z lokality Požaha sú datované do obdobia prechodu stupňov LTC2/LTD1 (Čížmář 1993, 88), no v prípade väčších tvarov spôn s vysokým lúčikom je nutné počítať s možnosťou ich výskytu v nálezových celkoch z rozmedzia stupňov LTD1/LTD2, s možnosťou ich pretrvávania v stupni LTD2 (Pieta 1982, 22; Čížmář 1993, 88). Rozšírenie spôn stredolaténskej konštrukcie z hľadiska chronológie je teda možné začleniť do obdobia mladolaténskeho stupňa LTC2, až do staršej fázy neskorolaténskeho stupňa LTD1 (Pieta/Zachar 1993, 170; Čížmář 1993, 92–93), do ktorej môžeme zaradiť aj bronzový exemplár spony stredolaténskej spojenej konštrukcie z hradného vrchu.

Dvojdielna bronzová puklička – nit

K súčasťam odevu možno priradiť aj ojedinelý nález malej dvojdielnej bronzovej pukličky (nit) z východnej terasy Bratislavského hradu. Ide o výrobok vyhotovený z tenkého bronzového plechu. Povrch vrchného dielu pukličky je koncentricky profilovaný a zdobený malými vypuklinka-

mi, jej spodná časť, t. j. druhý diel je profilovaný tak, aby do neho vrchná puklička zapadala. Rozmery: priemer zdobenej pukličky 1 cm a spodnej, poškodenej časti je 1,2 cm. (tab. LXXVI: 12). Keďže ide o výrobok z jemne vypracovaného tenkého bronzového plechu a aj na základe toho, že oba predmety do seba zapadali a pôvodne tvorili jeden predmet, možno tvrdiť, že predmet slúžil pravdepodobne ako nit na spínanie tenkých remencov alebo ako súčasť výzdoby odevu z tenšieho a poddajnejšieho materiálu, napríklad textílie, prípadne kvalitne opracovanej tenkej kože, ako súčasť výzdoby koženého opasku alebo jeho bočných remeňov. Na predmete, medzi jeho dvoma časťami neboli zachované žiadne ostatky po organickom materiáli. Nálezy podobného charakteru, aj keď nezdobené pochádzajú z Bratislavy-mesta a ide pravdepodobne o predmety súvisiace s upínaním, pripevňovaním opaskov a remeňov (Pieta/Zachar 1993, 171; obr. 96: 2,3).

Bronzový ozdobný nit s trňom a podložkou

V prípade nálezu liateho bronzového kovania – ozdobného nitu s trňom a podložkou zo sondy BH – V/66 je ťažké jednoznačne ho interpretovať ako keltský výrobok, vzhľadom na to, že pochádza zo zásypu sondy, spolu s niekoľkými laténskymi črepami, teda nie z primárnej polohy. Vrchná, vypuklá plocha nitu je zdobená realistickým, poloreliéfnym vyobrazením postavičky pravdepodobne býka. Býk je znázornený do poloblúka so zaklonenou hlavou, otvorenou papuľou, rohami, chvostom a krátkymi hranatými nohami a s naznačeným krčným lalokom. Postavička býka však nie je detailne prepracovaná, je skôr masívna a ničím nepripomína neskorolátenský štýl znázorňovania zvierat, napríklad na keltských minciach typu Karlstein alebo na východných, resp. západných tetradrachmách z Bratislavy (Kolníková 1996, obr. 7: 3–23; obr. 2: 1–4). Na minciach prevládajú oblé a štíhle tvary, napr. razby koní na drobných keltských minciach sú znázorňované veľmi realisticky a na nohách majú výrazné kolenné kĺby. Trň nitu je na konci za podložkou roztepaný. Po obvode vrchnej pukličky je nízka obvodová lišta, ktorá lemuje plochu vypukliny nitu. Priemer pukličky je 2,5 cm. (tab. V: 7). Typovo možno predmet zaradiť k skupine nitov s hríbovitou dutou hlavičkou a s protigombíkom kruhového tvaru (Oldenstein 1976, 166; Bazovský 2002, 37). V prípade nitu z hradného vrchu ide o protigombík (podložku) nepravidelného tvaru, ktorý je vyhotovený z bronzového kusu plechu, pravdepodobne odstrihnutého z väčšieho kusu plechu. Predmet mohol byť súčasťou pravdepodobne funkčnej výzdoby mužského oblečenia, možno keltskej, prípadne rímskej zbroje, zhotovenej z hrubého organického materiálu, s najväčšou pravdepodobnosťou z kože (kožený pancier, opasok, súčasť konského postroja), čomu by nasvedčovalo aj zachovanie rozpätia (asi 5 mm) medzi hornou puklicou nitu a podložkou nitu v spodnej časti trňa, znázorňujúcou hrúbku podkladového materiálu. Podobné nity, aj keď s nezdobenou dutou hlavičkou pochádzajú z Bratislavy-Rusoviec (Bazovský 2002, tab. V: 3) a sú datované od polovice 2. storočia do polovice 3. storočia (Oldenstein 1976, 169, tab. 46: 485–489). Pochádzajú z rímskeho vojenského výstroja. Niekedy sú spomínané nity s hríbovitou hlavičkou zdobené aj motívom lúčov, vystrelujúcich zo stredu hlavičky (Oldenstein 1976, tab. 46: 483–484). Vo všetkých prípadoch ide o liate bronzové nity. Datovanie ozdobného nitu z hradného vrchu do neskoroláténskeho, prípadne rímskeho obdobia je vzhľadom na nálezové okolnosti sporné.

Bronzová perla/objímka

Funkčne a chronologicky ťažko interpretovateľná je bronzová perla/objímka súdkovitého tvaru so stredovým prstencom. Rozmery: dĺžka 1,1 cm, max. priemer 1,3 cm, otvor na šnúru 0,8 cm (tab. LXXVI: 3).

NÁRAMKY

Medzi ďalšími nálezmi z hradného vrchu sú aj dva fragmenty bronzových liatych náramkov. Oba exempláre patria k ojedinelým nálezom na lokalite a podobne ako pri predchádzajúcich kovových nálezoch nie je možné určiť ich presnejšie nálezové okolnosti, len to, že boli objavené na východnej terase hradného vrchu. Možné je rozdeliť ich do dvoch skupín: 1. jednoduché hladké náramky, 2. špirálovité náramky (van Endert 1991, 9; 12).

Jednoduchý hladký náramok

Jednoduché hladké náramky, medzi ktoré môžeme zaradiť aj fragment z hradu patria k najjednoduchším formám keltských náramkov. Ide o nezdobené, pravdepodobne otvorené tyčinkovité náramky, odlievané z bronzu. Tvar náramkov však na základe fragmentárnosti nálezov nemožno bezpečne určiť, môže sa jednať aj o špirálovitý typ náramkov. Tyčinka môže byť okrúhleho, oválneho, štvorcového, kosoštvorcového prierezu, prípadne môže mať tyčinka prierez v tvare písmena D. V prípade nálezu z hradného vrchu ide o fragment so štvorcovým prierezom tyčinky o rozmeroch: dĺžka fragmentu je 7 cm, strana hranolu má 0,4 cm (tab. LXXVI: 6). Predmet je silno korodovaný. Nález podobného charakteru pochádza z oppida v Manchingu, kde bol zachovaný fragment náramku vyrobený z bronzovej tyčinky lichobežníkového prierezu (van Endert 1991, tab. 4: 1). Náramky tohto typu nie sú chronologicky citlivým výrobkom a to z toho dôvodu, že sa vyskytujú počas celej doby laténskej v hrobových nálezoch, ako aj na sídliskách (van Endert 1991, 13).

Špirálovitý náramok

Špirálovité náramky ku ktorým patrí aj exemplár z hradného vrchu, z jeho východnej terasy, možno rozdeliť na dva typy, pričom druhý typ sa v strednej Európe nevyskytuje. V prípade druhého typu ide o náramky s profilom v priereze od tvaru zahroteného oválu, oválu až po tvar písmena D. Konce náramkov sú zdobené len na vrchnej strane vývalkami (van Endert 1991, 9, obr. 33–39, 41). Prvý typ, ku ktorému možno zaradiť aj nález z hradného vrchu je špecifický okrúhlym tvarom a zosilnenými, viacnásobnými vývalkami profilovanými koncami. Prierez tyčínok náramkov je okrúhly, oválny a povrch náramkov môže, ale nemusí byť na ich vrchnej strane zdobený rytou výzdobou (van Endert 1991, 9). K tomuto typu patrí aj fragment náramku z hradného vrchu. Ide

o bronzový fragment náramku, vyhotovený z plnej liatej tyčinky okrúhleho prierezu, ukončený piatimi vývalkami šošovkového tvaru zhruba rovnakých rozmerov, povrch nie je zdobený. Rozmery fragmentu: dĺžka fragmentu je 5,5 cm, priemer tyčinky 0,3 cm (tab. LXXVI: 7). Nálezy tohto typu náramku pochádzajú z oppida v Manchingu (van Endert 1991, tab. 3: 26,42,43) ako aj z lokality Schützen am Gebirge pri Eisenstadte v Burgenlande. Ide o deformovaný náramok s viacnásobne vývalkovito formovaným ukončením a tyčinkou kruhového prierezu (Seyfried 1985/86, 263, obr. 351). Podľa D. van Endertovej sú náramky tohto typu rozšírené v stredoeurópskom priestore, t. j. vo Francúzsku, na území stredného toku Rýna, v južnej časti Nemecka a Švajčiarska, ako aj v Čechách, na Morave (van Endert 1991, 9) a vzhľadom na bratislavský nález aj na území západného Slovenska. Špirálovité náramky s vývalkovitým ukončením sa podobne ako jednoduché náramky vyskytujú takmer počas celého obdobia trvania laténskej kultúry – od stupňa LTB2 až po neskorolátenský stupeň LTD1 (van Endert 1991, 10).

RÍMSKE BRONZOVÉ IMPORTOVANÉ NÁDOBY

Pohyblivá bronzová ataša z rímskej misy typu Eggers 91/92

V keltskom, predovšetkým oppidálnom prostredí sa pomerne často vyskytuje importovaný bronzový riad, pochádzajúci z Rímskej ríše a výnimkou nie je ani bratislavské oppidum a jeho akropola. Vysvetlenie k výskytu importovaného riadu, t. j. súčastí picích a jedálenských servisov, možno hľadať v obľube konzumácie vína v keltskom svete a tým aj v obchode s ním (Svobodová 1983, 672). Z hradného vrchu, z jeho východnej terasy pochádza nález fragmentu bronzového držadla – ataše z rímskej misy typu Eggers 91/92 (Pieta/Zachar 1993, obr. 103: 5; Pieta 1996, 185, obr. 1: 2). Ataša je z misy kónického tvaru s von vykloneným okrajom, s pohyblivými drždami, stojacej na nízkej profilovanej nôžke (Bouzek/Ondřejová/Musil 1997, 91/43: 91). Misy typu E 91–92 pravdepodobne vychádzajú z helenistických predlôh (Wielowiejsky 1985, 169). Ataša je vyhotovená liatím z bronzu. Rozmery: dĺžka fragmentu je 7,5 cm, max. rozmery 8 cm po vnútornom obvode fragmentu a 11 cm po vonkajšom obvode fragmentu (tab. LXXVI: 5). Predmet bol publikovaný L. Zacharom, ktorý ho jednoznačne datoval do neskoršej doby laténskej (Pieta/Zachar 1993, 178–180; obr. 103: 3). Vzhľadom na sekundárne nálezové okolnosti predmetu (zber) nemôžeme vylúčiť ani jeho príslušnosť k mladšiemu, nekeltskému osídleniu hradného vrchu. Nádoby tohto typu sa vyskytovali v barbariku, no predovšetkým v staršej dobe rímskej. Dokladá to nález profilovaného bronzového ucha, slúžiaceho na uchytenie ataše, zo žiarového hrobu č. 35 z Kostolnej pri Dunaji, ktoré pochádza z nádoby typu Eggers 92 – Poggendorf (Kolník 1980, 110; tab. XCIX: r1). Fragment bol datovaný do stupňa B1a staršej doby rímskej (Kolník 1971, 513; Kraskovská 1976, 430; Krekovič 2000, 118). V nálezovom materiáli získanom výskumom v 60. rokoch minulého storočia sa však germánske sídliskové nálezy z doby rímskej na lokalite nevyskytli. Pochádzajú však zo staršieho výskumu, vedeného Š. Janšákom, ktorý objavil na hradnom vrchu sídliskové nálezy barbarskej keramiky (Janšák 1948, 54–62; obr. 2–4). V prípade fragmentu ataše z rímskej misy však existuje ešte hypotetická možnosť, že mohla byť na lokalitu prinesená rímskymi vojakmi, keďže sa na hradnom vrchu alebo v jeho blízkosti, snáď v podhradí, prípadne v Starom meste predpokladá rímska stavba, pričom samotná hradná vyvýšenina mohla mať pre Rimanov strate-

gický význam (Kolník 1993, 238). Nasvedčovali by tomu nálezy sekundárne použitých rímskych stavebných, opracovaných kameňov, úlomky kameňov s nápismi, architektonické články a fragmenty rímskych tehál, pochádzajúcich zo základov veľkomoravskej baziliky a kostolíka Salvátora – Spasiteľa na východnej terase hradného vrchu (Štefanovičová 1975, 13, 59 n.; foto 23; Kolník 1993, 237–238). Vylúčiť však nemôžeme ani rímsku vojnovú výpravu proti markomanskému vládcovi Marobudovi v roku 6, vedenú neskorším cisárom Tibériom. Výprava vychádzala z Carnunta a pravdepodobne volila k prechodu cez Dunaj Devínsku bránu (Pieta/Plachá/Hlavicová 1986, 91; Pieta/Plachá 2000, 6). Rímske vojská tiahli popri Dunaji a rieke Morave smerom na Moravu, no výprava sa skončila neúspechom. Z územia bratislavského oppida pochádza ešte niekoľko fragmentov rímskych importovaných nádob. Nádoba kónického tvaru s vyhnutým okrajom typu Eggers 16 z Hlavného námestia, z objektu 6/96 bola sprevádzaná nálezmi neskorolátenskej a dáckej keramiky (Lesák/Musilová/Resutík 1998, 108). Patria sem aj úlomky držadiel bronzových cedidiel v tvare lastovičieho chvosta, datovaných na základe analógií z oppidálneho prostredia Gallie a viacerých lokalít v Čechách a na Morave (Svobodová 1983, 664–668; obr. 7: 8; Meduna 1970b, 51, 53, 57; obr. 7: 12; 8: 10) do prvej polovice 1. storočia pred Kr.

Podľa L. Zachara pochádza ešte jeden fragment bronzovej atáše z misy typu Eggers 91/92 z parcely 554 pod južným svahom hradného vrchu. Fragment bol sprevádzaný striebornými mincami, rôznymi kovovými predmetmi a troma bronzovými sponami s prehnutým lúčikom typu Almgren 18, charakteristickými pre mladšiu sídliskovú fázu oppida, paralelizovateľnú s neskorolátenským stupňom LTD2 (Baxa/Zachar/Thurzo/Šefčáková 1990, 38; Pieta/Zachar 1993, 179–180; Pieta 1996, 185, obr. 1: 4). Podľa H. Svobodovej sa rímske importy v oppidálnom prostredí vyskytovali od polovice alebo od konca 2. storočia pred Kr., čiže v neskorolátenskom prostredí a jedná sa pravdepodobne o importy z oblasti Kampánie, resp. severnej Itálie (Svobodová 1983, 674). Okrem spomínaných nálezov z Bratislavy existuje ešte niekoľko exemplárov fragmentov nádob typu Eggers 91/92 na území severne od Dunaja, datovaných do neskorej doby laténskej. Jeden fragment z dna misy typu E 92 pochádza z Devína (Pieta 1996, 189, obr. 1: 3), dva sa našli v Poľsku, v hrobe č. 2 v Grudziądz-Rządź, datovaný je všeobecne do stupňa A mladšej doby železnej – predrímskej – LTD1/LTD2 a okrajový fragment misy v žiarovom hrobe na lokalite Giebułtów, datovaný do stupňa B1c (Wielowiejski 1985, 169). Tretí nález pochádza z Lilla Sojvide v Gotlande a je datovaný taktiež všeobecne do stupňa A mladšej doby železnej – predrímskej – LTD1/LTD2 (Wielowiejski 1985, 169). Nálezy je možné všeobecne datovať do neskorej doby laténskej. H. J. Eggers datuje typ E 91/92 do stupňa A, pričom R. Hachman tento typ misy datuje do záveru strednej fázy neskorolátenského obdobia (Wielowiejski 1985, 169). Vzhľadom na nález atáše z parcely 554 a jeho chronologickú interpretáciu môžeme nález z východnej terasy hradného vrchu taktiež datovať do obdobia 2. polovice 1. storočia pred Kr. (Pieta 1996, 185). To znamená do neskorolátenského stupňa LTD2, možno až do jeho záveru, t. j. do obdobia 30 rokov 1. storočia pred Kr., resp. do začiatku augustovského obdobia poslednej štvrtiny 1. storočia pred Kr. Môžeme tak usudzovať vzhľadom na doložené osídlenie lokality v období stupňa LTD2 norickými mincami, úlomkami importovanej rímskej keramiky a typmi laténskej keramiky, typickými pre tento stupeň.

SKLO

Korálok/perla zo sklovitej hmoty

Malý prevrtaný korálok/perla z bielej sklovitej hmoty pochádza z vrstvy zo sondy BH – R9/66. Rozmery: priemer 0,8 cm, priemer otvoru na šnúru 0,3 cm (tab. LXXVI: 13). Analógie k nemu možno hľadať v neskorolaténskych hroboch v Bad Dürnbergu (hrob 24/2) a Solunde (hrob G1), ktoré boli datované do rozmedzia stupňov LTC2 – LTD. S. Zepezauerová ich označila ako perly guľičkového tvaru väčších aj menších rozmerov rôznych farieb, od čírych, bielych až po žlté (Zepezauer 1993, 76; tab. 10: 19–22).

MILITÁRIA

Železné hroty šípov

Neskorolaténske obdobie je na hradnom vrchu zastúpené aj trojicou železných hrotov šípov do luku, ktoré sú typologicky rozdielne. Ide o železný hrot s krátkou tuľajkou a jedným spätným krídelkom (Pieta/Zachar 1993, 174; obr. 99: 2), charakteristický pre neskorolaténske prostredie v jeho západnej aj východnej časti (tab. LXXVI: 11). Jeden hrot, typ s jedným spätným krídelkom a dlhšou tuľajkou sa vyskytol na lokalite Gelértheygy-Tabán (Bónis 1969, 91; obr. 49: 21; tab. LII: 10), ako aj na oppide v Trenčianskych Bohuslaviciach (Bazovský 2003, 130; tab. V: 9). Pomerne veľa nálezov hrotov s jedným spätným krídelkom a dlhšou tuľajkou pochádza z oppida na Manchingu, kde boli datované do stupňa LTD (Sievers 1989, 109; obr. 10: 9–12). Podobne, ako typ týchto hrotov, známy z Alesie (Sievers 1989, 101; obr. 5: 2–4). Dva nepublikované železné listovité hroty s krátkou tuľajkou (tab. LXXVI: 9,10) pochádzajú z východnej terasy hradného vrchu, z veľkého zahĺbeného laténskeho objektu č. 2. V prípade jedného hrotu je v tuľajke zachovaný aj klinec na prichytenie drevenej časti šípu (tab. LXXVI: 9). Hroty šípov boli sprevádzané množstvom neskorolaténskej keramiky rôzneho charakteru. Identický typ listovitého hrotu s tuľajkou pochádza zo zásypu neskorolaténskej jamy na ulici Palisády (Pieta/Zachar 1993, 174; obr. 99: 4) a z Bratislavy-Vajnor, z neskorolaténskeho objektu 3/79 (Studeníková/Zachar 1980, 198–199; obr. 112: 1). Nálezy podobného charakteru pochádzajú aj z oppíd v Čechách a na Morave. Na oppide v Stradoniciach sa objavujú železné listovité hroty šípov s uzavretou tuľajkou (Píč 1903, tab. XXIX: 11,14,16), podobne aj na oppide v Hrazanoch (Jansová 1988, tab. 121: 8). Na oppide Staré Hradisko sa tento typ hrotov taktiež vyskytoval popri iných typoch militárií (Meduna 1970c, tab. 15: 2,3,5,6). Vo všetkých prípadoch ide o hroty s dlhšími tuľajkami ako majú exempláre z hradného vrchu, čo však nemusí znamenať rozdiely v typológii. Môže ísť len o miestne varianty, datované do neskorolaténskeho obdobia. Bratislavské nálezy listovitých hrotov šípov s tuľajkou, zo sídliskového objektu č. 2 z východnej terasy hradného vrchu môžeme na základe keramiky z objektu datovať na záver neskorolaténskeho stupňa LTD1, resp. do prechodného obdobia stupňov LTD1/LTD2.

Železný nôž

Z veľkého zahĺbeného laténskeho objektu č. 2 na východnej terase hradného vrchu pochádza aj nález železnej čepele noža. Predná časť čepele je trojuholníkovo zahrotená, v jej zadnej časti je náznak trňa, vychádzajúceho zo strednej časti konca čepele. Čepeľ je trojuholníkového prierezu. Rozmery noža: dĺžka 12,2 cm, výška 2,4 cm, šírka asi 0,5 cm (tab. LXXVI: 8). Predmet je silno korodovaný. Podobný nález pochádza zo Slovenského Pravna, zo sídliskového objektu púchovskej kultúry 1/70 (Pieta 1982, tab. LIV: 1). Ide o nôž so stredovým trňom rukoväte, s čepeľou mierne odlišného tvaru ako v prípade exempláru z hradu. Z oppida v Hrazanoch pochádza nález železného noža so stredovým trňom, ale čepeľ nie je tak výrazne trojuholníkovito zahrotená, skôr sa len pozvoľne zužuje (Jansová 1986, tab. 62: 6). Čepeľ noža zo sídliskového objektu z východnej terasy hradného vrchu môžeme na základe keramiky z objektu datovať na záver neskorolátenského stupňa LTD1, resp. do prechodného obdobia stupňov LTD1/LTD2.

MINCE

Z Bratislavy je známych už niekoľko lokalít s nálezmi keltských mincí rôznych typov razieb. Patrí k nim aj hradný vrch, kde bolo počas výskumu objavených celkovo 42 kusov keltských mincí. Hromadný nález mincí bol publikovaný E. Kolníkovou (Kolníková 1996, 6–57), ktorá ako miesto nálezu 39 kusov západonorických razieb mincí a dvoch kusov bójskych razieb mincí typu Simmering určila veľký zahĺbený laténsky objekt č. 2 (Štefanovičová 1975, 13; Kolníková 1996, 10) na východnej terase hradného vrchu. Podľa Š. Holčíka nepochádza súbor keltských strieborných mincí z vyššie spomenutého objektu v sonde BH – R9/65, ale z vrstvy v sonde BH – R9/65, v ktorej boli mince roztrúsené na menšej ploche medzi hrobmi z 9. – 12. storočia, zahĺbenými do laténskej vrstvy (Holčík 1988, 50; ústna informácia). Aj na základe tejto informácie môžeme nález na základe typologickej príbuznosti považovať za jeden súbor mincí. Mince sú v tejto práci vedené v katalógu podľa evidenčných čísel, pridelených v dokumentácii SNM-AM, v texte podľa E. Kolníkovej (Kolníková 1996, tab. 2; obr. 3–5). Nález obsahoval 38 malých strieborných západonorických razieb typu Eis/Magdalensberg, 1 striebornú tetradrachmu západonorickej razby s nápisom ADNAMATI a 2 kusy strieborných mincí bójskej razby typu Simmering. Zo zásypu v sonde V/67 pochádza nález zlatej keltskej mince bójskej razby – mušľovitého statéra.

Strieborná tetradrachma s nápisom ADNAMATI

Západonorická strieborná tetradrachma s nápisom ADNAMA/TI – typ GE/c, s vyobrazením hlavy muža na averze a na reverze s razbou jazdca s kopijou. Na averze bolo použité razidlo typu G 9a. Poznávacím znakom tohto zobrazenia je tvár so špicatým nosom a zaokrúhlenou bradou. Krk je odsadený akoby na sokli. Diadém na hlave pozostáva z jedného radu lístkov, na oboch stranách lemovaných perlovcom (Kolníková 1996, obr. 5: 39). Reverz mince bol vyrazený razidlom typu G 49a, ktorý sa odlišuje iným zobrazením konského chvosta, rozšíreného na minciach tohto typu.

Chvost koňa je zvltný, nie rovný. Nápis na leme mince neúplný, razidlo bolo pri razbe mince mierne posunuté. Pod postavou koňa je časť nápisu ADNAM. Tieto tetradrachmy označuje R. Göbl ako mladšie západonorické razby, patriace do stupňov VII–IX podľa jeho synchronizácie (Kolníková 1996, 25). Z chronologického pohľadu tu ide o obdobie približne polovice 40. rokov až polovice 20. rokov 1. storočia pred Kr. Sériu c, ku ktorej bratislavský exemplár patrí, možno zaradiť do druhej polovice stupňa VII, čiže do prvej polovice 30. rokov 1. storočia. pred Kr. Tetradrachmy ADNAMATI boli razené do konca stupňa IX. Tetradrachmy Göblovej Serie c sú pomerne početné (36 kusov), no podľa typu razidla G 9a/49a, ku ktorým patrí aj bratislavský exemplár, sú známe len štyri exempláre, pochádzajúce z lokalít St. Peter im Holz, Gerlitzten a Moggio. Patrí sem aj tetradrachma ADNAMATI z lokality Karlstein. Mince s razbou typu G9a/49a majú hmotnosť v rozmedzí od 9,98 – 9,60 g. Bratislavský exemplár sa nevymyká tomuto typu. Jeho váha je 9,87 g. Tetradrachma z nálezu na hradnom vrchu pochádza z mincovne niekde na území dnešného Korutánska, pravdepodobne z Magdalensbergu. Tetradrachma z hromadného nálezu patrí k mladším západonorickým razbám, ktoré majú na reverze vyrazený motív jazdca s kopijou, pričom jazdec má na hlave rôzne typy prilieb. V prípade tejto tetradrachmy však jazdec na hlave prilbu nemá. V mladšom období razenia mincí sú na averzoch tohto typu mincí razené aj iné vyobrazenia, ako len hlavy. Ako predlohy slúžili pre tieto mince rímske vplyvy. Veľké strieborné mince o priemere do 35 mm s gramážou od 12 do 6 g boli označené ako západonorické tetradrachmy. Hmotnosť východonorických razieb sa pohybovala v rozmedzí od 13,5 po 9 g. Tetradrachmy boli spočiatku vyrábané z kvalitného striebra, neskôr v mladšom období zo striebra horšej kvality, eventuálne aj z bronzu. Ako centrum razby mincí boli označené lokality Celje pre východnú časť Norika a Magdalensberg pre západnú časť Norika. Uvažuje sa aj o ďalších centrách ako Gurina, St. Peter im Holz, Samobor, Gjurjevac. Spočiatku však existovala a mince produkovala len jedna mincovňa, a to pre obe časti Norika, ktorá sa pravdepodobne nachádzala na Magdalensbergu. No nie je vylúčené, že mohlo ísť aj o potulných remeselníkov – minciarov. V mladšom období razby mincí sa západonorické tetradrachmy objavujú na území Korutánska a nie je vylúčené, že boli razené aj na území Slovinska v okolí Ljubljany a Celje. Z východonorického územia pochádza aj pomerne veľa nálezov západonorických razieb aj menších mincí, naproti tomu zo západonorického územia pochádza minimum východonorických razieb. To by mohlo znamenať, že v druhej polovici 1. storočia pred Kr. mohlo prísť ku krátkodobému mocenskému vplyvu a rozšíreniu územia západonorického vplyvu aj na územie východného Norika (Kolníková 1996, 19–20; 23–25). Datovanie západonorickej tetradrachmy s nápisom ADNAMATI spadá podľa chronológie R. Göbla do obdobia rokov 45 – 35 pred Kr. (Kolníková 1996, 34), teda do neskorolaténskeho stupňa LTD2 (Kolníková 1996, 44).

Strieborné západonorické mince typu Eis/Magdalensberg

Malé západonorické strieborné mince s krížom z hradného vrchu boli určené ako typ Eis/Magdalensberg. E. Kolníková ich publikovala a v tabuľkách usporiadala na základe ich typológie (Kolníková 1996, obr. 3–5). V nálezovom celku sa nachádza 13 exemplárov mincí, ktoré majú na averze vyrazený motív hlavy (Kolníková 1996, obr. 3: 1–13), 12 kusov s nezreteľnou razbou na averze (Kolníková 1996, obr. 3: 14–15; obr. 4: 16–25) a 13 kusov s hladkou plochou na averze (Kolníková 1996, obr. 5: 31–38), prípadne s vypuklinou na averze, spôsobenou razbou reverzu. Ide o typologicky rovnaký typ s vyobrazením hlavy a kríža. Razidlo, ktorým bol razený motív na averze nesie stopy opotrebovania a neodborného opravovania pôvodného motívu razidla, čo sa prejavilo na nezreteľnom reliéfe mince. Neskôr bola hlava prerazená motívom pukličky.

Podľa E. Kolníkovej bolo v nálezovom celku z hradného vrchu rozšírených sedem typov mincí podľa razby na averze, označené ako A – G (Kolníková 1996, 29).

Prehľad averzov malých mincí s krížom podľa E. Kolníkovej (Kolníková 1996, 29).

- A.:** G 01: Na averze je dobre znázornená hlava 1. Hlava bola razidlom vyrazená na plochu mince tak, že sú jej všetky časti zreteľné. Podľa špicatého nosa, zaguľatenej brady, tvaru diadému a účesu môžeme tvrdiť, že tento typ averzu z hľadiska výtvarného prevedenia súvisí s typom averzu na vyššie spomenutej tetradrachme ADNAMATI (G Ec) z toho istého nález. Patrí sem minca č. 1.
- B.:** G R1: Hlava r., dlhý sploštený nos, plné líce, diadém z hrubého perlovca, vlasy sú znázornené polooblúkovito. Tento typ averzu súvisí s typom tetradrachmy ATTA ? (G Ca?) a patria sem mince č. 2, 3.
- C.:** G XI–2: Hlava r., s obsadeným krkom, jednoradovým diadémom. Tento typ averzu súvisí s typom tetradrachmy NEMET ? (G Fc?) alebo ATTA ? (G Gd-e?) a patria sem mince č. 4, 5.
- D.:** G U5: Hlava r., zaberá celú plochu mince, má dlhý nos ukončený guľkou. Ústa a brada sú zvýraznené guľkou. Na niektorých exemplároch je zreteľný jednoradový diadém. Tento typ averzu súvisí s typom tetradrachmy COPO ? (G C3c?) a patria sem mince č. 6, 7, 8, 9, 10.
- E.:** G?: Hlava r., jej profil je nezreteľný, má krátky tučný nos. Diadém je posunutý až ku krku. V tomto prípade nebolo možné nájsť spojitost s niektorým konkrétnym typom tetradrachmy. Patria sem mince č. 11, 12, 13.
- F.:** G?: Na averze sú rôzne nezreteľné vyobrazenia neurčiteľného charakteru. Patria sem mince č. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25.
- G.:** G FF: Na averze ja vypuklina, spôsobená razbou reverzu. Patria sem mince č. 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38.

Na základe určenia typu averzu na jednotlivých minciach z tohto komplexu možno spoľahlivo určiť jednu, ktorá priamo súvisí s vyobrazením na tetradrachme ADNAMATI. Ostatné mince môžu súvisieť s tetradrachmami typu COPO, ATTA alebo NEMET.

Klasifikácia mincí z bratislavského hradného vrchu na základe zastúpenia typu reverzov mincí s krížom bola E. Kolníkovou rozdelená do desiatich skupín A1–3 – G (Kolníková 1996, 29-30). Odstupňovanie niektorých mincí nie je celkom objektívne vzhľadom na rôzne použitie razidiel rôzneho typu ako aj nezreteľných zobrazení krížov.

Rozdelenie mincí na základe typu kríža na reverze podľa E. Kolníkovej (Kolníková 1996, 30).

- A1.:** B–G IAa: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných rovných línií, v strede s väčšou guľičkou a v rohoch kríža so štyrmi malými guľičkami (vypuklinami). Patria sem mince č. 14, 25, 31.
- A2.:** B–G IAd: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, so všetkými guľičkami rovnakej veľkosti. Patria sem mince č. 11, 13, 37.
- A3.:** B–G IAe: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, no stredová guľička je väčšia ako štyri guľičky v rohoch kríža. Patria sem mince č. 1, 26, 27, 29, 32, 34, 35, 36.
- A4.:** B–G IAi: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, ale vnútorné ramená kríža sú vyrazené bez tvaru usporiadané do tvaru vrtule posunuté smerom vľavo od stredu guľičky. Patria sem mince č. 20, 30, 38.
- B.:** B–G IB1: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, v strede je väčšia guľka a ostatné štyri guľky v rohoch kríža sú menšie. Zo stredovej guľky vystreľujú štyri malé krátke lúče. Patria sem mince č. 18, 21, 23, 24.

- C.:** B–G I Ib: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, v strede je väčšia guľka a ostatné štyri guľky v rohoch kríža sú menšie. Zo stredovej guľky vystreľujú štyri malé krátke lúče a z ostatných štyroch vystreľuje jeden malý krátky lúč smerom k okraju mince. Patria sem mince č. 8, 10.
- D.:** B–G I Ic: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, ktoré sú zosilnené. Stredová guľka je väčšia, vystreľujú z nej štyri zahrotené krátke lúče v tvare kríža a na reverze mince má dominantné miesto. Ostatné štyri guľky v rohoch kríža sú menšie a z každej vystreľuje jeden malý krátky lúč smerom k okraju mince. Na ploche mince sú z lúčov kríža vyrazené len konce, aj to na okraji mince. Patria sem mince č. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 15, 17, 19, 22.
- E.:** B–G I If: V strede reverzu mince je veľká guľka so štvoricou z nej vystreľujúcich lúčov, kríž nemá žiadne ztrojené ramená a z guľčiek v rohoch je vyrazená len časť, asi 1/3 ich veľkosti. Patrí sem minca č. 16.
- F.:** B–G I Cn: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, no stredová guľčička je väčšia ako štyri guľčičky v rohoch kríža. V ľavom hornom rohu kríža je ešte jedna malá guľka. Minca č. 33. No v prípade malej guľky sa môže jednať aj o zle vyrazený lúč, vystreľujúci z guľky v rohu kríža. V tom prípade by išlo o mincu typu C.
- G.:** B–G: Kríž je zložený zo štvorice troch rovnobežných línií klinového tvaru, no stredová guľčička je väčšia ako štyri guľčičky v rohoch kríža. V ľavom hornom rohu kríža je ešte jeden ďalší lúč klinovitého tvaru, ústiaci do ľavej hornej guľky v rohu kríža, pričom pri ostatných rohových guľkách chýba. Patrí sem minca č. 28.

Vyobrazenia týchto rôznych typov na averzoch a reverzoch na minciach z hradného vrchu sú rôzne kombinované. Ich vzájomnú súvislosť znázornila E. Kolníková (Kolníková 1996, obr. 6), podobne aj kombináciu použitých typov razidiel na averzoch a reverzoch spomínaných mincí (Kolníková 1996, tab. 5). Na základe identifikácie použitých razidiel rôznych typov dospela k záveru, že mince s krížom z hradného vrchu pochádzajú z viacerých fáz razieb, razených rôznymi razidlami.

Váha mincí s krížom z tohto komplexu sa pohybuje v rozmedzí 0,77 – 0,53 g. na základe čoho boli rozdelené do troch váhových kategórií.

1. Mince s hmotnosťou 0,77 – 0,70 g. Patrí sem 8 exemplárov č.: 1, 3, 8, 9, 21, 26, 34, 35.
2. Mince s hmotnosťou 0,69 – 0,60 g. Patrí sem 26 exemplárov č.: 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 38.
3. Mince s hmotnosťou 0,59 – 0,53 g. Patria sem 4 exempláre č.: 2, 7, 25, 33.

V rámci celého komplexu malých strieborných mincí s krížom možno vyčleniť 13 mincí typu Eis v rozmedzí hmotnosti 0,77 – 0,53 g, 12 mincí prechodného typu v rozmedzí hmotnosti 0,71 – 0,55 g. a 13 mincí typu Magdalensberg v rozmedzí hmotnosti 0,77 – 0,59 g. Porovnanie frekvencie hmotností mincí typov Eis, prechodného typu a typu Magdalensberg z bratislavského hradného vrchu s rovnakými mincami z Celje a Magdalensbergu poukazuje na to, že bratislavské exempláre majú zhodné váhové parametre ako rovnaké mince tohto typu z Magdalensbergu, kde sa razili mince s vyššou hmotnosťou. V Celje boli razené mince typu Magdalensberg s nižšou hmotnosťou. Na základe tohto zistenia možno hľadať pôvod mincí typu Eis/Magdalensberg z hradného vrchu na Magdalensbergu (Kolníková 1996, 32).

Mince, ktoré majú na averze vyrazený miesto hlavy nejasný motív bývajú niekedy označované ako prechodný typ a mince s pukličkou na averze zasa označované ako typ Magdalensberg, predtým Gurina (Kolníková 1996, 20). Možné je však konštatovať, že v oboch vyššie spomenutých variantoch ide o jeden typ mincí, razených opotrebovanými razidlami (Kolníková 1996, 20) a preto je na averzoch niektorých mincí nevýrazný motív. Počet evidovaných kvalitnejších mincí typu Eis je nižší ako evidovaný počet menej kvalitných mincí typu Magdalensberg, čo však môže byť spôsobené zákonmi trhu

a obehu mincí v procese peňažnej výmeny. Mince vyššej kvality sa strácali z obehu častejšie ako mince nižšej kvality. Nálezy malých mincí s krížom typu Eis/Magdalensberg sa koncentrujú predovšetkým na západonorickom území, no sú zastúpené aj v nálezoch východnej časti Norika. Je nutné spomenúť, že bratislavský nález je jediným väčším nálezom mincí typu Eis/Magdalensberg za severnou hranicou Norika (Kolníková 1996, 33). Za miesto razby týchto mincí je považovaný Magdalensberg. Podľa P. Kosa boli na Magdalensbergu razené predovšetkým mince typu Eis/Magdalensberg a v malej sérii aj mince typu Karlstein. Na lokalite v Celje boli zasa razené len mince typu Magdalensberg. Krátkodobu tu však razili aj mince typu Eis, teda kvalitnejšie razby ako typ Magdalensberg. Mincovňa v Celje bola však aktívna dlhšie ako mincovňa na Magdalensbergu, no jej mince boli všeobecne ľahšie ako tie z Magdalensbergu, zato však boli razené z vysokokvalitného striebra. Západonorické malé razby mincí s krížom sú 1/20 hmotnosti tetradrachiem.

Datovanie mincí z nálezů na hradnom vrchu sa môže oprieť o exempláre, ktorých zobrazenia na averzoch súvisia s razbami na mladších západonorických tetradrachmách. Konkrétne s tetradrachmou ADNAMATI, a to podľa predlôh (analogický typ hlavy s diadémom) na averzoch tetradrachmiem, na základe ktorých boli malé mince s krížom razené. Podľa chronológie R. Göbla je možné mince typu Eis/Magdalensberg datovať do obdobia rokov 45 – 35 pred Kr. (Kolníková 1996, 34). Mince tohto typu boli v Noriku v obehu do obdobia okolo prelomu letopočtov, približne do obdobia vlády cisára Tibéria. Tieto časové kritériá musia byť zohľadnené v možnostiach datovania prílevu norických mincí s krížom do oblasti bratislavského oppida, ktoré spadá do mladšej sídliskovej fázy oppida neskorolaténskeho stupňa LTD2 (Kolníková 1996, 44).

Strieborné mince bratislavského typu Simmering

Z hromadného nálezů na hradnom vrchu pochádzajú aj dva strieborné exempláre menších mincí bratislavského typu bójskej razby typu Simmering (Kolníková 1996, obr. 5: 40,41). Ide o mince bratislavskému typu keltských strieborných mincí malých nominálov (Kolníková 1996, 45), ktoré spadajú do 2. až 3. etapy razobnej aktivity Bratislavskej mincovne (Pieta/Zachar 1993, 180), čiže do obdobia po roku 55 pred Kr., čo znamená, že sú mladšie ako veľké strieborné mince bratislavského typu z rokov 70 – 55 pred Kr. (Castelin 1973/1974, 67) a sú teda staršie ako západonorické razby, pochádzajúce z toho istého nálezů.

Zlatý mušľovitý statér

Z hradného vrchu pochádza aj nález zlatej mince – mušľovitého statéra bójskej razby. Minca bola publikovaná E. Kolníkovou (Kolníková 1973/1974, 59, 61 – 62; tab. I: 4; Kolníková 1996, obr. 5: 42). Averz: stred mince tvorí drobná plastická vypuklina a tri lúče hviezdice. Reverz: mušľa miskovitého tvaru s ryhami na okraji. Rozmery: priemer 12 x 13,5 mm, váha 6,47 g. Nález nesúvisí s hromadným nálezom strieborných mincí, ale pochádza zo zásypu v sonde V 67. Na minci nie je vyrazený žiadny nápis. E. Kolníková zaradila tento nález k mladšiemu typu mušľovitých statérov (Kolníková 1984, 62, obr. 1: 3), pričom tieto statéry pochádzali z razidiel používaných v oblasti Čiech a boli objavené aj na štyroch lokalitách na Slovensku (Nemeškalová-Jiroudková 1984, 90). Z oblasti bratislavského oppida pochádzajú razby zlatých statérov s nápismi BIATEC, resp. BIAT na najmladších exemplároch českého mušľovitého typu (Kolníková 1984, 51). Razba mušľovitých

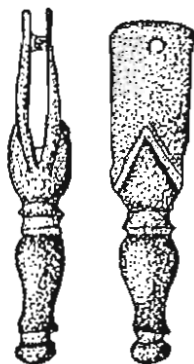
statérov na juhozápadnom Slovensku patrí do mladšieho obdobia keltského mincovníctva. Je spojovaná s historicky doloženým odchodom skupiny Bójov z územia Čiech (Nemeškalová-Jiroudková 1984, 91) a ich príchodom na stredný Dunaj a do oblasti Bratislavy okolo rokov 70/69 – 64/63 pred Kr., s centrom na hradnom vrchu (Urban 1995, 515; Urban 1996, 203; tab. 2). Datovanie razieb zlatých mušľovitých statérov v bratislavskej mincovni spadá podľa E. Kolníkovej do obdobia pred rokom 70 pred Kr., kedy boli razené zlaté mušľovité statéry a ich čiastkové jednotky s legendou BIATEC a BIAT, ktorých razba skončila okolo roku 70 pred Kr. (Kolníková 1984, 52). Analogické nálezy sú z oppida v Stradoniciach (Píč 1903, tab. II: 2–5,10), ako aj so Starého Hradiska (Meduna 1970c, tab. 58: 2). Vzhľadom na datovanie razobnej aktivity zlatých mušľovitých statérov do obdobia okolo roku 70 pred Kr., môžeme ojedinelý nález z bratislavského hradného vrchu zaradiť do mladšej fázy neskorolaténskeho stupňa LTD1.

Otázkou výskytu norických mincí však zostáva, či norické mince z oblasti Bratislavy boli v oppide aj razené alebo sú len dokladom obchodných kontaktov prípadne iných spôsobov dopravy do jeho oblasti v období medzi bójsko – norickým alebo bójsko – dáckym konfliktom (asi roky 60 – 40 pred Kr.). Pravdepodobnejšia je však hypotéza o ich príleve až po vojne Bójov s Dákmi po roku 40 pred Kr. ? (Kolníková 1996, 49; Kolníková 2003, 227). Datovanie najmladšej sídliskovej fázy bratislavského oppida a tým aj jeho akropoly na hradnom vrchu spadá na základe nálezov norických mincí do obdobia konca 30. rokov (ADNAMATI) a razieb malých nominálov do poslednej tretiny 1. storočia pred Kr., kedy mohli byť tieto mince do oblasti Bratislavy dopravené. Nasvedčovalo by to o ich používaní v rámci nerušeného procesu peňažnej výmeny po dáckom vpáde (roky 60 – 40? pred Kr.), ktorý bol donedávna považovaný za hlavnú príčinu konca bratislavského oppida, resp. koncom 40. rokov pred Kr. (Pieta/Plachá 2000, 6). Na základe týchto zistení možno predpokladať, že dácky vpád nemal až také ničujúce následky na fungovanie bratislavského oppida, ako sa pôvodne predpokladalo. Keďže v jeho rámci boli v obehú drobné strieborné norické mince s koníkom typu Karlstein, datované až do poslednej tretiny 1. storočia pred Kr., o ktorých sa predpokladá, že boli razené aj na území bratislavského oppida po roku 40 pred Kr., t. j. v rokoch 35 – 25 pred Kr. (Kolníková 1996, 38; Kolníková 2003, 227; Varsík 2000, 17). Rozšírenie norických mincí pravdepodobne súvisí s rozšírením mocenského vplyvu Norikov do oblasti Bratislavy po krátkodobej dáckej nadvláde, skončenej smrťou Burebistu (Kolníková 1996, 50; Pieta/Plachá 2000, 6). To znamená do oblasti existujúceho a snáď aj stále prosperujúceho bratislavského oppida, ktoré zaniklo pravdepodobne v dôsledku vnútorných rozporov v rámci polyetnickej keltskej komunity na prahu augustovského obdobia rokov 35 – 25 pred Kr. (Kolníková 1996, 49–50).

ZÁVER

Zhodnotenie nálezového materiálu, získaného archeologickým výskumom areálu Bratislavského hradu prinieslo dôležité poznatky o jeho materiálnej náplni a osídlení v neskorolaténskom období. Pri chronologickej interpretácii sme sa mohli oprieť predovšetkým o keramické nálezy, ktoré tvorili väčšinu nálezového materiálu a niekoľko kovových predmetov, zastúpených v minimálnom počte, zato však s dôležitou chronologickou hodnotou. Počiatky keltského osídlenia lokality pravdepodobne spadajú do obdobia záveru mladolaténskeho stupňa LTC2, resp. do prelomu mladšej

a neskorej doby laténskej stupňov LTC2 – LTD1, vzhľadom na nález spony stredolaténskej konštrukcie a sídliskovej keramiky, typickej pre tento časový úsek. Najväčšiu intenzitu a pravdepodobne aj veľký strategický a spoločenský význam mala akropola, ako sídlo elity spoločnosti predovšetkým v stupni LTD1, ohraničenom rokmi 125 – 55 pred Kr. (Pieta/Zachar 1993), po príchode Bójov z územia Čiech okolo rokov 70/69 – 64/63 pred Kr. Dokladajú to predmety, datované do tohto stupňa ako palmetovitá opasková zápona, jazykovité nákončie remeňa, zlatý mušľovitý statér a vysoká koncentrácia maľovanej keramiky. Osídlenie akropoly nekončí ani po polovici 1. storočia pred Kr., ale prežíva aj v závere neskorolaténskeho obdobia v stupni LTD2 rokov 55 – 25 pred Kr. (Pieta/Zachar 1993). Toto tvrdenie podporuje hromadný nález drobných strieborných západonorických mincí typu Eis/Magdalensberg a tetradrachmy s nápisom ADNAMATI, ktorých razby sú datované do rozmedzia rokov 45 – 35 pred Kr. Tieto západonorické mince sa sem dostali pravdepodobne v súvislosti s mocenskou nadvládou norických Keltov po úpadku dáckej nadvlády, pravdepodobne po roku 40 pred Kr. Môžeme to predpokladať aj na základe výskytu keramiky, typickej pre toto obdobie ako sú situlovité hrnce s kyjovito zosilneným okrajom typu I/2, kónické pokrývky, misky s ostrou esovitou profiláciou typu Békásmegyer, hlinené kotlíkovité trojnožky. Je pravdepodobné, že osídlenie hradného vrchu končí niekedy v období 30. rokov 1. storočia pred Kr., resp. na prahu augustovského obdobia poslednej štvrtiny 1. storočia pred Kr. Mohli by to dokladať aj fragmenty rímskej provinciálnej keramiky a ich domáce napodobeniny, ako aj fragment pohyblivej bronzovej ataše z rímskej bronzovej misy typu Eggers 91/92. Je to však nepodložené chronologicky citlivým materiálom, predovšetkým sponami, resp. nálezovými okolnosťami, ktoré by túto domnienku potvrdili. V súčasnosti do augustovského obdobia spadá aj bezpečne doložený zánik laténskeho osídlenia pod hradným vrchom na území súčasnej Bratislavy-Starého mesta. Môžeme takmer s určitosťou tvrdiť, že definitívny zánik bratislavského oppida nespôsobil dácky vpád, ale pravdepodobne vnútorné problémy rôzneho charakteru polyetnicky zloženého obyvateľstva. Znamenalo by to, že v priestore Bratislavskej brány plnili v stupni LTD2 svoju centrálnu a strategickú funkciu dve výšinné opevnené sídliská, to na Bratislavskom hrade a na Devíne, keďže hradisko na Braunsbergu, ležiace na protihľahlej rakúskej strane Dunaja zaniklo v závere stupňa LTD1. Nezodpovedanou otázkou však zostáva, či aj v pokročilej fáze stupňa LTD2 plnil hradný vrch funkciu akropoly oppida alebo išlo o sporadické osídlenie plošiny hradného vrchu. Nemôžeme vylúčiť ani pozvoľný úpadok a zánik osídlenia, prípadne prítomnosť doposiaľ chýbajúcej dáckej zložky v nálezovom materiáli, ak tam bola. Odpoveďou na otázky okolo štruktúry a rozsahu osídlenia, doby jeho zániku v závere neskorej doby laténskej, s dôrazom na jeho spôsob, či už násilný v súvislosti s bójsko – dáckym konfliktom alebo inými vojnovými, resp. inými udalosťami, ako aj doklady o opevnení hradného vrchu ako akropoly oppida v neskorolaténskom období môže poskytnúť v blízkej dobe plánovaná rekonštrukcia hradného paláca a s ňou spojený archeologický výskum.

LITERATÚRA

- Adler/Wallner 1989** – H. Adler/E. Wallner: Latènezeit – Niederösterreich. Fundber. Österreich 28, 1989, 200–201.
- Adler 1992** – H. Adler: Latènezeit – Niederösterreich. Fundber. Österreich 31, 1992, 477–478.
- Allerbauer/Jedlicka 2000** – S. Allerbauer/F. Jedlicka: Latènezeit – Niederösterreich. Fundber. Österreich 39, 2000, 617–618.
- Bartík/Bazovský/Turčan 2004**, v tlači – J. Bartík/I. Bazovský/V. Turčan: Záchranný výskum na ulici Palisády 29 v Bratislave. Zbor. Mest. Múz. BRATISLAVA 16, 2004, v tlači.
- Bavdek 1996** – A. Bavdek: Fundorte aus spätrepublikanischer und frühromischer Zeit in Razdrto am Fusse des Nanos. Arh. Vestnik 47, 1996, 297–306.
- Baxa/Zachar/Thurzo/Šefčáková 1990** – P. Baxa/L. Zachar/M. Thurzo/A. Šefčáková: Záchranný výskum na Vydrici v Bratislave. AVANS 1988, 1990, 38.
- Bazovský 2002** – I. Bazovský: Bronzové predmety z doby laténskej a rímskej z Bratislavy-Rusoviec. Zbor. SNM 96, Arch. 12, 2002, 23–44.
- Bazovský 2003** – I. Bazovský: Nálezy z keltského oppida v Trenčianskych Bohuslaviciach. Zbor. SNM. 97, Arch. 13, 2003, 119–132.
- Bazovský 2004** – I. Bazovský: Sídliisko z neskorej doby laténskej v Bratislave-Rusovciach. Zbor. SNM 98, Arch. 14, 2004, 95–108.
- Benadik 1965** – B. Benadik: Die spätlatènezeitliche Siedlung von Zemplín in der Ostslowakei. Germania 43, 1965, 63–91.
- Bónis 1969** – E. B. Bónis: Die spätkeltische Siedlung Gellérthege-Tabán in Budapest. Budapest 1969.
- Bouzek/Ondřejová/Musil 1997** – J. Bouzek/I. Ondřejová/J. Musil: Úvod do klasické Archeologie. Praha 1997.
- Božič 1998** – D. Božič: Neues über die Kontakte längs der Bernsteinstrasse während der Spätlatènezeit. Arh. Vestnik 49, 1998, 141–156.
- Božič 2001** – D. Božič: Ljudje ob Krki in Kolpi v latenski dobi. Arh. Vestnik 52, 2001, 181–198.
- Březinová 2000** – G. Březinová: Nitra – Šindolka. Siedlung aus der Latènezeit. Katalog. Archeologica Slovaca Monographiae. Tomus VIII, Nitra 2000.
- Castelin 1973/1974** – K. Castelin: K nejstaršímu latinskému písmu na našich keltských mincích. Num. Sborník 13, 1973/1974, 67–73.
- Cumberpatch/Pawlikowsky 1988** – C. G. Cumberpatch/M. Pawlikowsky: Preliminary results of mineralogical analyses of Late La Tène painted Pottery from Czechoslovakia. Arch. Rozhledy 40, 1988, 184–193.
- Cumberpatch 1993a** – C. G. Cumberpatch: The Circulation of Late La Tène Slip Decorated Pottery in Slovakia, Southern Poland and Transdanubian Hungary. Slov. Arch. 41, 1993/1, 59–81.
- Cumberpatch 1993b** – C. G. Cumberpatch: The Circulation and Exchange of Late Iron Age Slip Decorated Pottery in Bohemia and Moravia. Pam. Arch. 84, 1993/1, 60–85.
- Čižmář 1989** – M. Čižmář: Pozdně laténské osídlení předhradí Závisti. Pam. Arch. 80/1989, 59–122.
- Čižmář 1990** – M. Čižmář: Zur Stellung von Kotouč in der späten Latènezeit. Acta Arch. Carpathica 29, 1990, 147–161.
- Čižmář 1992** – M. Čižmář: Ritzzeichnungen auf Keramik von Keltischen Oppidum Staré Hradisko. Germania 70, 1992/2, 427–429.
- Čižmář 1993** – M. Čižmář: Zur Chronologie der Púchover – Kultur in Mähren. Pam. Arch. 84, 1993/1, 86–96.
- Čižmář 1993** – M. Čižmář: Keltská okupace Moravy. In: Podborský V. a kol.: Praveké dějiny Moravy. Brno 1993, 380–423.
- Duval 1978** – P. M. Duval: Die Kelten. München 1978.

- Gleser 2004** – R. Gleser: Beitrag zu Klassifikation und Datierung der palmettenförmigen Gürtelschließen der späten Latènezeit. Arch. Korrb. 34, 2004, 229–242.
- Guštin 1984** – M. Guštin: Die Kelten in Jugoslawien. Jahrb. RGZM 31, 1984, 305–363.
- Guštin 1991** – M. Guštin: Posočje in der jüngeren Eisenzeit. Ljubljana 1991.
- Hell 1964** – M. Hell: Keltisches Zierblech mit Gesichtsmask vom Rainberg bei Salzburg. Arch. Austriaca 36, 1964, 50–56.
- Holčík 1988** – Š. Holčík: Klenoty dávnej minulosti Slovenska. Katalóg expozície. Martin 1988.
- Jansová 1986** – L. Jansová: Hrazany I. Das keltische Oppidum in Böhmen. Band I. Praha 1986.
- Jansová 1988** – L. Jansová: Hrazany II. Das keltische Oppidum in Böhmen. Band II. Tafeln und Beilagen. Praha 1988.
- Janšák 1948** – Š. Janšák: Predhistorické sídlisko na plošine Bratislavského hradu. Hist. Slov. 5, 1948. Eisnerov sborník.
- Jedlicka 2001** – F. Jedlicka: Latènezeit – Niederösterreich. Fundber. Österreich 40, 2001, 606.
- Knez 1987** – T. Knez: Spätlatènezeit und frühe Kaiserzeit in Novo Mesto. Arch. Korrb. 17, 1987, 103–109.
- Kolník 1971** – T. Kolník: Prehľad a stav bádania o dobe rímskej a sťahovana národov. Slov. Arch. 19, 1971/2, 499–558.
- Kolník 1980** – T. Kolník: Römerzeitliche Gräberfelder in der Slowakei. Bratislava 1980.
- Kolník 1993** – T. Kolník: Doba rímska. Bratislava – mesto. In: T. Štefanovičová a kol.: Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava 1993, 263–242.
- Kolníková 1973/1974** – E. Kolníková: Zlaté keltské mince na Slovensku. Num. Sborník 13, 1973/1974, 57–65.
- Kolníková 1984** – E. Kolníková: Náčrt problematiky keltského mincovníctva na Slovensku. Slov. Num. 8, 1984, 27–74.
- Kolníková 1996** – E. Kolníková: Norische Münzen im Oppidum Bratislava und in seinem Hinterland. Slov. Num. 14, 1996, 9–57.
- Kolníková 2003** – E. Kolníková: Fundmünzen in der latènezeitlichen burgwällen und anderen Höhenlagen in der Slowakei. Slov. Arch. 51, 2003/2, 223–246.
- Kraskovská 1976** – E. Kraskovská: Rímske bronzové nádoby na Slovensku. Slov. Arch. 24, 1976/2, 429–440.
- Krämer 1982** – W. Krämer: Grafitti auf Spätlatènekeramik aus Manching. Germania 60, 1982/2, 489–499.
- Krekovič 2000** – E. Krekovič: Römische Bronzegefäße in der Slowakei. In: J. Bouzek/H. Friesinger/K. Pieta/B. Komoróczy: Gentes, Reges und Rom. Brno 2000, 117–120.
- Kuzmová 1980** – K. Kuzmová: Nížinné sídliská z neskorej doby laténskej v strednom Podunajsku. Slov. Arch. 28, 1980/2, 313–338.
- Lesák/Musilová/Hoššo 1996** – B. Lesák/M. Musilová/J. Hoššo: Výskumy v Štátnej mestskej pamiatkovej rezervácii Bratislava. AVANS 1994, 1996, 121–124.
- Lesák/Musilová/Hoššo 1997** – B. Lesák/M. Musilová/J. Hoššo: Archeologické výskumy v historickom jadre Bratislavy. AVANS 1995, 1997, 124–128.
- Lesák/Musilová/Resutík 1998** – B. Lesák/M. Musilová/B. Resutík: Archeologické výskumy v Štátnej mestskej pamiatkovej rezervácii Bratislava. AVANS 1996, 1998, 106–108.
- Lesák/Resutík 2000** – B. Lesák/B. Resutík: Archeologické výskumy a nálezy v historickom jadre Bratislavy. AVANS 1999, 2000, 65–79.
- Lesák 2002** – B. Lesák: Predstihové archeologické výskumy na Ventúrskej ulici v Bratislave. AVANS 2001, 2002, 111–118.
- Maier 1963** – F. Maier: Zur bemalten Spätlatènekeramik in Mitteleuropa. Germania 41, 1963, 259–268.
- Maier 1976** – F. Maier: Ein Gefäßdepot mit bemalter Keramik von Manching. Germania 54, 1976, 63–74.
- Maier und Mitarb. 1984** – F. Maier und Mitarb.: Vorbericht über die Ausgrabung 1984 in dem spätkeltischen Oppidum von Manching. Germania 48, 1970, 34–59.
- Meduna 1961a** – J. Meduna: Staré Hradisko II. Katalóg nálezů uložených v Muzeu města Boskovic. Brno 1961.
- Meduna 1970b** – J. Meduna: Das keltische oppidum Staré Hradisko in Mähren. Germania 48, 1970, 34–59.
- Meduna 1970c** – J. Meduna: Staré Hradisko II. Katalog der Funde aus den Museen in Brno, Praha, Olomouc, Plumov und Prostějov. Brno 1970.

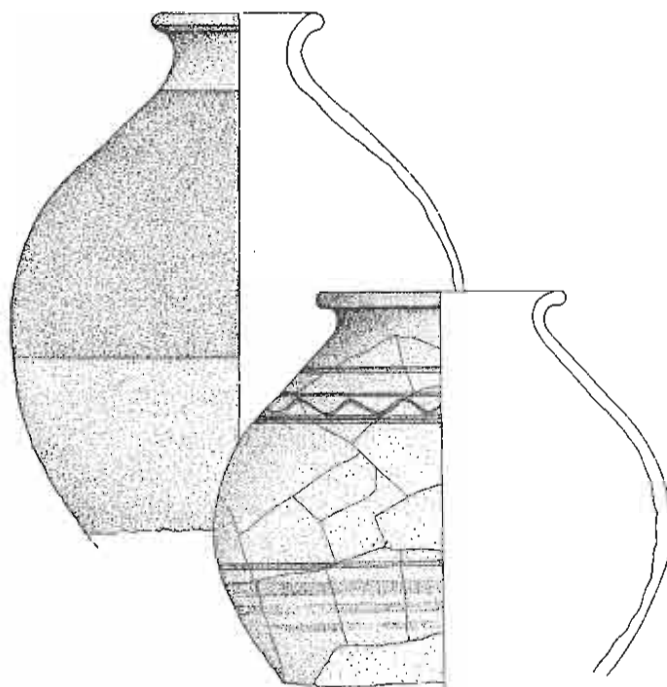
- Meduna 1980 – J. Meduna:** Die latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfelder in Mähren (Katalog). Brno 1980.
- Moosleitner 1975 – F. Moosleitner:** Zonal bemalte Keramik spätkeltischer Art aus Salzburg. Arch. Korbl. 5, 1975, 201–203.
- Musilová/Lesák 1996 – M. Musilová/B. Lesák:** Neskorolaténske osídlenie na Hlavnom námestí č. 7 (Kutscherfeldov palác) v Bratislave. Zbor. SNM 90, Arch. 6, 1996, 87–105.
- Müller-Karpe/Müller-Karpe 1977 – A. Müller-Karpe/M. Müller-Karpe:** Neue latènezeitliche Funde aus dem Heidetränk – Oppidum im Taunus. Germania 55, 1977, 33–63.
- Nemeškalová-Jiroutková 1984 – Z. Nemeškalová-Jiroutková:** Vzťahy medzi keltskými ražbami na Slovensku a v českých zemích. Slov. Num. 8, 1984, 85–95.
- Nováki/Petö 1988 – G. Nováki/M. Petö:** Neuere Forschungen im spätkeltischen Oppidum auf dem Gellértberg in Budapest. Acta Arch. Acad. Scien. Hungaricae 40, 1988, 83–99.
- Novotný 1986 – B. Novotný:** Bratislava praveká. In: V. Horváth: Najstaršie dejiny Bratislavy. Referáty zo sympózia 28. – 30. októbra 1986, 33–50.
- Oldenstein 1976 – J. Oldenstein:** Zur Ausrüstung römischer Auxiliareinheiten. Studien zu Beschlägen und Zierart an der Ausrüstung der römischer Auxiliareinheiten der obergermanisch-raetischen Limesgebietesaus der zweiten und dritten Jahrhundert n. Ch. Ber. RGK 57, 1976, 49–284.
- Paulík 1976 – J. Paulík:** Keltské hradisko Pohanská v Plaveckom Podhradí. Martin 1976.
- Petö 1979 – M. Petö:** Neuere topographische und archäologische Angaben zum Leben der Siedlung Gellérthege-Tabán und Umgebung in der frühen Kaiserzeit. Acta Arch. Acad. Scien. Hungaricae 31, 1979, 271–285.
- Pič 1903 – J. L. Pič:** Starožitnosti země České II. Čechy na úsvitě dejin. 2. Hradiště u Stradonic jako historické Marobudum. Praha 1903.
- Pieta 1982 – K. Pieta:** Die Púchov-Kultur. Nitra 1982.
- Pieta/Plachá/Hlavicová 1986 – K. Pieta/V. Plachá/J. Hlavicová:** Devín v dobe laténskej a rímskej. In: V. Horváth: Najstaršie dejiny Bratislavy. Referáty zo sympózia 28. – 30. októbra 1986, 89–101.
- Pieta/Zachar 1993 – K. Pieta/L. Zachar:** Neskorolaténske oppidum v historickom jadre mesta. In: T. Štefanovičová a kol.: Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava 1993, 148–209.
- Pieta 1996 – K. Pieta:** Römische Import der Spätlatènezeit in der Slowakei. Arh. Vestnik. 47, 1996, 183–195.
- Pieta/Plachá 2000 – K. Pieta/V. Plachá:** Nové objavy na rímskom Devíne. Pam. Múz. 3/2000, 6–9.
- Polla 1979 – B. Polla:** Bratislava – západné Suburbium. Bratislava 1979.
- Polla/Štefanovičová 1959 – B. Polla/T. Štefanovičová:** Historicko-archeologický výskum Bratislavského hradu v roku 1958. Nálezová správa. Bratislava 1959.
- Seifried 1984/1985 – V. Seifried:** Latènezeit – Burgenland. Fundber. Österreich 24/25, 1984/1985, 263.
- Sievers 1989 – S. Sievers:** Die Waffen von Manching unter Berücksichtigung des Übergangs von LTC zu LTD. Germania 67, 1989/1, 97–120.
- Stöckli 1974 – W. E. Stöckli:** Bemerkungen zur räumlichen und zeitlichen Gruppierung der Funde im Oppidum Manching. Germania 52, 1974, 368–385.
- Studeníková/Zachar 1980 – E. Studeníková/L. Zachar:** Pokračovanie záchranného výskumu v Bratislave-Vajnorochoch. AVANS 1979, 1980, 198–199.
- Svobodová 1983 – H. Svobodová:** Bronzové nádoby z keltských oppid v Čechách a na Moravě. Arch. Rozhledy 35, 1983, 656–677.
- Szabó 1988 – M. Szabó:** Les Celtes en Pannonie. Contribution á l'histoire de la civilisation celtique dans la cuvette des Karpates. Études D'histoire et archéologie III. Paris 1988.
- Štefanovičová 1974 – T. Štefanovičová:** Mladohalštatské sídlisko na Bratislavskom hrade. Zbor. SNM. 68, Hist. 14, 1974, 45–53.
- Štefanovičová 1975 – T. Štefanovičová:** Bratislavský hrad v 9. – 12. storočí. Bratislava 1975.
- Štefanovičová a kol. 1993 – T. Štefanovičová a kol.:** Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava 1993.
- Urban 1986 – O. H. Urban:** Ausgrabungen auf dem Braunsberg bei Hainburg 1986. Carnuntum-Jahrb. 1987, Wien 1988, 271–295.
- Urban 1995 – O. H. Urban:** Keltische Höhensiedlungen an der mittlern Donau, 2. Der Braunsberg. Linzer Arch. Forsch. 23, 1995.

- Urban 1996** – O. H. Urban: Zur Chronologie der jüngeren Latènezeit in der Ostösterreich. Arh. Vestnik 47, 1996, 97–207.
- Urban 1999** – O. H. Urban: Der Leopoldsberg. Archäologische Forschungen auf dem Wiener Hausberg. Wiener Archäologische Studien, Band 2. Wien 1999.
- Vallašek 1972** – A. Vallašek: Výsledky výskumu Académie Istropolitany v Bratislave. Arch. Rozhledy 24, 1972/2, 148–154.
- Van Endert 1991** – D. Van Endert: Die Bronzefunde aus dem Oppidum von Manching. Die Ausgrabungen in Manching – Band 13. Stuttgart 1991.
- Varsik 1999** – V. Varsik: Ländliche Besiedlung im Hinterland des Kastells Gerulata. Siedlung der Autochtonen Bevölkerung in Rusovce. In.: Nicolae Gudea. Roman Frontier Studies. Proceedings of the XVIIth International Congress of Roman Frontier Studies. Zalau 1999, 629–642.
- Varsik 2000** – V. Varsik: Vidiecke sídlisko v zázemí kastela Gerulata. Pam. Múz. 3/2000, 15–17.
- Varsik/Kovačiková/Ivan 1996** – V. Varsik/J. Kovačiková/P. Ivan: Pokračovanie záchranného výskumu na trase diaľnice D2 v Rusovciach. AVANS 1996, 1998, 164–166.
- Varsik/Kovačiková/Ivan 1999** – V. Varsik/J. Kovačiková/P. Ivan: Ukončenie záchranného výskumu na trase diaľnice D2 v Bratislave – Rusovciach. AVANS 1997, 1999, 161–162.
- Wielowiejski 1985** – J. Wielowiejski: Die spätkeltischen und römischen Bronzegefäße in Polen. Ber. RGK 66, 1985, 123–344.
- Woźniak 1970** – Z. Woźniak.: Osadnictwo celtyckie w Polsce. Wrocław 1970.
- Zachar 2000** – J. Zachar: Aspekty postavenia bratislavského oppida v rámci bójскеj anabázy. Diplomová práca. Bratislava 2000.
- Zachar 1976** – L. Zachar: Neskorolaténske sídlisko pri Kútoch. Zbor. SNM 70, Hist. 16, 1976, 31–53.
- Zachar 1977** – L. Zachar: Príspevok k poznaniu neskorolaténskeho obdobia na Záhorí. Zbor. SNM. 71, Hist. 17, 1977, 35–58.
- Zachar 1981** – L. Zachar: Neskorolaténske vrstvy na Partizánskej ulici v Bratislave. Zbor. SNM 75, Hist. 21, 1981, 35–54.
- Zachar 1982a** – L. Zachar: Príspevok k problematike Bratislavského oppida. Zbor. SNM 76, Hist. 22, 1982, 31–49.
- Zachar 1982b** – L. Zachar: Neskorolaténsky objekt na námestí SNP č. 31–32. Pam. Prír. Bratislavy 7, 1982, 165–177.
- Zachar 1986** – L. Zachar: Niekoľko nových poznatkov o keltskom oppide na území Bratislavy. In: V. Horváth: Najstaršie dejiny Bratislavy. Referáty zo sympózia 28. – 30. októbra 1986, 51–61.
- Zachar 1987** – L. Zachar: Keltské umenie na Slovensku. Bratislava 1987.
- Zachar/Rexa 1988** – L. Zachar/D. Rexa: Beitrag zur Problematik der spätlatènezeitlichen Siedlungshorizonte innerhalb des Bratislavaer Oppidums. Zbor. SNM 82, Hist. 28, 1988, 27–72.
- Zepezauer 1993** – M. A. Zepezauer: Mittel- und spätlatènezeitliche Perlen. Marburger Studien zur Vor- und Frühgeschichte 15, 1993.

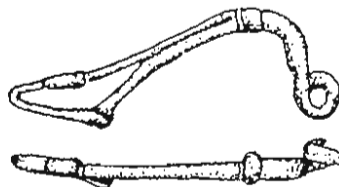
Skratky časopisov a periodík

- Acta Arch. Acad. Scien. Hungaricae – Acta Archeologica Academiae Scientiarum Hungaricae. Budapest
Acta Arch. Carpathica – Acta Archeologica Carpathica. Kraków
Arh. Vest. – Arheološki vestnik. Ljubljana
Arch. Austriaca – Archaeologia Austriaca. Beiträge zur Paläoanthropologie, Ur- und Frühgeschichte Österreichs. Wien
Arch. Korrb. – Archäologische Korrespondenzblatt. Urgeschichte, Römerzeit, Frühmittelalter. Mainz am Rhein
Arch. Rozhledy – Archeologické Rozhledy. Praha
Ber. RGK – Bericht der Römisch-Germanischen Kommission. Frankfurt am Mainz
Funber. Österreich – Fundberichte aus Österreich. Wien
Germania – Germania Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts
Hist. Slov. – Historica Slovaca. Bratislava
Jahrb. RGZM – Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums. Mainz
Linzer Arch. Forsch. – Linzer Archäologische Forschungen. Linz
Num. Sborník – Numismatický sborník. Praha
Pam. Múz. – Pamiatky a múzeá. Revue pre kultúrne dedičstvo. Bratislava
Pam. Prírod. – Pamiatky a príroda Bratislavy. Zborník MSPSOP v Bratislave
Slov. Arch. – Slovenská archeológia. Časopis Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied v Nitre. Nitra
Slov. Num. – Slovenská numizmatika. Bratislava
Zbor. SNM. Arch. – Zborník Slovenského národného múzea, Archeológia. Bratislava
Zbor. SNM. Hist. – Zborník Slovenského národného múzea, História. Bratislava
Zbor. Mest. Múz. BRATISLAVA – Zborník Mestského múzea v Bratislave

Radoslav Čambal

Der Bratislavaer Burghügel
– die Akropolis von spätlatènezeitlichem Oppidum

EINFÜHRUNG

Die deutlichste Dominante von Bratislava – der Burghügel wurde bereits im Äneolithikum von den Trägern der Boleráz-Phase der Badener Kultur besiedelt. Während der Hallstattzeit befand sich eine Siedlung der Kalenderberg-Kultur an dieser Stelle. Der Raum der Bratislavaer Pforte, resp. Porta Hungarica, war zur Latènezeit eine wichtige strategische Lage, was auch durch die Erbauung von weiteren zwei befestigten Siedlungen in dieser Umgebung, auf Braunsberg und in Devín (Abb. 1), zum Ausdruck kam. In der Spätlatènezeit erstreckte sich auf dem Gebiet der heutigen Bratislava-Altstadt ein keltisches Oppidum mit der Akropolis auf dem Burghügel. Die keltische Besiedlung Bratislavas fällt ans Ende des 2. Jahrhunderts v. Kr. und beinahe in das ganze 1. Jahrhundert v. Kr., d.h. in die Stufen LTD1 – LTD2. Da bisher vermutet wurde, dass die obenerwähnte Lokalität nur in der älteren Phase der Spätlatènezeit besiedelt wäre, in der Stufe LTD1 (125 – 55 v. Kr.), legen wir in der Arbeit vor allem auf die Materialbasis der Stufe LTD2 (55 – 0 v. Kr.), die bisher nicht ausreichend verarbeitet ist wert. Das Ziel dieser Arbeit ist eine Bewertung des unpublizierten spätlatènezeitlichen Fundmaterials, gewonnen im Laufe der Erforschung der Bratislavaer Burg in den Jahren 1958 – 1972 unter der Leitung von B. Polla und T. Štefanovičová und auf Grund der gewonnenen Ergebnisse eine Bestätigung der Hypothese über den Burghügel als Oppidum-Akropolis.

SIEDLUNGSOBJEKTE

Im Laufe der Erforschung von großmährischen Sakralbauten auf der Ostterrasse des Burghügels konnte man auch zwei latènezeitliche Wohnobjekte abdecken. Objekt 1 besaß einen rechteckigen Grundriss mit je einer Pfostengrube in der Mitte von Kurzseiten. Auf Grund dieser Beschreibung kann man dieses Objekt als einen typischen Wohnbau von Zweipfosten-Konstruktion mit Satteldach bezeichnen, typisch für den Mitteldonauraum in den Stufen LTC2 – LTD1, mit einer Überlebungsmöglichkeit bis zum 2. Jahrhundert n. Kr. Im Objekt 1 konnte man jedoch keine Funde feststellen und es darf nur rahmenhaft in die Stufen LTD1 – LTD2 datiert werden. Objekt 2 befand sich auf dem Südhang eines felsigen Vorsprungs. Es handelte sich um ein großes rechteckiges Objekt, vermutlich von Zweipfosten-Konstruktion mit je einem mittelständigen Pfosten an den Kurzseiten, relativ tief im Felsuntergrund versenkt. Die Objektfüllung bestand aus schwarzer Erde. Objekt 2 kann man auf Grund seiner Beschreibung als eine Wohnhütte vom Grubenhaus-Charakter definieren. Das Fundgut enthält eine große Menge an Keramikmaterial verschiedener Art, praktisch aller Typen und Zwecken bis auf die Situlenartigen Töpfe mit keulenförmigem Rand der Gruppe I/2, und weiter einige Metallgegenstände – 2 eiserne Pfeilspitzen (Taf. LXXVI: 9,10), eiserne Messerklinge (Taf. LXXVI: 8) und kleine Eisen- und Bronzegegenstände vom unbestimmbaren Charakter. Das Objekt kann man auf Grund der Keramik in die Stufe LTD1, bzw. an die Stufenwende LTD1/LTD2 datieren, da im Fundmaterial kein Topf vom Typ I/2 anwesend war. Das genannte Objekt bezeichnet man gewöhnlich als Fundstelle von den norischen Münzen vom Typ Eis/Magdalensberg, der westnorischen Tetradrachme mit der Inschrift ADNAMATI sowie von zwei Münzen des Simmeringer Typs. Š. Holčík bezweifelt dies jedoch mit seiner Behauptung, die Münzen stammen nicht aus dem

erwähnten Objekt, sondern aus den Gräbern aus dem 9. – 12. Jahrhundert, eingetieft in die Latène-schicht in der Sonde BH – R9/65 auf der Ostterrasse des Burghügels. Zu keinem der beiden Objekte war die Funddokumentation verfügbar, deshalb gibt es im Text nur die Objektbeschreibungen übernommen von der Publikation der Forschungsautorin T. Štefanovičová. Hinsichtlich der relativ kleinen erforschten Fläche auf dem Plateau des Burghügels kann man die Siedlungsstruktur nicht erfassen, jedoch, auf Grund der Ergebnisse von der Verarbeitung des gewonnenen Fundmaterials kann man konstatieren, dass die keltische Besiedlung wahrscheinlich im Raum des Burgpalastes und vor allem auf der Ostterrasse des Burghügels konzentriert war, wo die genannten latènezeitlichen Siedlungsobjekte belegt wurden.

FORTIFIKATION

Eines der wichtigsten Merkmale der spätlatènezeitlichen Machtzentren – Oppida erscheint die Befestigung des Siedlungsraumes. Die Oppida, resp. Höhensiedlungen im Mitteldonauraum sind alle mit verschiedenen Befestigungstechniken und deren Kombinationen versehen. Die Erforschung des Burghügels lieferte keine Belege einer spätlatènezeitlichen Fortifikation auf dem Burgplateau, was jedoch nicht ausschließt, dass der Burghügel in der Spätlatènezeit befestigt war. Es ist wahrscheinlich, dass die Befestigungsanlage während der Ausgrabungen nicht erfasst wurde wegen ihrer Benutzung in der späteren, großmährischen Periode als Fundament für eine Befestigung aus Holz und Erde, erbaut rund um das Burgplateau. Es ist auch nicht ausgeschlossen, dass die Konstruktion nicht erhalten blieb wegen intensiver Regelungen und Bautätigkeit im Mittelalter und vor allem im Barock, wo auf dem Burghügel ganze Terrassen reguliert wurden und eine Steinbefestigung erbaut worden ist. Man vermutet auch, dass der Burghügel zur Spätlatènezeit keine Siedlungseinheit mit der Vorburg auf dem Gebiet der Bratislava-Altstadt bildete, wo laut den letzten Forschungsergebnissen die bisher ausbleibenden Spuren einer Befestigungsanlage erfasst wurden. Heutzutage können wir jedoch nur vermuten, ob die Akropolis des Oppidums mit dessen Suburbium durch eine Fortifikation verbunden war. Und wenn ja, war dann der Innenraum auf mehrere Teile gegliedert, oder war die Akropolis ein separat befestigter Raum, getrennt vom darunterliegenden Suburbium? Auf Grund der Funde aus der Stufen LTD1 und LTD2 im Raum zwischen der Altstadt und dem Burgplateau, auf dem Nordwesthang des Burghügels in der Gegend von Palisády- und Partizánska-Straßen kann man voraussetzen, dass es eher um ein Oppidum ging, gegliedert auf mehrere Teile – Areale, einschließlich der dazugehörigen Akropolis.

KERAMIK

Den Großteil der Funde aus dem Burghügel bilden Fragmente von feiner, auf der Töpferscheibe erzeugter und meistens reduktiv gebrannter Keramik. Die handgemachte Keramik war im

Fundmaterial nicht anwesend, was das handwerkliche Rüstzeug der keltischen Töpfer sowie einige chronologische Zusammenhänge bezeugt. Auf Grund der Formen von rekonstruierten Gefäßen und Randscherben kann man das Keramikmaterial aus dem Burghügel in neun Basisgruppen mit einzelnen Untergruppen aufteilen, definiert von L. Zachar mit Rücksicht auf die Funde aus Partizánska-Stráße und Nálepko-va-Gasse Nr. 19–21 (heute Panská-Gasse) in der Bratislava-Altstadt, die an unserer Fundstelle vertreten waren. Die Keramiktypologie definiert von L. Zachar konnte man noch ein wenig korrigieren und um neue Typen-Varianten von Gefäßgruppen spätlatènezeitlicher Keramik erweitern. In den beigelegten Tafeln sind die Gefäße nach einzelnen Grundtypen und nach ihrer Größe geordnet. Die Auswahl der Keramiktypologie aus dem Burghügel ist in Tafeln LXXVII und LXXVIII abgebildet.

Keramiktypologie

Töpfe – Gruppe I

Den häufigsten Keramiktyp auf dem Burghügel repräsentieren Tontöpfe von verschiedenen Formen, die in sieben Grundtypen innerhalb der Gruppe I aufteilbar sind. Die Töpfe der Gruppe I konnte man auf Grund der Variabilität von Rändern in mehrere Varianten gliedern. In der Praxis wird häufig auch Graphitkeramik erwähnt, d.h. Keramik mit Graphit-Beimengung. Diese kam am Fundort nur selten vor, aber um diese Tatsache zu bestätigen müsste man die Graphitkeramik mit Hilfe von naturwissenschaftlichen geologischen Methoden analysieren. Häufig ist dagegen die graphitierte Keramik, d.h. die Keramik mit Graphit-Oberflächenbehandlung.

Gruppe I/1a: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit verdicktem rundem umgeschlagenem Rand und niedrigem Hals mit plastischem Ring, mit oder ohne senkrechten Kammstrich (einpoliert, fein, grob), gemacht aus Ton mit Spuren von Flächengraphitierung, bzw. mit graphitiertem Hals und Rand. Die Topfmaße innerhalb dieser Gruppe sind recht unterschiedlich, von den Großen mit Umfang bis zu 10 l, über die Mittelgroßen bis zu den Kleinformen mit Umfang bis zu 1 l.

Gruppe I/1b: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit verdicktem abgerundetem Rand und niedrigem Hals mit plastischem Ring, mit oder ohne senkrechten Kammstrich (einpoliert, fein, grob), gemacht aus Ton mit Spuren von Flächengraphitierung, bzw. mit graphitiertem Hals und Rand. Auf der oberen Randfläche kann eine umlaufende Rille (Nute) vorkommen, vermutlich für einen Deckel.

Gruppe I/1c: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit verdicktem Rand von T-förmigem Querschnitt und mit niedrigem Hals mit plastischem Ring, mit oder ohne senkrechten Kammstrich (einpoliert, fein, grob), gemacht aus Ton mit Spuren von Flächengraphitierung, bzw. mit graphitiertem Hals und Rand. Auf der oberen, horizontalen Randfläche kann eine seichte umlaufende Riefe vorkommen.

Gruppe I/1d: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit verdicktem ausladendem Spitzrand und mit niedrigem Hals mit plastischem Ring, mit oder ohne senkrechten Kammstrich (einpoliert, fein, grob), gemacht aus Ton mit Spuren von Flächengraphitierung, bzw. mit graphitiertem Hals und Rand.

Gruppe I/1e: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit unverdicktem, nach innen geknicktem Rand und mit niedrigem Hals mit oder ohne plastischen Ring, mit senkrechtem einpoliertem, feinem oder grobem Kammstrich.

Gruppe I/1f: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit verdicktem Rand mit einer deutlichen Riefe auf dessen Innenseite. Die Töpfe besitzen einen niedrigen Hals geteilt durch einen plastischen Ring.

Gruppe I/1g: Situlenartige Töpfe erzeugt auf der Töpferscheibe, mit sanft verdicktem, schlankem und hohem Rand, mit niedrigem Hals geteilt durch einen plastischen Ring, mit oder ohne senkrechten Kammstrich (einpoliert, fein, grob), gemacht aus Ton mit Spuren von Flächengraphitierung, bzw. mit graphitiertem Hals und Rand. Formbetreffend gehen sie von dem Topf der Gruppe I/1a aus. Dieser Typ kam am Fundort nicht vor.

Gruppe I/2: Töpfe mit keulenförmig verdicktem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe, mit der Oberfläche metopenartig geteilt durch senkrechten, regelmäßigen oder unregelmäßigen groben, bzw. einpolierten Kammstrich und rauhe Mattoberfläche. Mit ihrer Größe entsprechen diese Töpfe eher den mittelgroßen und kleinen Topfformen, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feinkörniger Masse von dunkelgrauen und braunen Farbtönen mit Glimmer als Magerungstoff. Am Fundort fand man nur Exemplare von der Töpferscheibe, handgemachte Töpfe dieses Typs kamen nicht vor.

Gruppe I/3: Töpfe mit unverdicktem Rand betont durch eine umlaufende Riefe, erzeugt auf der Töpferscheibe. Die Gefäßoberfläche kann Kammstrich tragen bzw. unverziert sein.

Gruppe I/4: Vasenförmige Töpfe mit geschweiftem breitem Hals und konischem Körper. Die Töpfe wurden auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton erzeugt, besitzen einen Hals mit oder ohne plastischen Ring und können durch umlaufende einpolierte Rillen, Wellenlinien oder durch Bemalung verziert sein.

Gruppe I/5: Töpfe mit abgesetztem Hals und konischem Körper, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton und relativ dünnwandig. Die Gefäßoberfläche ist sorgfältig geglättet und die Hälse beim diesen Topftyp sind oft durch einpolierte einfache, mehrfache oder durchflochtene Wellenlinien verziert. Am Fundort waren eher mittelgroße Formen vertreten.

Gruppe I/6: Töpfe mit verdicktem, ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe. Es handelt sich um Töpfe größerer Formen mit feiner Oberflächenbehandlung. Am Fundort war dieser Typ bloß durch ein einziges Exemplar vertreten.

Gruppe I/7: Doppelkonische Töpfe mit verdicktem, ausladendem Rand und konischem Körper. Die Töpfe wurden erzeugt auf der Töpferscheibe aus Material von verschiedener Korngröße, meistens aus feinkörnigem oder feingeschlemmtem Ton und mit guter Oberflächenbehandlung durch Glätten. Die Formenskala von Rändern erscheint in diesem Fall relativ variabel, von den ausladenden, überhängenden Rändern, über die verdickten runden bis zu den hinaus gespitzten. Auf den Hälsen, bzw. Schultern beim diesen Gefäßtyp erscheint oft ein plastischer umlaufender Ring sowie einpolierte Verzierung in Form von einer einfachen Wellenlinie oder breiten Bändern auf dem Hals.

Flaschen-/vasenförmige Gefäße – Gruppe II

Gruppe II/1: Flaschen-/vasenförmige Gefäße mit gekrümmtem, schmalem und weit ausladendem Trichterhals und mit eiförmigem oder konischem Körper. Auf dem Hals kann auch ein umlaufender Ring vorkommen. Die Gefäße sind auf der Töpferscheibe aus gutem, feingeschlemmtem Ton orangener bzw. hellbrauner Farbe erzeugt. Die Gefäßoberfläche ist qualitativ voll behandelt, sorgfältig geglättet, poliert, oft auch mit Engobe versehen, vor allem rot, orange oder weiß. Die Bemalung erscheint in Form von ganzen Flächen, oder Horizontalbändern.

Gruppe II/2: Flaschen-/vasenförmige Gefäße mit horizontal abgeschnittenem konischem Hals mit einer Deckelriefe auf der Innenseite. Dieser Typ kam am Fundort nicht vor.

Gruppe II/3: Flaschenförmige Gefäße mit geschweiftem Rand, schmalem Hals und eiförmigem oder doppelkonischem Körper. Die Gefäße sind auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton orangener Farbe erzeugt, mit Spuren einer Flächenbemalung, bzw. gemalter Bänder.

Gruppe II/4: Flaschenförmige Gefäße mit stark profilierter Schulter, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem beigem Ton und mit bemalter Oberfläche.

Gruppe II/5: Vasenförmige Gefäße mit Trichtermündung und verjüngtem Hals, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feinkörniger Masse dunkelgrauer Farbe. Die Gefäßoberfläche ist gut geglättet. Dieser Gefäßtyp kann auch mit bemalter Oberfläche vorkommen.

Gruppe II/6: Vasenförmige Gefäße mit Trichterhals und verdicktem Rand mit einer Riefe auf der Außenseite. Am Hals sind zwei umlaufende Ringe zu sehen. Die Gefäße sind auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton erzeugt. Die Oberfläche ist sorgfältig geglättet und poliert.

Gruppe II/7: Kleine dünnwandige flaschenförmige Gefäße mit bauchigem Körper, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton dunkelgrauer Farbe. Die Oberfläche ist bedeckt entweder zusammenhängend mit sehr feinem senkrechtem Kammstrich und horizontalen schmalen einpolierten Linien quer dadurch, oder metopenartig mit senkrechtem Kammstrich. Die Oberfläche unter dem Hals ist geglättet und poliert, man kann jedoch die Rand- und Mündungsform wegen deren Fragmentarzustand und ausbleibenden Rändern nicht feststellen.

Tonnenförmige Gefäße – Gruppe III

Gruppe III/1: Tonnenförmige Gefäße mit unverdicktem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton mit feiner Oberflächenbehandlung durch Glätten, bzw. auch mit Bemalung.

Gruppe III/2: Tonnenförmige Gefäße mit verdicktem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton brauner oder orangener Farbe. Die Gefäßoberfläche ist qualitativ behandelt, oft auch flächenweise oder in Bändern bemalt. Dieser Gefäßtyp erscheint oft mit Kelchfuß.

Gruppe III/3: Tonnenförmige Gefäße mit abgesetztem Hals, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton von dunkelgrauen bzw. braunen Farbtönen, mit feiner Oberflächenbehandlung durch Glätten und Polieren. Die Bemaltverzierung kam bei diesem Gefäßtyp am Fundort nicht vor. Ähnlich wie beim vorgehenden Gefäßtyp erscheinen auch diese Gefäße oft mit Kelchfuß. Die Größe von Tonnenförmigen Gefäßen ist ziemlich variabel, sie reicht von den großen Exemplaren mit Umfang von einigen Litern bis zu den Bechern.

Gruppe III/4: Die Kelchfüße von Gefäßen verschiedener Typen, vermutlich tonnenförmigen, konischen und doppelkonischen Formen verschiedener Größen. Die Standfüße stammen von Gefäßen erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton von dunkelgrauen und braunen Farbtönen, mit feiner Oberflächenbehandlung durch Glätten und Polieren. Der Fußboden ist oft nach innen gewölbt.

Becher – Gruppe IV

Gruppe IV/1: Becher mit tonnenförmigem Körper, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton, mit feiner Oberflächenbehandlung.

Gruppe IV/2: Becher mit tonnenförmigem Körper und abgesetztem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton, mit feiner Oberflächenbehandlung durch Glätten und Polieren.

Gruppe IV/3: Becher mit tonnenförmigem Körper und abgesetztem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton, mit feiner Oberflächenbehandlung durch Glätten und Polieren. Es handelt sich um kleinere Varianten von tonnenförmigen Gefäßen der Gruppe III/3, die ebenfalls auf Kelchfüßen stehen konnten.

Gruppe IV/4: Becher von kantharoidem Typ mit zwei Bandhenkeln auskragend über dem Rand. Am Fundort fand man nur ein kleines Exemplar dieses Gefäßtyps und es war aus qualitativem, feingeschlemmtem Ton hellgrauer Farbe gemacht, mit feiner Oberflächenbehandlung. Es besteht jedoch die Möglichkeit, dass es sich um einen einhenkeligen Becher handelte.

Schüsseln – Gruppe V

Die Schüsseln verschiedener Formen sind zusammen mit den situlenartigen Töpfen die häufigsten Keramikformen am Fundort. Sie wurden auf Grund der Profilierung in zehn Typen geteilt.

Gruppe V/1: Konische Schüsseln. Aus der Fundstelle stammt nur ein Exemplar, das jedoch nicht völlig eindeutig identifiziert ist, es konnte sich auch um ein topfförmiges Gefäß handeln, erzeugt auf der Töpferscheibe.

Gruppe V/2: Konische Schüsseln mit eingezogenem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus Material von verschiedener Korngröße und Farbe. Bei diesem Schüsseltyp wurde ungeachtet der Ausmaße das Material von verschiedener Korngröße verwendet. Es gibt große und auch kleine Schüsseln aus feingeschlemmtem Ton sowie aus relativ grobkörnigem Material. Hinsichtlich der Größe konnte man die Schüsseln auf große, mittelgroße und kleine Exemplare aufteilen. Bei diesem Schüsseltyp verwendete man die Oberflächenbehandlung durch Glätten, Polieren oder Aufrauhen der Außenseite von der maximalen Bauchweite ab bis zum Boden, in Kombination mit Polierung des Halses. Bei einem Exemplar erschien auch die einpolierte Verzierung auf der Innenseite der Schüssel in Form von einer einfachen schmalen Wellenlinie.

Gruppe V/3: Doppelkonische Schüsseln mit halbkugeligem oder kugelförmigem Körper und mit abgerundetem, sanft ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton von hellbraunen und grauen Farbtönen. Am Fundort kamen auch bemalte Exemplare vor.

Gruppe V/4: Konische Schüsseln mit geschweiftem, abgesetztem Hals und mit S-Profilierung vom Typ „Békásmegyer“, erzeugt auf der Töpferscheibe ausschließlich aus qualitativem, feingeschlemmtem Ton von hellgrauen und hellbraunen Farbtönen, in einem Fall von orangener Farbe. Die Oberfläche war sorgfältig geglättet, am Boden war gewöhnlich eine Wölbung – Omphalos zu sehen. Die Ausmaße von diesen Schüsseln waren beinahe gleich, bis auf zwei kleinere Exemplare.

Gruppe V/5: Doppelkonische Schüsseln mit verdickter oder unverdickter Mündung, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton. Es handelt sich meistens um tiefe Schüsseln mit sorgfältig geglätteter Oberfläche und auch die Bemalung kommt vor.

Gruppe V/6: Konische Schüsseln mit abgesetztem Hals und verdicktem, sanft ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner Farbe. Der Gefäßkörper kann im Unterteil durch deutliche plastische Ringe geteilt werden und mit einfacher Ritzlinie zwischen zwei umlaufenden Rillen verziert sein (Taf. LXI: 4; LXII: 3,4).

Gruppe V/7: Große konische Schüsseln mit abgesetztem Hals und verdicktem Rand von petschaffförmigem Querschnitt, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feinkörniger Masse von grauschwarzer Farbe. Auf der Innenseite des Exemplars aus dem Fundort ist eine hohe einpolierte Wellenlinie zu sehen.

Gruppe V/8: Flache Schüsseln mit scharfer Profilation, mit schräg ausladendem Rand, scharf angesetzt auf den geraden Boden mit niedrigem Fuß in Form von einer plastischen Leiste, erzeugt auf der Töpferscheibe aus gutem, feingeschlemmtem Ton. Die Oberfläche ist graubraun, orangerot oder schwarz, poliert, mit fast unerkennbaren Spuren von roter Engobe, in diesem Fall auch mit Spuren von Sekundärbrand. Es handelt sich vermutlich um heimische Nachahmungen von römischen Keramikformen.

Gruppe V/9: Importierte Schüsseln (römische) von zwei verschiedenen Formen mit weit geöffneter Mündung, erzeugt auf der Töpferscheibe aus gutem, feingeschlemmtem Ton orangener Farbe, auf der Innen- sowie Außenseite mit orangeroter Engobe überzogen.

DreifüÙe – Gruppe VI

Gruppe VI: Beckenförmige DreifüÙe erzeugt auf der Töpferscheibe mit oder ohne Graphit-Beimengung. Aus dem Burghügel stammen zwei flache FüÙe von einem relativ großen DreifüÙ, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Material grauer Farbe, ohne Graphit-Beimengung. Die FüÙe tragen Spuren von Drehung auf der Töpferscheibe. Man kann hierher auch Randscherben mit sanft verdicktem, abgerundetem Rand und einer plastischen Leiste zwischen zwei umlaufenden Rillen unter dem Rand einreihen, die ihre Parallelen an anderen Fundstellen besitzen.

VorratsgefäÙe – Gruppe VII

Gruppe VII/1: VorratsgefäÙe mit ausladendem oder verdicktem Knickrand. Dieser Typ kam am Fundort nicht vor.

Gruppe VII/2: VorratsgefäÙe mit breitem GekröÙe mit deutlicher Riefe auf der Randoberfläche. Es handelt sich um mittelgroÙe GefäÙe erzeugt auf der Töpferscheibe aus körnigem Material grauer Farbe. Die Halsoberfläche ist geglättet, der Körper ist mit Graphitierung bedeckt.

Gruppe VII/3: VorratsgefäÙe mit breitem massivem GekröÙe, erzeugt auf der Töpferscheibe aus körnigem Material brauner und grauer Farbe. Es handelt sich um groÙe dickwandige GefäÙe mit Umfang von etwa 100 l und kleinere VorratsgefäÙe (tragbare). Sie wurden auf der Töpferscheibe erzeugt. Die ganze Oberfläche oder nur der Hals ist gewöhnlich bei kleineren Exemplaren graphitiert, bzw. aufgerauht. Diese GefäÙe können auch mit vollen horizontalen Henkeln resp. Griffen vorkommen, auf der maximalen Bauchweite angebracht.

Gruppe VII/4: VorratsgefäÙe mit GekröÙe und massivem Horizontalhenkel in Form von umgekehrter U-Buchstabe, erzeugt auf der Töpferscheibe aus körnigem Material grauer Farbe, mit Graphitierung bedeckt. Es kann sich ebenfalls um tragbare VorratsgefäÙe von kleineren AusmaÙen handeln. Aus dem Fundort stammt nur ein rekonstruiertes groÙes Rand-Schulter-Fragment aus einem GefäÙ dieses Typs.

Deckel – Gruppe VIII

Gruppe VIII/1a: Konische Deckel mit abgesetzter Mündung und knopfförmigem Griff, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner und orangener Farbe. Diesen

Typ von Deckeln verwendete man vermutlich zusammen mit den flaschenförmigen Gefäßen vom Typ II/1 und II/2 sowie den tonnenförmigen Gefäßen vom Typ III/1. Die Oberfläche ist sorgfältig geglättet, poliert und oft flächenweise mit orangeroter Engobe überzogen.

Gruppe VIII/1b: Konische Deckel mit abgesetzter Mündung, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner und orangener Farbe. Dieser Typ von Deckeln verwendete man vermutlich zusammen mit den vasenförmigen Töpfen vom Typ I/4, bzw. mit den Tonnenförmigen Gefäßen vom Typ III/1.

Gruppe VIII/1c: Konische Deckel mit abgesetzter Mündung von größeren Ausmaßen, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner und dunkelgrauer Farbe. Diesen Typ von Deckeln verwendete man vermutlich zusammen mit einigen Topfvarianten von kleinen und mittelgroßen Ausmaßen. Die Oberfläche war sorgfältig behandelt, ohne Spuren von Bemalung durch Engoben, in einem Fall mit Ritzverzierung in Form von dreifachen senkrechten Linienbündeln.

Siebgefäße – Gruppe IX

Gruppe IX/1: Tellerförmige Siebgefäße mit fast horizontal ausgebogener weiter Mündung und flacherem halbkugeligem Körper, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton, am Boden mit regelmäßig oder unregelmäßig verteilten Kreisöffnungen versehen. Manchmal besitzt das Gefäß auf der Außenwand unter der Mündung einpolierte Verzierung in Form von horizontalen Bändern und Wellenlinien. Die Siebgefäße dieses Typs konnten dank dem breiten ausgebogener Rand direkt auf kleinere topfförmige Gefäße aufgesetzt werden. Diese Variante kam am Fundort nicht vor.

Gruppe IX/2: Kleine tönerner Siebgefäße halbkugeliger Form mit sanft ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton grauschwarzer Farbe, mit sorgfältig polierter Oberfläche ohne Verzierung. Kreisöffnungen befinden sich im unteren Gefäßdrittel.

Gruppe IX/3: Topfförmige Siebgefäße erzeugt auf der Töpferscheibe aus feinkörnigem Material grauer Farbe, ohne Graphit-Beimengung. Die Oberfläche ist matt, verziert durch einpoliertes Dekor in Form von schräg überlappenden Linien.

Verzierungsmotive auf der Siedlungskeramik

Das keramische Fundmaterial aus dem Burghügel enthielt auch einige Scherben mit Verzierung gemacht durch Einpolieren in die noch ungebrannte Tonmasse. Man kann hier auch Scherben einreihen, verziert durch eingeglättetes oder einpoliertes Ornament in Form von Wellenlinien, oder horizontal und schräg überlappenden Linien – Gittern, sowie durch typischen senkrechten Kammstrich auf situlenartigen Gefäßen. Es handelt sich um übliche Verzierung der spätlatènezeitlichen Keramik, die jedoch keine wichtige chronologische Aussagekraft besitzt, da diese Art von Verzierungsmotiven in Fundverbänden der spätlatènezeitlichen Stufen LTD1 – LTD2 allgemein erscheint.

Sekundäre Ritzverzierung auf der Keramik

Aus einer Sekundärlage in der Sonde BH – 12-ZA/64 auf dem Burghügel stammt ein vereinzelter Fund einer Scherbe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner Farbe mit polierter Oberfläche, auf der sekundär, d.h. nach dem Brand, mit einem spitzen Gerät – Stilis zoomorphe Verzierung in Form von einer schematischen Schweingestalt, wahrscheinlich Eber mit geöffnetem Maul und Zähnen, bzw. Hauern (Taf. VII: 5) eingeritzt ist. Von den Kelten, besonders den westlichen, ist bekannt, dass sie gerade die Eber gejagt haben und deren Fleisch ins Römische Reich lieferten. Man kann jedoch auch magische Gründe für die Anfertigung solcher Verzierung auf dem Gefäß nicht ausschließen. Auf Grund ähnlicher Gravierungen auf der spätlatènezeitlichen Keramik kann der Bratislavaer Fund einer Scherbe mit eingeritzter Ebergestalt für ein authentisches keltisches Erzeugnis gehalten werden und hinsichtlich der Besiedlung des Burghügels rahmenhaft in die Stufen LTD1 – LTD2 datiert werden.

BEMALTKERAMIK

Einen selbständigen Teil des Keramikinventars, gewonnen durch die Erforschung der Bratislavaer Burg bildet die spätlatènezeitliche Bemaltkeramik. Die bemalte Keramik aus dem Gebiet Österreichs, Böhmens, Mährens und der Slowakei gehört zur Ostgruppe der Bemaltkeramik. Im ostkeltischen Milieu taucht sie irgendwo im Laufe der Stufe LTC2 auf und überdauert bis ans Ende der Stufe LTD2, wobei deren größter Aufschwung und Produktion in der älteren Phase der Stufe LTD1 eintraten. Bei allen Exemplaren der Bemaltkeramik aus dem Fundort handelt es sich um die Keramik von hoher Qualität, steinhart gebrannt, meistens orangefarben, aus qualitativem, feingeschlemmtem Ton. Die Engoben wurden auf die Keramik vor dem Brand aufgetragen. Es wird angenommen, sie wäre auch im Bratislavaer Oppidum hergestellt. Die Gefäße wurden mit farbigen Engoben versehen, angeordnet in Horizontalbändern verschiedener Breite, wobei in den Bändern manchmal Ornamente von geometrischem Charakter gemalt waren. Meistens verwendete man rote, orangene und weiße Engoben in gemeinsamen Kombinationen, sowie braune – ockerfarbene Töne, schwarze oder graue Engoben. Auf der Keramik bemalt durch Horizontalbänder trat in den Bändern geometrische Verzierung auf, gemalt mit graubrauner (Sepie) und braunorangener Farbe.

Gefäßtypologie der Bemaltkeramik

Töpfe – Gruppe I

Gruppe I/4: Vasenförmige Töpfe mit geschweiftem breitem Hals und konischem Körper. Die Töpfe wurden auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton erzeugt und am Hals sieht man Spuren von Flächenbemalung mit orangener und hellrosiger, ursprünglich weißer Engobe.

Flaschen-/vasenförmige Gefäße – Gruppe II

Bei den flaschen-/vasenförmigen Gefäßen war die Bemalung vor allem in Form von Horizontalbändern verschiedener Breite angeordnet. Vorwiegend verwendete man rote, orangene und weiße Engoben.

Gruppe II/1: Flaschen/vasenförmige Gefäße mit gekrümmtem, schmalem und weit ausladendem Trichterhals und mit eiförmigem oder konischem Körper. Die Gefäße wurden auf der Töpferscheibe aus qualitativem, feingeschlemmtem Ton orangener bzw. hellbrauner Farbe erzeugt. Die Oberfläche ist sorgfältig geglättet, poliert, bemalt meistens durch rote, orangene und weiße Engoben. Die Bemalung erscheint auf ganzen Flächen, oder in Horizontalbändern.

Gruppe II/3: Flaschenförmige Gefäße mit geschweiftem Rand und schmalem Hals. Die Gefäße wurden auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton orangener Farbe erzeugt, mit Spuren von Flächenbemalung, bzw. Bemalung in Bändern.

Gruppe II/4: Flaschenförmige Gefäße mit stark profilierter Schulter, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem, beigem Ton und mit schwarzbemalter Oberfläche.

Tonnenförmige Gefäße – Gruppe III

Gruppe III/1: Tonnenförmige Gefäße mit unverdicktem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton, mit qualitativem gemalter und polierter Oberflächenbehandlung. Die Bemalung bestand aus Horizontalbändern.

Gruppe III/2: Tonnenförmige Gefäße mit verdicktem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton brauner oder orangener Farbe. Die Oberfläche ist sorgfältig behandelt, flächenweise oder in Horizontalbändern bemalt. Dieser Gefäßtyp steht oft auf Füßen, er kommt jedoch auch ohne sie vor.

Gruppe III/3: Tonnenförmige Gefäße mit abgesetztem Hals, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton von dunkelgrauen, bzw. braunen Farbtönen, mit qualitativem Oberflächenbehandlung durch Glätten und Polieren. Die Bemaltverzierung kam am Fundort bei diesem Gefäßtyp nicht vor, sie ist jedoch nicht ausgeschlossen. Ähnlich wie bei dem vorangehenden Gefäßtyp stand auch dieser oft auf Kelchfüßen.

Schüsseln – Gruppe V

Gruppe V/3: Doppelkonische Schüsseln mit abgerundetem, sanft ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton von hellbraunen und grauen Farbtönen. Die Bemalung ist flächig, einfarbig, bzw. mehrfarbig, kombiniert mit geometrischen Ornamenten.

Gruppe V/5: Doppelkonische Schüsseln mit verdickter oder unverdickter Mündung, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton. Es handelt sich um tiefe Schüsseln mit der Oberfläche bemalt in Horizontalbändern durch rote und weiße Engoben, eventuell durch ein anderes Motiv (Gitter) gemalt mit schwarzer Farbe, mit sorgfältig behandelter und geglätteter Oberfläche.

Deckel – Gruppe VIII

Gruppe VIII/1a: Konische Deckel mit abgesetzter Mündung und knopfförmigem Griff, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner und orangener Farbe. Dieser Deckeltyp verwendete man vermutlich zusammen mit den flaschenförmigen Gefäßen vom Typ II/1 und II/2 sowie den tonnenförmigen Gefäßen vom Typ III/1. Die Oberfläche ist sorgfältig geglättet, poliert und flächenweise mit orangeroter Engobe überzogen.

Auswertung des Keramikmaterials

Die Datierung der spätlatènezeitlichen Keramikfunde aus dem Bratislavaer Burghügel kann sich wegen ausbleibender Fundumstände auf die Metallgegenstände nicht stützen, die Gefäßfragmente können jedoch mit üblichen Keramikformen der Stufen LTD1 und LTD2 aus den umliegenden Fundstellen, vor allem aus der Bratislava-Altstadt verglichen werden. Als Hauptquelle für den Vergleich von Keramiktypen können vor allem die publizierten Keramikgruppen aus der Bratislava-Altstadt dienen. Für die ausgehende junglatènezeitliche Stufe LTC2 und die beiden spätlatènezeitlichen Stufen LTD1 und LTD2 sind die Keramikformen der situlenartigen Töpfe vom Typ I/1 a–f charakteristisch (Taf. I–II; III: 5; VII: 1; VIII: 1; X: 4; XIV: 1–6; XV: 3; XVI: 1; XVII–XXVIII), die am Fundort zu den häufigsten Keramikformen zählen, weiter diejenigen vom Typ I/4 (Taf. VII: 2; XXXVI: 1–3; LXI: 6; XXXVI: 4, 5; XXXVII: 2, XXXVIII: 2), I/5 (Taf. X: 3; XII: 3; XXIX: 1–4, 9; LXI: 5) und I/6 (Taf. XXXI: 2). Im Fall der situlenartigen Töpfen der Gruppe I/1 a–f erscheinen auf den Gefäßböden verschiedene Zeichen gemacht durch Rillen oder Ritzung. Die Bodenzeichen kamen jedoch am Fundort nicht vor. Der Topftyp von der Gruppe I/1 g (Polla 1979, Abb. 33: 12) war ebenfalls nicht anwesend. Er kommt in Devín und auf dem Gebiet besiedelt durch die Träger der Púchov-Kultur vor. Man kann ihn in die Stufe LTD2 (Pieta 1982; Urban 1996, Abb. 1: 5) datieren. Weitere typische Gefäße der besprochenen Zeitperiode sind die vasenförmigen und flaschenförmigen Gefäße der Typen II/1 (Taf. V: 1; VIII: 4, 5; XI: 3; XIII: 2–4; XVI: 5; XXXIV: 1; XXXV: 1, 3–9, 12–14; XXXVII: 1; XXXVIII: 4; LXIII: 2), II/2 (dieser Gefäßtyp kam am Fundort nicht vor), II/3 (Taf. V: 5; XXXIV: 2; XXXV: 10, 11), II/6 (Taf. XXXVIII: 1), die tonnenförmigen Gefäße der Typen III/1 (Taf. XXXIX: 1, 2, 3, 4), III/3 (Taf. X: 1; XI: 6, 7; XV: 2; XVI: 2; XL: 1–7; XLI: 1–10), III/4 (Taf. V: 6; VIII: 3; X: 8, XI: 4, 5; XII: 4; XIII: 7; XVI: 7; XLII: 1–10), die Becher der Typen IV/1 (Taf. X: 5; XXXIX: 6, 9, 10), IV/2 (Taf. XXXIX: 5, 7), IV/3 (Taf. XLI: 6, 8, 10), die Becher vom kantharoiden Typ IV/4 (Taf. LXI: 2) und die Schüsseln vom Typ V/2, die zu den häufigsten Keramikformen des Fundortes zählen, sowie die Schüsseln vom Typ V/4 ohne die scharfe S-Profilation. Die obenerwähnten Gefäßtypen erscheinen im Siedlungsmaterial aus den Fundstellen der Stufen LTC2 – LTD1 von Nitra-Šindolka (Březinová 2000), Kúty-Čepangát (Zachar 1976, 31 ff.) und Plavecké Podhradie-Pohanská (Paulík 1974), sowie aus den Fundstellen in Bratislava. Die Becher vom kantharoiden Typ der keltischen Herkunft mit einem oder zwei Henkeln auskragend über dem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellgrauer Farbe haben ihren Ursprung im heimischen Keltenmilieu auf dem Balkan (Knez 1987, 104). Aus der Fundstelle Novo Mesto stammen einige Exemplare (Knez 1987, Taf. 19: 1, 2) datiert in die Stufe LTD2 bis in die frühe römische Kaiserzeit. Vergleichbare Funde aus Belgrad-Karaburma (Guštin 1984, Abb. 13: 4; 15: 2) sind in die Stufen Belgrad 2 und Belgrad 3 datiert, wobei sie auf dem Donaugebiet in großer Menge in der Stufe Belgrad 2 auftauchen und auch in der Stufe Belgrad 3 überleben (Guštin

1984, 324), die den Stufen LTC2 – LTD entspricht (Guštin 1984, 338). Die nächsten spätlatènezeitlichen Analogien stammen aus Gellérthegy-Tabán (Bónis 1969, Abb. 10: 16; 12: 4; 60: 24). Die Herkunft vom Kantharos aus dem Burghügel ist vermutlich irgendwo in südlichen Teilen der keltischen Ökumene zu suchen, höchstwahrscheinlich auf dem Balkan als Folge intensiver und naher Kontakte mit dem erwähnten Gebiet. Im Fundmaterial erscheinen weiter die konischen Schüsseln der Gruppe V/1, die konischen Schüsseln mit eingezogenem Rand vom Typ V/2 (Taf. III: 1, 3; IV: 1–5; IX: 1, 3; XV: 1; XVI: 4, 6; XLIII: 1–4; XLIV: 1–3; XLV: 1–5; XLVI: 1–5; XLVII: 1–7; XLVIII: 1–8; XLIX: 1–9) und die konischen Schüsseln mit gekrümmtem abgesetztem Hals und mit scharfer S-Profilation vom Typ V/4 „Békásmegyer“ (Taf. XIV: 9; LIII: 1–5; LIV: 1–6; LV: 1–6; LVI: 1), die jedoch in den Stufen LTC2 und LTD1 nicht solch gekrümmten Rand besitzen wie in der Übergangsperiode LTD1/LTD2 und in der Stufe LTD2. Die obenerwähnten Gefäßtypen tauchen aber auch in den Fundverbänden der jüngeren Phase der spätlatènezeitlichen Besiedlung auf, d.h. in der Stufe LTD2. Diese Stufe ist charakteristisch vor allem durch das Vorkommen vom situlenartigen Topf mit keulenförmig verdicktem Rand vom Typ I/2 (Taf. II: 5; X: 2; XIII: 1; XV: 4, 6, 7; XXIX: 5–8), der formbetreffend von dem situlenartigen Topf des Typs I/1 ausgeht. Die Töpfe vom Typ I/2 konnten handgemacht sein – diese kamen jedoch am Fundort nicht vor, oder erzeugt auf der Töpferscheibe, was für die Funde aus dem Burghügel gilt. Dieser Topftyp ist für die Stufe LTD2 charakteristisch (Polla 1979, Abb. 33: 7, 8; Studeníková/Zachar 1980, Abb. 112: 4; Zachar 1982a, 42, Abb. B: 1; Zachar 1981, 49, Abb. 8: 16; 15: 5; Zachar/Rexa 1988, 64; 66; Abb. 15: 13; Urban 1996, 198; Abb. 1: 4) und er deutet den sog. kelto-dakischen Horizont nach dem Jahre 50 v. Kr. an (Musilová/Lesák 1996, 102). Die Töpfe dieses Typs werden oft von den Fibeln des Gorica-Typs begleitet, sowie den geschweiften Fibeln vom Typ Almgren 18 (Objekt 3/78 in Senec-Martin) und von der Variante Alesia (Zachar 1981, 53; Abb. 15: 1, 2, 5; Zachar/Rexa 1988, 64). Im Objekt 14 von Hlavné námestie (Hauptplatz) Nr. 7 in Bratislava erschien der Topf vom Typ I/2 mit keulenförmigem Rand zusammen mit den Fibeln der Typen Gorica und Jezerine/Feugère 12 (Musilová/Lesák 1996, 94–103), wobei die geschweiften Fibeln vom Typ Almgren 18 die Endphase der latènezeitlichen Besiedlung repräsentieren (Musilová/Lesák 1996, 103). Objekt 14 in Hlavné námestie (Hauptplatz) Nr. 7 datiert man an die Stufenwende LTD1/LTD2 mit dem Untergang etwa um die Jahren 40 – 30 v. Kr. (Musilová/Lesák 1996, 103). Auf Grund des gemeinsamen Vorkommens vom Topf des Typs I/2 in Fundverbänden mit den obengenannten Fibeltypen, kann man dessen obere Erscheinungsgrenze an die Stufenwende LTD1/LTD2 bis ans Ende der latènezeitlichen Besiedlung während der augusteischen Periode der 30-er Jahre des 1. Jahrhunderts v. Kr. legen. Ähnlich auch die stark profilierten konischen Schüsseln der Gruppe V/4, mit geschweiftem abgesetztem Hals und mit scharfer S-Profilation vom Typ „Békásmegyer“ kommen in beiden Stufen vor, d.h. in der ausgehenden Stufe LTD1 an der Wende zur Stufe LTD2 (Zachar 1982b, 168; 174: 1, 2; Zachar/Rexa 1988, Abb. 17: 2) und in der Stufe LTD2, jedoch, laut O. Urban repräsentieren sie in Bratislava die charakteristische Form der Stufe LTD2 (Urban 1996, 199; Abb. 3). Eine hohe Zahl dieser Schüsseln erscheint auch in Gellérthegy-Tabán (Bónis 1969), im Objekt 1/50 datiert durch die Fibel des Gorica-Typs in die Stufe LTD2 (Bónis 1969, 91; Abb. 51: 7). Die Gefäßtypen I/2 und V/4 findet man nebeneinander in Fundverbänden aus der Bratislava-Altstadt, aus ehemaligem Franziskanergarten in Uršulínska-Gasse, sowie in denjenigen aus Rusovce (Bazovský 2004 95an.). In die Stufe LTD2 kann man auch die Tiefschüsseln halbkugelig und kugelig Form der Gruppe V/3 einsetzen, die bemalten (Taf. VIII: 2; L: 1–3, 5, 6; L: 1–3, 4–6, 9) und die unbemalten (Taf. VI: 1; LII: 2, 3), nahestehend dem Roanne-Typ (Zachar/Rexa 1988, Abb. 17: 6; 19: 8; 28: 1; Pieta/Zachar 1993, 161). Weiteren Gefäßtyp repräsentieren die konischen Schüsseln vom Typ V/6 mit abgesetztem Hals und verdicktem, sanft ausladendem Rand, erzeugt auf der Töpferscheibe aus feingeschlemmtem Ton hellbrauner Farbe. Der Gefäßkörper kann im Unterteil durch deutliche plastische Ringe geteilt und durch einfache

geritzte Wellenlinie verziert werden (Taf. LXI: 4; LXII: 3, 4). Die Schüsseln dieses Typs erschienen in Gellérthegy-Tabán in der Grube Nr. 35/1935 (Bónis 1969, 23; Abb. 7: 10) sowie in den Hütten Nr. 1/1950 (Bónis 1969, 89; Abb. 47: 24) und Nr. 16/1947 (Bónis 1969, 144; Abb. 101: 7–10) zusammen mit den Schüsseln vom Typ Békásmegyér und mit Bemaltkeramik. Die Flachschüsseln vom Typ V/8 mit scharfer Profilierung, mit schräg ausladendem Rand, scharf angesetzt auf den geraden Boden mit Fuß in Form von einer niedrigen plastischen Kreisleiste und mit fast unerkennbaren Spuren von roter Engobe (Abb. XIII: 5, LVI: 9–12), gehen auf Grund der Profilierung sowie der niedrigen Ringfüße, die für die römischen Schüsselformen der Terra Sigillata typisch sind, von den importierten flachen spätrepublikanischen römischen Kampanien-Schüsseln aus, bzw. ähnlichen Formen der italischen Keramik (Taf. XIV), wobei es sich um neue Formen der keltischen Keramik am Anfang der zweiten Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr. handelt (Pieta/Zachar 1993, 177). Fragment einer solchen Schüssel von der schwarzen, vermutlich kampanischen Terra Sigillata stammt aus der Bratislava-Altstadt, Nálepškova-Gasse Nr. 19–21, heute Panská-Gasse (Zachar/Rexa 1988, 65, 69; Abb. 28: 2; Pieta/Zachar 1993, 177, Abb. 94: 2; Pieta 1996, 185, Abb. 1: 1), sowie aus Razdrt (Bavdek 1996, Abb. 7: 5–7), wobei sich wahrscheinlich um heimische, d.h. keltische Nachahmungen von den erwähnten kampanischen Schüsseln, bzw. Terra Sigillata handelt und man kann sie in die Stufe LTD2 einsetzen, mit deren möglichem Vorkommen bis zum Anfang der augusteischen Periode. Wahrscheinlich in dieselbe Periode fallen auch zwei Einzelfunde von Fragmenten der römischen Schüsseln überzogen mit orangener (Taf. XVI: 8) und roter (Taf. LVI: 8) Engobe. An die Wende der spätlatènezeitlichen Stufen LTD1/LTD2 und in die Stufe LTD2 kann man auch die konischen Deckel der Gruppe VIII/1a–c einsetzen (Taf. IV: 7; XXXVIII: 5; LVII: 1–13), bemalt und unbemalt (Zachar 1982b, 173: 4; Zachar 1981, Abb. 10: 13; Zachar/Rexa 1988, Abb. 17: 9; Pieta/Zachar 1993, Abb. 90: 4; Musilová/Lesák 1996, Taf. V: 4,5), die zu den vassen-, tonnen- und topfförmigen Gefäßen gehören (Pieta/Zachar 1993, 162). Die konischen Deckel repräsentieren nach O. Urban einen typischen Teil der Materialfüllung der Stufe LTD2 (Urban 1996, Abb. 1: 4; Urban 1999, 221). In die Materialbasis dieser Stufe kann man auch die tellerförmigen Siebgefäße mit fast horizontal ausgebogener Mündung und flacherem halbkugeligem Körper einreihen, versehen am Boden mit regelmäßig oder unregelmäßig verteilten Öffnungen (Pieta/Zachar 1993, 163), ausgehend von den dakischen Formen (Musilová/Lesák 1996, 98), diese kamen jedoch unter den Funden aus dem Burghügel nicht vor. Man fand dort eine typologisch abweichende Form vom Siebgefäß (Taf. LXI: 3) mit halbkugeligem Körper, sanft ausladendem Rand und Öffnungen im unteren Drittel. Die beckenförmigen Dreifüße der Gruppe VI (Taf. XIV: 7; LXI: 9, 10; LXII: 2) sind ebenfalls eindeutig im Rahmen der Fundverbände aus Bratislava in die Stufe LTD2 datiert (Zachar 1982a, Abb. 6; Zachar 1988, Abb. 17: 8; Pieta/Zachar 1993, Abb. 91: 1–5; Musilová/Lesák 1996, Taf. III: 5, 6; Urban 1996; Pieta 1996, 185; Abb. 1: 10, 11, 13), ähnlich auch in Nitriansky Hrádok (Pieta 1996, Abb. 1: 12), wo direkte Analogien zu den Randfragmenten aus dem Burghügel anwesend sind (Taf. XIV: 7; LXII: 2). Die Herkunft von den beckenförmigen Dreifüßen sucht man irgendwo auf dem norditalischen Gebiet (Pieta 1996, 185), wo am Fundort St. Bernardo in Norditalien im Grabverband 126 eine vergleichbare Form vom beckenförmigen Dreifuß erschien (Zachar 1982a, 42), und sie gehören rein zu den keramischen Gebrauchsformen (Pieta/Zachar 1993, 161). Unter dem Fundmaterial aus dem Burghügel befand sich keine dakische Keramik.

Die Bemaltkeramik aus dem Burghügel kann man auf Grund des Vorkommens von Metallgegenständen und des goldenen Muschelstaters, datiert in die Stufe LTD1, sowie der norischen Münzen aus dem Hortfund, datiert in die Stufe LTD2, während der ganzen Bestehungszeit des Oppidums – der Akropolis voraussetzen, d.h. wenigstens in den belegten Stufen LTD1 bis LTD2. Deren detailliertere chronologische Einsetzung im Rahmen einzelner obengenannter Stufen war nicht möglich, wegen der ausbleibenden Funddokumentation aus der Grabung. Solche Datierung bestätigen auch die Analogien aus der Bratislava-Altstadt, aus dem entdeckten Metallgußwerk (Obj. 1/94) in Ventúrska-Gasse Nr. 12

und Zelená-Gasse Nr. 10, wo sich auch Bemaltkeramik befand, datiert durch drei römische Republikanermünzen vom Typ As, spätlatènezeitliche Fibeln, sechs Münzen vom Typ Karlstein und eine vom Simmeringer Typ in die Stufe LTD2 (Lesák/Musilová/Hoššo 1996, 122–123), aber auch aus anderen, bisher nicht komplett publizierten Funden aus Bratislava – Uršulínska-Gasse, aus ehemaligem Franziskanergarten, datiert in die Zeitspanne der Stufen LTC2–LTD2 (Lesák/Musilová/Hoššo 1997, 125; Lesák/Resutík 2000, 67) und von näherer Umgebung aus Bratislava-Rusovce (Bazovský 2004, 95an.), wo die Bemaltkeramik in den Objekten neben der Keramik erzeugt auf der Töpferscheibe (Schüsseln vom Typ Békásmegyér, situlenartige Töpfe I/1) auch mit den situlenartigen Töpfen mit keulenförmig verdicktem Rand des Typs I/2 zusammen auftrat, die handgemacht oder auf der Töpferscheibe erzeugt waren und allgemein in die Stufe LTD2 datiert sind. Hinsichtlich dieser Feststellungen kann man sagen, dass die Bemaltkeramik aus dem Burghügel auch in der Stufe LTD2 weiterlebt, obwohl der Schwerpunkt ihres Vorkommens vermutlich in der Stufe LTD1 liegt.

SPINNWIRTEL

Zu den keramischen Funden aus der Bratislavaer Burg kann man weiter auch Gegenstände anreihen, die bei Weberei verwendet wurden. Es handelt sich um Spinnwirtel und deren Fragmente, als auch Fragment eines runden Webgewichts aus Ton. Es sind sekundär verwertete latènezeitliche Scherben von qualitativ gebrannten Gefäßen aus feingeschlammtem Ton, aber auch Scherben aus körnigem Material, graphitierte sowie graphithaltige, verziert durch Kammstrich, mit einem Durchmesser von etwa 3,6 – 7,5 cm. Den Funden von identischem Charakter begegnen wir allgemein an Fundorten des ganzen Donaugebietes. Die gefundenen Spinnwirtel besitzen keine wichtige Aussagekraft hinsichtlich der Chronologie der spätlatènezeitlichen Stufen LTD1 und LTD2, da sie während der ganzen Zeitperiode auftreten. Jedoch, sie belegen die hochentwickelte und allgemein verbreitete Weberei von wahrscheinlich häuslichem Charakter in Siedlungen verschiedenen Typs. Der Fund eines Fragments von rundem Webgewicht mit Zentralöffnung (Taf. XL: 5) aus der Latèneschicht bei der NW-Bastei ist anscheinend latènezeitlich, denn es wurde von latènezeitlichen Keramikfunden begleitet, d.h. Randscherben von den Töpfen des Typs I/2 mit keulenförmig verdicktem Rand, die in der spätlatènezeitlichen Stufe LTD2 vorkommen.

METALLGEGENSTÄNDE

Palmettenförmiger Gürtelhaken

Der palmettenförmige Gürtelhaken aus der Ostterrasse des Burghügels wurde von L. Zachar publiziert (Pieta/Zachar 1993, 170, Abb. 96: 4). Der Gürtelhaken ist gegossen aus Bronze, seine Maße sind – Länge: 5,6 cm, Breite: 1,8 cm, Höhe des Häkchens: 0,9 cm. Den Oberteil des Gegenstan-

des bildet eine Palmette aus sieben Blättern, zwischen der Riemen-Öffnung rechteckiger Form, umsaumt durch zwei Leisten und dem Palmettenteil ist der Körper des Gürtelhakens glatt, verziert durch zwei konzentrische Kreise, in denen ursprünglich Emailverzierung drin war. Der Unterteil des Gürtelhakens ist flach, am Palmettenteil befindet sich ein Häkchen (Riemenhalter) umgebogen in Richtung zur Palmettenspitze sowie die erwähnte rechteckige Riemen-Öffnung (Taf. LXXVI: 1). Die Verbreitung von palmettenförmigen Gürtelhaken im oppidalen Milieu vermutet man bereits vor dem Jahre 50 v. Kr. und ihr Auftauchen verdanken sie den Kultureinflüssen aus romanisiertem Gallien Cisalpina (Bónis 1969, 197; Pieta/Zachar 1993, 170; Gleser 2004, 233). Der Typ von palmettenförmigen Gürtelhaken ist auf dem Gebiet von Ostfrankreich durch Hessen, Bayern, Niederösterreich, Böhmen, die Slowakei, Westungarn bis zum Kroatien hin verbreitet (Abb. 3), d.h. vor allem im östlichen Latène-Siedlungsraum (Pieta/Zachar 1993, 170; van Endert 1991, 25). In allen Fällen ging es um vereinzelte Siedlungsfunde, deshalb kann man nicht feststellen, ob sie zu den Bestandteilen vom Männer- oder Frauengewand gehörten (van Endert 1991, 25). Jedoch, laut dem neuesten Fund stammen zwei Exemplare aus einer geschlossenen Fundeinheit des Grabes 20 von Hoppstädten-Weiersbach (Gleser 2004, 229 ff.). Das Exemplar aus Bratislava kann man in die Gruppe von den palmettenförmigen Gürtelhaken mit Emailverzierung des Mittelteiles einreihen (Gleser 2004, 238). Im Fall des Fundes aus Devín handelt es sich um einen gegossenen bronzenen Gürtelhaken mit der Palmette aus sieben Spitzblättern (Pieta/Zachar 1993, Abb. 115: 10). Er gehört zum Typ Vinji Vrh (Božič 1998, 152; Božič 2001, 183) und verbreitet ist er vor allem in der Umgebung von Aquileia und in Slowenien (Božič 2001, Abb. 4). Nach R. Gleser sind die palmettenförmigen Gürtelhaken etwa gegen die Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr. hergestellt worden. Seine Behauptung wird durch den erwähnten Fund aus Grab 20 von Hoppstädten-Weiersbach untermauert, der ungefähr zum Jahre 40 v. Kr. datiert ist (Gleser 2004, 237). Das Exemplar aus dem Bratislavaer Burghügel kann man auf Grund des Vorkommens von vergleichbaren palmettenförmigen Gürtelhaken im östlichen spätlatènezeitlichen Milieu als typisches spätlatènezeitliches Erzeugnis in die Stufe LTD1 datieren (van Endert 1991, 106), bzw. an die Stufenwende LTD1/LTD2 um die Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr.

Riemenzunge

Die Riemenzunge aus der Ostterrasse des Burghügels wurde von L. Zachar publiziert (Pieta/Zachar 1993, 170; Abb. 96: 5), aber die Fundstelle ist nicht bekannt. Der Gegenstand ist gegossen aus Bronze, mit profiliertem, tropfenförmigem Körper, im Unterteil mit abgerundetem Wulst beendet. Auf der Gegenseite der Riemenzunge befinden sich zwei schmale zungenförmige Griffanflächungen zum Ergreifen des Riemens mit erhaltenem Niet aus Bronze oder Eisen. Die zungenförmigen Anflächungen sind an der Übergangsstelle zum profiliertem Körper dreieckig verstärkt. Die Ausmaße der Riemenzunge – Länge: 3,9 cm, Breite: 1 cm (Taf. LXXVI: 2). Es handelte sich vermutlich um einen Bestandteil vom Männergewand, d.h. Teil der Seitenriemen eines Gürtels. Die Riemenzunge aus dem Burghügel ist von einer komplizierteren Konstruktion und gehört zum zweiten Typ nach D. van Endert (van Endert 1991, 31; Abb. 8: 1–8). Ähnlich wie bei den palmettenförmigen Gürtelhaken, auch hier handelt es sich um vereinzelte Siedlungsfunde. Die Riemenzungen zweiten Typs erschienen nur an den Fundorten östlich des Rheins, im Südteil von Bayern, in Baden-Württemberg, Kärnten, Niederösterreich, Böhmen, Mähren (van Endert 1991, Abb. 6) und zwei Exemplare einschließlich unseren stammen aus Bratislava (Abb. 4). Die nächste Analogie ist die zweite gefundene Riemenzunge aus Bratislava, von Parzelle 554 unter dem Südhang des Burghügels, die von drei geschweiften Fibeln vom Typ Almgren 18 begleitet wurde (Pieta/Zachar 1993, 170; Abb.

96: 6), welche diese Riemenzunge in die Stufe LTD2 datieren. Die Riemenzungen kann man in die spätlatènezeitlichen Stufen LTD1 und LTD2 einsetzen (van Endert 1991, 32) mit einer Überlegungsmöglichkeit bis zum Anbruch der römischen Kaiserzeit.

Fibel vom Mittellatèneschema

Aus der Ostterrasse des Burghügels stammt ein Fund von latènezeitlicher Fibel, der von L. Zachar publiziert wurde (Pieta/Zachar 1993, 168; Abb. 95: 2). Es handelt sich um eine kleinere Bronzefibel vom Mittellatèneschema, mit breitem, umgeschlagenem Fuß gewickelt um den Bügel durch eine profilierte Klemme. Die Fibel blieb mit einer unvollständigen, vermutlich minimalen Windung und fehlender Nadel erhalten. Hinsichtlich der unvollständigen Windung kann man nicht feststellen, ob es um eine Außen- oder Innensehne geht. Die Ausmaße – Länge: 4,2 cm, Höhe: 1,5 cm (Taf. LXXVI: 4). Die Fibeln vom Mittellatèneschema gehören zu den am meisten verbreiteten Fibeltypen der Jung- und Spätlatènezeit im ganzen östlichen Latèneraum. Der genannte Fibeltyp gehört zu den typologisch und chronologisch ältesten latènezeitlichen Fibeln auf dem Gebiet Bratislavas. Die Fibeln von Verbundkonstruktion sind wichtig mit Rücksicht auf die Datierung der älteren Siedlungsphase des Bratislavaer Oppidums. Auf Grund des höher geschweiften Bügels und der minimalen Windungslänge ist es möglich die Fibel aus dem Burghügel zusammen mit ihren Analogien aus der Stadt zu den typologisch jüngeren Varianten anzureihen, aus der Zeit gegen die Wende der Jung- und Spätlatènezeit mit den Stufen LTC2/LTD1 (Zachar/Rexa 1988, Abb. 25: 1–4). L. Zachar hat deren Vorkommen später auch bis zum älteren Abschnitt der Spätlatènezeit, die ältere Phase der Stufe LTD1 zurück verschoben. Am deutlichsten sind diese Fibeltypen durch die Varianten vom Typ Mötschwil repräsentiert und vor allem durch die Variante Dobova, mit der die Exemplare aus Bratislava zusammenhängen (Pieta/Zachar 1993, 168, 170; Zachar, J. 2000, 28–29). Die Eisenfibeln vom Mittellatèneschema sind an die Stufenwende LTC2/LTD1 datiert (Čižmář 1993, 88), aber im Fall der größeren Formen von Fibeln mit hohem Bügel muss man mit deren möglichem Vorkommen in den Fundverbänden von der Stufenwende LTD1/LTD2 rechnen, mit einer Überlegungsmöglichkeit auch in der Stufe LTD2 (Pieta 1982, 22; Čižmář 1993, 88). Die Verbreitung der Fibeln vom Mittellatèneschema aus chronologischer Sicht kann man also in die junglatènezeitliche Stufe LTC2 bis zur älteren Phase der spätlatènezeitlichen Stufe LTD1 einsetzen (Pieta/Zachar 1993, 170; Čižmář 1993, 92–93), in welche auch die Bronzefibel vom Mittellatèneschema aus dem Burghügel fällt.

Zweiteilige Bronzewecke/Niet

Zu den Gewandteilen kann man auch den Einzelfund einer kleinen zweiteiligen Bronzewecke (Niet) aus der Ostterrasse der Bratislavaer Burg zählen. Es handelt sich um ein Erzeugnis aus dünnem Bronzeblech. Die Oberfläche des obigen Teiles ist konzentrisch profiliert und mit kleinen Buckelchen verziert, die Unterseite, d.h. der zweite Teil ist so profiliert, dass die obere Zwecke hineinschnappt. Die Ausmaße: Durchmesser der verzierten Zwecke beträgt 1 cm und des unteren, beschädigten Teiles 1,2 cm (Taf. LXXVI: 12). Der Gegenstand diente vermutlich als eine Zwecke (Niet) zum Zusammenknüpfen von schmalen Riemen, oder als Verzierung des Gewands aus dünnerem und weicherem Material, z.B. Textilie, bzw. gut bearbeitetem dünnem Leder.

Dekorativer Bronzeniet mit Dorn und Unterlage

Den Fund eines gegossenen Bronzebeschlags – dekorativen Bronzenietes mit Dorn und Unterlage aus der Sonde BH – V/66 kann man nur schwer als ein eindeutig keltisches Erzeugnis interpretieren, da er zusammen mit einigen Latènescherben aus der Sondezuschüttung stammt, d.h. nicht aus der Primärlage. Die konvexe Oberseite des Niets ist durch eine realistische figürliche Halbreliëfdarstellung verziert, vermutlich Stier. Er ist gebogen, mit zurückgebeugtem Kopf, offenem Maul, Hörnern, Schwanz, kurzen eckigen Beinen und mit angedeuteter Wamme. Die Stiergestalt ist aber nicht detailliert, sondern eher massiv bearbeitet und wenn wir die spätlatènezeitliche Tierdarstellung auf keltischen Münzen vom Typ Karlstein oder auf östlichen, bzw. westlichen Tetradrachmen aus Bratislava in Betracht nehmen (Kolníková 1996, Abb. 7: 3–23; Abb. 2: 1–4), wo die runden und schlanken Formen überwiegen, sehen wir, dass z.B. die geprägten Pferde auf kleinen keltischen Münzen sehr realistisch dargestellt sind, mit deutlichen Kniegelenken. Der Nietdorn ist am Ende hinter der Unterlage breitgetrieben. Der Durchmesser der Zwecke beträgt 2,5 cm (Taf. V: 7). Typologisch kann man den Gegenstand zu der Gruppe von Nieten mit hohlem Pilzkopf und einem runden, pilzförmigen Gegenknopf (Oldenstein 1976, 166; Bazovský 2002, 37) anreihen. Der Gegenstand konnte vermutlich ein Bestandteil von Gebrauchsverzierung des Männergewands sein, vielleicht keltischer, bzw. römischer Ausrüstung erzeugt aus rauhem organischem Material, höchstwahrscheinlich Leder. Eine Datierung des dekorativen Niets aus dem Burghügel in die Spätlatènezeit, bzw. römische Kaiserzeit ist fraglich.

Bronzeperle/-hülse

Funktionell schwer interpretierbar bleibt eine tonnenförmige Bronzeperle/-hülse mit zentralem Ring. Die Ausmaße – Länge: 1,1 cm, Maximaldurchmesser: 1,3 cm, Durchmesser der Schnuröffnung: 0,8 cm (Taf. LXXVI: 3).

Einfacher Glattarmring

Einfache Glattarmringe, zu denen auch das Fragment aus der Burg zählt, gehören zu den einfachsten Formen von Keltenarmringen. Es handelt sich um unverzierte, vermutlich offene Stabarmringe, gegossen aus Bronze. Die Form kann man jedoch wegen dem Fragmentarzustand der Funde nicht mit Sicherheit feststellen, es könnte sich auch um Spiralarmringe handeln. Der Stab kann im Querschnitt kreisförmig, oval, quadratisch, rhombisch, oder eventuell D-förmig sein. Im Fall des Fundes aus dem Burghügel handelt es sich um ein Fragment mit quadratischem Querschnitt des Stabes und den Ausmaßen – Fragmentlänge: 7 cm, jede Stabseite: 0,4 cm (Taf. LXXVI: 6). Der Gegenstand ist stark korrodiert. Ein Fund ähnlichen Charakters stammt aus dem Oppidum von Manching, wo ein Fragment von einem Armring aus Bronzestab von trapezförmigem Querschnitt (van Endert 1991, Taf. 4: 1) erhalten blieb. Die Armringe von diesem Typ sind kein chronologisch empfindliches Erzeugnis, da sie während der ganzen Latènezeit sowohl in Grabbefunden als auch in Siedlungen auftauchen (van Endert 1991, 13).

Spiralarmring

Spiralarmringe, zu denen auch das Exemplar aus der Ostterrasse des Burghügels zählt, kann man in zwei Typen aufteilen, wobei der zweite Typ im Mitteleuropa nicht vorkommt. Es handelt sich dabei um Armringe mit einem spitzig ovalen, ovalen bis D-förmigen Querschnitt. Die Enden sind nur auf der Oberseite durch Wulsten verziert (van Endert 1991, 9, Abb. 33–39, 41). Der erste Typ, zu dem man auch den Fund aus dem Burghügel anreihen kann, ist spezifisch durch seine runde Form und verdickte Enden, profiliert durch mehrfache Wulsten. Der Stabquerschnitt von den Armringen ist kreisförmig oder oval und die Oberfläche kann auf der Oberseite Ritzverzierung tragen (van Endert 1991, 9). Zu diesem Typ gehört auch das Bruchstück des Armrings aus dem Burghügel. Es handelt sich um ein Bronzefragment von einem Armring erzeugt aus vollem, gegossenem Stab von rundem Querschnitt, beendet mit fünf linsenförmigen Wulsten von etwa gleicher Größe, mit unverzierter Oberfläche. Die Ausmaße des Fragments – Länge: 5,5 cm, Stabquerschnitt: 0,3 cm (Taf. LXXVI: 7). Nach D. van Endert sind die Armringe von diesem Typ im mitteleuropäischen Raum verbreitet, d.h. in Frankreich, auf dem Mittelrheingebiet, im Südteil Deutschlands und der Schweiz, sowie in Böhmen und Mähren (van Endert 1991, 9) und sie kommen fast durch die ganze Zeitdauer der Latène-Kultur vor, von der Stufe LTB2 bis zur spätlatènezeitlichen Stufe LTD1 (van Endert 1991, 10).

Bewegliche Bronzeattasche von einer Schüssel vom Typ Eggers 91/92

Aus der Ostterrasse des Burghügels stammt das gefundene Fragment eines Bronzegriffs – Attasche von einer römischen Schüssel vom Typ Eggers 91/92 konischer Form mit ausladendem Rand und beweglichen Griffen, stehend auf einem niedrigen profilierten Fuß (Pieta/Zachar 1993, Abb. 103: 5; Pieta 1996, 185, Abb. 1: 2). Die Attasche ist gegossen aus Bronze. Die Ausmaße – Länge des Fragments: 7,5 cm; maximaler Innenumfang: 8 cm; maximaler Außenumfang: 11 cm (Taf. LXXVI: 5). Der Gegenstand wurde von L. Zachar publiziert, der ihn eindeutig in die Spätlatènezeit datierte (Pieta/Zachar 1993, 178–180; Abb. 103: 3). Die Gefäße von diesem Typ waren auch im Barbarikum anwesend, doch vor allem in der älteren römischen Kaiserzeit. Im Fundmaterial gewonnen durch die Ausgrabungen in den 60-er Jahren des vorigen Jahrhunderts kamen jedoch die germanischen kaiserzeitlichen Siedlungsfunde nicht vor. In der Bratislava-Altstadt vermutet man einen römischen Bau, wobei die Burganhöhe selbst eine strategische Bedeutung für die Römer haben konnte (Kolník 1993, 238) und durch eine mögliche Anwesenheit von den Römern konnte auch das Attaschenfragment an die Fundstelle gelangen. Man kann jedoch auch den römischen Kriegszug gegen den Markomannen-Herrscher Marobud nicht ausschließen, geführt von dem späteren Kaiser Tiberius im Jahre 6 n. Kr., der aus Carnuntum herausging und höchstwahrscheinlich zum Donauübergang die Devíner Pforte gewählt hatte (Pieta/Plachá/Hlavicová 1986, 91; Pieta/Plachá 2000, 6). Aus dem Gebiet des Bratislavaer Oppidums stammen noch einige weitere Fragmente von importierten römischen Gefäßen vom Typ Eggers 16 (Lesák/Musilová/Resutík 1998, 108), zwei Fragmente von Schwalbenschwanz-Griffen von bronzenen Siebgefäßen, datiert auf Grund der Analogien aus dem oppidalen Milieu Galliens und mehrerer Fundorten Böhmens und Mährens (Svobodová 1983, 664–668; Abb. 7: 8; Meduna 1970b, 51, 53, 57; Abb. 7: 12; 8: 10) in die erste Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr. Nach L. Zachar stammt noch ein weiteres Fragment einer Bronzeattasche von einer Schüssel vom Typ Eggers 91/92 aus der Parzelle 554 unter dem Südhang des Burghügels, durch drei geschweifte Bronzefibeln Almgren 18 in die Stufe LTD2 datiert (Pieta/Zachar 1993, 179–180; Pieta 1996, 185, Abb. 1: 4). Hinsichtlich des Attaschenfundes aus der Parzelle 554 und dessen chronolo-

gischer Interpretation könnte der Fund aus der Ostterrasse des Burghügels theoretisch auch in die 2. Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr. fallen (Pieta 1996, 185), d.h. in die jüngere spätlatènezeitliche Stufe LTD2, mit Rücksicht auf die Besiedlung der Fundstelle im Laufe der Stufe LTD2 belegt durch norische Münzen, Fragmente von importierter römischer Keramik und die Typen der Latène-Keramik charakteristisch für diese Zeitstufe.

GLAS

Perle aus glasartiger Masse

Die kleine durchbohrte Perle aus weißer glasartiger Masse stammt aus der Schicht in der Sonde BH – R9/66. Die Ausmaße – Gesamtdurchmesser: 0,8 cm; Durchmesser der Schnuröffnung: 0,3 cm (Taf. LXXVI: 13).

Eiserne Pfeilspitzen

Die spätlatènezeitliche Periode ist auf dem Burghügel auch durch drei eiserne Pfeilspitzen vertreten, die typologisch unterschiedlich sind. Es handelt sich um eine Eisenspitze mit kurzer Tülle und einem Flügel (Pieta/Zachar 1993, 174; Abb. 99: 2), charakteristisch für das spätlatènezeitliche Milieu sowohl im dessen West- als auch Ostteil (Taf. LXXVI: 11). Relativ viele Funde der Spitzen mit einem Flügel und längerer Tülle stammen aus dem Oppidum von Manching, wo sie in die Stufe LTD datiert werden (Sievers 1989, 109; Abb. 10: 9–12), ähnlich wie die vergleichbaren Spitzen bekannt aus Alesia (Sievers 1989, 101; Abb. 5: 2–4). Zwei unpublizierte eiserne Blattspitzen mit kurzer Tülle (Taf. LXXVI: 9, 10) stammen aus der Ostterrasse des Burghügels, aus einem großen, eingetieften latènezeitlichen Objekt. Ein identischer Typ der Blattspitze mit Tülle stammt aus der Füllung einer spätlatènezeitlichen Grube in Palisády-Straße (Pieta/Zachar 1993, 174; Abb. 99: 4). Funde von ähnlichem Charakter stammen auch aus den spätlatènezeitlichen Oppida in Böhmen und Mähren. In allen Fällen handelt es sich um Spitzen mit einer längeren Tülle als bei den Exemplaren aus dem Burghügel, was jedoch nicht unbedingt die typologischen Unterschiede bedeuten muss, da es sich nur um lokale spätlatènezeitliche Varianten handelt. Die Bratislavaer Funde von Blattspitzen mit Tülle aus dem Siedlungsobjekt auf der Ostterrasse des Burghügels kann man auf Grund der Keramik aus demselben Objekt ans Ende der spätlatènezeitlichen Stufe LTD1 datieren, bzw. in die Übergangsphase LTD1 – LTD2 bis in die Stufe LTD2.

Eisenmesser

Aus dem großen, eingetieften latènezeitlichen Objekt auf der Ostterrasse des Burghügels stammt auch der Fund einer eisernen Messerklinge, begleitet von den obengenannten zwei Pfeilspitzen sowie von spätlatènezeitlicher Keramik. Diese Messerklinge kann man auf Grund der Keramik aus demselben Objekt ans Ende der spätlatènezeitlichen Stufe LTD1, bzw. in die Übergangsphase LTD1 – LTD2 bis in die Stufe LTD2 datieren.

MÜNZEN

Aus Bratislava sind bereits mehrere Orte mit Funden von keltischen Münzen verschiedener Typen von Prägungen bekannt. Zu diesen gehört auch der Burghügel, wo im Laufe der Grabungen insgesamt 42 keltische Münzen gefunden wurden. Ein Hortfund von Münzen wurde von E. Kolníková publiziert (Kolníková 1996, 6–57). Er enthielt 38 kleine silberne westnorische Prägungen vom Typ Eis/Magdalensberg, 1 silberne Tetradrachme westnorischer Prägung mit der Inschrift ADNAMATI und 2 silberne Münzen boischer Prägung des Simmeringer Typs. Aus der Zuschüttung der Sonde V 67 stammt eine goldene keltische Münze boischer Prägung – der Muschelstater.

Silberne Tetradrachme mit der Inschrift ADNAMATI

Aus dem Burghügel stammt eine westnorische silberne Tetradrachme mit der Inschrift ADNAMA/TI – Typ GE/c mit der Abbildung eines Männerkopfes am Avers und mit einem Reiter mit Lanze am Revers. Am Avers wurde der Prägestempel vom Typ G 9a verwendet. Das Kennzeichen dieser Abbildung ist ein Gesicht mit Spitznase und rundem Kinn. Der Hals ist sockelartig abgesetzt. Das Diadem am Kopf besteht aus einer Reihe von Blättern, an beiden Seiten mit Perlenband umsaumt (Kolníková 1996, Abb. 5: 39). Am Revers wurde der Prägestempel vom Typ G 49a verwendet, abweichend durch eine andere Abbildung vom Pferdeschwanz, als es bei den Münzen dieses Typs üblich ist. Der Pferdeschwanz ist hier nämlich gewellt, und nicht gerade. Die Inschrift am Münzenrand ist nicht komplett, der Prägestempel war bei der Münzprägung ein wenig verschoben. Unter der Pferdegestalt sieht man einen Teil der Inschrift – ADNAM. Die Tetradrachme gefunden auf dem Burghügel stammt aus einem Münzhort irgendwo auf dem Gebiet vom heutigen Kärnten, wahrscheinlich in Magdalensberg. Die Tetradrachme aus dem Hortfund gehört zu den jüngeren westnorischen Prägungen mit dem geprägten Motiv eines Reiters mit Lanze am Revers, wobei der Reiter verschiedene Typen von Helmen am Kopf trägt. Die Datierung der westnorischen Tetradrachme mit der Inschrift ADNAMATI fällt laut der Chronologie von R. Göbl in die Jahre 45 – 35 v. Kr. (Kolníková 1996, 34), d.h. in die spätlatènezeitliche Stufe LTD2 (Kolníková 1996, 44).

Westnorische Silbermünzen vom Typ Eis/Magdalensberg

Die kleinen westnorischen Silbermünzen mit Kreuz aus dem Burghügel wurden als der Typ Eis/Magdalensberg bestimmt. E. Kolníková hat sie publiziert und in den Tabellen nach ihrer Typologie geordnet (Kolníková 1996, Abb. 3–5). In dem Fundverband befinden sich 13 Exemplare von Münzen, die am Revers ein geprägtes Kopfmotiv tragen (Kolníková 1996, Abb. 3: 1–13), 12 Stück mit undeutlicher Prägung am Avers (Kolníková 1996, Abb. 3: 14–15; Abb. 4: 16–25) und 13 Stück mit glatter Oberfläche am Avers (Kolníková 1996, Abb. 5: 31–38), bzw. mit einem Avers-Buckel verursacht durch die Prägung am Revers. Innerhalb des Fundverbandes handelt es sich um den gleichen Prägungstyp mit der Abbildung vom Kopf und Kreuz.

Auf Grund der Bestimmung vom Avers-Typ bei einzelnen Münzen aus diesem Komplex kann man verlässlich ein Exemplar identifizieren, das direkt mit der Abbildung auf der Tetradrachme

ADNAMATI zusammenhängt. Die restlichen Münzen können mit den Tetradrachmen der Typen COPO, ATTA oder NEMET zusammenhängen.

Das Gewicht der Münzen mit Kreuz aus diesem Komplex schwankt zwischen 0,77 – 0,53 g, deswegen wurden sie in drei Gewichtskategorien geteilt:

1. Die Münzen mit einem Gewicht von 0,77 – 0,70 g. Es handelt sich um 8 Exemplare: Nr. 1, 3, 8, 9, 21, 26, 34, 35.
2. Die Münzen mit einem Gewicht von 0,69 – 0,60 g. Es handelt sich um 26 Exemplare: Nr. 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 38.
3. Die Münzen mit einem Gewicht von 0,59 – 0,53 g. Es geht um 4 Exemplare: Nr. 2, 7, 25, 33.

Im Rahmen des ganzen Komplexes von kleinen Silbermünzen mit Kreuz kann man 13 Münzen vom Typ Eis im Gewichtsintervall von 0,77 – 0,53 g aussondern, 12 Münzen vom Übergangstyp im Gewichtsintervall von 0,71 – 0,55 g und 13 Münzen vom Typ Magdalensberg im Gewichtsintervall von 0,77 – 0,59 g. Auf Grund dieser Feststellung kann man die Herkunft der Münzen vom Typ Eis/Magdalensberg aus dem Burghügel in Magdalensberg suchen (Kolníková 1996, 32).

Die Münzen, die am Avers statt dem Kopf ein undeutliches geprägtes Motiv tragen, werden manchmal als Übergangstyp bezeichnet und die Münzen mit Avers-Buckel als Typ Magdalensberg, früher Gurina (Kolníková 1996, 20). Auf Grund der Chronologie von R. Göbl kann man die Münzen in die Jahren 45 – 35 v. Kr. datieren (Kolníková 1996, 34). Die Münzen von diesem Typ waren im Norikum bis zur Zeitrechnung-Wende im Umlauf, etwa bis zur Regierungszeit von Kaiser Tiberus. Diese Zeitkriterien muss man berücksichtigen bei den Datierungsmöglichkeiten des Zustroms von den norischen Münzen mit Kreuz in den Raum des Bratislavaer Oppidums, der in die jüngere Siedlungsphase des Oppidums im Laufe der spätlatènezeitlichen Stufe LTD2 fällt (Kolníková 1996, 44).

Die Silbermünzen Bratislavaer Variante des Simmeringer Typs

Aus dem Hortfund vom Burghügel stammen auch zwei silberne Exemplare von kleineren Münzen der Bratislavaer Variante der boischen Prägung vom Simmeringer Typ (Kolníková 1996, Abb. 5: 40, 41). Es handelt sich um die Münzen vom Bratislavaer Typ der keltischen Silbermünzen mit kleinen Nominalwerten (Kolníková 1996, 45), die in die 2. bis 3. Etappe der Prägungsaktivität des Bratislavaer Münzhoofs fallen (Pieta/Zachar 1993, 180), d.h. in die Zeit nach dem Jahre 55 v. Kr., was bedeutet, dass sie jünger sind als die großen Silbermünzen vom Bratislavaer Typ aus den Jahren 70 – 55 v. Kr. (Castelin 1973/1974, 67) und sie sind damit älter als die westnorischen Prägungen vom Typ Eis/Magdalensberg aus demselben Befund.

Goldener Muschelstater

Aus dem Burghügel stammt auch der Fund einer Goldmünze – des Muschelstaters von boischer Prägung. Die Münze wurde von E. Kolníková publiziert (Kolníková 1973/1974, 59, 61–62; Taf. I: 4; Kolníková 1996, Abb. 5: 42). Am Avers befindet sich in der Mitte der Münze ein kleiner plastischer Buckel und drei Sternstrahlen. Am Revers sieht man eine schalenförmige Muschel mit Rillen am Rand. Die Ausmaße – Durchmesser: 12 x 13,5 mm, Gewicht: 6,47 g. Der Fund hängt mit dem Depot von Silbermünzen nicht zusammen. Auf der Münze ist keine Inschrift geprägt. E. Kolní-

ková hat diesen Fund zum jüngeren Typ der Muschelstatere angereicht (Kolníková 1984, 62, Abb. 1: 3). Die Prägung von Muschelstateren in der Südwestslowakei gehört in die jüngere Periode der keltischen Münzprägung und sie wird mit dem historisch belegten Wegzug einer Gruppe von den Boiern aus dem Gebiet Böhmens verbunden (Nemeškalová-Jiroudková 1984, 91), sowie mit deren Ankunft an der Mitteldonau und in der Umgebung Bratislavas um die Jahre 70/69 – 64/63 v. Kr., mit einem Zentrum auf dem Burghügel (Urban 1995, 515; Urban 1996, 203; Taf. 2). Die Datierung der goldenen Muschelstatere geprägt in dem Bratislavaer Münzhoft fällt nach E. Kolníková in die Zeit vor dem Jahre 70 v. Kr. Auf Grund der Datierung der Prägungsaktivität von goldenen Muschelstateren etwa zum Jahre 70 v. Kr. kann man den Einzelfund aus dem Bratislavaer Burghügel in die jüngere Phase der spätlatènezeitlichen Stufe LTD1 einsetzen.

Hinsichtlich des Vorkommens von den norischen Münzen besteht aber die Frage, ob solche Münzen aus dem Gebiet Bratislavas im Oppidum auch geprägt wurden, oder ob sie in diesem Raum nur Belege von Handelskontakten bzw. anderen Transportarten repräsentieren und ob es in der Zeit zwischen dem boisch – norischen oder boisch – dakischen Konflikt (etwa 60 – 40 v. Kr.) oder erst nach dem Krieg der Boiern mit den Dakern nach dem Jahre 40 v. Kr. stattfand (Kolníková 1996, 49; Kolníková 2003, 227).

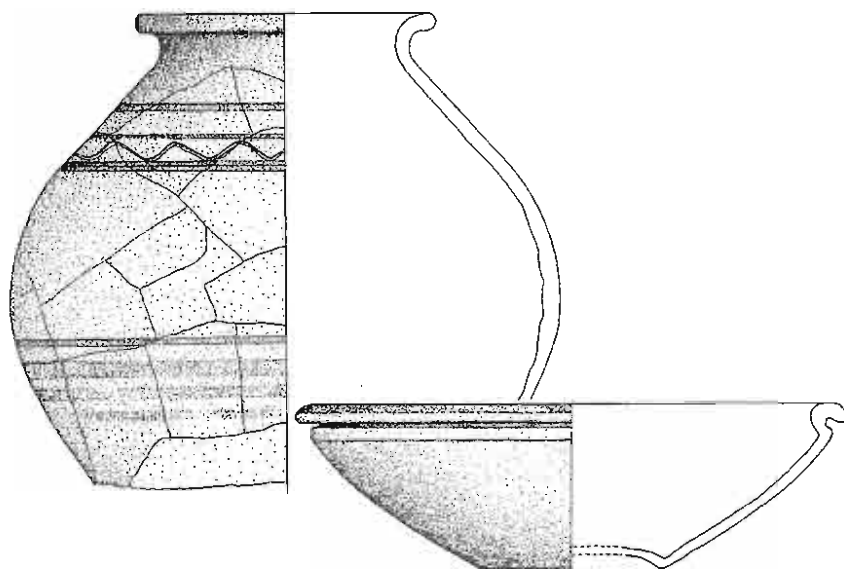
Die Datierung der jüngsten Siedlungsphase des Bratislavaer Oppidums und somit auch dessen Akropolis auf dem Burghügel fällt auf Grund der Funde von norischen Münzen in die ausgehenden 30-er Jahre (ADNAMATI) und auf Grund der Prägungen mit kleinen Nominalwerten ins letzte Drittel des 1. Jahrhunderts v. Kr., wann diese Münzen in die Umgebung von Bratislava auch transportiert werden konnten. Das wäre auch der Beleg ihren Gebrauchs im Rahmen eines ungestörten Prozesses des Geldaustausches nach dem Daker-Einbruch in den Jahren 60 – 40? v. Kr., resp. gegen Ende der 40-er Jahre v. Kr. (Pieta/Plachá 2000, 6), der bis unlängst für die Hauptursache des Untergangs von dem Bratislavaer Oppidum gehalten wurde. Mit Rücksicht auf diese Feststellungen kann man annehmen, dass der Daker-Einbruch nicht derartig destruktive Folgen auf die Existenz des Oppidums hätte wie man ursprünglich dachte. Da im dessen Rahmen kleine norische Silbermünzen mit Pferd vom Typ Karlstein im Umlauf waren, die erst ins letzte Drittel des 1. Jahrhunderts v. Kr. datiert sind und von denen man annimmt, sie wären auch auf dem Gebiet des Bratislavaer Oppidums nach dem Jahre 40 v. Kr. geprägt worden (Kolníková 1996; Kolníková 2003, 227; Varsik 2000, 17), würde das eher auf die Erweiterung des Machteinflusses der Noriker in die Umgebung von Bratislava hindeuten, nach einer kurzzeitigen dakischen Oberherrschaft beendet mit dem Tod von Burebista (Kolníková 1996, 50; Pieta - Plachá 2000, 6). Die Noriker dringen über ihre Nordgrenze an der Donau vor, d.h. in den Raum des existierenden und vielleicht immer noch prosperierenden Bratislavaer Oppidums, das vermutlich infolge der inneren Widersprüche (Kolníková 1996, 49) im Rahmen der polyethnischen keltischen Kommunität an der Schwelle der augusteischen Periode in den Jahren 35 – 25 v. Kr. unterging (Kolníková 1996, 50).

SCHLUSSFOLGERUNGEN

Die Bewertung des Fundmaterials gewonnen durch die archäologischen Ausgrabungen im Areal der Bratislavaer Burg brachte wichtige Erkenntnisse hinsichtlich deren Besiedlung, vor allem im Bezug zur Siedlungschronologie, sowie zur spätlatènezeitlichen Besiedlung des Suburbiums auf dem Gebiet der Bratislava-Altstadt und im breiteren Hinterland. Bei der chronologischen Interpre-

tation konnte man sich vor allem auf die Keramikfunde stützen sowie auf einige Metallgegenstände, zwar in Minimalmenge vertreten, doch mit wichtiger chronologischer Aussagekraft. Die Anfänge der keltischen Besiedlung des Fundortes reichen vermutlich in die ausgehende junglatènezeitliche Stufe LTC2, resp. an die Wende der Jung- und Spätlatènezeit der Stufen LTC2 – LTD1, mit Rücksicht auf die gefundene Fibel vom Mittellatèneschema und die Siedlungskeramik typisch für diese Zeitspanne. Die größte Intensität und vermutlich auch eine große strategische und gesellschaftliche Bedeutung erreichte die Akropolis als ein Sitz der Oberschicht vor allem in der Stufe LTD1 begrenzt durch die Jahren 125 – 55 v. Kr. (Pieta/Zachar 1993), besonders nach der Ankunft der Boier aus dem Gebiet Böhmens um die Jahre 70/69 – 64/63 v. Kr. Diese Annahme belegen die Gegenstände datiert in diese Stufe, wie der palmettenförmige Gürtelhaken, die Riemenzunge, der goldene Muschestater und eine große Konzentration der Bemaltkeramik. Die Besiedlung der Fundstelle – Akropolis endet nicht nach der Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Kr., sondern überlebt auch in der ausgehenden spätlatènezeitlichen Stufe LTD2 in den Jahren 55 – 25 v. Kr. (Pieta/Zachar 1993). Diese Behauptung ist belegt durch den Hortfund von kleinen westnorischen Silbermünzen vom Typ Eis/Magdalensberg und von einer Tetradrachme mit der Inschrift ADNAMATI, deren Prägungen in die Jahren 45 – 35 v. Kr. datiert sind. Diese westnorischen Münzen gelangten hierher vermutlich im Zusammenhang mit der Vormacht der norischen Kelten nach dem Niedergang der dakischen Oberherrschaft, wahrscheinlich nach dem Jahre 40 v. Kr., u.z. auf Grund des Vorkommens der Keramik typisch für diese Zeitperiode, wie die situlenartigen Töpfe mit keulenförmig verdicktem Rand vom Typ I/2, die konischen Deckel, die Schüsseln mit scharfer S-Profilation vom Typ Békásmegyer und die beckenförmigen Dreifüße aus Ton. Die Besiedlung des Burghügels endet anscheinend irgendwo in den 30-er Jahren des 1. Jahrhunderts v. Kr., da in die augusteische Periode auch der heute bereits sicher belegte Untergang der Besiedlung unter dem Burghügel fällt, im Suburbium auf dem Gebiet der Bratislava-Altstadt. Es könnte auch durch die Fragmente der römisch-provinzialen Keramik und deren Nachahmungen belegt werden, sowie durch das Bruchstück einer beweglichen Bronzeatlasche von der römischen Bronzeschüssel vom Typ Eggers 91/92. Es fehlt jedoch bisher an chronologisch empfindlichem Material, besonders den Fibeln, bzw. Fundumständen, die diese Annahmen untermauern würden. Es würde bedeuten, dass im Raum der Bratislavaer Pforte in der Stufe LTD2 zwei befestigte Höhensiedlungen ihre zentrale und strategische Funktion erfüllt haben, u.z. in der Bratislavaer Burg und in Devín, da der Burgwall am Braunsberg, auf der gegenüberliegenden österreichischen Donauufer gegen Ende der Stufe LTD1 unterging. Es besteht aber die unbeantwortete Frage, ob auch in der fortgeschrittenen Phase der Stufe LTD2 der Burghügel als Akropolis des darunterliegenden Oppidums diente, oder ob es sich nur um eine sporadische Besiedlung des Burgplateaus handelte. Auf Grund des sicher belegten Untergangs des Oppidums im letzten Viertel des 1. Jahrhunderts v. Kr. können wir behaupten, dass der Daker-Einbruch vermutlich nicht dessen Ursache war. Man muss die Antworten auf ungeklärte Fragen der Besiedlungsstruktur und des Siedlungsumfangs auf dem Burghügel finden, wo bei den Grabungen nur zwei Wohnobjekte festgestellt und erforscht wurden. Auch der Siedlungsuntergang in der ausgehenden Spätlatènezeit muss geklärt werden, besonders seine Art, entweder gewaltsam, im Zusammenhang mit dem boisch-dakischen Konflikt oder mit anderen Katastrophenereignissen zur Zeit des Krieges bzw. des Friedens, oder der allmähliche Verfall und Niedergang. Einen Beweis über die Anwesenheit der bisher fehlenden dakischen Komponente (falls sie da war) und nicht zuletzt auch Belege der Befestigung des Burghügels als Oppidum-Akropolis während der Spätlatènezeit kann in naher Zukunft die geplante Rekonstruktion des Burgpalastes und die damit verbundene archäologische Grabung liefern.

KATALÓG

KATALÓG NÁLEZOV

Nálezový materiál v tejto práci je spracovaný v druhostupňovej evidencii a zapísaný v knihách č. AH-VI, AH-VII, AH-VIII, AH-XXX, AH-XXXI, AH-XXXII, AH-XXXIII, AH-XXXIV, AH-XXXV, AH-XXXVI, AH-XXXVII, AH-XXXVIII, AH-XL, AH-XLI, uložených v Dokumentačnom oddelení Slovenského národného múzea-Archeologického múzea a okrem mincí sa nachádza v zbierkach SNM-Archeologického múzea v Bratislave na Žižkovej ulici č. 12 (ďalej SNM-AM). Mince sú vystavené v stálej expozícii SNM v Klenotnici dávnej minulosti Slovenska na Bratislavskom hrade.

Nálezový materiál vyobrazený v tabuľkách je v katalógu nálezov opísaný v nasledovnom poradí: nálezisko – sonda, popis artefaktu: t. j. jeho tvarová a funkčná (kovy) špecifikácia. V prípade keramiky príslušnosť ku konkrétnemu tvaru nádoby, spôsob výroby, typ a štruktúra použitého materiálu a jeho farba, povrchová úprava, výzdoba, priemer ústia/dna, ak sa dal zistiť, rozmery v poradí výška a šírka, v prípade mincí aj váha, číslo tabuľky, v ktorej je artefakt zaradený, priložené evidenčné číslo, pod ktorým je predmet vedený a múzejne spracovaný v druhostupňovej evidencii a uložený v zbierkach SNM-AM a miesto nálezu predmetu. Nádoby v katalógu tabuliek sú usporiadané podľa typológie keramiky uvedenej v texte, aspoň v prípade sondy BH – R9/65/66 a objektu v nej, kde to bolo možné na základe množstva získaného keramického materiálu. Tabuľky s maľovanou keramikou vo forme črepov sú vedené samostatne podľa miesta nálezu, jej typologicky identifikovateľné fragmenty sú súčasťou typologických tabuliek spolu s nemaľovanou keramikou. Keramický materiál je takmer kompletne zobrazený v mierke 1:2. Kovové predmety sú zobrazené v mierke 1:1. Nálezom zodpovedajúca mierka je zobrazená v pravom dolnom rohu tabuľky. Nad pravým horným okrajom tabuľky je rímskymi číslicami zobrazené jej poradové číslo tabuľky. Pod pravým dolným okrajom tabuľky je zobrazené označenie sondy, z ktorej predmety v tabuľkách pochádzajú. Opisy mincí sú prevzaté z článku E. Kolníkovej, s. 26, obr. 3; s. 27, obr. 4; s. 28, obr. 5. Kolníková 1996 – E. Kolníková: Norische Münzen im Oppidum Bratislava und in seinem Hinterland. Slov. Num. 14, 1996, 9–57.

Sonda BH – V/66

1. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, na vonkajšej strane zahrotený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 4,1 x 7,4 cm (tab. I: 3, evid. č. HF 4245, BH – V/66 – 12).
2. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby, na povrchu prepálený do oranžova, okraj je zosilnený. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,2 x 4,7 cm (tab. I: 5, evid. č. HF 4279, BH – V/66 – 18).
3. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu s dnu vťahnutým okrajom z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 4 x 5,3 cm (tab. IV: 1, evid. č. HF 4282, BH – V/66 – 18).
4. Črep z tela nádoby točenej na kruhu, čiernej farby s prímiesou tuhy, zdobený jednoduchou vlnovkou a plastickou lištou. Rozmery: 6,3 x 7,6 cm (tab. VI: 6, evid. č. HF 4283, BH – V/66 – 18).
5. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru z jemne plavenej hlíny oranžovej farby so stopami po bielom a červenom maľovaní v horizontálnych pásoch nad sebou. Okraj je zosilnený, zaguľatený. Biely pás je tesne pod okrajom nádoby, červený sa nachádza hneď pod ním. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 2,7 x 9 cm (tab. V: 2, evid. č. HF 4286, BH – V/66 – 18).

6. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby s dnu vťahnutým okrajom. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 2,7 x 5,3 cm (tab. IV: 5, evid. č. HF 4300, BH – V/66 – 20).
7. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený. Rozmery: 4 x 4,9 cm (tab. I: 7, evid. č. HF 4305, BH – V/66 – 20).
8. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z plavenej hlíny sivej farby s čiernou úpravou povrchu a zosilneným okrajom. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 4,1 x 8 cm (tab. I: 6, evid. č. HF 4307, BH – V/66 – 20).
9. Okrajový črep z hrdla fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovo žltej farby, okraj je von vyhnutý. Priemer ústia je 7 cm. Rozmery: 2,8 x 3,9 cm (tab. V: 5, evid. č. HF 4308, BH – V/66 – 20).
10. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnitého materiálu bledosivej farby, na vonkajšej strane sfarbený do oranžova a plošne maľovaný tmavočervenou farbou. Rozmery: 4,7 x 5,6 cm (tab. VI: 7, evid. č. H 4333, BH – V/66 – 22).
11. Črep z dna nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Črep je zdobený zvislým ryhovaním, dno rovné. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 5 x 8,7 cm (tab. VI: 5, evid. č. HF 4376, BH – V/66 – 26).
12. Okrajový črep z tenkostennej nádoby pravdepodobne pohára súdkovitého tvaru točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby so stopami po plošnom červenom maľovaní. Okraj je mierne z vnútornej strany zaguľatený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 4,4 x 6,3 cm (tab. V: 3, evid. č. HF 4428, BH – V/66 – 39).
13. Okrajový črep z misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je rovný. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 3,6 x 4,9 cm (tab. IV: 6, evid. č. HF 4526, BH – V/66 – 49).
14. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, dnu vťahnutý, pod okrajom je vodorovný žliabok. Priemer ústia je 24 cm. Rozmery: 5,6 x 6,9 cm (tab. I: 1, evid. č. HF 4532, BH – V/66 – 59).
15. Okrajový črep z nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu zo stredne zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený a črep je zdobený tromi zvislými ryhami. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 5,9 x 3,6 cm (tab. III: 2, evid. č. HF 4545, BH – V/66 – 53).
16. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je mierne von vyhnutý. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 3,5 x 4,8 cm (tab. VI: 1, evid. č. HF 4547, BH – V/66 – 53).
17. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený a pod ním sú dva vodorovné žliabky. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 5,5 x 3,4 cm (tab. II: 1, evid. č. HF 4548, BH – V/66 – 53).
18. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený v priereze má tvar písmena T, pod ním sú dva vodorovné žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Telo črepu je zdobené zvislým ryhovaním – hrebeňovaním. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 6,3 x 6,4 cm (tab. II: 2, evid. č. HF 4573, BH – V/66).
19. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený a pod ním sú dva vodorovné žliabky. Rozmery: 3,9 x 4,3 cm (tab. I: 8, evid. č. HF 4575, BH – V/66).
20. Fragment nôžky z tenkostenného pohára, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny sivohnedej farby. Dno nôžky je vypuklé smerom dnu. Priemer nôžky je 9 cm. Rozmery: 1,7 x 6,3 cm (tab. V: 6, evid. č. HF 4666, BH – V/66).
21. Črep z dna hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby, vnútro črepu je oranžovej farby. Povrchová výzdoba pozostáva zo zvislých rýh. Dno je rovné a jeho priemer je 11 cm. Rozmery: 4,6 x 5,4 cm (tab. VI: 3, evid. č. HF 4671, BH – V/66).
22. Fragment pokrývky točenej na kruhu z jemnozrnitého materiálu oranžovej farby. Priemer okraja je 25 cm, max. priemer je 28 cm. Rozmery: 3 x 6,5 cm (tab. IV: 7, evid. č. HF 4721, BH – V/66).
23. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z hrubozrnitého materiálu sivej farby s dnu vťahnutým okrajom. Telo črepu je pod max. výduťou zdrsnované, okraj je leštený. Priemer ústia misy je 25 cm. Rozmery: 3,6 x 4,7 cm (tab. IV: 3, evid. č. HF 4734, BH – V/66).

24. Okrajový črep z nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, zaguľatený, povrch črepu leštený. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 2,7 x 5,3 cm (tab. II: 3, evid. č. HF 4757, BH – V/66).
25. Fragment dna pravdepodobne fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu sivej farby. Po obvode okraja dna je lišta a na dne je po jeho obvode žliabok. Priemer dna je 10 cm. Rozmery: 2,6 x 6,5 cm (tab. VI: 4, evid. č. HF 4758, BH – V/66).
26. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby s dnu vťahnutým okrajom. Priemer ústia misky je 23 cm. Rozmery: 3,6 x 4,5 cm (tab. IV: 2, evid. č. H 4763, BH – V/66).
27. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, takmer vodorovný a pod ním sú dva plytké vodorovné žliabky. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 4,3 x 6,1 cm (tab. I: 4, evid. č. HF 4856, BH – V/66).
28. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu čiernej farby s dnu vťahnutým okrajom. Telo črepu je zdrsnené pod max. výduťou a okraj až po výduť je leštený. Priemer ústia misy je 31 cm. Rozmery: 4,9 x 6,9 cm (tab. III: 1, evid. č. HF 4858, BH – V/66).
29. Fragment dna nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Dno je rovné, a jeho priemer je 14 cm. Rozmery: 2,9 x 7,1 cm (tab. VI: 2, evid. č. HF 4867, BH – V/66).
30. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva plytké vodorovné žliabky a telo črepu je zdrsnené a zdobené zvislým ryhovaním. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 5,9 x 4 cm (tab. II: 5, evid. č. HF 4885, BH – V/66).
31. Bronzový odlievaný ozdobný nit so zachovaným trňom a podložkou. Trň je na konci roztepaný. Po obvode pukličky nitu je nízka obvodová lišta, na vypukline ohraničenom lemom je poloreliéfom zobrazená postavička pravdepodobne býka. Býk je znázornený do poloblúka so zaklonenou hlavou, otvorenou papuľou, rohami, chvostom a krátkymi nohami. Má naznačený aj krčný lalok. Priemer pukličky je 2,5 cm (tab. V: 7, evid. č. AH 39382, BH – V/66).
32. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním je vodorovná lišta a plytký žliabok. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 3,6 x 5,5 cm (tab. I: 2, evid. č. HF 44977, BH – V/66).
33. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním je vodorovná lišta a žliabok. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 3,5 x 4 cm (tab. II: 4, evid. č. HF 45030, BH – V/66).
34. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlosivej farby. Okraj je lievikovito roztvorený, von vyhnutý, zosilnený. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 2,3 x 6,3 cm (tab. V: 1, evid. č. HF 45033, BH – V/66).
35. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu, zložený z dvoch kusov zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním je vodorovná plastická lišta a žliabok. Priemer ústia je 39 cm. Rozmery: 7,6 x 11,3 cm (tab. II: 6, evid. č. HF 45072, HF 45018, BH – V/66).
36. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Pod okrajom je plytká plastická lišta so žliabkom. Rozmery: 6,2 x 7,8 cm (tab. III: 5, evid. č. HF 45108, BH – V/66).
37. Črep z tela tenkostennej profilovanej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Priemer max. výdute je 9 cm. Rozmery: 2,6 x 4,7 cm (tab. V: 4, evid. č. HF 45210, BH – V/66).
38. Okrajový črep z hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlosivej farby. Zosilnený okraj je na vrchnej ploche lemovaný dvoma plastickými lištami, medzi nimi je mierna vypuklina. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 9,3 x 7,1 cm (tab. III: 4, evid. č. HF 45230, BH – V/66).
39. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s dnu vťahnutým okrajom. Okraj je vyhladený, od max. výdute nadol je črep zdrsňovaný. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 3,6 x 5,5 cm (tab. III: 3, evid. č. HF 45268, BH – V/66).
40. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu jemného materiálu tmavosivej farby s dnu vťahnutým, zosilneným okrajom. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,1 x 4,8 cm (tab. IV: 4, evid. č. HF 45295, BH – V/66).

Sonda BH P/J – 77/59

1. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený v tvare písmena T, pod ním je plastická lišta a vodorovný žliabok. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 5,8 x 10,3 cm (tab. VII: 1, evid. č. HF 6224, BH P/J – 77/59).
2. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby, povrch vnútornej a vonkajšej steny vypálený do oranžova. Na vonkajšej strane je črep rozdelený na dva horizontálne, farebne rozdielne pásy, jeden svetlooranžovej pôvodnej farby črepu a druhý tmavooranžový, maľovaný pás. Rozmery: 6,3 x 6,3 cm (tab. VII: 4, evid. č. HF 6224 +, BH P/J – 77/59).
3. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Na vonkajšej strane je črep rozdelený na dva horizontálne, farebne rozdielne pásy, pričom pôvodný povrch črepu bol vypálený do oranžova. Horný maľovaný pás je svetlosivej farby a spodný, širší maľovaný pás je tmavohnedej farby. Rozmery: 5,8 x 7,9 cm (tab. VII: 3, evid. č. HF 6224 +, BH P/J – 77/59).
4. Okrajový črep hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo stredne zrnitého materiálu sivej farby. Okraj črepu je von vyhnutý a jeho povrch je aj s časťou pod okrajom leštený, telo črepu je nižšie zdrsnované. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 6,1 x 12,1 cm (tab. VII: 2, evid. č. HF 6265, BH P/J – 83/59).
5. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu hnedej farby. Povrch črepu je upravený leštením, pričom na povrchu vonkajšej strany je tenkými líniami vyrytá schematizovaná postavička diviaka. Rozmery: 3,9 x 8,5 cm (tab. VII: 5, evid. č. AH 39312, BH – 12 – ZA/64).

Sonda BH – PJ/III/60

1. Fragment ústia z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním je výrazná obvodová plastická lišta, ktorú od okraja oddeľuje hlboký vodorovný žliabok. Priemer ústia je 38 cm. Rozmery: 4,7 x 9 cm (tab. VIII: 1, evid. č. HA 41909, HA 41913, BH – PJ/III/60).
2. Fragment nôžky tenkostenného pohára točeného na kruhu z jemne plavenej hliny hnedočervenej farby. Priemer dna je 8,4 cm. Rozmery: 2,7 x 6,2 cm (tab. VIII: 3, evid. č. HA 41911, BH – PJ/III/60).
3. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbokkej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj nezosilnený, mierne von vyhnutý. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 3,1 x 5,5 cm (tab. VIII: 2, evid. č. HA 41923, BH – PJ/III/60).

Sonda BH – PJ/IV/60

1. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlosivej farby s von vyhnutým, takmer vodorovným okrajom. Pod okrajom sú dva spojené nepravidelné plytké žliabky, ktoré vznikli pri obtáčaní nádoby na kruhu. Nejedná sa o výzdobu. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,5 x 11 cm (tab. VIII: 4, evid. č. HA 41909–41957 – výber, BH – PJ VII/60).
2. Črep z pliec tela veľkej vázovitej nádoby z troch kusov, točený na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. V hornej časti je obvodová plastická lišta, v smere nadol plytký vodorovný žliabok, pod ním plochá plastická lišta, v ktorej je jednoduchá plytká vlnovka. Pod lištou sú dva zväzky piatich tenkých zvislých žliabkov, dlhých asi 4,7 cm, pod ktorými je opäť plytký vodorovný žliabok. Rozmery: 12,5 x 17 cm (tab. VIII: 5, evid. č. HA 41909–41957 – výber, BH – PJ/VII/60).

Sonda BH – N/62

1. Okrajový črep z ústia tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu svetlosivej farby. Okraj slabozosilnený, mierne von vyhnutý. Pod ním je nevýrazná jednoduchá vlnovka a úzky vodorovný žliabok. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 4,7 x 8 cm (tab. X: 3, evid. č. HA 46776, BH – N/62).
2. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlosivej farby. Okraj je zosilnený elipsovitého tvaru. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 3,4 x 7 cm (tab. IX: 2, evid. č. HA 46779, BH – N/62).
3. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je zosilnený pečatidlového prierezu, na pleciach črepu je nepravidelné zvislé ryhovanie. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5 x 5,7 cm (tab. X: 2, evid. č. HA 46780, BH – N/62).
4. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním je vodorovná lišta a žliabok. Na pleciach nádoby je pravidelné zvislé hrebeňovanie. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 4,5 x 8,5 cm (tab. X: 4, evid. č. HA 46781, BH – N/62).
5. Fragment nôžky z tenkostennej súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Na spodnej strane dna je náznak zaoblenia smerom do nádoby. Priemer dna je 13 cm. Rozmery: 1,8 x 7 cm (tab. X: 8, evid. č. HA 46782, BH – N/62).
6. Fragment tela z veľkej kónickej misy točenej na kruhu so zachovaným, dnu vtiahnutým okrajom. Materiál je hrubozrnný, hnedočervený. Okraj je leštený a po max. výduť natretý asi 3,5 cm širokým tuhovým pásom. Od max. výdute smerom ku dnu je povrch črepu zdrsňovaný. Priemer ústia je 33 cm. Rozmery: 9,2 x 11,5 cm (tab. IX: 3, evid. č. HA 46787, BH – N/62).
7. Črep z dna a tela hrubostennej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby, dno pokryté čiernym náterom. Priemer dne je 24 cm. Rozmery: 4,8 x 12,3 cm (tab. IX: 4, evid. č. HA 46790, BH – N/62).
8. Okrajový črep z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj je vo vrchnej časti von vyhnutý, hrdlo odsadené. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 4,8 x 6,3 cm (tab. X: 1, evid. č. HA 46794, BH – N/62).
9. Fragment dna z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Dno je smerom do nádoby vypuklé. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 1,2 x 5,6 cm (tab. X: 6, evid. č. HA 46796, BH – N/62).
10. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu čiernej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 38 cm. Rozmery: 3,9 x 14,5 cm (tab. IX: 1, evid. č. HA 46798, BH – N/62).
11. Okrajový črep z veľkej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu zo stredne zrnitého materiálu svetlosivej farby. Okraj je zosilnený, vodorovný, po okrajoch lemovaný dvoma plastickými lištami, medzi ktorými je široký rovný žlab. Na povrchu črepu sú stopy po smolnom nátere. Priemer ústia je 47 cm. Rozmery: 4,6 x 10,5 cm (tab. IX: 5, evid. č. HA 46800, BH – N/62).
12. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Okraj je kolmý, nezosilnený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 6,7 x 5,3 cm (tab. X: 5, evid. č. HA 46805, BH – N/62).
13. Fragment dna z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Dno je rovné. Priemer dna je 7 cm. Rozmery: 1,6 x 8,7 cm (tab. X: 7, evid. č. HA 46810, BH – N/62).

Sonda BH – N5–6/62

1. Fragment dna a tela zo súdkovitej nádoby na nôžke, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej až hnedej farby. Dno je zo spodnej strany vypuklé smerom do nádoby. Priemer dna je 13 cm. Výška fragmentu je 11 cm (tab. XI: 4, evid. č. HA 46901, BH – N5-6/62).

2. Okrajový črep z hrdla fľašovitej/vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj je von vyhnutý. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 2,5 x 4,1 cm (tab. XI: 3, evid. č. HA 46903, BH – N5-6/62).

Sonda BH – NS2–3/63

1. Malý črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Črep je na povrchu maľovaný bielou a sýto oranžovou farbou v pásoch nad sebou. Rozmery: 3,1 x 2,5 cm (tab. XI: 2, evid. č. HA 47419, BH – NS2/63).
2. Okrajový črep z tenkostennej nádoby pravdepodobne misy, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Okraj je odsadený, von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 2,5 x 4,8 cm (tab. XII: 3, evid. č. HA 47458, BH – NS3/63).
3. Okrajový črep zo zásobnicovej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním je málo výrazná vodorovná plastická lišta. Hrdlo črepu sú drsné. Priemer ústia je 42 cm. Rozmery: 7,6 x 11,6 cm (tab. XII: 2, evid. č. HA 47460, BH – NS3/63).
4. Veľký fragment hrdla a okraja zo zásobnicovej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Na nádobe je zachovaná aj časť masívneho horizontálne umiestneného valcovitého ucha v tvare obráteného písmena U, kruhového prierezu, umiestneného na prechode vodorovne na rozhraní hrdla a pliec nádoby. Fragment nádoby je zložený z ôsmich kusov črepov. Okraj je zosilnený, na povrchu tuhovaný. Hrdlo črepu je drsné, výduľ opäť tuhovaná. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 16 x 33 cm (tab. XI: 1, evid. č. HA 47422, HA 47424, HA 47425, HA 47460, BH – NS2-3/63).
5. Nôžka zo súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Spodná strana dna je mierne vypuklá do vnútra nádoby, pričom stred dna chýba. Povrch fragmentu je leštený. Priemer dna je 14,5 cm, výška nôžky je 5,5 cm (tab. XII: 4, evid. č. HA 47464, BH – NS3/63).

Sonda BH – NS1–10/63

1. Nôžka zo súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Spodná strana dna je vypuklá do vnútra nádoby. Povrch fragmentu je vyhladený do matného lesku. Priemer dna je 12 cm, výška nôžky je 4,5 cm (tab. XI: 5, evid. č. HA 47465, BH – NS1-10 /63).
2. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru z dvoch črepov, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Okraj je odsadený, von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 19,5 cm. Rozmery: 3,9 x 9 cm (tab. XI: 6, evid. č. HA 47466, HA 47469, BH – NS1-10/63).
3. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavohnedej farby. Okraj je von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 1,8 x 4 cm (tab. XI: 7 evid. č. HA 47469, BH – NS1-10/63).
4. Okrajový črep z nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlohnedej až oranžovej farby, zložený z dvoch kusov. Okraj je vodorovne zrezaný, pôvodne z neho vychádzalo pásikové ucho, ktoré sa nezachovalo. Hrdlo nádoby je kužeľovité. Z vnútornej strany črepu sú výrazné stopy hrnčiarskeho rukopisu. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 8 x 11,2 cm (tab. XII: 1, evid. č. HA 47476, BH – NS11/63).

Sonda BH – V/67

1. Zlatá keltská minca – mušľovitý statér bójskej razby. Averz: stred mince tvorí drobná plastická vypuklina a tri lúče hviezdice/časť dlane? Reverz: mušľa miskovitého tvaru s ryhami na okraji. Rozmery: priemer 12 x 13,5 mm, váha 6,47 g. (evid. č. AH 39219, sonda V-67 na dolnej východnej terase – zásyp, Kolníková 1996, obr. 5: 42).

2. Okrajový črep z ústia vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené, okraj oblúkovito von prehnutý. Pod okrajom na hrdle je obvodová plastická lišta. Povrch črepu je na vnútornej strane leštený, na vonkajšej matný. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3 x 5,1 cm (tab. XIII: 4, evid. č. HA 49860, BH – V/67).
3. Okrajový črep z hrnca s kyjovito zosilneným okrajom, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu tmavo-hnedej farby. Povrch tela črepu je hrubo hrebeňovaný. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5 x 6,8 cm (tab. XIII: 1, evid. č. HA 49880, BH – V/67).
4. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Hrdlo je roztvorené, okraj von vyhnutý. Povrch hrdla je plošne červeno maľovaný. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 3,8 x 6,5 cm (tab. XIII: 2, evid. č. HA 49881, BH – V/67).
5. Fragment z dna tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby. Dno je rovné. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 3 x 4,8 cm (tab. XIII: 6, evid. č. HA 49884, BH – V/67).
6. Fragment z nôžky tenkostenného pohára súdkovitého tvaru točeného na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch črepu je leštený. Dno je dnu vypuklé. Priemer dna je 7,5 cm. Rozmery: 3,5 x 7,5 cm (tab. XIII: 7, evid. č. HA 49918, BH – V/67).
7. Okrajový črep z hrdla fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Okraj je von vyhnutý, leštený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 2,8 x 6,8 cm (tab. XIII: 3, evid. č. HA 53312, BH – V/67).
8. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny okrovej farby. Max. výduť je zalomená, okraj zvislý. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 2,7 x 5 cm (tab. XIII: 5, evid. č. HA 53315, BH – V/67).

Sonda – Val III/68

1. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Okraj je zvislý, max. výduť je ostro lomená. Pod max. výduťou je plastická obvodová lišta. Povrch črepu je na vnútornej aj vonkajšej strane plošne červeno maľovaný. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 3,3 x 5,2 cm (tab. XIV: 8, evid. č. HA 53361, BH – Val III/68).
2. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 5 x 6,1 cm (tab. XIV: 9, evid. č. HA 53363, BH – Val III/68).
3. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo je zdobené jemným hrebeňovaním. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,7 x 4,8 cm (tab. XIV: 2, evid. č. HA 53364, BH – Val III/68).
4. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Hrdlo a okraj sú tuhované. Telo je matné, drsné a zdobené hrebeňovaním. Priemer ústia je 11 cm. Rozmery: 5,2 x 4,8 cm (tab. XIV: 3, evid. č. HA 53365, BH – Val III/68).
5. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je tuhovaný, zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo je zdobené plytkým hrebeňovaním. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 4,2 x 8 cm (tab. XIV: 6, evid. č. HA 53368, BH – Val III/68).
6. Okrajový črep z hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Povrch črepu je leštený, tuhovaný. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5,4 x 5,9 cm (tab. XIV: 7, evid. č. HA 53370, BH – Val III/68).
7. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo je zdobené hrebeňovaním. Hrdlo a okraj sú tuhované. Povrch tela črepu je drsný. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,4 x 6 cm (tab. XIV: 4, evid. č. HA 53371, BH – Val III/68).

8. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je tuhovaný, zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo je zdobené jemným hrebeňovaním. Povrch tela črepu je matný. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 4 x 5,3 cm (tab. XIV: 1, evid. č. HA 53374, BH – Val III/68).
9. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu hnedosivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo črepu je zdobené jemným hrebeňovaním. Povrch črepu je tuhovaný, leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,5 x 5,3 cm (tab. XIV: 5, evid. č. HA 53376, BH – Val III/68).
10. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoba točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchný široký a časť spodného sú béžovej farby a stredný pás je tmavej červenohnedej farby. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 7,4 x 8,2 cm (tab. XIII: 8, evid. č. HA 53387, BH – Val III/68).
11. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoba točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je bielorúžovej farby, spodný je tmavo oranžovej farby a je na ňom hnedočervenou farbou maľovaný motív troch ležatých zahrotených vlnoviek-cikcakový vzor. Rozmery: 7,1 x 5,6 cm (tab. XIII: 9, evid. č. HA 53388, BH – Val III/68).
12. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoba točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je bielej farby. Spodný je oranžovočervenej farby. Rozmery: 5,2 x 5,4 cm (tab. XIII: 10, evid. č. HA 53389, BH – Val III/68).

Val pri západnej hradbe

1. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zaoblený, dnu vťahnutý. Povrch črepu je matný. Priemer ústia je 33 cm. Rozmery: 4,6 x 7,9 cm (tab. XV: 1, evid. č. HA 54138, Val pri západnej hradbe).
2. Okrajový črep z hrnca s kyjovito zosilneným, zvonka zaobleným okrajom, točeného na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Na hrdle sú dva široké, plytké obvodové žliabky a medzi nimi je plochá nevýrazná obvodová lišta. Okraj a hrdlo sú vyhladené, telo zdršňované. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5,6 x 5 cm (tab. XV: 4, evid. č. HA 54184, Val pri západnej hradbe).
3. Okrajový črep z tenkostennej pohára súdkovitého tvaru, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby. Okraj je odsadený, mierne von vyhnutý a slabo zosilnený. Priemer ústia je 9 cm. Rozmery: 2 x 3,3 cm (tab. XV: 2, evid. č. HA 54211, Val pri západnej hradbe).
4. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu. Okraj je zosilnený, na hrdle je obvodový žliabok a plastická obvodová lišta. Povrch črepu je vo vnútri oranžový, vonku tmavosivý, hladný. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,7 x 4 cm (tab. XV: 3, evid. č. HA 54213, Val pri západnej hradbe).

Val pri SZ bašte

1. Okrajový črep z hrnca s kyjovito rozšíreným okrajom, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Na pleciah črepu je obvodová plastická lišta. Okraj a hrdlo sú leštené. Povrch črepu je drsný, matný, pokrytý hrebeňovaním. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,7 x 6,2 cm (tab. XV: 7, evid. č. HA 54050, BH – R9/65/66 lat. vrstva – val pri SZ bašte).
2. Okrajový črep z hrnca s kyjovito rozšíreným okrajom, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu svetlosivej farby. Okraj a hrdlo črepu sú natreté čiernym smolným náterom. Povrch črepu je matný, pokrytý hrebeňovaním. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 5,4 x 5,4 cm (tab. XV: 6, evid. č. HA 54052, BH – R9/65/66 lat. vrstva – val pri SZ bašte).

3. Polovica závažia tkáčskeho stavu zhruba kruhového priemeru z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Rozmery: 12,7 x 4,7 x 6,5 cm. Priemer stredového otvoru je asi 1,4 cm. Váha fragmentu je 398 g. (tab. XV: 5, evid. č. HA 54054, BH – R9/65/66 lat. vrstva – val pri SZ bašte).

Sonda BH – Z/67

1. Okrajový črep z tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrného materiálu sivočiernej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch tela črepu je matný a pokrytý jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 6,5 x 10,3 cm (tab. XVI: 1, evid. č. HA 52672, BH – Z/67).
2. Fragment z nohy súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Povrch črepu je hladný. Priemer dna je 14 cm. Rozmery: 6,5 x 10 cm (tab. XVI: 7, evid. č. HA 52663/4, BH – Z/67).
3. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je mierne dnu vtiahnutý, slabo zosilnený, tmavý a leštený. Telo črepu je matné. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 3,8 x 8 cm (tab. XVI: 4, evid. č. HA 52680, BH – Z/67).
4. Fragment z dna nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu tmavej sivohnedej farby. Dno je smerom do nádoby vypuklé. Priemer dna je 11 cm. Rozmery: 5,5 x 9,8 cm (tab. XVI: 8, evid. č. HA 52687, BH – Z/67).
5. Okrajový črep hlbokkej misky kónického tvaru, točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlej sivohnedej farby. Okraj je leštený, telo črepu je zdršňované. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 6,7 x 6,5 cm (tab. XVI: 3, evid. č. HA 52701, BH – Z/67).
6. Okrajový črep z tenkostennej, pravdepodobne hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej a čiernej farby. Okraj je leštený, von vyhnutý. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 2,5 x 4,8 cm (tab. XVI: 2, evid. č. HA 52726, BH – Z/67).
7. Okrajový črep z malej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, na max. výduti je po obvode hrana spôsobená obtáčaním na kruhu. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 2,5 x 4,9 cm (tab. XVI: 6, evid. č. HA 52727, BH – Z/67).
8. Okrajový črep z hrdla fľašovitej/vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Hrdlo je roztvorené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je matný. Priemer ústia je 9,5 cm. Rozmery: 2,3 x 6,1 cm (tab. XVI: 5, evid. č. HA 52733, BH – Z/67).

Sonda BH – R7/65, BH – R8/65

1. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj zosilnený, pod ním je vodorovná plastická lišta a žliabok. Priemer ústia je 24 cm. Rozmery: 3,9 x 6 cm (tab. XXIV: 5, evid. č. HA 48285, BH – R8/65).
2. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 3,4 x 6,1 cm (tab. XXIII: 3, evid. č. HA 48288, BH – R8/65).
3. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z plaveného materiálu oranžovej farby. Okraj je odsadený, von vyhnutý. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 6,2 x 7,7 cm (tab. XL: 7, evid. č. HA 48289, BH – R8/65).
4. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Pod nezosilneným okrajom sú dva žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Okraj je tuhovaný, plecía črepu sú zdršňované. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 3,4 x 4,3 cm (tab. XXVII: 10, evid. č. 48290, BH – R8/65)
5. Okrajový črep z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne zrnitého materiálu hnedej až oranžovej farby. Okraj je nezosilnený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,9 x 3,4 cm. (tab. LXI: 5, evid. č. HA 48291, BH – R8/65)

6. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbkej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je von vyhnutý. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 3,3 x 3 cm. (tab. LI: 3, evid. č. HA 48293, BH – R8/65)
7. Tenkostenný črep z pliec nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu tmavosivej farby. povrch je zdobený prepletenou vlnovkou. Rozmery: 2,5 x 3,1 cm. (tab. LXVII: 4, evid. č. HA 48304, BH – R8/65)
8. Črep z tela kónickej pokrývky točenej na kruhu so zachovaným okrajom. Materiál jemne zrnitý svetlosivej farby. Priemer ústia je 21 cm, priemer max. výdute 23,7 cm. Rozmery: 4 x 7 cm. (tab. LVII: 2, evid. č. HA 48310, BH – R8/65)
9. Fragment kónickej misky točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je dnu vťahnutý. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 3,5 x 10 cm. (tab. XLVII: 4, evid. č. HA 48313, BH – R8/65)
10. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky, medzi ktorými je plastická lišta. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 4,4 x 6,1 cm. (tab. XXIV: 6, evid. č. HA 48314, BH – R8/65).
11. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je mierne odsadený, von vyklonený, pod ním na rozhraní hrdla a pliec črepu je úzka vodorovná ryha. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 4,1 x 6,3 cm (tab. XXVI: 2, evid. č. HA 48320, BH – R8/65).
12. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, prierez v tvare písmena T. Pod ním je vodorovná plastická lišta. Telo črepu je zdobené nepravidelnými zvislými žliabkami. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,8 x 4,5 cm (tab. XXVI: 9, evid. č. HA 48332, BH – R7-R8/65).
13. Fragment tela z veľkej kónickej misy so zachovaným mierne dnu vťahnutým okrajom. Misa bola točená na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je na povrchu leštený a pod max. výduťou je črep zdršňovaný. Na rozhraní leštenej a zdršňovanej časti je malá okrúhla vypuklina. Priemer ústia je 34 cm. Rozmery: 8,8 x 13,5 cm (tab. XLIV: 1, evid. č. HA 48333, BH – R7-R8/65).
14. Okrajový črep z tenkostennej hrncovitej nádoby s odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivohnedej farby. Okraj je zaguľatený a mierne von vyhnutý, pod ním sú dvoma úzkymi žliabkami vymedzené dva vodorovné pásy, široké 1,1 cm, v ktorých je znázornený motív prepletanej vlnovky. Priemer ústie je 20 cm. Rozmery: 3,5 x 4,1 cm (tab. XXIX: 4, evid. č. HA 48334, BH – R7-R8/65).
15. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, na vonkajšej strane zahrotený. Povrch črepu je drsný. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 3,2 x 7,7 cm (tab. XXVII: 7, evid. č. HA 48336, BH – R7-R8/65).
16. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú smerom nadol široký vodorovný žliabok, plastická lišta a užší žliabok. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5,4 x 6,5 cm (tab. XXV: 3, evid. č. HA 48338, BH – R7-R8/65).
17. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu svetlosivej farby s dnu vťahnutým okrajom. Povrch je vyhladený, na výduti a pod ňou sú dve vodorovné ryhy. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 5,1 x 6,3 cm (tab. XLV: 4, evid. č. HA 48339, BH – R7-R8/65).
18. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby. Maľba spočíva v štyroch vodorovných pásoch. Vrchný je oranžovej farby. Pás pod ním a spodný pás je bielo maľovaný a medzi nimi je červeno maľovaný pás. Povrch črepu leštený. Rozmery: 7,6 x 3,7 cm (tab. LXXI: 14, evid. č. HA 60420, BH – R8).
19. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivočiernej farby. Okraj je dnu vťahnutý, povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 4 x 7,3 cm (tab. XLVIII: 2, evid. č. HA 60170, BH – R8).
20. Okrajový črep z veľkého vázovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, na vrchu zarovnaný v jeho strede je plytký obvodový žliabok. Na hrdle pod okrajom je obvodový žliabok a obvodová plastická lišta. Priemer ústia je 31 cm. Rozmery: 4,5 x 14,5 cm (tab. XXII: 2, evid. č. HA 60239, BH – R8).
21. Okrajový črep z veľkej misovitej nádoby kónického tvaru točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu čiernej farby. Hrdlo je odsadené, okraj zosilnený, v priereze má tvar písmena T. Na rozhraní hrdla a pliec črepu sú dve tenké obvodové lišty. Povrch črepu je leštený. Na vnútornej strane črepu je výzdoba v podobe jednoduchej vysokej vlešťovanej vlnovky. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 9 x 12 cm (tab. LXII: 1, evid. č. HA 60302, BH – R8).

22. Okrajový črep z veľkého vázovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj je smerom von zosilnený, dolu zahrotený. V spodnej časti hrdla je tenká obvodová plastická lišta. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 7,8 x 8 cm (tab. XXXI: 4, evid. č. HA 60409, BH – R8).

Sonda BH – R9/65/66 a čierny laténsky objekt

Kovy

1. Liata palmetovitá bronzová opasková zápona. Telo vrchnej časti zápony tvorí palmeta, zložená so siedmich lupeňov, medzi otvorom na uchytenie remeňa obdĺžnikového tvaru, lemovaného po okrajoch dvoma lištami a palmetovitou časťou je telo zápony hladké, vyzdobené dvoma koncentrickým krúžkami. Spodná časť zápony je plochá, v jej palmetovitej časti je zalomený háčik (zachycovač) a spomínaný obdĺžnikový otvor na uchytenie remeňa. Rozmery: dĺžka: 5,6 cm, šírka: 1,8 cm, výška háčika: 0,9 cm (tab. LXXVI: 1, evid. č. AH 39011, BH – R 9/66 zber).
2. Fragment z liateho bronzového náramku, na konci oblúka zdobený piatimi vývalkami. Rozmery: dĺžka fragmentu je 5,5 cm, priemer tyčinky je 0,3 cm (tab. LXXVI: 7, evid. č. AH 39012, BH – R 9/66 zber).
3. Fragment liateho bronzového pohyblivého krúžkového držadla (ataše) z bronzovej misy typu Eggers 91/92. Rozmery: dĺžka fragmentu je 7,5 cm, max. rozmery: 8 x 11 cm po vonkajšom a vnútornom obvode úlomku (tab. LXXVI: 5, evid. č. AH 39013, BH – R 9/66 zber).
4. Bronzová spona spojenej konštrukcie, so širokou, naspäť vyhnutou a členenou pätkou ovitú okolo lúčika profilovanou svorkou, pravdepodobne s minimálnym vinutím a chýbajúcou ihlou. Rozmery: dĺžka: 4,2 cm, výška: 1,5 cm (tab. LXXVI: 4, evid. č. AH 39014, BH – R 9/66 zber).
5. Bronzové jazykovité nákončie opaskového remeňa s profilovaným kvapkovito profilovaným telom a dvoma plochými prichytnými plôškami jazykovitého tvaru s nitom, ukončené liatym vývalkom. Prechod medzi telom a jazykovitými plôškami je zosilnený v tvare trojuholníka. Rozmery: dĺžka: 3,9 cm, šírka: 1 cm (tab. LXXVI: 2, evid. č. AH 39015, BH – R 9/66 zber).
6. Dva fragmenty bronzovej pukličky, tvoriace pôvodne pravdepodobne jeden kus. Povrch pukličky zdobený malými vypuklinami. Rozmery: priemer zdobenej pukličky 1 cm a spodnej, poškodenej časti je 1,2 cm (tab. LXXVI: 12, evid. č. AH 39365, BH – R 9/66 objekt).
7. Čepel železného noža s náznakom trňa rukoväte, silno skorodovaná. Rozmery: dĺžka 12,2 cm, výška 2,4 cm, šírka asi 0,5 cm (tab. LXXVI: 8, evid. č. 39369, BH – R 9/66 objekt).
8. Železný hrot šípu do luku s tuľajkou, plochý hrot listovitého, mierne pretiahnutého tvaru. Tuľajka tvorí asi 1/3 dĺžky hrotu a je v nej zachovaný malý kliniec. Hrot šípu je silno skorodovaný, zlomený na dva kusy. Rozmery: dĺžka 6,5 cm, šírka 1,6 cm, priemer otvoru v tuľajke 0,6 cm (tab. LXXVI: 10, evid. č. AH 39370, BH – R 9/66 objekt).
9. Železná hrot šípu do luku s tuľajkou, plochý hrot listovitého, mierne pretiahnutého tvaru. Tuľajka tvorí asi 1/3 dĺžky hrotu, špička hrotu je zlomená. Hrot šípu je silno skorodovaný. Rozmery: dĺžka 5,8 cm, šírka 1,9 cm, priemer otvoru v tuľajke 0,6 cm (tab. LXXVI: 9, evid. č. AH 39371, BH – R 9/66 objekt).
10. Bronzová perla alebo objímka súdkovitého tvaru so stredovým prstencom. Rozmery: dĺžka 1,1 cm, max. priemer 1,3 cm, otvor na šnúru 0,8 cm (tab. LXXVI: 3, evid. č. AH 39385, BH – R 9/66).
11. Bronzová tyčinka / fragment náramku štvorcového prierezu. Dĺžka 7 cm, strana hranola 0,4 cm (tab. LXXVI: 6, evid. č. AH 39386, BH – R 9/66).
12. Železný hrot šípu do luku s tuľajkou, plochý hrot listovitého tvaru s jedným spätným krídelkom. Rozmery: dĺžka 4,6 cm, šírka 1,5 cm, priemer otvoru v tuľajke asi 0,5 cm (tab. LXXVI: 11).

Mince zo sondy BH – R9/65

1. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: rovnobežné plastické lúčovité čiarky a plastická vypuklina. Rozmery: priemer 7 mm, váha 0,77 g (evid. č. AH 39178, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 26).
2. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8–10,5 mm, váha 0,72 g (evid. č. AH 39179, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 35).
3. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu.. Averz: nezreteľná razba. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a štyri plastické vypukliny priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 10 mm, váha 0,71 g (evid. č. AH 39180, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 21).
4. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,3 mm, váha 0,70 g (evid. č. AH 39181, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 34).
5. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 9 mm, váha 0,69 g (evid. č. AH 39182, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 27).
6. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,5 x 9 mm, váha 0,69 g (evid. č. AH 39183, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 36).
7. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: 9,2 x 9,9 mm, váha 0,68 g (evid. č. AH 39184, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 28).
8. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a štyri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8 x 8,5 mm, váha 0,68 g (evid. č. AH 39185, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 23).
9. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,2 x 10,2 mm, váha 0,68 g (evid. č. AH 39186, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 37).
10. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a tri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 9 mm, váha 0,97 g (evid. č. AH 39187, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 20).
11. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 7,5 x 8,4 mm, váha 0,66 g (evid. č. AH 39188, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 29).
12. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 9 x 10 mm, váha 0,65 g (evid. č. AH 39189, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 30).

13. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a štyri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 9 x 9,3 mm, váha 0,65 g (evid. č. AH 39190, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 31).
14. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Dve z vypuklín nevyrazené celé. Rozmery: priemer 8 x 9 mm, váha 0,64 g (evid. č. AH 39191, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 32).
15. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a štyri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,7 x 9,4 mm, váha 0,63 g (evid. č. AH 39192, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 24).
16. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: vyobrazenie nezreteľnej ľudskej hlavy, ovenčenej vavrínovým vencom. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Dve z vypuklín nevyrazené celé. Rozmery: priemer 8 x 9,7 mm, váha 0,62 g (evid. č. AH 39193, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 12).
17. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a päť plastických vypuklín, priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,9 x 10,5 mm, váha 0,60 g (evid. č. AH 39194, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 38).
18. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Magdalensberg. Averz bez razby. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a tri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8 x 10 mm, váha 0,59 g (evid. č. AH 39195, BH – R9/65).
19. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: plastické lúčovité čiarky smerujúce v tvare kríža smerom zo stredu mince k jej okraju a štyri plastické vypukliny, priestorovo usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je centrálna. Rozmery: priemer 8,2 x 8,8 mm, váha 0,55 g (evid. č. AH 39196, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 25).
20. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: vyobrazenie ľudskej hlavy ovenčenej vavrínovým vencom, pohľadom smerujúcim vľavo, nad hlavou po obvode perlovec. Reverz: v strede mince je vypuklina a z nej vystreľujú štyri lúče smerom k okraju mince, pričom rozdeľujú plochu mince na štyri políčka a v každom je ďalšia vypuklina. Po obvode sú trojuholníkové zuby. Rozmery: priemer 7,8 x 9,2 mm, váha 0,75 g (evid. č. AH 39197, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 3).
21. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: nezreteľná ľudská hlava s vavrínovým vencom a pohľadom smerujúcim vpravo. Nad hlavou a vľavo po obvode mince je perlovec. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do kríža, pričom centrálna je najväčšia. V smere od stredu mince je niekoľko plastických lúčov. Rozmery: priemer 9,2 x 9,9 mm, váha 0,72 g (evid. č. AH 39198, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 8).
22. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: nezreteľná ľudská hlava s vavrínovým vencom, s pohľadom vpravo. Reverz: päť plastických vypuklín priestorovo usporiadaných do kríža, pričom najväčšia vypuklina je v strede. Pri okraji mince štyri málo výrazné trojice lúčov. Rozmery: priemer 8,5 x 9,2 mm, váha 0,71 g (evid. č. AH 39199, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 9).
23. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: spodná časť ľudskej hlavy s pohľadom vpravo. Vpravo je umiestnený perlovec. Reverz: v strede je plastická vypuklina so štvoricou plastických lúčov, usporiadaných do tvaru kríža. Okolo nej štyri plastické vypukliny s lúčom a tri plastické lúče medzi nimi. Rozmery: priemer 8,5 x 8,8 mm, váha 0,68 g (evid. č. AH 39200, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 4).
24. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: zle vyrazená ľudská hlava s vavrínovým vencom a perlovcom. Reverz: v strede mince je plastická vypuklina so štvoricou plastických lúčov usporiadaných do tvaru kríža. V políčkach vytvorených lúčmi sú štyri pukličky s lúčom. Po obvode sú trojuholníkové útvary. Rozmery: priemer 8,5 x 9 mm, váha 0,68 g (evid. č. AH 39201, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3:6).

25. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: kvalitne vyrazená ľudská hlava ovenčená vavrínovým vencom a pohľadom vľavo. Reverz: päť plastických vypuklín priestorovo usporiadaných do tvaru kríža, pričom v strede je najväčšia z nich. Smerom zo stredu sú medzi nimi zobrazené štyri trojice plastických lúčov. Rozmery: priemer 8 x 8,2 mm, váha 0,67 g (evid. č. AH 39202, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 1).
26. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: štyri plastické vypukliny usporiadané do tvaru kríža. V strede je najväčšia z nich a vystreľuje z nej štvorica lúčov v tvare kríža. Z ostatné tri sú len s jedným lúčom. Pri okraji sú tri trojuholníky. Rozmery: priemer 9,4 x 10,7 mm, váha 0,67 g (evid. č. AH 39203, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 15).
27. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: nejasný reliéf ľudskej hlavy. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom z každá okrem stredovej má jeden lúč. Zo stredu medzi nimi je štvorica trojíc plastických lúčov, smerujúcich k okraju mince. Rozmery: priemer 8 x 9,6 mm, váha 0,66 g (evid. č. AH 39204, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 10).
28. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: päť plastických vypuklín, usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede. Zo stredu medzi nimi je štvorica trojíc plastických lúčov, smerujúcich k okraju mince. Rozmery: priemer 8,4 x 10 mm, váha 0,66 g (evid. č. AH 39205, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 18).
29. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: štyri plastické vypukliny usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je v strede. Z nej vystreľujú štyri lúče v tvare kríža. Ostatné tri vypukliny sú s lúčmi. Medzi nimi sú trojice rovnobežných lúčov. Rozmery: priemer 8,2 x 8,4 mm, váha 0,65 g (evid. č. AH 39206, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 14).
30. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: ľudská hlava s vencom nezreteľnej orientácie. Reverz: štyri plastické vypukliny usporiadané do tvaru kríža, pričom najväčšia je v strede, medzi nimi trojice rovnobežných lúčov. Rozmery: priemer 8 x 10,8 mm, váha 0,65 g (evid. č. AH 39207, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 11).
31. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: ľudská hlava s vencom obrátená pohľadom doprava. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede. Medzi pukličkami sú štyri trojice plastických lúčov smerujúcich k okraju mince. Rozmery: priemer 8,1 x 9,5 mm, váha 0,65 g (evid. č. AH 39208, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 13).
32. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri majú po jednom lúči a na okraji mince sú štyri trojice lúčov. Rozmery: priemer 8,1 x 10 mm, váha 0,64 g (evid. č. AH 39209, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 19).
33. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: ľudská hlava s vencom a pohľadom smerujúcim vpravo, nad hlavou je perlovec. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri majú po jednom lúči a okraj je lemovaný štvoricou trojíc plastických lúčov. Rozmery: priemer 9 x 9,6 mm, váha 0,63 g (evid. č. AH 39210, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 5).
34. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri majú po jednom lúči a okraj je lemovaný štvoricou trojíc plastických lúčov. Rozmery: priemer 8,6 x 9,2 mm, váha 0,61 g (evid. č. AH 39211, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 17).
35. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri majú po jednom lúči a okraj mince je lemovaný štvoricou trojíc plastických lúčov. Rozmery: priemer 9,6 x 10,5 mm, váha 0,62 g (evid. č. AH 39212, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 22).

36. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby prechodného typu. Averz: nezreteľná razba. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri neboli vyrazené celé, len cca polovica rozmeru vypuklín pri okraji. Rozmery: priemer 9,3 x 9,8 mm, váha 0,62 g (evid. č. AH 39213, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 4: 16).
37. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: nezreteľná ľudská hlava s vencom s pohľadom vpravo a po obvode s perlovcom. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do tvaru kríža, pričom najväčšia je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Dve vypukliny nie sú vyrazené celé a ostatné dve majú po jednom lúči. Na okraji mince sú dve trojice plastických lúčov. Rozmery: priemer 9 x 10,1 mm, váha 0,57 g (evid. č. AH 39214, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 7).
38. Malá keltská strieborná minca s krížom západonorickej razby typu Eis. Averz: ľudská hlava s vavrínovým vencom a pohľadom vľavo, na pravej strane je po obvode perlovec. Reverz: päť plastických vypuklín usporiadaných do kríža, pričom najväčšia z nich je v strede a vystreľujú z nej štyri plastické lúče. Ostatné štyri majú po jednom lúči a na ľavej strane reverzu je trojica plastických rovnobežných lúčov. Rozmery: priemer 7,3 x 9,5 mm, váha 0,53 g (evid. č. AH 39215, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 3: 2).
39. Malá keltská strieborná minca bójskej razby typu Simmering. Averz: nezreteľný reliéf (had?). Reverz: koník cválajúci smerom doľava, nad ním je poloblúk. Rozmery: priemer 12,5 x 13 mm, váha 2,27 g (evid. č. AH 39216, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 41).
40. Malá keltská strieborná minca bójskej razby typu Simmering. Averz: neurčitý reliéf. Reverz: nejasná razba, pravdepodobne koník cválajúci smerom doľava. Rozmery: priemer 13,6 x 14,9 mm, váha 2,16 g (evid. č. AH 39217, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 40).
41. Veľká keltská strieborná minca – tetradrachma západonorickej razby. Averz: hlava muža s diadémom a pohľadom obráteným vľavo, po obvode je perlovec. Reverz: jazdec na koni s oštepom v ruke, pripraveným v pozícii na vrhanie nad pravým plecom. Kôň má uzdu a cvála smerom vpravo. Pod vyobrazením jazdca je fragment nápisu ADNAMATI. Nad jazdcom je perlovec. Rozmery: priemer 21,3 x 23,3 mm, váha 9,87 g (evid. č. AH 39218, BH – R9/65, Kolníková 1996, obr. 5: 39).

Keramika zo sondy BH – R9/65/66 a z laténskeho objektu

1. Veľká keramická zásobnica s mohutným zosilneným okrajovým okružím, točená na kruhu zo zrnitého materiálu hnedej farby. Povrch je zdršňovaný. Rozmery: priemer ústia: 40 cm, priemer vonkajšieho okružia 56 cm, max. priemer výdute je 77 cm, priemer dna: 28 cm, výška: 75 cm (tab.. LVIII: 1, evid. č. AH 39016, obj. BH – R 9/66).
2. Veľká keramická zásobnica s mohutným zosilneným okrajovým okružím, točená na kruh zo zrnitého materiálu hnedej farby. Povrch je zdršňovaný, od okraja po max. výduť je nádoba šikmo žliabkovaná plytkými širokými žliabkami. Rozmery: Priemer ústia: 42 cm, priemer vonkajšieho okružia 57 cm, max. priemer výdute je 74 cm, priemer dna: 30 cm, výška 68 cm (tab.. LIX: 1, evid. č. AH 39017, obj. BH – R 9/66).
3. Kónická misa s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točená na kruhu z jemne plaveného materiálu hnedosivej farby. Dno je dnu vypuklé. Priemer ústia je 27,2 cm, priemer dna 8,8 cm, výška 8 cm (tab. LIII: 3, evid. č. AH 39018, obj. BH – R 9/66).
4. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivej farby. Povrchu prasleny je zdrsnený. Materiál zrnitý. Rozmery: priemer 6,1 cm, priemer otvoru 1,2 cm (tab.. LXXV: 1, evid. č. AH 39318, BH -R 9/65 – sanktuárium).
5. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivohnedej farby. Povrchu prasleny je zdrsnený. Materiál zrnitý. Rozmery: 4,6 x 3,9, priemer otvoru 0,5 cm (tab. LXXV: 7, evid. č. AH 39319, BH – R 9/65 – sanktuárium).
6. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivej farby. Materiál zrnitý. Rozmery: 4,3 x 4,5 cm, priemer otvoru 0,3 cm (tab.. LXXV: 6, evid. č. AH 39320, BH – R 9/65 – sanktuárium).

7. Polovica hlineného prasľenu sekundárne vytvoreného z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivej farby. Materiál zrnitý. Rozmery: 2,7 x 4,8 cm, priemer otvoru je asi 1,1 cm (tab. LXXV: 8, evid. č. AH 39321, BH – R 9/65 – sanktuárium).
8. Polovica hlineného prasľenu sekundárne vytvoreného z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivej farby. Povrch prasľenu je zdrsnený. Materiál zrnitý. Rozmery: 2,5 x 4,5 cm, priemer otvoru je asi 1,1 cm (tab. LXXV: 11, evid. č. AH 39322, BH – R 9/65 – sanktuárium).
9. Polovica hlineného prasľenu sekundárne vytvoreného z laténskeho črepu, točeného na kruhu, tmavohnedej farby. Materiál jemne plavený, na povrchu leštený. Rozmery: 3,6 x 7,2 cm priemer otvoru je asi 1,1 cm (tab. LXXV: 4, evid. č. AH 39330, BH – R 9/65).
10. Malý prevŕtaný korálok/perla z bielej sklovitej hmoty. Rozmery: priemer 0,8 cm, priemer otvoru na šnúru 0,3 cm (tab. LXXVI: 13, evid. č. AH 39367, BH – R 9/66).
11. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu, točeného na kruhu, sivohnedej farby, materiál jemne plavený, povrch hladený so stopami po zvislom ryhovaní. Rozmery: 5,8 x 5,4 cm, priemer otvoru 1 cm (tab. LXXV: 2, evid. č. AH 39372, BH – R 9/66).
12. Hlinený praslen sivej farby. Rozmery: priemer 2,8 cm, priemer otvoru 0,5 cm (tab. LXXV: 12, evid. č. AH 39378, BH – R 9/66).
13. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu točeného na kruhu. Farba hnedá, materiál pieskovo zrnitý. Na povrchu dva plytké žliabky. Rozmery: 3,4 x 3,2 cm, priemer otvoru 0,6 cm (tab. LXXV: 10, evid. č. AH 39383, BH – R 9/66).
14. Fragment hlineného prasľenu sivej farby z jemne plavenej hliny. Rozmery: 3 x 4,8 cm, priemer otvoru asi 0,5 cm (tab. LXXV: 9, evid. č. AH 39384, BH – R 9/66).
15. Črep z dna malej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Povrch črepu je husto zvislo hrebeňovaný jemným nástrojom a vodorovne žliabkovaný plytkými tenkými žliabkami. Dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna: 5 cm. Rozmery: 2 x 5 cm (tab. LXIII: 6, evid. č. HA 48693, obj. BH – R9/65).
16. Črep z dna malej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Povrch črepu je husto zvislo hrebeňovaný jemným nástrojom a vodorovne žliabkovaný plytkými tenkými žliabkami. Dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna je 5,5 cm. Rozmery: 1,6 x 4 cm (tab. LXIII: 8, evid. č. HA 48693, obj. BH – R9/65).
17. Črep z dna malej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovohnedej farby. Povrch črepu je zvislo hrebeňovaný a vodorovne plytko žliabkovaný. Priemer dna je 7 cm. Rozmery: 1,6 x 4,3 cm (tab. LXIII: 7, evid. č. HA 48693, obj. BH – R9/65).
18. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Povrch črepu pokrýva husté hrebeňovanie, horizontálne presekávané plytkým žliabkovaním. Rozmery: 8,1 x 8 cm (tab. LXIII: 9, evid. č. HA 48694, obj. BH – R9/65).
19. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Povrch črepu pokrývajú zvislé zväzky tenkých rýh, medzi zväzkami sú medzery približne v šírke zväzkov línií. Črep je žliabkovaný aj horizontálne, pričom sú presekávané aj zvislé ryhy. Rozmery: 4,2 x 4,8 cm (tab. LXIII: 10, evid. č. HA 48694, obj. BH – R9/65).
20. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch črepu je zdobený dvoma zväzkami tenkých rytých línií. Rozmery: 3,8 x 4 cm (tab. LXIII: 12, evid. č. HA 48694, obj. BH – R9/65).
21. Črep z dna malej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Povrch je vodorovne husto žliabkovaný tenkými plytkými žliabkami. Dno je rovné. Priemer dna je 6 cm. Rozmery: 1,7 x 4 cm (tab. LXIII: 5, evid. č. HA 48706, obj. BH – R9/65).
22. Črep z dna malej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Telo črepu je zdobené hustým zvislým hrebeňovaním. Povrch je leštený. Dno je rovné. Priemer dna je 5 cm. Rozmery: 1 x 3,5 cm (tab. LXIII: 4, evid. č. HA 48706, obj. BH – R9/65).
23. Fragment dna a tela tenkostennej nádoby pravdepodobne súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavohnedej až čiernej farby. Povrch fragmentu je pokrytý hustým hrebeňovaním a vodorovne žliabkovaný plytkými žliabkami. Povrch je leštený. Dno je rovné. Priemer dna je 7,5 cm. Rozmery: 4,6 x 7,8 cm (tab. LXIII: 3, evid. č. HA 48706, obj. BH – R9/65).

24. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Povrch je husto pokrytý hrebeňovaním a vodorovným plytkým žliabkovaním. Rozmery: 4,5 x 4 cm (tab. LXIII: 11, evid. č. HA 48709, obj. BH – R9/65).
25. Črep z pliec tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby. Povrch je husto pokrytý hrebeňovaním a horizontálnym ryhovaním párovými ryhami. vrchná časť fragmentu je leštená, bez ryhovania. Rozmery: 3,9 x 4,4 cm (tab. LXIII: 13, evid. č. HA 48709, obj. BH – R9/65).
26. Okrajový črep tenkostennej misky kónického tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Okraj je mierne zosilnený, vo vrchnej a spodnej časti hrdla je úzky obvodový žliabok, medzi nimi je širší plytký obvodový žliabok. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 2,7 x 5,3 cm (tab. LXII: 4, evid. č. HA 48700, obj. BH – R9/65).
27. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je mierne vťahnutý dnu, je leštený a telo misy je zdršňované. Priemer ústia je 38 cm. Rozmery: 2,9 x 4,6 cm (tab. XLIII: 2, evid. č. HA 48713, obj. BH – R9/65).
28. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva vodorovné žliabky a plastická lišta medzi nimi. Povrch je tuhovaný. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 2,5 x 4 cm (tab. XXVIII: 5, evid. č. HA 48714, obj. BH – R9/65).
29. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, dnu vťahnutý, po jeho obvode je plytký žliabok. Pod okrajom je tiež žliabok. Priemer ústia je 32 cm. Rozmery: 3,6 x 10,2 cm (tab. XXII: 1, evid. č. HA 48715, obj. BH – R9/65).
30. Okrajový črep z veľkej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlohnedej-béžovej farby. Okraj je zosilnený, po jeho obvode z hornej strany je široký žľab. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 5,8 x 10,2 cm (tab. XXXIII: 4, evid. č. HA 48716, obj. BH – R9/65).
31. Okrajový črep z nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z plavenej hliny sivohnedej farby. Okraj je von vyklonený, oblúkovito prehnutý. Povrch je leštený. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5,3 x 4,3 cm (tab. XXXII: 1, evid. č. HA 48717, obj. BH – R9/65).
32. Črep z pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Po obvode má štyri plytké ryhy, po dve v páre a medzi nimi je vyrytá plytká pravidelná vlnovka. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5 x 7,3 cm (tab. LXVII: 5, evid. č. HA 48718, obj. BH – R9/65).
33. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 5,8 x 9,5 cm (tab. LIII: 5, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
34. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 5 x 10,5 cm (tab. LIII: 2, evid. č. HA 48728, obj. BH – R9/65).
35. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 3,6 x 8 cm (tab. LIV: 6, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
36. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 2,5 x 7,8 cm (tab. LIV: 3, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
37. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedooranžovej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 3,6 x 7,8 cm (tab. LIV: 1, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
38. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 3,3 x 9,2 cm (tab. LV: 6, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
39. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 3,8 x 4,5 cm (tab. LV: 1, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
40. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej až čiernej farby. Povrch je leštený. Priemer okraja je 9,5 cm, max. priemer je 12 cm. Rozmery: 3,9 x 9 cm (tab. LVII: 3, evid. č. HA 48727, obj. BH – R9/65).

41. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu z plavenej hliny sivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Okraj je zosilnený, leštený, telo črepu pod ním drsné. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 4,1 x 9,7 cm (tab. XLV: 2, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
42. Okrajový črep z kónickej misky točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlohnedej farby s dnu vtiahnutým zosilneným okrajom. Povrch vyhladený, matný. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 4,5 x 8,4 cm (tab. XLVI: 3, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
43. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu sivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch matný. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3 x 7,3 cm (tab. XLVIII: 4, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
44. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je leštený so stopami po obtáčaní. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,7 x 7,6 cm (tab. XLVIII: 3, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
45. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,5 x 3,3 cm (tab. XLVIII: 8, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
46. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch vyhladený, matný. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,3 x 5,5 cm (tab. XLVIII: 6, evid. č. HA 48729, obj. BH – R9/65).
47. Fragment dna z veľkej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu sivej až oranžovej farby. Dno je rovné, s tenkou kruhovou ryhou, steny sú pomerne široko roztvorené. Priemer dna je 19 cm. Rozmery: 3,7 x 9,3 cm (tab. LXVI: 1, evid. č. HA 48730, obj. BH – R9/65).
48. Fragment z dna veľkej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlohnedej až oranžovej farby. Dno je rovné, smerom do nádoby vypuklé, steny sú pomerne široko roztvorené. Priemer dna je 18 cm. Rozmery: 2,5 x 10,2 cm (tab. LXVI: 3, evid. č. HA 48730, obj. BH – R9/65).
49. Fragment dna z nádoby točenej na kruhu z plavenej hliny oranžovej farby. Dno je rovné, s tenkou kruhovou ryhou. Priemer dna je 12 cm. Rozmery: 1,7 x 8,5 cm (tab. LXIV: 6, evid. č. HA 48730, obj. BH – R9/65).
50. Fragment dna pravdepodobne z hrncovitej nádoby točenej na kruhu z plavenej hliny svetlohnedej farby. Dno je rovné, steny sú z dna vyťahnuté takmer v pravom uhle. Priemer dna je 15 cm. Rozmery: 3,8 x 9,1 cm (tab. LXIV: 11, evid. č. HA 48731, obj. BH – R9/65).
51. Fragment z dna veľkej tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Dno je rovné, s tenkou kruhovou ryhou a steny sú pomerne široko roztvorené. Priemer dna je 16 cm. Rozmery: 3,2 x 11,3 cm (tab. LXVI: 2, evid. č. HA 48731, obj. BH – R9/65).
52. Fragment dna z nádoby točenej na kruhu z plavenej hliny oranžovej farby. Dno je smerom do nádoby mierne vypuklé, s tenkou kruhovou ryhou. Priemer dna je 13 cm. Rozmery: 2,8 x 9,8 cm (tab. LXIV: 9, evid. č. HA 48731, obj. BH – R9/65).
53. Fragment dna z misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlo sivej až svetlohnedej farby. Dno je výrazne dnu vypuklé. Povrch črepu je leštený. Priemer dna je 8 cm. Rozmery: 2,5 x 8,9 cm (tab. LVI: 6, evid. č. HA 48731, obj. BH – R9/65).
54. Fragment z dna pravdepodobne fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Dno je rovné s obvodovým žlabom a plastickou okrajovou lištou. Priemer dna je 10,5 cm. Rozmery: 3,9 x 9 cm (tab. LXIV: 10, evid. č. HA 48731, obj. BH – R9/65).
55. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misky s dnu vtiahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby, vnútro je čierne. Povrch črepu je hladý, matný. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 2,5 x 4,5 cm (tab. XLIX: 3, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).
56. Okrajový črep malej tenkostennej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 1,7 x 3,4 cm (tab. XLIX: 6, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).
57. Okrajový črep z malej kónickej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby s dnu vtiahnutým zosilneným okrajom. Povrch je leštený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 2,2 x 9 cm (tab. XLIX: 4, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).

58. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je leštený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 3,5 x 6 cm (tab. XLVIII: 7, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).
59. Okrajový črep pravdepodobne z tenkostennej súdkovitej nádoby s odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny béžovej farby. Okraj je von vyhnutý. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 1,6 x 5,4 cm (tab. XXIX: 9, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).
60. Črep z pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedej farby s vleštovanou výzdobou v podobe mriežky. Povrch črepu je leštený, v priestoroch mriežky matný. Rozmery: 6 x 4,8 cm (tab. LXVII: 6, evid. č. HA 48726 – 731, obj. BH – R9/65).
61. Fragment dna z dvoch črepov pravdepodobne veľkej misy na nízkej kruhovej nôžke v podobe plastickej lišty, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavočervenej farby, vnútro je čierne. Povrch je leštený. Priemer dna je 14 cm. Rozmery: 1,5 x 16,3 cm (tab. LVI: 11, evid. č. HA 48732 – 736, obj. BH – R9/65).
62. Črep z rozhrania hrdla a pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby s vleštovanou výzdobou v podobe mriežky. Povrch črepu je leštený, len v priestoroch mriežky matný. Rozmery: 7 x 7,5 cm (tab. LXVII: 8, evid. č. HA 48732 – 736, obj. BH – R9/65).
63. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch matný. Priemer ústia 23 cm. Rozmery: 3,9 x 7,8 cm (tab. XLVII: 7, evid. č. HA 48736, obj. BH – R9/65).
64. Fragment kónickej misy z troch črepov, točenej na kruhu s dnu vtiahnutým okrajom. Materiál je jemne plavený, svetlohndeje farby. Povrch je leštený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 7,5 x 16 cm (tab. XLVI: 4, evid. č. HA 48736, obj. BH – R9/65).
65. Okrajový črep z dvoch kusov črepov veľkej kónickej misy s dnu vtiahnutým okrajom, točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je leštený, telo zdrsnené. Priemer ústia je 37 cm. Rozmery: 3,7 x 11,5 cm (tab. XLIII: 1, evid. č. HA 48736, obj. BH – R9/65).
66. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby s dnu vtiahnutým okrajom. Povrch je vyhladený, matný. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 3,2 x 4,5 cm (tab. XLVII: 5, evid. č. HA 48736, obj. BH – R9/65).
67. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plavenej hlíny sivej farby. Okraj je zosilnený, zaguľatený, pod ním sú dva vodorovné žliabky medzi ktorými je plastická lišta. Telo je zdobené nepravidelným zvislým ryhovaním. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 4 x 4,8 cm (tab. XXVIII: 4, evid. č. HA 48736, obj. BH – R9/65).
68. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby. Okraj je mierne zosilnený, hrdlo kónické. Na hrdle sú tri zvislé plytké žliabky. Povrch je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 6,1 x 6,3 cm (tab. XXXIX: 1, evid. č. HA 48737, obj. BH – R9/65).
69. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivohnedej farby. Fragment je zložený z dvoch črepov. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 5,3 x 14 cm (tab. LIV: 5, evid. č. HA 48738, obj. BH – R9/65).
70. Okrajový črep z veľkej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je zosilnený, po jeho hornom obvode je široký žliabok. Na pleciach črepu je vleštovaná výzdoba, pozostávajúca z prekrížených línií, t.j. mriežkový ornament. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 4,6 x 10,4 cm (tab. XXXIII: 3, evid. č. HA 48739, obj. BH – R9/65).
71. Fragment dna z misy pravdepodobne s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivohnedej farby. Dno je vypuklé smerom do nádoby. Priemer dna je 8,5 cm. Rozmery: 1,6 x 11,5 cm (tab. LVI: 4, evid. č. HA 48746, obj. BH – R9/65).
72. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 2,2 x 5,1 cm (tab. LVI: 1, evid. č. HA 48747, obj. BH – R9/65).
73. Fragment dna z tenkostennej nádoby, pravdepodobne misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby. Dno je rovné, na jeho vnútornej strane je špirála, spôsobená točením nádoby na kruhu. Priemer dna je 7 cm. Rozmery: 1 x 11 cm (tab. LVI: 3, evid. č. HA 48748, obj. BH – R9/65).

74. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním je plochá plastická lišta. Črep je matný, na tele nepravidelne zvislo žliabkovaný žliabkami rôznej šírky. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 8,1 x 10,2 cm (tab. XXV: 1, evid. č. HA 48750, obj. BH – R9/65).
75. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený, vyhladený, pod ním sú dva žliabky, medzi ktorými je ostrá plastická lišta. Telo črepu je drsné. Priemer ústia je 48 cm. Rozmery: 5,8 x 12,5 cm (tab. XX: 4, evid. č. HA 48751, obj. BH – R9/65).
76. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, vyhladený, pod ním sú dva žliabky a jedna plastická lišta. Telo črepu je drsné a je na ňom šesť zvislých rýh. Priemer ústia je 32 cm. Rozmery: 6,8 x 9,7 cm (tab. XX: 3, evid. č. HA 48752, obj. BH – R9/65).
77. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený. Pod ním sú dva vodorovné žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Telo je pokryté nevýrazným riedkym zvislým žliabkovaním. Priemer ústia je 35 cm. Rozmery: 6,2 x 21,5 cm (tab. XX: 2, evid. č. HA 48753, BH – R9/65).
78. Fragment okraja a tela veľkej zásobnicovej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu hnedej farby. Okraj je zosilnený širokým okružím, šikmo dnu zahnutý, na vrchnej ploche rovný. Hrdlo s okrajom sú vyhladené, telo fragmentu zdršňované. Fragment je zložený z niekoľkých črepov. Priemer ústia je 50 cm a vonkajší priemer okružia 57 cm. Rozmery: 21 x 36 cm (tab. LX: 1, evid. č. HA 48754, BH – R9/65).
79. Fragment dna veľkej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Dno je rovné, povrch tela črepu je leštený a pokrytý hustým hrebeňovaním. Priemer dna je 23 cm. Rozmery: 14 x 24 cm (tab. LXV: 3, evid. č. HA 48755, BH – R9/65).
80. Fragment dna veľkej hrubostennej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovosivej farby. Povrch je zdršňovaný, pokrytý pravidelným hustým zvislým žliabkovaním. Dno je rovné. Priemer dna je 23 cm. Rozmery: 10 x 23 cm (tab. LXV: 2, evid. č. HA 48757, BH – R9/65).
81. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním je žliabok a plastická lišta. Fragment je zložený z dvoch črepov. Priemer ústia je 38 cm. Rozmery: 4,6 x 14,5 cm (tab. XVIII: 3, evid. č. HA 48759, obj. BH – R9/65).
82. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavosivej farby. Okraj je zosilnený, leštený. Hrdlo je odsadené, matné. Telo črepu je taktiež leštené. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 4,4 x 12 cm (tab. XL: 3, evid. č. HA 48761, obj. BH – R9/65).
83. Fragment dna tenkostennej nádoby, pravdepodobne misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Dno je vypuklé do nádoby. Priemer dna je 8 cm. Rozmery: 2,1 x 11,8 cm (tab. LVI: 7, evid. č. HA 48762, obj. BH – R9/65).
84. Okrajový črep z hrncovitej nádoby s mierne odsadeným hrdlom a zosilneným okrajom, točenej na kruhu z plavenej hliny sivej farby. Povrch okraja a pliec nádoby je leštený, hrdlo je matné a je na ňom vleštovaná výzdoba v podobe prepletanej rozťahanej vlnovky. Priemer ústia je 31 cm. Rozmery: 5,3 x 13 cm (tab. XXXI: 1, evid. č. HA 48763, obj. BH – R9/65).
85. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva žliabky a jedna plastická lišta medzi nimi. Telo črepu je nepravidelne zvislo žliabkované. Priemer ústia je 43 cm. Rozmery: 7,7 x 12,7 cm (tab. XXIII: 5, evid. č. HA 48764, obj. BH – R9/65).
86. Fragment tela a okraja z veľkej kónickej misy s okrajom vťahnutým dnu, točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je až po max. výduľ leštený, telo je zdršňované. Priemer ústia je 35 cm. Rozmery: 10 x 19 cm (tab. XLIV: 2, evid. č. HA 48766, BH – R9/65).
87. Fragment okraja a tela veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, tuhovaný. Pod ním sú dva vodorovné žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Telo fragmentu je zvislo hrebeňované v širokých pásoch, medzi ktorými sú asi 3 cm široké prázdne plochy. Priemer ústia je 44 cm. Rozmery: 17 x 29 cm (tab. XXII: 3, evid. č. HA 48771, BH – R9/65).

88. Okrajový črep z vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu sivohnedej farby. Okraj je von vyhnutý, povrch črepu leštený. Priemer ústia 18 cm. Rozmery: 5 x 7,7 cm (tab. XXXVI: 2, evid. č. HA 48772, BH – R9/65).
89. Okrajový črep z tenkostennej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru s odsadeným hrdlom z jemne plavenej hliny tmavosivej farby. Okraj je von vyhnutý, povrch črepu leštený. Priemer ústia 24 cm. Rozmery: 2,6 x 10 cm (tab. XL: 2, evid. č. HA 48774, BH – R9/65).
90. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Hrdlo je mierne odsadené, okraj von vyhnutý. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 6,4 x 9 cm (tab. XLI: 1, evid. č. HA 48775, BH – R9/65).
91. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z plavenej hliny oranžovej farby. Povrch je leštený. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 5,5 x 8,7 cm (tab. LV: 3, evid. č. HA 48777, BH – R9/65).
92. Fragment nôžky tenkostenného pohára točeného na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Priemer nôžky je 10 cm. Rozmery: 4 x 4,8 cm (tab. XLII: 5, evid. č. HA 48778, BH – R9/65).
93. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbokkej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej a čiernej farby. Okraj je von vyhnutý. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 4,7 x 5,6 cm (tab. L: 2, evid. č. HA 48779, BH – R9/65).
94. Fragment hrdla a okraja vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené, na rozhraní hrdla a pliec nádoby je plastická obvodová lišta. Povrch črepu leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 5,3 x 8 cm (tab. XXXV: 1, evid. č. HA 48780, BH – R9/65).
95. Fragment hrdla a okraja vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Hrdlo je mierne odsadené, okraj von vyklonený, oblúkovito prehnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,8 x 6,5 cm (tab. XXXV: 3, evid. č. HA 48782, BH – R9/65).
96. Okrajový črep tenkostennej dvojkónickej hlbokkej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej až čiernej farby. Okraj je von vyhnutý, povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 3,8 x 8,8 cm (tab. L: 3, evid. č. HA 48784, BH – R9/65).
97. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je vyhladený. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 3,5 x 15 cm (tab. XLI: 3, evid. č. HA 48785, BH – R9/65).
98. Okrajový črep z tenkostennej nádoby/pohára kónického tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedooranžovej farby. Okraj je von vyhnutý, na kónickom hrdle je obvodová plastická lišta. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 3,8 x 7 cm (tab. XXXIX: 8, evid. č. HA 48788, BH – R9/65).
99. Okrajový črep z kónickej misky s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej a oranžovej farby. Fragment pozostáva z troch kusov. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 4,5 x 19 cm (tab. LV: 5, evid. č. HA 48789, BH – R9/65).
100. Okrajový črep z kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom točenej na kruhu z plaveného materiálu tmavosivej farby. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 4 x 11 cm (tab. XLVIII: 1, evid. č. HA 48790, BH – R9/65).
101. Okrajový črep z kónickej misky s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu zo stredne zrnitého materiálu sivej farby. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 3 x 11,5 cm (tab. LIV: 2, evid. č. HA 48791, BH – R9/65).
102. Okrajový črep z tenkostenného súdkovitého pohára točeného na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj je odsadený nízky a zvislý. Na pleciach črepu je plytká obvodová ryha. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 8 cm. Rozmery: 4,4 x 5,4 cm (tab. XXXIX: 7, evid. č. HA 48794, BH – R9/65).
103. Okrajový črep z hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu zo zrnitého materiálu hnedočervenej farby. Okraj je zosilnený, pod ním na rozhraní hrdla a pliec je plastická obvodová lišta. Povrch je leštený. Priemer ústia 28 cm. Rozmery: 5,5 x 5 cm (tab. XXXII: 5, evid. č. HA 48795, BH – R9/65).
104. Okrajový črep z hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z plavenej hliny oranžovej farby. Okraj je oblúkovito von prehnutý, na hrdle je obvodová plastická lišta. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 5,1 x 4,5 cm (tab. XXXII: 2, evid. č. HA 48796, BH – R9/65).

105. Fragment vrchnej časti pokrývky so zachovaným gombíkom z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Max. priemer zachovanej časti fragmentu je 6,5 cm, priemer gombíka 2,8 cm, výška: 3,3 cm (tab. LVII: 13, evid. č. HA 48797, BH – R9/65).
106. Fragment nôžky súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedooranžovej farby. Povrch fragmentu je leštený. Dno je dnu vypuklé. Priemer dna 12 cm. Rozmery: 3,6 x 10,1 cm (tab. XLII: 8, evid. č. HA 48798, BH – R9/65).
107. Fragment nôžky súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavohnedej farby. Povrch fragmentu je leštený. Dno je dnu vypuklé. Priemer dna 9 cm. Rozmery: 4 x 8,5 cm (tab. XLII: 6, evid. č. HA 48800, BH – R9/65).
108. Fragment nôžky súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny čiernej farby. Povrch fragmentu je leštený. Dno je dnu vypuklé. Priemer dna 9 cm. Rozmery: 1,5 x 7,4 cm (tab. XLII: 10, evid. č. HA 48808, BH – R9/65).
109. Fragment nôžky súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Povrch fragmentu je vyhladený. Dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna 10,5 cm. Rozmery: 2,7 x 10,5 cm (tab. XLII: 7, evid. č. HA 48811, BH – R9/65).
110. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je obvodová plastická lišta. Na tele črepu sú stopy po jemnom hrebeňovaní. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 11 cm. Rozmery: 3,3 x 6,1 cm (tab. XXVII: 6, evid. č. HA 48815, BH – R9/65).
111. Okrajový črep z veľkej tenkostennej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Hrdlo je odsadené, okraj zosilnený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 3,3 x 6,2 cm (tab. XL: 1, evid. č. HA 48816, BH – R9/65).
112. Fragment tela a okraja malej tenkostennej kónickej misky/pohára točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Priemer ústia je 7 cm. Rozmery: 3,7 x 3,5 cm (tab. XXXIX: 9, evid. č. HA 48772 – 821 výber, BH – R9/65).
113. Okrajový črep z tenkostenného súdkovitého pohára točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Okraj je odsadený, zvislý. Nad max. výduťou sú tri vodorovné obvodové ryhy. Priemer ústia je 7 cm. Rozmery: 3,7 x 3,2 cm (tab. XXXIX: 5, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
114. Okrajový črep z tenkostennej hlbokkej misky s takmer kolmým hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej až čiernej farby. Okraj je mierne zosilnený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3 x 5 cm (tab. LI: 8, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
115. Okrajový črep z tenkostennej súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je mierne von vyklonený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,5 x 3,2 cm (tab. XXXIX: 3, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
116. Okrajový črep z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivohnedej farby. Okraj je mierne zosilnený, na povrchu črepu je vleštovaná výzdoba vo forme obvodovej línie a jednoduchej vlnovky. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 2,7 x 3,5 cm (tab. XXIX: 2, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
117. Okrajový črep z tenkostennej hlbokkej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3 x 3,5 cm (tab. LI: 9, evid. č. HA 48772 – 48821, BH – R9/65).
118. Okrajový črep z tenkostennej misky/pohára dvojkónického tvaru, točený na kruhu z plaveného materiálu oranžovej farby. Okraj je mierne odsadený a slabo zosilnený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 2,3 x 2,8 cm (tab. LI: 7, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
119. Okrajový črep z tenkostennej misky/pohára dvojkónického tvaru, točený na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je mierne odsadený a zosilnený. Povrch črepu je vyhladený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 1,5 x 3,4 cm (tab. LI: 5, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
120. Okrajový črep z malej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj zosilnený, z vrchnej strany zarovnaný. Povrch črepu je vyhladený. Priemer ústia je 7 cm. Rozmery: 2,5 x 3 cm (tab. XLI: 6, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).

121. Fragment hrdla a okraja džbánú, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny čiernej farby. Hrdlo je kónické, ústie široko kónicky roztvorené. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 6,5 x 4 cm (tab. XXXV: 2, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
122. Okrajový črep z hrdla fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby. Ústie je lievikovito roztvorené. Priemer ústia je 5,5 cm. Rozmery: 2 x 5,2 cm (tab. XXXV: 11, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
123. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Ústie je lievikovito roztvorené. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 7,5 cm. Rozmery: 2 x 4 cm (tab. XXXV: 14, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
124. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlohnedej a čiernej farby. Okraj črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 3,9 x 5,3 cm (tab. XLIX: 1, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
125. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedosivej farby. Okraj črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 2,3 x 5 cm (tab. XLIX: 2, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
126. Okrajový črep z malej kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovo žltej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 2 x 7,2 cm (tab. XLIX: 9, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
127. Okrajový črep z tenkostennej misky/pohára kónického tvaru, točený na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 2,3 x 6,2 cm (tab. XXXIX: 6, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
128. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby. Priemer okraja je 7,5 cm, max. priemer 9 cm. Rozmery: 1,7 x 4,7 cm (tab. LVII: 8, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
129. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny bledohnedožltej farby. Priemer okraja je 9 cm, max. priemer je 11 cm. Rozmery: 1,7 x 5,5 cm (tab. LVII: 9, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
130. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z plaveného materiálu oranžovožltej a hnedej farby. Priemer okraja je 13 cm, max. priemer 15 cm. Rozmery: 2,7 x 5,6 cm (tab. LVII: 10, evid. č. HA 48772 – 48821 výber, BH – R9/65).
131. Fragment z dna veľkej hrubostennej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna je 27 cm. Rozmery: 4,5 x 20,5 cm (tab. LXVI: 5, evid. č. HA 48839, BH – R9/65)
132. Plochá noha z kotlíkovitej trojnožky zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy, smerom od koreňa nadol sa zužujúca. Stopy po obtáčaní. Rozmery: výška 7,5 cm, šírka pri koreni asi 5 cm, šírka v spodnej časti asi 6 cm (tab. LXI: 10, evid. č. HA 48822 – 846, BH – R9/65).
133. Plochá noha z kotlíkovitej trojnožky zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy, smerom od koreňa nadol sa zužujúca. Stopy po obtáčaní. Rozmery: výška 8,5 cm, šírka pri koreni asi 5,3 cm, šírka v spodnej časti je asi 5,7 cm (tab. LXI: 9, evid. č. HA 48822 – 846, BH – R9/65).
134. Okrajový črep z kónickej misy s otvoreným ústím, točený na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedej farby. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 3 x 7,8 cm (tab. LVI: 12, evid. č. HA 48852, BH – R9/65).
135. Okrajový črep z kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je leštený. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 4,6 x 6 cm (tab. XLVII: 6, evid. č. HA 48860 BH – R9/65).
136. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Priemer okraja je 15 cm, max. priemer 17 cm. Rozmery: 2,8 x 10,5 cm (tab. LVII: 11, evid. č. HA 48861, BH – R9/65).
137. Okrajový črep z kónickej misky s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je leštený, telo zdršňované. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 4 x 6,6 cm (tab. XLVIII: 5, evid. č. HA 48863, BH – R9/65).
138. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu z plaveného materiálu pieskovo žltej farby. Okraj je kyjovito zosilnený, vodorovne zarovnaný. Priemer ústia 25 cm. Rozmery: 1,8 x 4,9 cm (tab. XXIX: 8, evid. č. HA 48847 – 871 výber, BH – R9/65).

139. Fragment z dna pravdepodobne fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedej farby. Po obvode dna je plastická lišta – okružie, dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna je 11 cm. Rozmery: 1,9 x 6,5 cm. (tab. LXIV: 12, evid. č. HA 48847 – 871 výber, BH – R9/65).
140. Fragment ucha nádoby. Ucho je pásikové, profilované, na okraji vystupujú plastické lišty, v strede je preliačené. V priereze má tvar písmena U. Rozmery: výška 3,7 cm, šírka 2,6 cm, hrúbka asi 1,2 cm (tab. LXI: 8, evid. č. HA 48847 – 871 výber, BH – R9/65).
141. Fragment tela a okraja z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 7 x 17 cm (tab. LIII: 4, evid. č. HA 48872, BH – R9/65).
142. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny čiernej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je leštený, tuhovaný. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 4,4 x 10 cm (tab. XLI: 2, evid. č. HA 48874, BH – R9/65).
143. Okrajový črep z kónickej misy s dnu vťahnutým okrajom, točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlosivej a hnedej farby. Povrch je matný, telo črepu je zdršňované. Priemer ústia je 24 cm. Rozmery: 4,7 x 13,2 cm (tab. XLVI: 2, evid. č. HA 48877, BH – R9/65).
144. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 5,5 x 11 cm (tab. XLI: 4, evid. č. HA 48879, BH – R9/65).
145. Fragment pliec a okraja z tenkostenného vázovitého hrnca s kónickým telom a dovnútra odsadeným von vyhnutým ústím, točený na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Na hrdle črepu je plytká plastická obvodová lišta. Povrch črepu leštený. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 7,5 x 21 cm (tab. XXXII: 3, evid. č. HA 48880, BH – R9/65).
146. Okrajový črep z kónickej misy s odsadeným, mierne dnu vťahnutým hrdlom, točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu béžovej a svetlosivej farby. Na povrchu sú stopy leštenia, výzdoba je tvorená pod max. výduťou jednoduchou vlnovkou medzi dvoma tenkými obvodovými ryhami. Na hrdle črepu sú taktiež dve obvodové ryhy, jedna pod zosilneným okrajom, druhá nad max. výduťou črepu. Priemer ústia je 31 cm. Rozmery: 4,2 x 9,5 cm (tab. LXII: 3, evid. č. HA 48883, BH – R9/65).
147. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby. Ústie je lievikovito roztvorené. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 5 x 5,3 cm (tab. XXXV: 5, evid. č. HA 48886, BH – R9/65).
148. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 3,5 x 7,5 cm (tab. XXXV: 6, evid. č. HA 48887, BH – R9/65).
149. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby súdkovitého tvaru s mierne odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby. Okraj je von oblúkovito prehnutý. Povrch črepu je leštený. Na hrdle je obvodová plastická lišta. Priemer ústia 15 cm. Rozmery: 5,1 x 6,7 cm (tab. XXXVI: 4, evid. č. HA 48888, BH – R9/65).
150. Okrajový črep z hrncovitej nádoby s odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Okraj je oblúkovito von prehnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 3,6 x 7,3 cm (tab. XL: 6, evid. č. HA 48889, BH – R9/65).
151. Okrajový črep z tenkostenného pohára súdkovitého tvaru točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny sivooranžovej farby. Hrdlo je odsadené, takmer zvislé. Okraj nezosilnený. Povrch matný, vyhladený. Priemer ústia je 9 cm. Rozmery: 3,3 x 5,2 cm (tab. XLI: 8, evid. č. HA 48893, BH – R9/65).
152. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavosivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 4,2 x 5,6 cm (tab. XL: 5, evid. č. HA 48896, BH – R9/65).
153. Črep z tela nádoby, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Na povrchu je vlešťovaná výzdoba v podobe mriežky a vodorovného vlešťovaného pásu, prechádzajúceho mriežkou. Rozmery: 7,5 x 5,8 cm (tab. LXVII: 2, evid. č. HA 48909, BH – R9/65).
154. Fragment z vrchnej časti pokrývky so zachovaným gombíkom. Materiál je jemne plavený, oranžovej farby. Priemer gombíka je asi 8 cm. Rozmery: 2,5 x 5 cm (tab. LVII: 12, evid. č. HA 48911, BH – R9/65).

155. Fragment z nôžky tenkostenného pohára točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavej hnedosivej farby. Dno je smerom dnu vypuklé. Priemer dna je 8 cm. Rozmery: 4 x 7,5 cm (tab. XLII: 4, evid. č. HA 48912/a, BH – R9/65).
156. Fragment z nohy súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Dno je rovné. Povrch črepu je leštený. Priemer dna je 14 cm. Rozmery: 2,4 x 5,9 cm (tab. XLII: 2, evid. č. HA 48915, BH – R9/65).
157. Fragment z dna misy točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny béžovej farby. Dno je smerom do nádoby vypuklé. Povrch je vyhladený. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 1,8 x 11,5 cm (tab. LVI: 5, evid. č. HA 48916, BH – R9/65).
158. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny tmavej hnedosivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,9 x 5,3 cm (tab. XLI: 7, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
159. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misy s dnu vtiiahnutým okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny pieskovej farby. Povrch črepu je vyhladený. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 2,6 x 6,2 cm (tab. XLIX: 8, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
160. Okrajový črep z tenkostennej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny hnedej farby. Okraj je zosilnený, na hrdle je obvodová plastická lišta, pod ktorou je rytá trojnásobná vlnovka. Priemer ústia je 17,5 cm. Rozmery: 4,6 x 5,3 cm (tab. XXIX: 1, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
161. Okrajový črep z hrdla tenkostennej fľašovitej/vázovitej nádoby, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Hrdlo tmavohnedej farby, vysoko leštené, odsadené, mierne lievikovito roztvorené. Plecia črepu sú leštené, tmavosivej farby. Priemer ústia 8 cm. Rozmery: 2,8 x 3,9 cm (tab. XLI: 10, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
162. Črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Povrch črepu je zdobený vleštovanou výzdobou v podobe dvoch jednoduchých vlnoviek a lešteného pásu medzi nimi. Rozmery: 3,8 x 5,5 cm (tab. LXVII: 3, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
163. Okrajový črep z veľkej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Okraj je oblúkovito von prehnutý. povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 35 cm. Rozmery: 4,6 x 11 cm (tab. XXX: 1, evid. č. HA 48922, BH – R9/65).
164. Okrajový črep z tenkostenného vázovitého hrnca točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Okraj je oblúkovito von prehnutý. Na hrdle je plytká obvodová plastická lišta. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 5,6 x 9,5 cm (tab. XXXII: 4, evid. č. HA 48923, BH – R9/65).
165. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je mierne dnu vtiiahnutý, leštený. Telo je zdršňované. Na vnútornej stene črepu misy je vleštovaná výzdoba vo forme vysokej zašpicatenej jednoduchej vlnovky. Priemer ústia je 36 cm. Rozmery: 6 x 9,3 cm (tab. XLVIII: 4, evid. č. HA 48925, BH – R9/65).
166. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny béžovej farby. Povrch črepu hladý. Priemer ústia je 27 cm. Rozmery: 4 x 8,5 cm (tab. LIV: 4, evid. č. HA 48927, BH – R9/65).
167. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, mierne von vyhnutý. Pod okrajom je črep leštený. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 6,8 x 4,8 cm (tab. XXXIX: 4, evid. č. HA 48930, BH – R9/65).
168. Fragment dna a tela malého tenkostenného pohára súdkovitého tvaru, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny béžovej farby s čiernym ťlakom. Priemer dna 3,5 cm. Rozmery: 4,1 x 5,7 cm (tab. XXXIX: 9, evid. č. HA 48939, BH – R9/65).
169. Okrajový črep z tenkostenného hrnca točeného na kruhu s takmer zvislým hrdlom, z jemne plavenej hlíny hnedej farby. Okraj je zosilnený, von vyhnutý. Pod ním sú dva tenké plytké vodorovné obvodové žliabky, medzi ktorými a pod nimi sú dve jednoduché, plytkým žliabkovaním vytvorené vlnovky. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 2,9 x 3,9 cm (tab. XXIX: 3, evid. č. HA 48921 – 940 výber, BH – R9/65).
170. Črep z tela nádoby točenej na kruhu z plavenej hlíny sivooranžovej farby. Na povrchu črepu je vleštovaná výzdoba v podobe mriežkovania, cez ktoré prechádza leštený pás. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 4,9 x 7,5 cm (tab. LXVII: 7, evid. č. HA 48936, BH – R9/65).

171. Črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Povrch črepu je leštený, sú na ňom štyri úzke plytké žliabky, medzi dvoma spodnými je vlnovka. Rozmery: 7,5 x 6,3 cm (tab. LXVII: 1, evid. č. HA 48921 – 940 výber, BH – R9/65).
172. Okrajový črep z hrnca vázovitého tvaru, točeného na kruhu z plaveného materiálu tmavosivej farby. Ústie je mierne roztvorené, okraj slabo zosilnený, von vyhnutý. Pod okrajom sú dve plytké obvodové lišty a jedna výrazná lišta je na hrdle črepu. Povrch črepu je hladný. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 5 x 8,8 cm (tab. XXXVI: 5, evid. č. HA 48941, BH – R9/65 zber).
173. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von vyhnutým odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivobéžovej farby. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 5,6 x 13,7 cm (tab. LIII: 1, evid. č. HA 48944, BH – R9/65).
174. Okrajový črep z malej hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je zosilnený, v priereze má tvar písmena T, hrdlo je odsadené. Telo črepu je zdršňované. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 4,3 x 6,6 cm (tab. XXVII: 3, evid. č. HA 48945, BH – R9/65).
175. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je von vyhnutý, zosilnený, vodorovne zarovnaný. Na hrdle je obvodová plastická lišta. Okraj a hrdlo sú leštené, telo črepu je drsné. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,9 x 9,1 cm (tab. XXVI: 5, evid. č. HA 48947, BH – R9/65).
176. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, odsadený, v priereze má tvar písmena T. Na rozhraní hrdla a pliec je obvodová plastická lišta. Hrdlo je tuhované, telo zvislo hrebeňované, drsné. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 6,2 x 6,7 cm (tab. XXIII: 1, evid. č. HA 49146, BH – R9/66 zber).
177. Okrajový črep z hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, v priereze má tvar písmena T, pod ním je plochá obvodová plastická lišta. Hrdlo a okraj sú leštené, telo črepu je drsné. Priemer ústia je 23 cm. Rozmery: 4,6 x 7,3 cm (tab. XXIV: 2, evid. č. HA 49149, BH – R9/66 zber).
178. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Okraj je odsadený, mierne zosilnený. Povrch črepu je leštený, tuhovaný. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 2,5 x 6,4 cm (tab. XLI: 5, evid. č. HA 49154, BH – R9/66 zber).
179. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej až hnedej farby. Povrch črepu je hladný. Priemer ústia je 23 cm. Rozmery: 3,7 x 5,9 cm (tab. LV: 4, evid. č. HA 49195, BH – R9/66, južne od prvej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
180. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrnitého materiálu sivej farby. Okraj je dnu vťahnutý, povrch črepu je drsný. Priemer ústia je 23 cm. Rozmery: 3,8 x 7,3 cm (tab. XLVII: 1, evid. č. HA 49196, BH – R9/66, južne od plnej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
181. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca, točeného na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Pod okrajom sú dva obvodové žliabky, medzi nimi plochá obvodová lišta. Okraj a žliabky sú leštené, tuhované. Telo črepu je drsné, zvislo hrebeňované. Priemer ústia je 9 cm. Rozmery: 2,7 x 4,5 cm (tab. XXVII: 11, evid. č. HA 49197, BH – R9/66, južne od plnej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
182. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbokkej misy so zaobleným, mierne zosilneným ústím, točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlosivej farby. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 2,8 x 5,6 cm (tab. LI: 2, evid. č. HA 49198, BH – R9/66, južne od plnej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
183. Fragment z dna malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu tmavosivej farby. Povrch črepu je leštený, husto zvislo hrebeňovaný. Priemer dna je 6,5 cm. Rozmery: 2,4 x 6,8 cm (tab. LXIV: 1, evid. č. HA 49199, BH – R9/66, južne od plnej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
184. Fragment z dna malého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Povrch črepu je leštený, husto zvislo hrebeňovaný. Priemer dna je 7 cm. Rozmery: 2,5 x 6,6 cm (tab. LXIV: 3, evid. č. HA 49200, BH – R9/66, južne od plnej veže vých. múru opevn. hl. 350 cm).
185. Okrajový črep z veľkého hrnca kónického tvaru, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovohnedej farby. Okraj je zosilnený, zaguľatený. Na hrdle je plochá obvodová lišta. Priemer ústia je 29,5 cm. Rozmery: 6,3 x 8,3 cm (tab. XXXI: 2, evid. č. HA 49203, BH – R9/66 zber).

186. Okrajový črep z veľkej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru, točenej na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovohnedej farby. Okraj je zosilnený, guľovitého prierezu, hrdlo odsadené. Priemer ústia je 33 cm. Rozmery: 9,2 x 7,8 cm (tab. XXX: 3, evid. č. HA 49208, BH – R9/66 zber).
187. Okrajový črep z veľkej hrncovitej nádoby kónického tvaru točenej na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, oblúkovito von prehnutý. Pod ním sú dva obvodové vlešované plytké žliabky. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 5 x 5,1 cm (tab. XXXI: 3, evid. č. HA 49210, BH – R9/66 zber).
188. Okrajový črep z veľkej hrncovitej nádoby súdkovitého tvaru, točenej na kruhu zo zrnitého materiálu hnedooranžovej farby. Okraj je zosilnený, zahrotený, von vyklonený, trojuholníkového prierezu. Hrdlo je mierne odsadené. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 7,8 x 5,3 cm (tab. XXX: 2, evid. č. HA 49212, BH – R9/66 zber).
189. Okrajový črep z hrncovitej nádoby kónického tvaru, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Okraj je zosilnený, smerom von zahrotený, na jeho vnútornej hornej ploche je po obvode plastická lišta a je tuhovaný. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 3,2 x 6,5 cm (tab. XXXIII: 1, evid. č. HA 49149 – 212 výber, BH – R9/66 zber).
190. Okrajový črep z kónickej misy s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovohnedej farby. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 4,8 x 12 cm (tab. LV: 2, evid. č. HA 49215, BH – R9/66 vých. časť lat. obj.).
191. Črep z tela hrubostennej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlosivej farby. Na povrchu je zdobený šikmým hustým hrebeňovaním zľava do prava. Sprava doľava je hrebeňovaný zväzkami línií s medzerami. Rozmery: 11,5 x 8,8 cm (tab. LXVII: 9, evid. č. HA 49217, BH – R9/66, vých. časť lat. obj.).
192. Fragment z dna nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Dno je rovné. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 5,3 x 9,2 cm (tab. LXIV: 8, evid. č. HA 49218, BH – R9/66, vých. časť lat. obj.).
193. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne zrnitého materiálu čiernej farby. Povrch pokrývky je plošne tuhovaný. Priemer okraja je 21 cm, max. priemer je 25,5 cm. Rozmery: 5,5 x 15,9 cm (tab. LVII: 1, evid. č. HA 49220, BH – R9/66, vých. časť lat. obj.).
194. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 4,8 x 11,8 cm (tab. XVII: 3, evid. č. HA 49222, BH – R9/66, vých. časť lat. obj.).
195. Okrajový fragment tenkostennej dvojkónickej hľbokej misky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedooranžovej farby. Okraj je von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 4,7 x 10,1 cm (tab. L: 4, evid. č. HA 49223, BH – R9/66, vých. časť lat. obj.).
196. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný, jemne zvislo hrebeňovaný. Priemer ústia je 36 cm. Rozmery: 6,7 x 15 cm (tab. XX: 1, evid. č. HA 49317, BH – R9/65).
197. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Hrdlo a okraj sú tuhované, telo črepu je matné, pokryté hustým jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 32 cm. Rozmery: 8,1 x 10,4 cm (tab. XXI: 2, evid. č. HA 49319, BH – R9/65).
198. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z hrubozrnného materiálu svetlosivej farby. Okraj je zosilnený, na jeho hornej časti je obvodový žliabok. Pod okrajom je obvodový žliabok a pod ním je plastická lišta. Povrch črepu pokrytý šikmým hrubým hrebeňovaním. Priemer ústia je 29,5 cm. Rozmery: 6,3 x 8,5 cm (tab. XXI: 3, evid. č. HA 49320, BH – R9/65).
199. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu oranžovej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je matný, jemne hrebeňovaný. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 5,5 x 8,7 cm (tab. XXV: 5, evid. č. HA 49324, BH – R9/65).
200. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 28 cm. Rozmery: 4,3 x 12 cm (tab. XXIII: 2, evid. č. HA 49327, BH – R9/65).

201. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný, matný. Telo črepu je pokryté jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 5,9 x 7,3 cm (tab. XXV: 2, evid. č. HA 49328, BH – R9/65).
202. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia 39 cm. Rozmery: 4,7 x 7,8 cm (tab. XVII: 4, evid. č. HA 49330, BH – R9/65).
203. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu svetlej sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 5,8 x 5,8 cm (tab. XVII: 1, evid. č. HA 49332, BH – R9/65).
204. Fragment z dna veľkej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu tmavosivej farby. Povrch črepu je pokrytý hustým jemným hrebeňovaním. Dno je rovné. Fragment je z dvoch kusov. Priemer dna je 18 cm. Rozmery: 8,5 x 13,5 cm (tab. XXVIII: 6, evid. č. HA 49334, BH – R9/65).
205. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 25 cm. Rozmery: 4,5 x 8,8 cm (tab. XXIV: 4, evid. č. HA 49340, BH – R9/65).
206. Fragment z dna veľkej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z hrubozrnného materiálu hnedosivej farby. Povrch črepu je hrubo hrebeňovaný. Dno je rovné. Priemer dna je 24 cm. Rozmery: 10 x 12,5 cm (tab. LXV: 1, evid. č. HA 49356, BH – R9/65).
207. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu tuhovaný, leštený. Priemer ústia 22 cm. Rozmery: 3,3 x 6,1 cm (tab. XXIV: 1, evid. č. HA 49359, BH – R9/65).
208. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu svetlosivej až béžovohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Priemer ústia je 39 cm. Rozmery: 5,5 x 6,7 cm (tab. XVII: 2, evid. č. HA 49389, BH – R9/65 zber).
209. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Hrdlo a okraj črepu sú tuhované. Telo črepu je pokryté plytkým hrebeňovaním. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 6,7 x 7,5 cm (tab. XXVII: 1, evid. č. HA 49393, BH – R9/65 zber).
210. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu svetlosivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch tela črepu je pokrytý hrebeňovaním. Priemer ústia je 35 cm. Rozmery: 7,5 x 7,2 cm (tab. XIX: 2, evid. č. HA 49402, BH – R9/65 zber).
211. Okrajový črep z veľkého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, zaokrúhlený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Priemer ústia je 34 cm. Rozmery: 8,7 x 8,5 cm (tab. LXII: 2, evid. č. HA 49403, BH – R9/65 zber).
212. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu hnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch tela črepu je jemne hrebeňovaný. Priemer ústia je 29 cm. Rozmery: 5,9 x 9 cm (tab. XXIII: 4, evid. č. HA 49405, BH – R9/65).
213. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Hrdlo a okraj sú tuhované. Priemer ústia 36 cm. Rozmery: 6,8 x 9 cm (tab. XIX: 1, evid. č. HA 49409, BH – R9/65 zber).
214. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý plytkým hrebeňovaním. Hrdlo a okraj sú tuhované. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 4,7 x 5,4 cm (tab. XXVII: 4, evid. č. HA 49419, BH – R9/65 zber).
215. Okrajový črep z malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivooranžovej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý plytkým hrebeňovaním. Okraj a hrdlo sú tuhované, telo matné. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,3 x 7,6 cm (tab. XXVI: 8, evid. č. HA 49425, BH – R9/65 zber).

216. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbkej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby. Okraj je von vyhnutý, mierne zosilnený. Na max. výduti sú dve vodorovné tenké ryhy. Priemer ústia je 19 cm. Rozmery: 4,8 x 6,3 cm (tab. LI: 1, evid. č. HA 49426, BH – R9/65).
217. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu hnedosivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta a je leštený. Povrch tela črepu je matný, pokrytý jemným hrebeňovaním a šikmou ryhou, pretínajúcou hrebeňovanie. Priemer ústia je 38 cm. Rozmery: 7,7 x 8,4 cm (tab. XIX: 3, evid. č. HA 49428, BH – R9/65 zber).
218. Okrajový črep zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu tmavosivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Hrdlo a okraj sú leštené. Povrch tela črepu je matný, pokrytý jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 5,5 x 9,2 cm (tab. XXV: 4, evid. č. HA 49433, BH – R9/65 zber).
219. Fragment z dna malej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemne jemnozrnnnej hliny tmavej hnedosivej farby. Dno je rovné, povrch črepu je hrebeňovaný. Priemer dna je 7 cm. Rozmery: 4 x 8,2 cm (tab. LXIV: 2, evid. č. HA 49434, BH – R9/65 zber)
220. Fragment z dna malej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby. Dno je rovné, povrch črepu hrubo hrebeňovaný. Priemer dna 9 cm. Rozmery: 2,3 x 8,5 cm (tab. LXIV: 4, evid. č. HA 49436, BH – R9/65 zber).
221. Fragment z dna misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivočiernej farby. Dno stojí na nízkej kruhovej lište. Priemer dna-kruhovej lišty je 14 cm. Rozmery: 1,5 x 8 cm (tab. LVI: 10, evid. č. HA 49498, BH – R9/65 zber).
222. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbkej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny pieskovej farby. Povrch je vyhladený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 2,9 x 6,4 cm (tab. LI: 1, evid. č. HA 49500, BH – R9/65 zber).
223. Fragment nohy z pohára súdkovitého tvaru točeného na kruhu z jemne plavenej hliny sivočiernej farby. Pri koreni nôžky je obvodový žliabok. Povrch črepu je leštený. Priemer dna je 10 cm. Rozmery: 5,5 x 6,3 cm (tab. XLII: 9, evid. č. HA 49512, BH – R9/65 zber).
224. Fragment nohy z pohára súdkovitého tvaru točeného na kruhu z jemne plavenej hliny svetlej sivohnedej farby. Povrch črepu je leštený. Dno je smerom dnu vypuklé. Priemer dna je 7,5 cm. Rozmery: 5,3 x 7,5 cm (tab. XLII: 3, evid. č. HA 49513, BH – R9/65 zber).
225. Okrajový črep z troch kusov, doplnených sadrou, zo situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu svetlej sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Hrdlo a okraj sú tuhané. Povrch tela črepu pokrytý jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 32 cm. Rozmery: 12 x 25 cm (tab. XXI: 1, evid. č. HA 49519, BH – R9/65 zber).
226. Fragment z dna misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Dno stojí na nízkej kruhovej lište. Povrch črepu je leštený. Priemer dna-kruhovej lišty je 10,5 cm. Rozmery: 1,5 x 10 cm (tab. LVI: 9, evid. č. HA 49531, BH – R9/65 zber).
227. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlo hnedej až oranžovej farby. Okraj je dnu vtiahnutý. Max. výduť je ostro hranená. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 5 x 11 cm (tab. XLV: 3, evid. č. HA 49543, BH – R9/65 zber).
228. Fragment cedníka kónického tvaru s von vyhnutým okrajom, točeného na kruhu z jemne plavenej hliny sivočiernej farby. V spodnej časti je niekoľko dier o priemere asi 0,4 cm. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 3,6 x 4,4 cm (tab. LXI: 3, evid. č. HA 49548, BH – R9/65 zber).
229. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 6 x 8 cm (tab. XXVIII: 1, evid. č. HA 49550, BH – R9/65 zber).
230. Fragment tela z troch kusov tenkostennej dvojkónickej hlbkej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavohnedej farby. Okraj je von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 6,3 x 9,3 cm (tab. LI: 6, evid. č. HA 49551, BH – R9/65 zber).
231. Okrajový črep z tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu oranžovohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická

- lišta. Povrch črepu je pokrytý plytkým hrebeňovaním. Okraj a hrdlo sú tuhované, telo matné. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 4,8 x 9,5 cm (tab. XXVI: 3, evid. č. HA 49552, BH – R9/65 zber).
232. Okrajový črep z dvoch kusov doplnených sadrou, z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý jemným hrebeňovaním. Okraj a hrdlo sú tuhované. Priemer ústia je 40 cm. Rozmery: 9,3 x 16,5 cm (tab. XVIII: 1, evid. č. HA 49554, BH – R9/65 zber).
233. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnutý. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 4,8 x 5 cm (tab. XLI: 9, evid. č. HA 49556, BH – R9/65 zber).
234. Fragment z dna veľkého cedidla hrncovitého tvaru, točeného na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Vo vnútri je čiernej farby a leštený. V stenách a na dne je niekoľko dier o priemere asi 0,5 cm. Povrch črepu je zdobený vlešťovanou výzdobou v podobe šikmých čiar na dne sa spájajúcich do hrotu. Priemer dna je 22 cm. Rozmery: 2,8 x 7,3 cm (tab. LXI: 1, evid. č. HA 49563, BH – R9/65 zber).
235. Celé dno z nôžky súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlej sivohnedej farby. Dno je rovné. Priemer je 16 cm. Rozmery: 2 x 16 cm (tab. XLII: 1, evid. č. HA 49564, BH – R9/65 zber).
236. Veľký fragment tela a okraja z veľkej zásobnice točenej na kruhu zo zrnitého materiálu hnedej farby. Spolu sú to tri veľké fragmenty. Okraj je zosilnený širokým okružím. Povrch fragmentu je zdršňovaný, na hrdle je široký pás so zvislým žliabkovaním. Priemer ústia je 80 cm a vonkajší priemer okružia je 68 cm. Rozmery: 17,5 x 31 cm (tab. LX: 2, evid. č. HA 49742 a,b,c, BH – R9/65).
237. Okrajový črep z dvoch kusov z veľkej kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlohndej farby. Okraj je zosilnený, dnu vťahnutý. Telo črepu je zdršňované. Priemer ústia je 34 cm. Rozmery: 6,5 x 17 cm (tab. XLIV: 3, evid. č. HA 49745 a,b, BH – R9/65).
238. Okrajový črep z dvoch kusov z tenkostennej kónickej misy točenej na kruhu z plaveného materiálu svetlohndej farby. Okraj je dnu vťahnutý, povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 5,8 x 8,4 cm (tab. XLVI: 5, evid. č. HA 49746, BH – R9/65).
239. Okrajový črep z tenkostenného hrnca s kyjovito zosilneným okrajom, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Povrch črepu je matný, nepravidelne zvislo ryhovaný. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 4,8 x 11 cm (tab. XXIX: 5, evid. č. HA 49747, BH – R9/65).
240. Okrajový črep z malej tenkostennej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tmavej sivohnedej farby. Okraj je zosilnený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 2,9 x 7,2 cm (tab. XXVII: 8, evid. č. HA 49761, BH – R9/65).
241. Fragment z dna tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Dno je smerom dnu vypuklé. Priemer dna je 10,5 cm. Rozmery: 2,9 x 13 cm (tab. LXIV: 7, evid. č. HA 49762, BH – R9/65).
242. Okrajový črep z malej hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu svetlohndej farby. Hrdlo je mierne odsadené, zvislé, okraj zalomený do nádoby. Povrch črepu je matný, pokrytý hrubým hrebeňovaním. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 5,2 x 7,2 cm (tab. XXVII: 2, evid. č. HA 49763, BH – R9/65).
243. Fragment z dna situlovitého hrnca točeného na kruhu z o zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Povrch črepu je pokrytý hrubým hrebeňovaním. Priemer dna 12 cm. Rozmery: 6,4 x 13 cm (tab. LXIV: 13, evid. č. HA 49766, BH – R9/65).
244. Okrajový črep z tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný a pokrytý jemným hrebeňovaním. Priemer ústia je 23 cm. Rozmery: 6,5 x 12,2 cm (tab. XXIV: 3, evid. č. HA 49950, BH – R9/65 zber).
245. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, dnu vťahnutý. Povrch črepu je matný. Priemer ústia je 34 cm. Rozmery: 4,2 x 7,7 cm (tab. XLIII: 3, evid. č. HA 49951, BH – R9/65 zber).
246. Fragment z dna tenkostennej nádoby baňatého tvaru, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Povrch črepu je leštený, zvislo ryhovaný troma zväzkami 6/7 jemných rýh. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 2,9 x 6,3 cm (tab. LXIII: 14, evid. č. HA 49999, BH – R9/65 zber).

247. Okrajový črep z veľkého situlovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý hrebeňovaním v zväzkoch štyroch rýh s medzerami medzi zväzkami. Jeden zvislý zväzok je prefatý šikmým zväzkom rýh. Priemer ústia je 41 cm. Rozmery: 9,9 x 17 cm (tab. XVIII: 2, evid. č. HA 52498, BH – R9/65 zber).
248. Fragment z dna veľkej zásobnicovej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Povrch črepu je leštený, pokrytý zvislým hrebeňovaním, ktoré je prefaté niekoľkými prekríženými šikmými ryhami. Priemer dna je 32 cm. Rozmery: 9,5 x 9,3 cm (tab. LXVI: 4, evid. č. HA 52500, BH – R9/65 zber).
249. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z plaveného materiálu sivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, čierny a leštený. Telo črepu je matné. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 5 x 9,5 cm (tab. XLVI: 1, evid. č. HA 52501, BH – R9/65 zber).
250. Hlinený praslen sekundárne vytvorený z laténskeho črepu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Praslen je na povrchu leštený. Priemer otvoru na vreteno je 0,6 cm. Rozmery: 6,4 x 6,2 cm (tab. LXXV: 5, evid. č. HA 52504, BH – R9/65 zber).
251. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavosivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, mierne zosilnený a zaokrúhlený. Telo črepu je zdršňované, matné. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 6,4 x 11 cm (tab. XLV: 1, evid. č. HA 53885, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
252. Okrajový črep z veľkej kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, mierne zosilnený a vyhladený. Telo črepu je zdršňované, matné. Priemer ústia je 30 cm. Rozmery: 5,7 x 7,8 cm (tab. XLV: 5, evid. č. HA 53886, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
253. Okrajový črep z dvoch kusov z veľkého tenkostenného vázovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu. Okraj je zosilnený, na vrchu vodorovný, na hrdle sú dva obvodové zahrotené žliabky a dve ploché plastické lišty. Povrch črepu je matný. Priemer ústia je 26 cm. Rozmery: 4,5 x 14 cm (tab. XXXIII: 2, evid. č. HA 53887, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
254. Okrajový črep z dvoch kusov z malej hrncovitej nádoby točenej na kruhu zo zrnitého materiálu tmavej hnedosivej farby. Hrdlo je odsadené, mierne von vyhnuté, okraj je takmer zahrotený. Okraj, hrdlo a plecía črepu sú vyhladené, matné. Telo črepu je zdršnené. Priemer ústia je 9 cm. Rozmery: 4,2 x 10,5 cm (tab. LXI: 6, evid. č. HA 53889, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
255. Fragment z dvoch kusov z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny čiernej farby. Povrch je leštený, zdobený troma zväzkami troch rovnobežných jemných rýh. Priemer okraja je 15 cm, max. priemer je 17 cm. Rozmery: 3,2 x 9,3 cm (tab. LVII: 7, evid. č. HA 53890/892, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
256. Fragment malej šálky – kantharusu s plochým pásikovým uchom vystupujúcim nad okraj. Koreň ucha je na výduti šálky a končí na okraji. Hrdlo je odsadené, okraj mierne von vyhnutý, nezosilnený. Materiál je jemne plavený svetlosivej farby. Priemer ústia je 6,5 cm, max. priemer výdute je 9 cm. Rozmery: 3,8 x 5 x 5,4 cm. Šírka ucha je 1,5 cm (tab. LXI: 2, evid. č. HA 53891, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
257. Hlinený praslen sekundárne vyrobený z laténskeho črepu točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby. Povrch praslena je hrebeňovaný. Rozmery: 5,5 x 5,8 cm. Priemer otvoru na vreteno je 0,7 cm (tab. LXXV: 3, evid. č. HA 53893, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
258. Okrajový črep z hrnca s kyjovito rozšíreným okrajom, točeného na kruhu zo zrnitého materiálu čiernej farby. Povrch črepu je matný, pokrytý hrebeňovaním. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 3,7 x 5,2 cm (tab. XXIX: 6, evid. č. HA 53962, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
259. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby. Hrdlo je odsadené, okraj zosilnený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 4 x 6,5 cm (tab. LXI: 4, evid. č. HA 53963, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
260. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu tmavosivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, leštený. Telo črepu je zdršňované, matné. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 3,5 x 6,7 cm (tab. XLVII: 2, evid. č. HA 54047, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
261. Okrajový črep z malého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu sivej farby s prímiesou tuhy. Okraj je zosilnený, smerom von zahrotený. Na hrdle je obvodová plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný.

- Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 4,3 x 7,2 cm (tab. XXVI: 4, evid. č. HA 54049, BH – R9/65/66 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
262. Okrajový črep z malej tenkostennej hlbkej dvojkónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Okraj je dnu nahnutý, nezosilnený. Povrch črepu je hladný. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 3,3 x 4,7 cm (tab. LI: 11, evid. č. HA 54375/378, BH – R9 zber).
263. Okrajový črep z tenkostennej hlbkej dvojkónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovosivej farby. Okraj je dnu nahnutý, nezosilnený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,5 x 4,7 cm (tab. LI: 10, evid. č. HA 54377, BH – R9 zber).
264. Okrajový črep z malej tenkostennej kónickej misy točenej na kruhu z jemnozrného materiálu tmavosivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, zosilnený, na max. výduti zalomený. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 2,4 x 4,7 cm (tab. XLIX: 7, evid. č. HA 54381, BH – R9 zber).
265. Okrajový črep z tenkostennej kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Okraj je dnu vtiahnutý. Povrch črepu leštený. Priemer ústia 20 cm. Rozmery: 3,3 x 4,5 cm (tab. XLVII: 3, evid. č. HA 54387, BH – R9 zber).
266. Okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Hrdlo je odsadené, okraj von vyhnúť. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 3,7 x 6,6 cm (tab. XL: 4, evid. č. HA 54406, BH – R9 zber).
267. Okrajový črep z tenkostennej hlbkej dvojkónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny pieskovej farby. Okraj je dnu nahnutý, odsadený. Povrch črepu je hladný. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,3 x 5,4 cm (tab. L: 5, evid. č. HA 54407, BH – R9 zber).
268. Okrajový črep z tenkostennej hlbkej dvojkónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Okraj je dnu nahnutý, von vyklonený a nezosilnený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 2,4 x 3,9 cm (tab. LI: 4, evid. č. HA 54409, BH – R9 zber).
269. Okrajový črep z kónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Okraj je dnu vtiahnutý, zosilnený. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 2,4 x 4,7 cm (tab. XLIX: 5, evid. č. HA 54413, BH – R9 zber).
270. Fragment z dna tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Dno je mierne dnu vypuklé. Priemer dna je 12 cm. Rozmery: 2,9 x 8,5 cm (tab. LXIV: 5, evid. č. HA 54422, BH – R9 zber).
271. Fragment z dna misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlosivej farby. Dno je dnu vypuklé. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 1,7 x 6,6 cm (tab. LVI: 2, evid. č. HA 54426, BH – R9 zber).
272. Fragment z dna pravdepodobne fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Dno je odsadené. Priemer dna je 9 cm. Rozmery: 2 x 6 cm (tab. LXIV: 14, inv. č. HA 54430, BH – R9 zber).
273. Okrajový črep z tenkostennej hlbkej dvojkónickej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Okraj je dnu nahnutý, von vyklonený a nezosilnený. Priemer ústia je 22 cm. Rozmery: 3,5 x 6,3 cm (tab. L: 6, evid. č. HA 54432, BH – R9 zber).
274. Okrajový črep z tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 3,8 x 8,2 cm. (tab. XXVII: 5, evid. č. HA 60571, BH – R9/65).
275. Okrajový črep z hrnca s kyjovito rozšíreným okrajom, točeného na kruhu z jemnozrného materiálu sivohnedej farby. Povrch črepu je matný, pokrytý hrebeňovaním. Priemer ústia je 18 cm. Rozmery: 4,2 x 7,7 cm (tab. XXIX: 7, evid. č. HA 60572, BH – R9/65).
276. Okrajový črep z tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je tuhovaný. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,6 x 12,5 cm (tab. XXVI: 1, evid. č. HA 60573, BH – R9/65).
277. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové leštené žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je matný. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,9 x 5,3 cm (tab. XXVI: 6, evid. č. HA 60575, BH – R9/65).

278. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu béžovej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je hrebeňovaný. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,5 x 5 cm (tab. XXVI: 7, evid. č. HA 60577, BH – R9/65).
279. Okrajový črep z tenkostennej hrncovitej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Okraj je zosilnený, von vyhnutý. Povrch črepu je pokrytý hrebeňovaním a troma šikmými jemnými žliabkami cez hrebeňovanie, tvoriacimi písmeno Z. Črep je tuhovaný. Priemer ústia je 15 cm. Rozmery: 3,3 x 4,5 cm (tab. XXVII: 9, evid. č. HA 60579, BH – R9/65).
280. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z plaveného materiálu sivočiernej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu je pokrytý hrebeňovaním a hrdlo je tuhované. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 2,8 x 6,6 cm (tab. XXVIII: 2, evid. č. HA 60580, BH – R9/65).
281. Okrajový črep z malého tenkostenného situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu oranžovohnedej farby. Okraj je zosilnený, pod ním sú dva obvodové žliabky a medzi nimi je plastická lišta. Povrch črepu hrebeňovaný a matný. Priemer ústia 13 cm. Rozmery: 3,8 x 4,5 cm (tab. XXVIII: 3, evid. č. HA 60582, BH – R9/65).
282. Rekonštruovaný fragment z dna malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu hnedosivej farby. Povrch črepu je pokrytý pravidelným hrebeňovaním. Dno je rovné. Priemer dna je 8 cm. Rozmery: 6,5 x 10,5 cm (tab. XXVIII: 8, evid. č. HA 60595, BH – R9/65).
283. Rekonštruovaný fragment z dna malého situlovitého hrnca točeného na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej farby. Povrch črepu je matný a pokrytý hrebeňovaním. Dno je rovné. Priemer dna je 8 cm. Rozmery: 6 x 11,8 cm (tab. XXVIII: 7, evid. č. HA 60596, BH – R9/65).
284. Rekonštruovaná tenkostenná dvojkónická miska točená na kruhu z jemnozrnného materiálu svetlohnedej až sivej farby. Okraj je mierne von vyhnutý, povrch misky matný, pôvodne leštený. Dno je rovné. Priemer ústia je 17 cm, max. výduť: 18 cm, priemer dna je 8 cm, výška 6,3 cm (tab. XXXVIII: 3, evid. č. AH 61777).
285. Rekonštruovaný fragment okraja a hrdla veľkej vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemnozrnného materiálu sivej až tmavohnedej farby. Ústie je lievikovito roztvorené, zosilnené zvislou lištou, v ktorej strede prebieha žliabok. Na hrdle fragmentu sú dve výrazné vodorovné plastické lišty. Povrch je leštený. Priemer ústia je 23 cm. Rozmery: 9 x 23 cm (tab. XXXVIII: 1, evid. č. AH 61783).
286. Rekonštruovaný vázovitý hrniec točený na kruhu z jemne plavenej hlíny svetlohnedej farby. Dno chýba. Ústie je von vyhnuté, nezosilnené. Na pleciach nádoby sú tri obvodové plytké žliabky, medzi dvoma spodnými je jednoduchá vleštovaná vlnovka. Povrch je leštený. Priemer ústia je 12 cm, max. výduť: 22,7 cm, výška: 19 cm (tab. XXXVII: 2, evid. č. AH 61786).
287. Rekonštruovaný fragment z okraja a hrdla vázovitého hrnca točeného na kruhu zo zrnitého materiálu hnedočervenej farby. Okraj je von vyhnutý, mierne zosilnený. Na pleciach fragmentu sú dva plytké široké obvodové žliabky. Telo fragmentu je zdršňované. Povrch hladný. Priemer ústia je 11,5 cm. Rozmery: 5 x 20 cm (tab. XXXVIII: 2, evid. č. AH 61788).
288. Rekonštruovaný fragment z hrdla a pliec fľašovitej/vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené, okraj nezosilnený. Povrch fragmentu je oranžovej farby, leštený. Priemer ústia je 8,5 cm. Rozmery: 7,5 x 14,5 cm (tab. XXXVIII: 4, evid. č. AH 61790).

Maľovaná keramika zo sondy BH – R9/65/66 a z laténskeho objektu BH – R 9/65/66

1. Malá tenkostenná dvojkónická vázovitá nádoba s lievikovitým ústím, točená na kruhu z jemne plaveného materiálu svetlohnedej farby. Dno je vypuklé smerom dnu do nádoby. Na povrchu nádoby je maľovanie, usporiadané do horizontálnych pásov. Pod von vyhnutým ústím je bielo maľovaný pás o šírke 1,4 cm. Pod ním na pleciach nádoby je červeno maľovaný pás, široký 4,3 cm. Na max. výduti je bielo maľovaný pás o šírke 1,4 cm. Povrch nádoby je svetlo hnedý, upravený leštením. Priemer ústia je 8,8 cm, max.

- priemer výdute 13,5 cm, priemer dna 5,9 cm a výška 14 cm (tab. XXXIV: 1, evid. č. AH 39019, obj. BH – R 9/66).
2. Tenkostenná fľašovitá nádoba s vajcovitým telom, úzkym hrdlom, lievikovitým ústím, bez zachovaného dna. Nádoba je točená na kruhu z jemne plaveného materiálu oranžovej farby. Na vonkajšej strane fľaše je dochovaný horizontálny široký pás červeného maľovania, umiestnený od prechodu hrdla a pliec nádoby až pod max. výduť. Maľovaný pás je široký 10,8 cm. Povrch pôvodného, nemaľovaného črepu je oranžovej farby, upravený leštením. Priemer ústia 6,9 cm, max. priemer výdute 18,7 cm, zachovaná výška 21,1 cm (tab. XXXIV: 2, evid. č. 39020, obj. BH – R 9/66).
  3. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby z dvoch kusov, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na povrchu je maľba spočívajúca z troch horizontálnych pásov bielej a sýto oranžovej farby na svetlo hnedom podklade črepu. Rozmery: 4,5 x 7 cm (tab. LXX: 11, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  4. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby z dvoch kusov, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na povrchu svetlohnedej farby je zachovaný horizontálny bielo maľovaný pás a nad ním na oranžovom podklade je tenký hnedočervený pás s oblúkom. Povrch leštený. Rozmery: 5 x 5 cm (tab. LXVIII: 13, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  5. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na povrchu oranžovej farby je hnedočervenou farbou maľovaný motív zošikmenej mriežky. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 4,5 x 4 cm (tab. LXIX: 9, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  6. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby z troch kusov, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na povrchu oranžovej farby je červenohnedou farbou maľovaný motív tenkého pásika a oblúka, pod ním je horizontálne maľovaný biely pás na podklade svetlohnedej farby. Povrch je leštený. Rozmery: 6,5 x 5 cm (tab. LXVIII: 12, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  7. Maľovaný črep z pliec tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na oranžovom podklade je v hornej časti črepu biely horizontálny obvodový pás, pod ním sú maľované hnedočervenou farbou štyri rovnobežné, tenké zvislé línie a jedna hrubšia zvislá línia medzi nimi v strede. Povrch leštený. Rozmery: 4,5 x 7 cm (tab. LXIX: 12, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  8. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Na oranžovom podklade sú hnedočervenou farbou maľované tri šikmé rovnobežné pásiky, pod nimi je motív nepravidelnej vlnovky s časťou oblúka. Povrch je leštený. Rozmery: 3,5 x 4 cm (tab. LXIX: 10, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  9. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Na oranžovom podklade je maľovaný červený horizontálny pás a nad ním je časť plného maľovaného kosoštvorca. Povrch je leštený. Rozmery: 3,5 x 4 cm (tab. LXIX: 7, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  10. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Na povrchu sú dva maľované horizontálne pásy. Horný je maľovaný červenou farbou, spodný bielou farbou. Povrch je leštený. Rozmery: 3 x 2 cm (tab. LXXI: 18, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  11. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na povrchu sú dva maľované horizontálne pásy. Horný je maľovaný červenou farbou, spodný bielou farbou. Povrch je leštený. Rozmery: 4 x 3 cm (tab. LXXI: 19, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  12. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Povrch črepu je plošne maľovaný červenou farbou. Rozmery: 4,3 x 5,5 cm (tab. LXXII: 10, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  13. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Povrch črepu je plošne bielo maľovaný. Rozmery: 3,5 x 2,8 cm (tab. LXXII: 13, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
  14. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na oranžovom podklade je červenohnedou farbou maľovaný horizontálny pásik, na ktorý kolmo nasadajú tri tenké, rovnobežné zvislé pásiky. Povrch je leštený. Rozmery: 2,5 x 2,5 cm (tab. LXIX: 16, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).

15. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na svetlohnedom podklade je bielou farbou maľovaný široký horizontálny pás, nad ktorým je rovnobežne namaľovaný tenký hnedočervený pásik. Povrch je leštený. Rozmery: 2,3 x 1,5 cm (tab. LXIX: 17, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
16. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na podklade oranžovej farby je široký maľovaný pás svetloružovej farby. Rozmery: 3 x 2,5 cm (tab. LXXII: 12, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
17. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Povrch črepu je na oranžovom podklade maľovaný svetloružovou farbou. Rozmery: 1,5 x 2,3 cm (tab. LXXII: 15, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
18. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na podklade oranžovej farby je maľba svetloružovou farbou. Rozmery: 3 x 1,3 cm (tab. LXXII: 16, evid. č. HA 48691, obj. BH – R9/65).
19. Okrajový črep z ústia fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovohnedej farby. Povrch hrdla je bielo maľovaný, okraj ústia je leštený. Rozmery: 2,3 x 2,3 cm (tab. XXXV: 13, evid. č. HA 48690, obj. BH – R9/65).
20. Fragment z tela tenkostennej fľašovitej nádoby s ostrým lomom na rozhraní tela a pliec nádoby. Nádoba bola točená na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Podklad sivo hnedý, na ňom čierna maľba pozostávajúca na tele zo šachovnicovo rozmiestnenými mriežkami v dvoch radoch nad sebou. Medzi nimi v prázdnych priestoroch je v smere uhlopriečky vlnovka, smerujúca k rohom mriežok. Vo vrchnej časti pliec je horizontálny maľovaný čierny pás v ktorého strede je niekoľko po obvode v zhruba rovnakých rozstupoch od seba umiestnených nemaľovaných štvorcov. Na pleciach nádoby sú dva zväzky čiernych pásov, každý má po kraji dva tenké a v strede jeden širší čierny pás. Medzi nimi je ornament v podobe troch zvislých, lomených vlnoviek. Povrch je matný. Priemer lomu nádoby na pleciach je 11 cm, max. priemer 12 cm. Rozmery: 7 x 9,7 cm (tab. LXIII: 1, evid. č. HA 48695, obj. BH – R9/65).
21. Fragment z tela dvojkónickej tenkostennej nádoby s ostrým lomom na max. výduti. Nádoba bola točená na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Povrch črepu čierny, na pleciach nádoby sivý s vlešovanou výzdobou v tvare dvoch jednoduchých nepravidelných vlnoviek nad sebou. Na hrdle je vlešovaný mriežkovaný vzor. Povrch je leštený. Z nádoby sa zachovali dva fragmenty. Max. priemer nádoby: 16 cm. Rozmery 7,3 x 9 cm (tab. LXIII: 2, evid. č. HA 48695, HA 48696, obj. BH – R9/65).
22. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby z jemne plavenej hlíny. Maľba pozostáva z troch horizontálnych pásov. Horný a dolný pás sú tmavosivé, stredový je oranžovočervený. Povrch je leštený. Rozmery: 4,2 x 4,5 cm (tab. LXXIV: 1, evid. č. HA 48696, obj. BH – R9/65).
23. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny sivej farby. Povrch svetlosivý, maľba tmavo sivá až hnedá, pozostávajúca z línií, kolmých na seba a malého kosoštvorca v poli medzi zvislými líniami. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 4,5 x 5 cm (tab. LXVIII: 14, evid. č. HA 48696, obj. BH – R9/65).
24. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu s lievikovito roztvoreným hrdlom a von vykloneným okrajom. Materiál jemne plavený oranžovej farby. Hrdlo je plošne maľované bielou farbou. Fragment je zložený z dvoch črepov. Priemer ústia je 12 cm. Rozmery: 5,5 x 6 cm (tab. XXXV: 4, evid. č. HA 48690 a HA 48697, obj. BH – R9/65).
25. Okrajový črep z hrdla vázovitej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu s lievikovito roztvoreným hrdlom a von vykloneným okrajom. Materiál jemne plavený svetlohnedej farby. Na hrdle sú pozostatky po bielom maľovaní. Priemer ústia je 11 cm. Rozmery: 1,7 x 3,4 cm (tab. XXXV: 12, evid. č. HA 48697, obj. BH – R9/65).
26. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na oranžovom podklade v hornej tretine črepu vľavo je červenohnedá maľba pozostávajúca zo zvislého rebríkovitého vzoru, lemovaného z každej strany jedným zvislým pásikom, na pravom kraji je motív štyroch šikmých vlnoviek nad sebou. V priestore medzi vlnovkami a rebríkovitým ornamentom je ležatý plný kosoštvorec. V dolných dvoch tretinách črepu je plošná biela maľba, na ktorú je sivohnedou farbou namaľovaný visiaci niekoľkonásobný poloblúk, z ktorého vychádzajú tri zväzky lúčov po štyroch. Pravdepodobne motív slnka. Povrch je leštený. Rozmery: 6 x 6,3 cm (tab. LXVIII: 1, evid. č. HA 48698, obj. BH – R9/65).

27. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Povrch črepu je maľovaný svetlo ružovou farbou, na nej sivohnedou farbou maľovaný motív mriežky. Rozmery: 1,3 x 2,5 cm (tab. LXIX: 6, inv. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
28. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na podklade oranžovej farby je červenohnedou farbou maľovaný rebrikovitý motív. Povrch je leštený. Rozmery: 1,5 x 3 cm (tab. LXVIII: 3, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
29. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na podklade oranžovej farby je červenohnedou farbou maľovaný motív šikmej mriežky. Povrch je leštený. Rozmery: 3,8 x 3 cm (tab. LXVIII: 9, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
30. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na oranžovom podklade v hornej polovici črepu sú červenohnedou farbou maľované tri zvislé linky, v jeho dolnej polovici je biela maľba s motívom mriežky sivohnedej farby. Povrch je leštený. Rozmery: 3,5 x 2,5 cm (tab. LXIX: 4, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
31. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na oranžovom podklade je v hornej časti črepu červenohnedou farbou maľovaný motív šikmej mriežky a šikmý pásik. V dolnej časti črepu je biele maľovanie. Povrch je leštený. Rozmery: 4 x 2,5 cm (tab. LXVIII: 6, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
32. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plaveného materiálu svetlohnedej farby. Povrch črepu v jeho hornej polovici nesie stopy po sivom maľovaní, ktoré je v spodnej časti ostro prechádza do červeného maľovania. Na červenom podklade je sivou farbou maľovaný geometrický vzor. Povrch leštený. Rozmery: 3,8 x 2,3 cm (tab. LXXIV: 6, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
33. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na povrchu je v dvoch horizontálnych pásoch oranžové a biele maľovanie. Povrch je leštený. Rozmery: 5 x 2,2 cm (tab. LXXI: 12, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
34. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Na oranžovom podklade je červenohnedou farbou maľovaný motív oblúka a v pravom rohu črepu sú nad sebou tri šikmé rovnobežné pásiky. Povrch je leštený. Rozmery: 3 x 4 cm (tab. LXVIII: 10, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
35. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Maľbu tvoria dva horizontálne pásy červenej a svetlohnedej farby. Povrch leštený. Rozmery: 3,5 x 4,5 cm (tab. LXXI: 7, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
36. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Povrch je maľovaný dvoma horizontálnymi pásmi. Vrchný je oranžový a spodný biely. Povrch je leštený. Rozmery: 5 x 3,3 cm (tab. LXXI: 17, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
37. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Povrch je maľovaná troma horizontálnymi pásmi. Horný a dolný sú bielo maľované, stredný je červeno maľovaný. Povrch je matný. Rozmery: 4,5 x 4 cm (tab. LXXII: 2, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
38. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Maľbu tvoria dva horizontálne pásy oranžovej a bielej farby. Povrch je leštený. Rozmery: 4 x 5,5 cm (tab. LXX: 13, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
39. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu. Maľba na oranžovom podklade je tvorená troma horizontálnymi pásmi nad sebou. Vrchný je červený, stredný je biely a spodný svetlohnedý. Povrch je leštený. Rozmery: 4,8 x 5,5 cm (tab. LXXI: 5, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
40. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny oranžovej farby. Horná a spodná časť črepu je maľovaná oranžovou, resp. červenou farbou. Priestor medzi nimi je maľovaný svetloružovou farbou, na ktorej je motív mriežky, maľovaný sivohnedou farbou. V priestoroch medzi mriežkami sú sivohnedou farbou znázornené plné ležaté kosoštvorce. Červeno a oranžovo maľované časti črepu sú leštené, stred je matný. Rozmery: 6,7 x 5 cm (tab. LXIX: 1, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).
41. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hlíny. Povrch je maľovaný svetloružovou farbou a je na ňom sivohnedou farbou znázornený motív mriežky, v priestoroch medzi mriežkami sú umiestnené plné ležaté kosoštvorce. Povrch je matný. Rozmery: 3,6 x 6,6 cm (tab. LXIX: 2, evid. č. HA 48701, obj. BH – R9/65).

42. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Na oranžovom podklade je červenohnedou farbou znázornený veľký motív zvislého rebríka, z ktorého na pravo vystreľujú štyri tenké lúče, ktoré smerujú do hornej časti kruhu, deleného zvislými pásikmi. Povrch je leštený. Rozmery: 9 x 9 cm (tab. LXIX: 11, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
43. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny, zložený z dvoch kusov. Povrch je rozdelený do troch horizontálnych maľovaných pásov. Vrchný, pravdepodobne podkladový je oranžový, stredový je biely a spodná časť je plošne červeno maľovaná. Povrch je leštený. Rozmery: 8 x 11,5 cm (tab. LXX: 12, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
44. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Podklad je svetlo hnedý, na ňom je smerom od vrchu črepu horizontálny oranžový, tenký červený a široký biely pás. Povrch je maľovaný. Rozmery: 6 x 4,5 cm (tab. LXXI: 15, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
45. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Na oranžovom podklade je bielou farbou maľovaný horizontálny pás, nad ním je päť zvislých červenohnedou farbou maľovaných prúžkov rôznej šírky. Povrch je leštený. Rozmery: 3,3 x 5 cm (tab. LXIX: 13, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
46. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Povrch je rozdelený do štyroch horizontálnych pásov rôznych širok. Smerom od vrchu nadol je to široký tmavo-oranžový pás, pod ním je tenký svetlohnedý, široký biely a svetlo hnedý pás. Podkladovou farbou je pravdepodobne svetlohnedá farba. Povrch je leštený, Rozmery: 5 x 5 cm (tab. LXXI: 16, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
47. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Povrch je maľovaný horizontálnym oranžovým pásom, pod ním je plošne maľovaná časť bielou farbou, na ktorej je maľovaný hnedosivou farbou zvislý cikcakový vzor. Povrch je matný. Rozmery: 3 x 3 cm (tab. LXIX: 18, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
48. Maľovaný črep z hrdla tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Je na ňom tenká obvodová ryha. Maľba pozostáva z piatich tenkých šikmých pásikov hnedooranžovej farby a v spodnej časti je časť malého oblúka, pravdepodobne vlnovky rovnakej farby. Povrch je leštený. Rozmery: 3,2 x 5,3 cm (tab. LXIX: 19, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
49. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Vrchná časť črepu je maľovaná svetloružovou farbou, na nej je maľovaný motív mriežky s ležatým plným kosoštvorcem. V spodnej časti je podkladovou farbou oranžová a je na nej maľovaný červenohnedý horizontálny pásik. Spodná časť črepu je leštená, vrchná matná. Rozmery: 7,2 x 3,5 cm (tab. LXIX: 3, evid. č. HA 48702, obj. BH – R9/65).
50. Okrajový črep z tenkostennej nádoby, pravdepodobne misky s von vyhnutým nezosilneným okrajom. Nádoba je točená na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Okraj aj hrdlo fragmentu sú plošne maľované červenou farbou. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 4,8 x 5,8 cm (tab. LII: 3, evid. č. HA 48703, obj. BH – R9/65).
51. Fragment z hrdla a pliec tenkostennej nádoby pravdepodobne vázovitého tvaru, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Podklad je oranžový, na ňom sú dva obvodové a jeden nedotiahnutý pásik tmavo oranžovej farby. Povrch je leštený. Rozmery: 6,8 x 8,3 cm (tab. LXX: 7, evid. č. HA 48704, obj. BH – R9/65).
52. Maľovaný okrajový črep z tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Okraj je mierne zosilnený. Povrch je maľovaný troma čierno maľovanými horizontálnymi pásmi striedanými červeno maľovanými pásmi a jedným zvislým čiernym pásom. Povrch je leštený. Priemer ústia je 12,5 cm. Rozmery: 3,6 x 2,8 cm (tab. XXXIX: 2, evid. č. HA 48708, obj. BH – R9/65).
53. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. V hornej časti črepu je na oranžovom podklade sivohnedou farbou znázornený motív šikmej mriežky, pod ňou je šikmá linka. V dolnej časti črepu je motív viacnásobného oblúka/časť kola, zloženého po obvode zo štyroch línií sivohnedej farby, vo vnútri kola sú dva zväzky lúčov, jeden z troch čiar, druhý z dvoch. Povrch je leštený. Rozmery: 5 x 5,7 cm (tab. LXVIII: 2, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
54. Veľký fragment z tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Fragment pozostáva z dvoch črepov. Podklad vo vrchnej časti je oranžový a je v ňom červenohnedou farbou znázornený motív poloblúkov a šikmého rebríkovitého vzoru. Jedným z oblúkov vedie pásik. Pod

- oranžovou časťou črepu je bielo maľovaný horizontálny pás a pod ním je svetlohnedý horizontálny pás. Povrch je leštený. Rozmery: 7,4 x 16 cm (tab. LXVIII: 5, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
55. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Maľba pozostáva z troch horizontálnych pásov, od vrchu je to oranžový, biely a svetlo hnedý pás. Povrch je leštený. Rozmery: 5,8 x 6,8 cm (tab. LXXI: 3, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
56. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Fragment je zložený zo štyroch kusov črepov. Podklad je oranžový, je na ňom červenohnedou farbou maľovaný motív šikmej mriežky, ukotvanej na hornej a dolnej strane o bielo maľovaný horizontálny pás dvoma cca. 0,8 cm širokými pásikmi. V dolnej časti na pásky nadväzujú oblúky, v hornej časti ostro lomené pásky. Povrch je leštený. Rozmery: 9 x 5 cm (tab. LXVIII: 7, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
57. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Podklad je oranžový, na ňom je červenohnedou farbou maľovaný motív šikmej mriežky, hore aj dole ukotvanej o biely horizontálny pás asi 0,8 cm širokými pásikmi. V dolnej časti je zachytená časť oblúka. Povrch je leštený. Fragment je z dvoch kusov črepov. Rozmery: 7,5 x 5 cm (tab. LXVIII: 8, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
58. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Podklad je oranžový, na ňom je červenohnedou farbou maľovaná časť oblúka. Dolná časť je bielo maľovaná v podobe časti horizontálneho obvodového pásu. Povrch je leštený. Rozmery: 3,9 x 2,1 cm (tab. LXVIII: 4, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
59. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Podklad je oranžový, maľba spočíva v troch zvislých líniách červenohnedej farby a jedného asi 1 cm širokého pásika. Je tam znázornený aj stojaci plný kosoštvorec. Povrch je leštený. Rozmery: 3 x 5 cm (tab. LXIX: 5, evid. č. HA 48711, obj. BH – R9/65).
60. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny žltej farby. Podklad je žltý, na ňom maľba modrou farbou – indigo, vo forme vlníc a zvislej čiary. Povrch matný. Rozmery: 3,1 x 5,4 cm (tab. LXXIII: 18, evid. č. HA 48721, obj. BH – R9/65).
61. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Podklad svetlosivý, na vrchole črepu sú tri pásy oranžovej a červenej farby, pričom červená je medzi oranžovými. Čierna maľba na sivom podklade pozostáva z dvoch zvislých línií na pravej strane a jednej na ľavej strane črepu. Medzi nimi je trojica zvislých vlníc. Povrch črepu je matný. Rozmery: 6 x 5 cm (tab. LXX: 1, evid. č. HA 48721, obj. BH – R9/65).
62. Okrajový črep z hrdla pravdepodobne vázovitej nádoby s odsadeným hrdlom mierne lievikovito roztvoreným, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Ústie je mierne von vyhnuté. Okraj a povrch črepu je plošne maľovaný sýtou oranžovočervenou farbou. Priemer ústia je 21 cm. Rozmery: 3,6 x 7,8 cm (tab. XXXVI: 3, evid. č. HA 48726, obj. BH – R9/65).
63. Fragment hrdla z troch črepov z veľkej vázovitej nádoby pravdepodobne súdkovitého tvaru s lievikovito roztvoreným ústím a von vykloneným okrajom, točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Pod okrajom sú zachované stopy po plošnom maľovaní svetlo ružovou farbou. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 6,5 x 20 cm (tab. XXXVI: 1, evid. č. HA 48733, obj. BH – R9/65).
64. Okrajový črep z tenkostennej dvojkónickej hlbkej misy točenej na kruhu z jemne plavenej hliny. Okraj je zosilnený, von vyklonený. Črep je maľovaný na červenom povrchu čiernou maľbou. Okraj, priestor pod ním a max. výduť je maľovaná čiernou farbou v podobe horizontálneho pásu. Plocha hrdla nádoby je maľovaná geometrickým motívom v podobe trojíc šikmých línií na červenom podklade, vychádzajúcich z oboch strán z čiernych horizontálnych pásov pod okrajom a výdute. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 17 cm. Rozmery: 4,4 x 5,3 cm (tab. LII: 2, evid. č. HA 48813, BH – R9/65).
65. Fragment tela a okraja hlbkej tenkostennej misy kónického tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Okraj je mierne zosilnený, dnu nahnutý. Črep je na povrchu čierno maľovaný. Okraj je maľovaný čiernym horizontálnym pásom asi 1,5 cm širokým. Pod ním je asi 0,6 cm široký svetlohnedý pás. Na tele črepu je čiernou farbou vytvorený motív mriežky/šachovnice na svetlohnedom podklade a spodná časť črepu je plošne čierno maľovaná. Priemer ústia je 16 cm. Rozmery: 6,5 x 4 cm (tab. LII: 1, evid. č. HA 48772 – 821 výber, BH – R9/65).
66. Okrajový črep z hrdla maľovanej fľašovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Okraj je maľovaný tmavo oranžovou farbou a je leštený. Hrdlo črepu je maľované bielou farbou. Priemer ústia 6,5 cm. Rozmery: 3,4 x 4,3 cm (tab. XXXV: 10, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).

67. Okrajový črep z hrdla maľovanej vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené. Okraj a hrdlo sú plošne maľované červenou farbou. Priemer ústia je 11 cm. Rozmery: 3 x 4,9 cm (tab. XXXV: 9, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
68. Okrajový črep z hrdla maľovanej vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené. Okraj je maľovaný tmavo oranžovou farbou, leštený. Hrdlo je bielo maľované. Priemer ústia je 10 cm. Rozmery: 2,1 x 4,1 cm (tab. XXXV: 8, evid. č. HA 48872 – 48920, BH – R9/65).
69. Fragment tela a okraja vysokej maľovanej tenkostennej misky kónického tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Okraj je zosilnený smerom dnu. Maľba spočíva v troch približne 1,6 – 1,8 cm širokých horizontálnych pásoch. Pod okrajom je bielo maľovaný pás, pod ním tmavo oranžový maľovaný pás a pod ním je pás svetlohnedej farby črepu. Priemer ústia je 13 cm. Rozmery: 5,4 x 6,4 cm (tab. LII: 4, evid. č. HA 48872, BH – R9/65).
70. Okrajový črep z maľovanej široko roztvorenej misky s odsadeným okrajom točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Vonkajší aj vnútorný povrch črepu je plošne potiahnutý červenou engobou a leštený. Priemer ústia je 20 cm. Rozmery: 3,3 x 4,4 cm (tab. LVI: 8, evid. č. HA 48872 – 48920, BH – R9/65).
71. Okrajový črep z maľovanej tenkostennej nádoby súdkovitého tvaru točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovohnedej farby. Okraj zosilnený, zaguľatený. Povrch črepu je plošne červeno maľovaný a leštený. Priemer ústia 20 cm. Rozmery: 3,5 x 8,3 cm (tab. LII: 6, evid. č. HA 48921, BH – R9/65).
72. Fragment párikového ucha z jemne plavenej hliny svetlo oranžovej nádoby. Ucho je na okrajoch zosilnené plastickými lištami, v strede preliačené. Povrch je z vrchnej časti potiahnutý oranžovou engobou. Rozmery: výška 3,8 cm, šírka 3,7 cm, hrúbka 1,2 cm (tab. LXI: 7, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
73. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch bielej a červenej farby nad sebou. Rozmery: 4,8 x 4,6 cm (tab. LXXI: 11, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
74. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovo svetlohnedej farby. Maľba spočíva v širokom červenooranžovom horizontálnom páse, pod ktorým sa striedajú štyri bielo maľované a tri červenooranžové maľované úzke pásy. Rozmery: 4,5 x 3,9 cm (tab. LXXII: 9, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
75. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Dva sú bielo maľované a medzi nimi je červeno maľovaný leštený pás. Rozmery: 5,5 x 5,3 cm (tab. LXXII: 1, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
76. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je bielo maľovaný, spodný červeno maľovaný a sú na ňom aj dva rovnobežné, zvislé tenké pásiky hnedočervenej farby. Rozmery: 5,8 x 6,2 cm (tab. LXX: 10, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
77. Maľovaný črep z pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovohnedej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchná časť črepu je pôvodnej farby črepu. Pod ňou je pás bielej farby na ktorú nadväzuje pás tmavočervenej farby. Rozmery: 10,8 x 8,5 cm (tab. LXX: 8, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
78. Maľovaný črep z hrdla a pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedo oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch svetlo ružovej a červenooranžovej farby. Rozmery: 7,6 x 5,8 cm (tab. LXX: 9, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
79. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch bielej a oranžovohnedej farby. Rozmery: 7,7 x 5,1 cm (tab. LXXI: 13, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
80. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny tehlovej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Dva sú bielo maľované a medzi nimi je červenooranžový leštený maľovaný pás. Rozmery: 3,3 x 4,2 cm (tab. LXXII: 8, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
81. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivooranžovej farby. Maľba spočíva z troch horizontálnych bielo maľovaných pásov, z ktorých je stredný široký a troch hnedočervených maľovaných pásov. Rozmery: 5,1 x 4,3 cm (tab. LXXII: 19, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).

82. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Maľba spočíva vo vrchnej časti črepu v širšom a úzkom horizontálnom čiernom páse nad sebou a širokým hnedým pásom pod nimi. Rozmery: 3,9 x 4,4 cm (tab. LXXIV: 2, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
83. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v troch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný a spodný sú tmavosivej až čiernej farby a stredný je bielej farby s motívom dvoch šachovníc a obdĺžnikom tmavosivej farby medzi nimi. Rozmery: 9,8 x 6,4 cm (tab. LXIX: 8, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
84. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch vrchnej sivočiernej a spodnej svetlo béžovej farby. Rozmery: 5,9 x 6,5 cm (tab. LXXIII: 1, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
85. Maľovaný črep z dvoch kusov z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch, vrchnej sivočiernej farby a spodnej bielej farby. Rozmery: 6,5 x 7,2 cm (tab. LXXIII: 2, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
86. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je bielo maľovaný a spodný tmavooranžovej farby. Rozmery: 9,5 x 7,4 cm (tab. LXXI: 1, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
87. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je bielo maľovaný a leštený, spodný je sivočiernej farby. Na spodnej hrane črepu je polovica diery. Rozmery: 6 x 8 cm (tab. LXXIII: 4, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
88. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva z troch horizontálnych pásov bielej farby, pričom vrchný je široký a štvoricou hnedočervených pásov, z nich dvasú medzi bielymi pásmi a dva na okraji črepu. Rozmery: 6 x 4 cm (tab. LXXII: 18, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
89. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je oranžovo maľovaný s čiernym flakom, spodný je béžovo oranžovo bielej farby. Rozmery: 5,4 x 6,4 cm (tab. LXXI: 2, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
90. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchný a spodný sú sivej farby a medzi nimi je bielo maľovaný pás. Rozmery: 7 x 4,7 cm (tab. LXXI: 10, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
91. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v štyroch horizontálnych pásoch. Dva sivé tenké maľované pásy sú na okrajoch bielo maľovaného pásu a spodný pás je tmavooranžovej farby. Rozmery: 3,5 x 3,8 cm (tab. LXXII: 11, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
92. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v plošnej oranžovej maľbe, na ktorej sú dva tenké hnedooranžové horizontálne pásiky a vzor v tvare malého tlačeneho písmena (m) hnedooranžovej farby. Rozmery: 4,5 x 3,5 cm (tab. LXIX: 14, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
93. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivooranžovej farby. Maľba spočíva v plošnej oranžovej maľbe, na ktorej je čiernou farbou maľovaný motív troch zvislých línií, stredová je širšia a troch zvislých cikcakovitých vzorov, ústiacich do plošnej čiernej maľby v spodnej časti črepu. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5,8 x 4,5 cm (tab. LXX: 2, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
94. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedej farby. Maľba spočíva v plošnom bielom maľovaní a motíve dvoch mriežok a jedného fragmentu maľby hnedej farby. Rozmery: 3,5 x 4,9 cm (tab. LXX: 6, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
95. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchný a spodný sú maľované oranžovočervenou farbou. Medzi nimi je sivohnedý maľovaný pás. Črep je leštený. Rozmery: 3,1 x 3,6 cm (tab. LXXIII: 17, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
96. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchná a spodná časť črepu sú maľované hnedou farbou a medzi nimi je bielou farbou maľovaný pás. Rozmery: 5,4 x 5,6 cm (tab. LXXIII: 11, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).

97. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch bielej farby na okrajoch črepu. Medzi nimi je vo vrchnej časti horizontálny pás svetlosivej farby s výčnelkami v tvare malých obdĺžnikov. Pod ním je pás oranžovej farby, prerušený zvislým stĺpikom ústiacej do horizontálneho pásika červenohnedej farby. Vpravo od stĺpika je motív zvislej vlnovky červenohnedej farby. Rozmery: 3,6 x 3,1 cm (tab. LXIX: 20, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
98. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchný a spodný sú bielej farby, medzi nimi je červeno maľovaný pás. Rozmery: 4,4 x 3,5 cm (tab. LXXI: 9, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
99. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovooranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je maľovaný oranžovou farbou s motívom dvoch zvislých prúžkov tmavooranžovej a jeho spodný okraj je lemovaný pásom zloženým z malých obdĺžnikov tmavooranžovej farby. Spodný pás je bielo maľovaný. Rozmery: 3,5 x 5,6 cm (tab. LXIX: 15, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
100. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je červenooranžovej farby, spodný bielej farby. Rozmery: 3,6 x 4,7 cm (tab. LXXII: 5, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
101. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je farby podkladu, svetlohnedý. Spodný je bielej farby. Rozmery: 4,2 x 4,6 cm (tab. LXXII: 3, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
102. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je bielo maľovaný, spodný oranžovej farby. Rozmery: 4,8 x 5,1 cm (tab. LXXI: 4, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
103. Okrajový črep z hrdla maľovanej tenkostennej vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlohnedej farby. Ústie je lievikovito roztvorené s mierne zosilneným vyhnutým okrajom. Hrdlo je bielo maľované. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3 x 5,8 cm (tab. XXXV: 7, inv. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
104. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je hnedej farby a spodný je sivej farby. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 7,6 x 6,3 cm (tab. LXXIII: 5, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
105. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je sivej farby so stopami po bielom maľovaní, spodný hrdzavo hnedej farby. Rozmery: 4,4 x 5 cm (tab. LXXIII: 9, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
106. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivohnedej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je béžovej farby. Spodný pás je hnedej farby. Rozmery: 4,9 x 3,8 cm (tab. LXXIII: 10, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
107. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je sivočiernej farby a spodný je bielej farby. Rozmery: 3 x 5,6 cm (tab. LXXIII: 8, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
108. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je hnedej farby a spodný je svetlobéžovej farby. Rozmery: 4,3 x 3,7 cm (tab. LXXIII: 12, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
109. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je tmavohnedej farby, spodný bielej farby. Medzi nimi je úzky pásik farby črepu. Rozmery: 3,4 x 2,7 cm (tab. LXXIII: 15, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
110. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je tmavohnedej farby a spodný bielej farby. Rozmery: 3,1 x 4,3 cm (tab. LXXIII: 16, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
111. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je sivočiernej farby a spodný bielej farby. Rozmery: 3,5 x 3,8 cm (tab. LXXIII: 13, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).

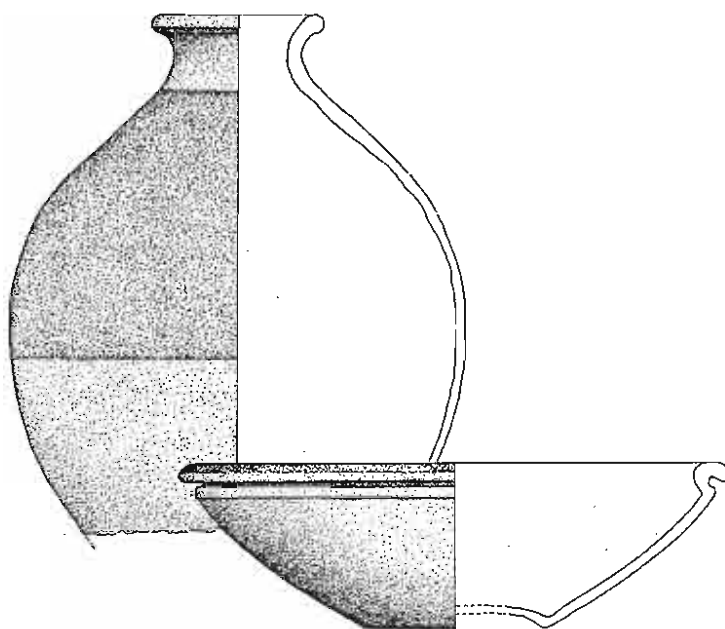

112. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je béžovej farby, spodný je hnedej farby, rozdelený na tenší a hrubší pás tenkým pásikom béžovej farby. Rozmery: 3,7 x 3,2 cm (tab. LXXII: 22, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
113. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Dva okrajové sú bielo maľované, medzi nimi je široký čierno maľovaný pás. Povrch črepu leštený. Rozmery: 7 x 4,7 cm (tab. LXXIV: 4, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
114. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je široký, čierno maľovaný, spodný je svetlo sivej farby. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5,7 x 4,7 cm (tab. LXXIV: 5, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
115. Maľovaný črep z pliec nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v troch horizontálnych pásoch. Vrchný a spodný je svetlosivej farby, medzi nimi je široký pás tmavej sivohnedej farby. Rozmery: 4,3 x 7,4 cm (tab. LXXIII: 14, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
116. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný, širší pás je hnedej farby s troma rovnobežnými zvislými čiernymi líniami. Spodný pás je svetlosivej farby. Rozmery: 4,4 x 4,2 cm (tab. LXX: 5, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
117. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je bielo maľovaný, spodný je hnedej farby. Rozmery: 4,5 x 5,3 cm (tab. LXXII: 21, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
118. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedosivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych širokých pásoch. Vrchný je bielej farby, spodný je hnedej farby. Rozmery: 5,1 x 5,7 cm (tab. LXXIII: 3, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
119. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivooranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný užší je bielej farby, spodný širší je hnedosivej farby. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5,5 x 4,8 cm (tab. LXXIII: 7, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
120. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný užší je bielej farby, spodný širší je hnedej farby. Rozmery: 6,1 x 5,8 cm (tab. LXXIII: 6, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
121. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch širokých horizontálnych pásoch. Vrchný je béžovej farby a spodný je hnedej farby. Rozmery: 6 x 4,3 cm (tab. LXXII: 20, evid. č. HA 48872 – 920, BH – R9/65).
122. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny hnedosivej farby. Na povrchu je plošne červeno maľovaná, leštená. Priemer okraja je 9 cm, max. priemer je 11 cm. Rozmery: 2,2 x 4,4 cm (tab. LVII: 6, evid. č. HA 48885, BH – R9/65).
123. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Povrch črepu je plošne maľovaný oranžovočervenou farbou. Priemer okraja je 8 cm, max. priemer je 9,5 cm. Rozmery: 2,8 x 7 cm (tab. LVII: 4, evid. č. HA 48928, BH – R9/65).
124. Okrajový črep z maľovanej misky dvojkónického tvaru/súdkovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Okraj je zosilnený, zaguľatený. Výzdoba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný pod okrajom je bielej farby a pod ním je pás červenej farby. Okraj je bez maľby. Priemer ústia je 14 cm. Rozmery: 3,9 x 4,5 cm (tab. LII: 5, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
125. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v plošnej oranžovej maľbe, na ktorej je v hornej časti črepu motív mriežky, vychádzajúcej z horizontálneho pásika svetlohnedej farby na svetlooranžovom podklade. Na vodorovný pásik je zavesený poloblúk tmavej oranžovohnedej farby na oranžovom podklade. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5,5 x 7 cm (tab. LXVIII: 11, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
126. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny svetlobéžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je béžovej farby a spodný je svetlohnedej farby. Rozmery: 6 x 2 cm (tab. LXXII: 4, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
127. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Črep je plošne maľovaný tmavohnedou farbou. Rozmery: 3,5 x 5,3 cm (tab. LXXII: 7, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).

128. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Črep je plošne maľovaný oranžovou farbou. Na nej je v hornej časti črepu motív svetlohnedou farbou maľovanej mriežky a horizontálneho pásika. Pod ním je na oranžovom podklade jedna zvislý pásik, jeden šikmý pásik a jeden vodorovný pásik tmavej oranžovohnedej farby, pripomínajúci tlačene č. 4. Rozmery: 3,7 x 4,7 cm (tab. LXVIII: 15, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
129. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny sivej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Horný je sivej farby črepu, dolný sivočiernej farby a leštený. Rozmery: 2,8 x 4,5 cm (tab. LXXIV: 3, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
130. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Horný je bielej farby, dolný oranžovej farby a je na ňom časť zvislého pásika tmavej oranžovohnedej farby. Rozmery: 2,4 x 2 cm (tab. LXVIII: 16, evid. č. HA 49149 – 212, BH – R9/66 zber).
131. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Povrch je plošne maľovaný sýtou oranžovou farbou, na nej je čierna maľba vo forme troch jednoduchých zošikmených vlnoviek, dvoch oblúkov nad sebou, spojených ôsmymi čiarkami a z vrchného oblúka na pravej strane vychádzajú tri pásiky. Črep je leštený. Rozmery: 5,5 x 6,8 cm (tab. LXX: 3, evid. č. HA 49747, BH – R9/65).
132. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Črep je plošne maľovaný svetlou ružovobiелou farbou s na nej je sivou farbou maľovaný motív troch zahrotených vlnoviek / cikcakový motív a jeden zvislý pásik v ľavej časti črepu. V hornej časti črepu je vodorovný pás červenej farby. Rozmery: 6,6 x 6,2 cm (tab. LXX: 4, evid. č. HA 53038, BH – R9/67).
133. Maľovaný črep z tela tenkostennej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Povrch črepu je plošne bielo maľovaný. Rozmery: 3,6 x 6,3 cm (tab. LXXII: 14, evid. č. HA 53882 – 894 výber, BH – R9/65/6 lat. vrstva SZ pilier Salvátora).
134. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je béžovej farby, spodný oranžovo červenej farby. Rozmery: 4,1 x 4,4 cm (tab. LXXI: 8, evid. č. HA 54397, BH – R9 zber).
135. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je bielu ružovej farby, spodný červenej farby. Rozmery: 3,7 x 2,7 cm (tab. LXXII: 6, evid. č. HA 54398, BH – R9 zber).
136. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je oranžovej farby, spodný oranžovočervenej farby. Medzi nimi je tenký bielo maľovaný a oranžový pásik. Rozmery: 2,7 x 4 cm (tab. LXXII: 17, evid. č. HA 54399, BH – R9 zber).
137. Maľovaný črep z tela nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Maľba spočíva v dvoch horizontálnych pásoch. Vrchný je oranžovej farby, spodný oranžovočervenej farby. Povrch črepu je leštený. Rozmery: 5,3 x 6,4 cm (tab. LXXI: 6, inv. č. HA 54401, BH – R9 zber).
138. Fragment z kónickej pokrývky točenej na kruhu z jemne plavenej hliny béžovej farby. Na leštenom povrchu črepu sú stopy po červenom maľovaní. Priemer okraja je 9 cm, max. priemer je 11 cm. Rozmery: 3,5 x 7,3 cm (tab. LVII: 5, evid. č. HA 54415, BH – R9 zber).
139. Rekonštruovaná kónická pokrývka točená na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Vo vrchnej časti pokrývky v strede je zachovaný koreň gombíka na uchopenie. Povrch pokrývky je maľovaný tmavooranžovou farbou, leštený. Nesie stopy po ohni. Priemer ústia je 10 cm, max. priemer je 12 cm. Rozmery: 4 x 12 cm. (tab. XXXVIII: 5, evid. č. AH 61789).
140. Rekonštruovaný fragment z hrdla a pliec vázovitej nádoby točenej na kruhu z jemne plavenej hliny oranžovej farby. Hrdlo je lievikovito roztvorené. Povrch fragmentu je maľovaný v troch horizontálnych pásoch. Plocha pod okrajom na hrdle fragmentu je maľovaná svetloružovou farbou. Pod ňou, na pleciach nádoby je asi 4,5 cm široký oranžovou farbou maľovaný horizontálny pás na ktorom sa v pravidelných rozstupoch strieda motív piatich zvislých oranžovočervenou farbou maľovaných rovnobežných pásikov a trojice zvislých vlnoviek rovnakej farby. Pod oranžovo maľovaným pásom je fragment opäť maľovaný svetloružovou farbou. Povrch črepu je leštený. Priemer ústia je 10,5 cm. Rozmery: 10,5 x 22 cm (tab. XXXVII: 1, evid. č. AH 61791, BH – R9/65).

TABUĽKY

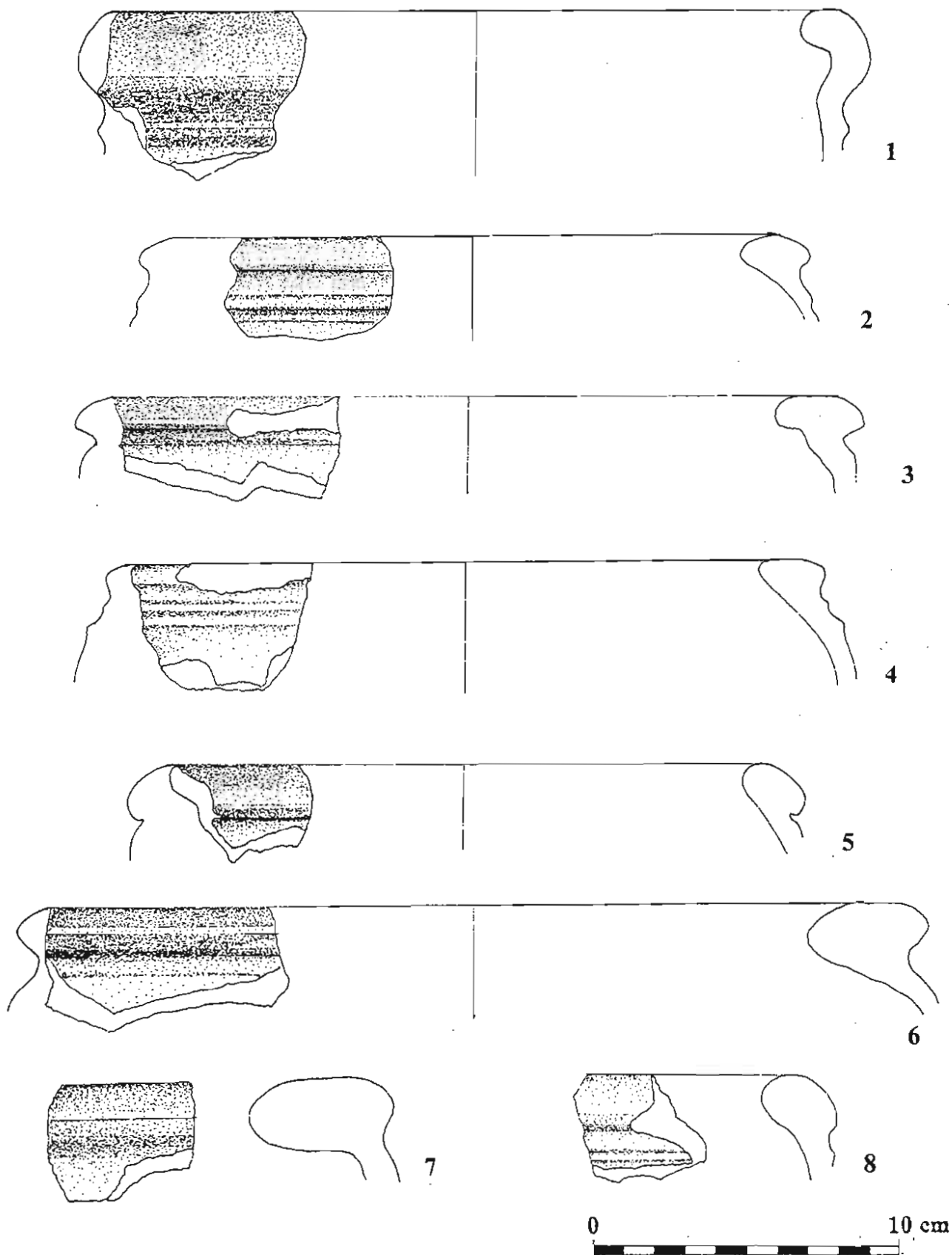

REGISTER TABULIEK

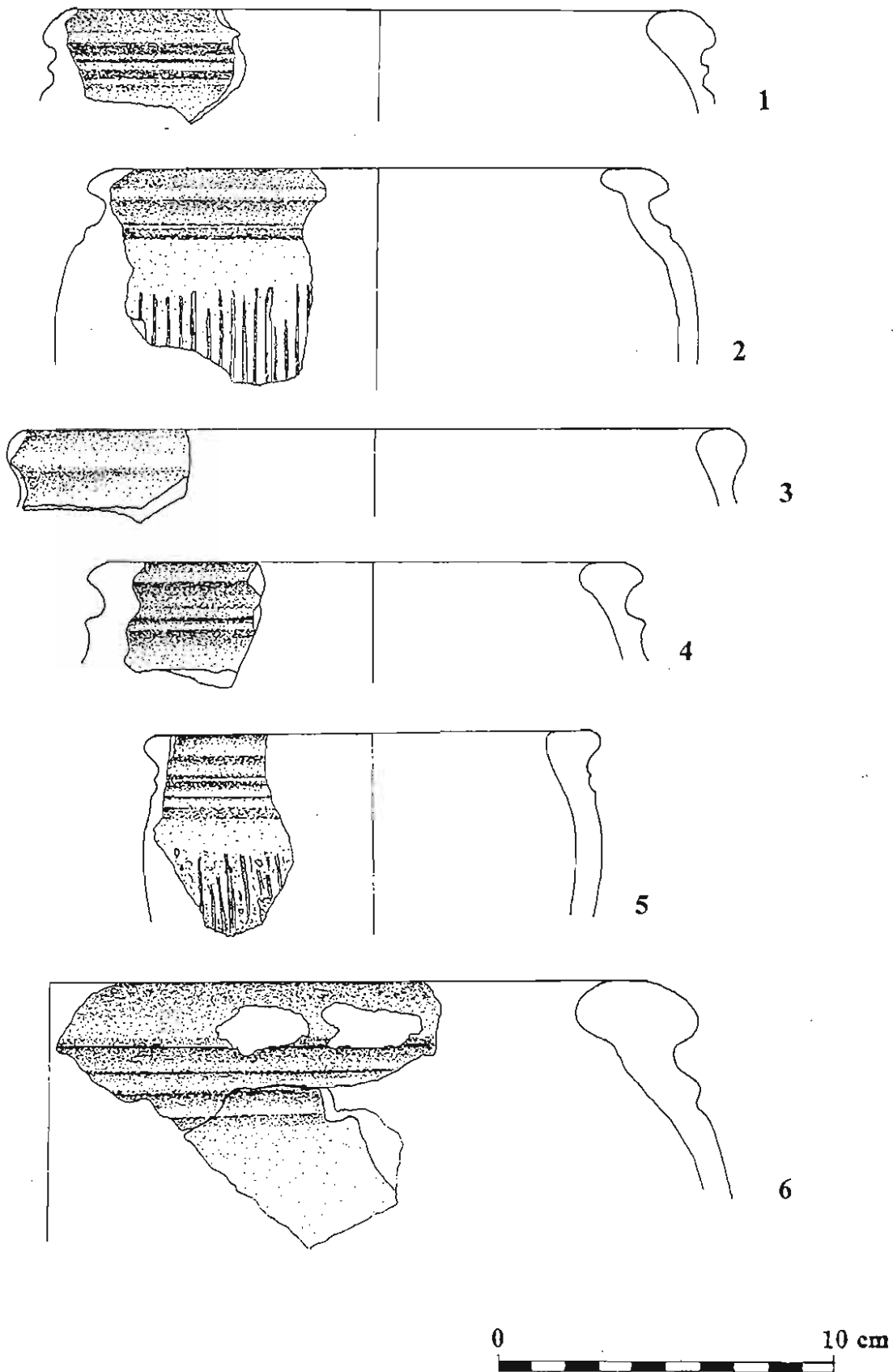
- Tab. I** Situlovité hrnce typ I/1 (1–8) zo sondy BH – V/66
- Tab. II** Situlovité hrnce typ I/1 (1–6) zo sondy BH – V/66
- Tab. III** Situlovitý hrniec typ I/1 (5), zásobnica typ VII/2 (4), dvojkónický hrniec typ I/7 (2) a kónické misy typ V/2 (1,3) zo sondy BH – V/66
- Tab. IV** Kónické misy typ V/2 (1–6) a pokrývka typ VIII/1c (7) zo sondy BH – V/66
- Tab. V** Výber keramiky: fľašovitá/vázovitá nádoba typ II/1 (1), fľašovitá nádoba typ II/3 (5), súdkovité nádoby typ III/2 (2,3), profilovaná miska (4), nôžka nádoby (6) a bronzový nit (7) zo sondy BH – V/66
- Tab. VI** Výber keramiky: hrniec typu I/7 (1), dná rôznych typov nádob (2–5) a črepy z tiel nádob, zdobené vleštovaním (6) a maľovaný (7) zo sondy BH – V/66
- Tab. VII** Výber keramiky: hrniec typ I/1 (1), hrniec typ I/4 (2), dva maľované črepy (3,4) a črep so zobrazením kanca (5) zo sondy BH – PJ-77/59
- Tab. VIII** Výber keramiky zo sondy BH – PJ/III/60 hrniec typ I/1 (1), miska typ V/3 (2), nôžka nádoby (3); BH – PJ/VII/60 fľašovitá nádoba typ II/1 (4,5)
- Tab. IX** Výber keramiky: misy typu V/2 (1,3), hrnce typ I/1 (2), zásobnica typ VII/2 (5) a dno nádoby (4) zo sondy BH – N/62
- Tab. X** Výber keramiky: hrnce typ I/1 (2,4), hrniec typ I/5 (3), súdkovitá nádoba typ III/3 (1), pohár so súdkovitým telom typ IV/1 (5), nôžka (8) a dve dná mís (6,7) zo sondy BH – N/62
- Tab. XI** Výber keramiky: zásobnica s uchom typu VII/4 (1), fľaša typ II/1 (3), kalichovité nôžky (5,6) súdkovité nádoby typ III/3 (6,7) a maľovaný črep (2) zo sondy BH – NS2, BH – NS5–6, BH – NS1–10
- Tab. XII** Výber keramiky: vázovitý hrniec (1), zásobnica typ VII/3 (2), hrniec typ I/5 (3) a nôžka (4) zo sondy BH – NS3, BH – NS11
- Tab. XIII** Výber keramiky: hrniec typ I/2 (1), fľašovitá nádoby typ II/1 (2–4), kónická misa typ V/8 (5), dno (6), nôžka (7) a tri maľované črepy (8–10) zo sondy BH – V/67 a VAL III/68
- Tab. XIV** Situlovité hrnce typ I/1 (1–6) kotlíkovitá trojnožka (7), misa typ V/9 (8) a misa typ V/4 (9) zo sondy VAL III/68
- Tab. XV** Keramika z valu pri západnej hradbe, misa typ V/2 (1), súdkovitá nádoba typ III/3 (2), hrnce typ I/1 (3) a typ I/2 (4) a hrnce typ I/2 (6,7) s fragmentom tkáčskeho závažia (5) z laténskej vrstvy pri SZ bašte
- Tab. XVI** Výber keramiky: hrniec typ I/1 (1), súdkovitá nádoba typ III/3 (2), miska typ V/1 (3), misky typ V/2 (4,6), fľašovitá nádoba typ II/1 (5), dno (8) a kalichovitá nôžka (7) zo sondy BH – Z/67
- Tab. XVII** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–4) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XVIII** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XIX** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XX** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–4) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXI** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXII** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXIII** Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXIV** Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXV** Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXVI** Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–9) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXVII** Malé tvary situlovitých hrncov so zosilneným okrajom typ I/1 (1–8, 10–11) a typ I/3 (9) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXVIII** Malé tvary situlovitých hrncov so zosilneným okrajom typ I/1 (1–5) a fragmenty dnu situlovitých hrncov (6–8) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXIX** Hrnce s odsadeným hrdlom a kónickým telom typ I/5 (1–4,9) a hrnce s kyjovito zosilneným okrajom typ I/2 (5–8) zo sondy BH – R9/65/66

- Tab. XXX** Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXI** Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1,3–4) a hrniec so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/6 (2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXII** Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1,3,4) a hrniec typ I/6 (2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXIII** Súdkovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3), zásobnica typ VII/2 (4) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXIV** Malá maľovaná vázovitá nádoby typ II/1 (1) a maľovaná fľašovitá nádoba typ II/3 (2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXV** Vázovité nádoby, aj maľované typ II/1 (1,3–9, 12–14), fľašovitá nádoby aj maľované typ II/3 (10,11) a okraj džbánu typ II/5 (2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXVI** Vázovité hrnce s oblúkovito von prehnutým širokým lievikovito roztvoreným hrdlom a kónickým telom typ I/4 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXVII** Maľovaná vázovitá nádoba typ II/1 (1) a vázovitý hrniec typ I/4 (2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXVIII** Výber rôznych tvarov keramiky: vázovitá nádoba so zosilneným okrajom typ II/6 (1), vázovitý hrniec typ I/4 (2), vázovitá nádoba typ II/1 (4), miska typ V/3 (3) a pokrývka typ VIII/1a (5), pravdepodobne zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XXXIX** Súdkovité nádoby s nezosilneným okrajom typ III/1 (1–4) a rôzne tvary pohárov súdkovitých tvarov (5–10) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XL** Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom typ III/3 (1–7) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLI** Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom typ III/3 (1–10) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLII** Kalichovité nôžky z nádob rôznych tvarov (1–9) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLIII** Veľké misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–4) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLIV** Veľké misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLV** Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLVI** Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLVII** Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–7) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLVIII** Misky kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–8) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. XLIX** Misky kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–9) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. L** Misy dvojkónické so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1–6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LI** Misy dvojkónické so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1–9) a nezosilneným okrajom (10,11) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LII** Misy dvojkónické, maľované so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1–4), maľované súdkovité nádoby typ III/2 (5,6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LIII** Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LIV** Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LV** Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LVI** Misa kónická s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1), dná mís (2–7), misy rôznych tvarov, typ V/9 (8) dná mís typ V/8 (9–11) a ich domácich napodobení ? (12) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LVII** Pokrývky nádob s kónickým telom a gombíkovitým uškom s odsadeným ústím typ VIII/1a (3–6,8,9,12,13), typ VIII/1b (7,10,11) a typ VIII/1c (1,2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LVIII** Veľká zásobnicová nádoba s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1) z objektu BH – R9/65
- Tab. LIX** Veľká zásobnicová nádoba s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1) z objektu BH – R9/65

- Tab. LX** Dva fragmenty z veľkých zásobnicových nádob s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1,2) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXI** Výber keramiky rôznych tvarov: cedník typ IX/2 (3), hrncovité cedidlo typ IX/3 (1), pohár typ IV/4 kantharos (2), misa typ V/6 (4), rôzne hrncovité nádoby (5,6), fragmenty úch (7,8) a dva kusy nôh z kotlíkovitej trojnožky (9,10) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXII** Výber keramiky rôznych tvarov, kotlíkovitá trojnožka (2), misy typ V/6 (3,4) a misa typ V/7 (1) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXIII** Keramika s vlešťovanou výzdobou. Vázovitá nádoba typ II/1 (2), maľovaná fľašovitá nádoba typ II/4 (1), dná (3–8,14) a črepy s jemne rytou výzdobou, kombinovanou s vlešťovaním (9–13) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXIV** Výber diel z rôznych typov situlovitých hrncov (1–4,13), hrncovitých (5–9, 11) a fľašovitých nádob (10,12,14) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXV** Dná z veľkých situlovitých hrncov (1–3) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXVI** Dná z veľkých nádob (1–5) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXVII** Výber črepov s rôznymi motívmi vlešťovanej výzdoby (1–8) a hustým žliabkovaním (9) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXVIII** Črepy z červeno-bielo-oranžovo maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívmi (1–16) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXIX** Črepy z červeno-bielo-oranžovo maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívmi (1–20) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXX** Črepy z červeno-bielo-oranžovo-čierno maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívmi (1–7,10) a maľbou v pásoch (8,9,11–13) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXI** Črepy z červeno-bielo-oranžovo-svetlohnedo v pásoch maľovanej keramiky (1–19) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXII** Črepy s hnedým, svetlohnedým a bielym maľovaním v pásoch (1–22) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXIII** Črepy s hnedým, svetlohnedým, sivým a bielym maľovaním v pásoch (1–17) a modro-žltohnedým maľovaním (18) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXIV** Črepy s čiernym, tmavosivým, červeným a bielym maľovaním v pásoch (1–6) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXV** Prasleny vyrobené sekundárne z laténskych črepov (1–11), dvojkónický praslen (12) zo sondy BH – R9/65/66
- Tab. LXXVI** Kovové predmety z východnej terasy hradného kopca a z objektu BH – R9/65. Palmetovitá zápona (1), jazykovité nákončie opaska (2), profilovaná perla/objímka (3), spona stredolaténskej konštrukcie (4), ataša z rímskej misy typ Eggers 91 (5), náramky (6,7), čepeľ noža (8), hroty šípov (9,10,11), perla zo sklovitej hmoty (13), nit (12). Materiál: 1–7,12 – bronz, 8–10 – železo, 13 – sklovitá hmota
- Tab. LXXVII** Výber keramických tvarov z Bratislavského hradu zo stupňov LTD1 – LTD2
- Tab. LXXVIII** Výber keramických tvarov z Bratislavského hradu zo stupňov LTD1 – LTD2 (A). Keramické typy z Bratislavského hradu zo stupňa LTD2 (B)

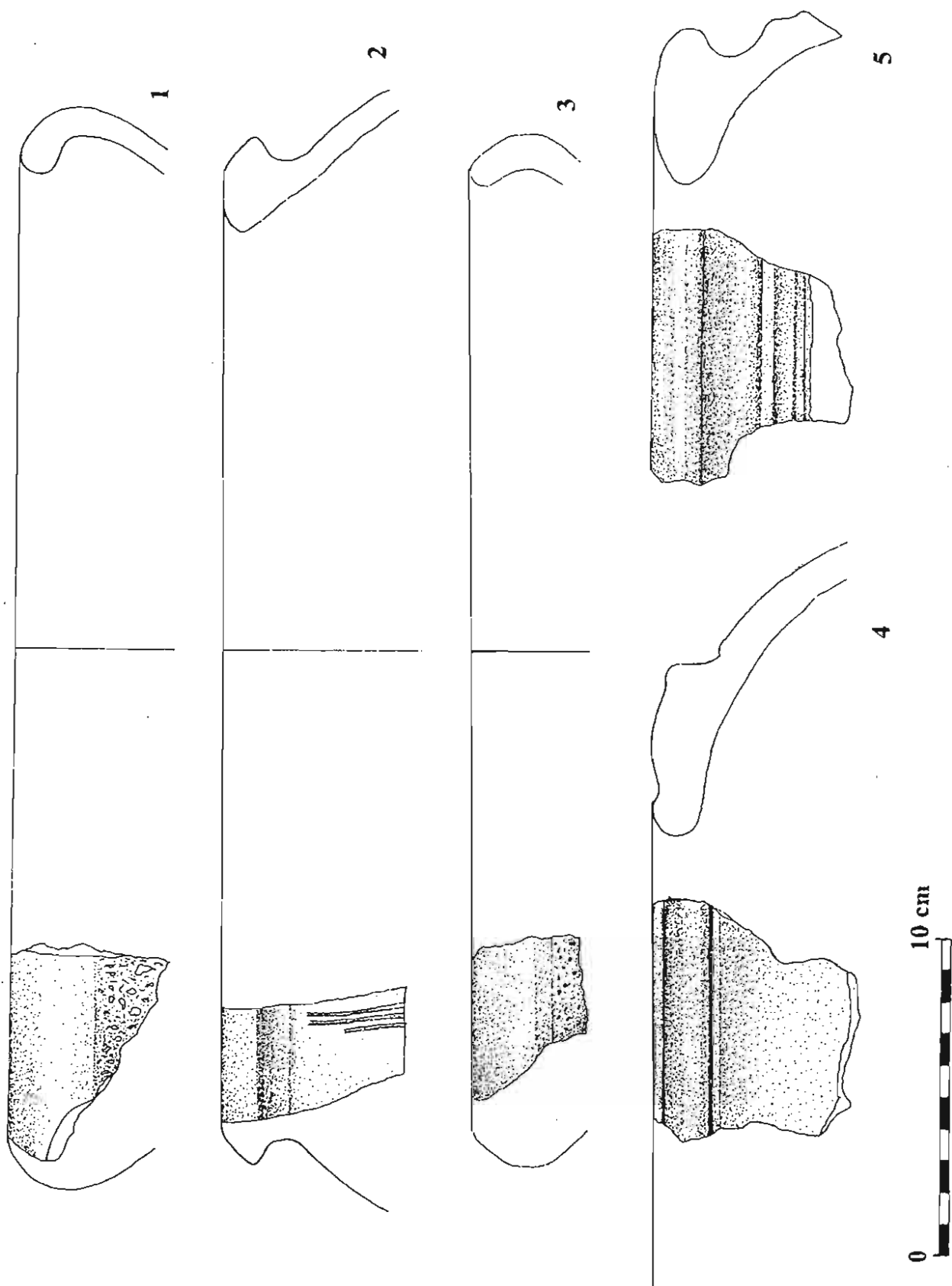

Tab. I Situlovité hrnce typ I/1 (1-8) zo sondy BH – V/66

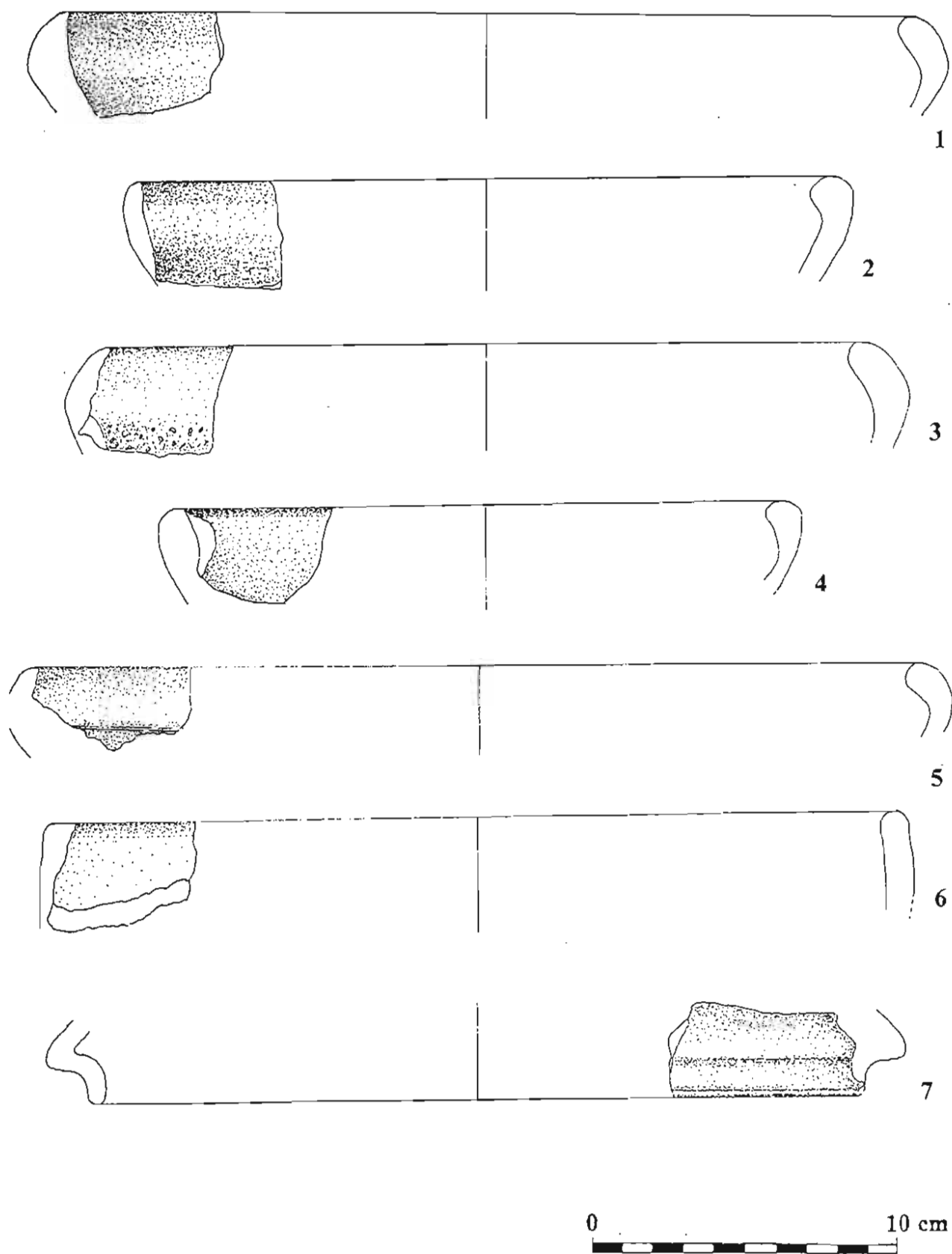

Tab. II Situlovité hrnce typ I/1 (1-6) zo sondy BH - V/66

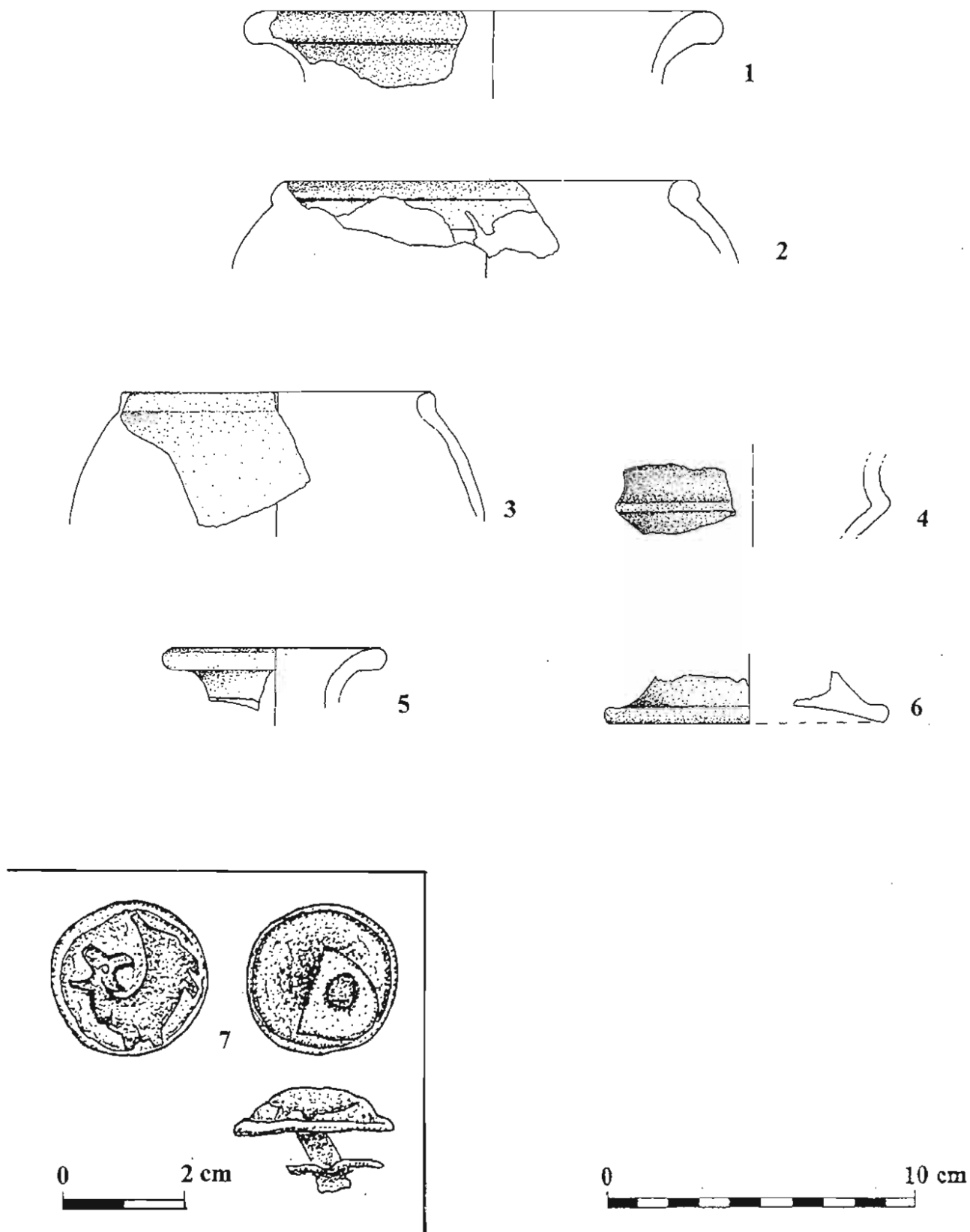

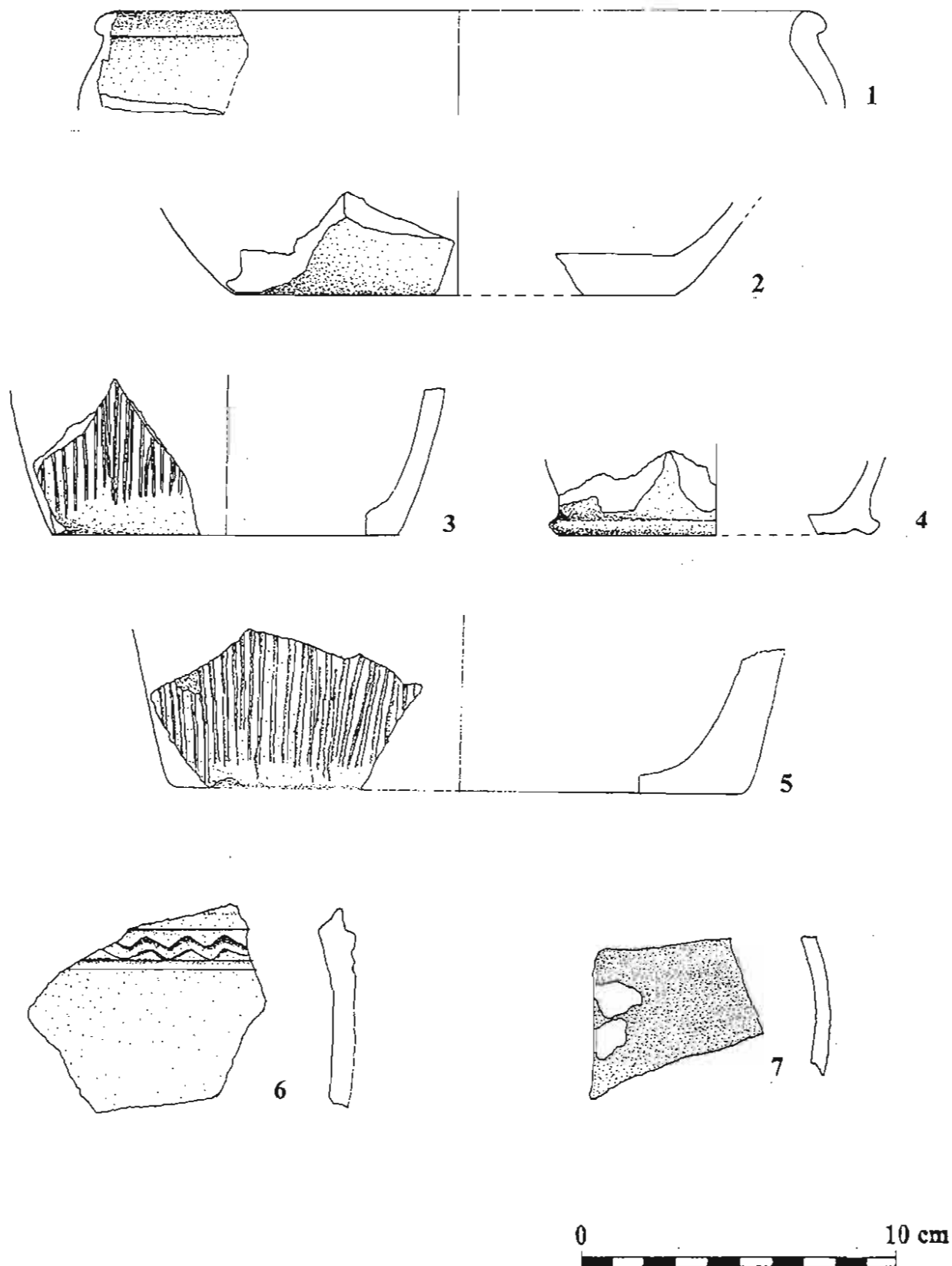
Tab. III Situlovitý hrniec typ I/1 (5), zásobnica typ VII/2 (4), dvojkónický hrniec typ I/7 (2) a kónické misy typ V/2 (1,3) zo sondy BH – V/66

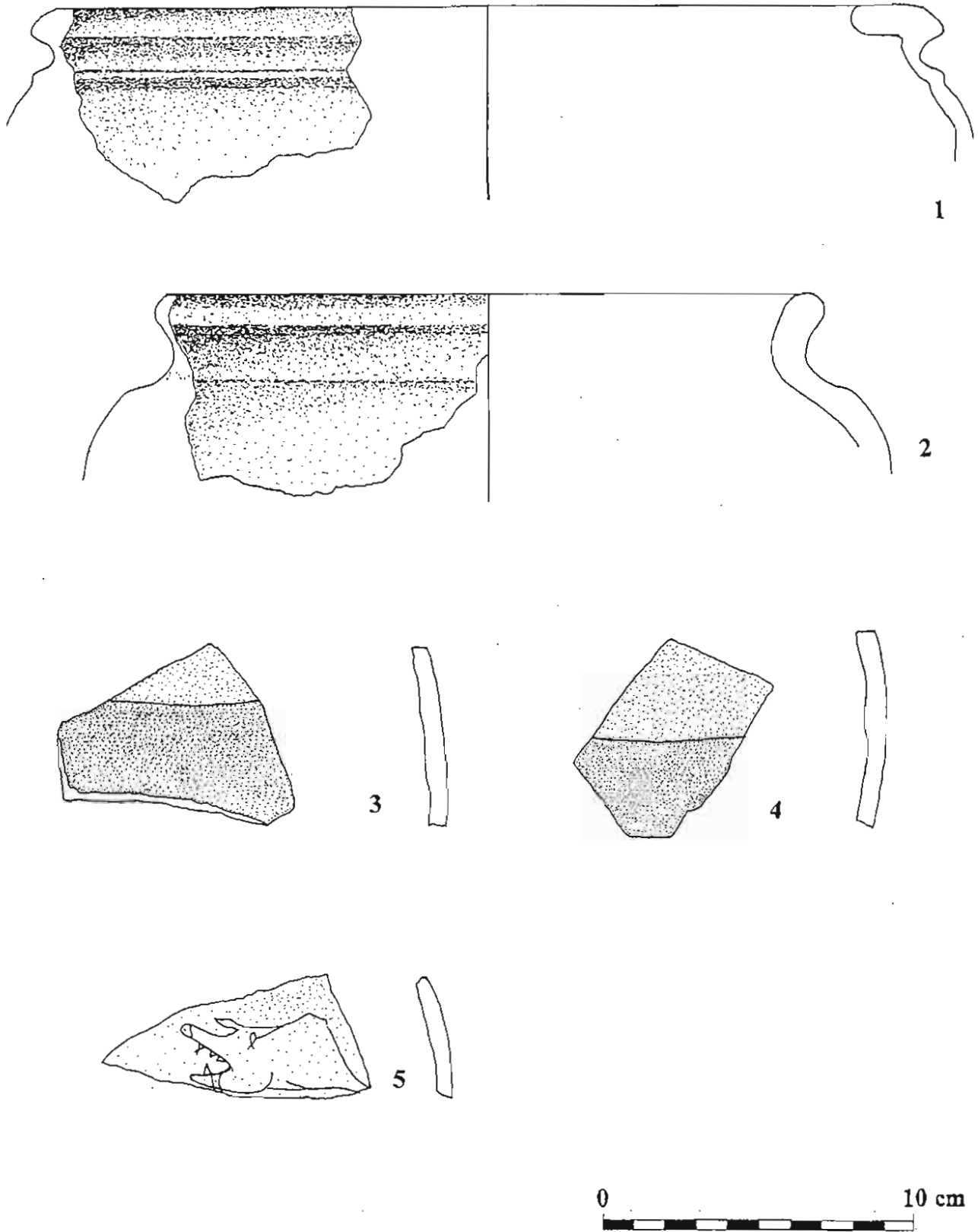
Tab. IV Kónické misy typ V/2 (1-6) a pokrývka typ VIII/1c (7) zo sondy BH - V/66

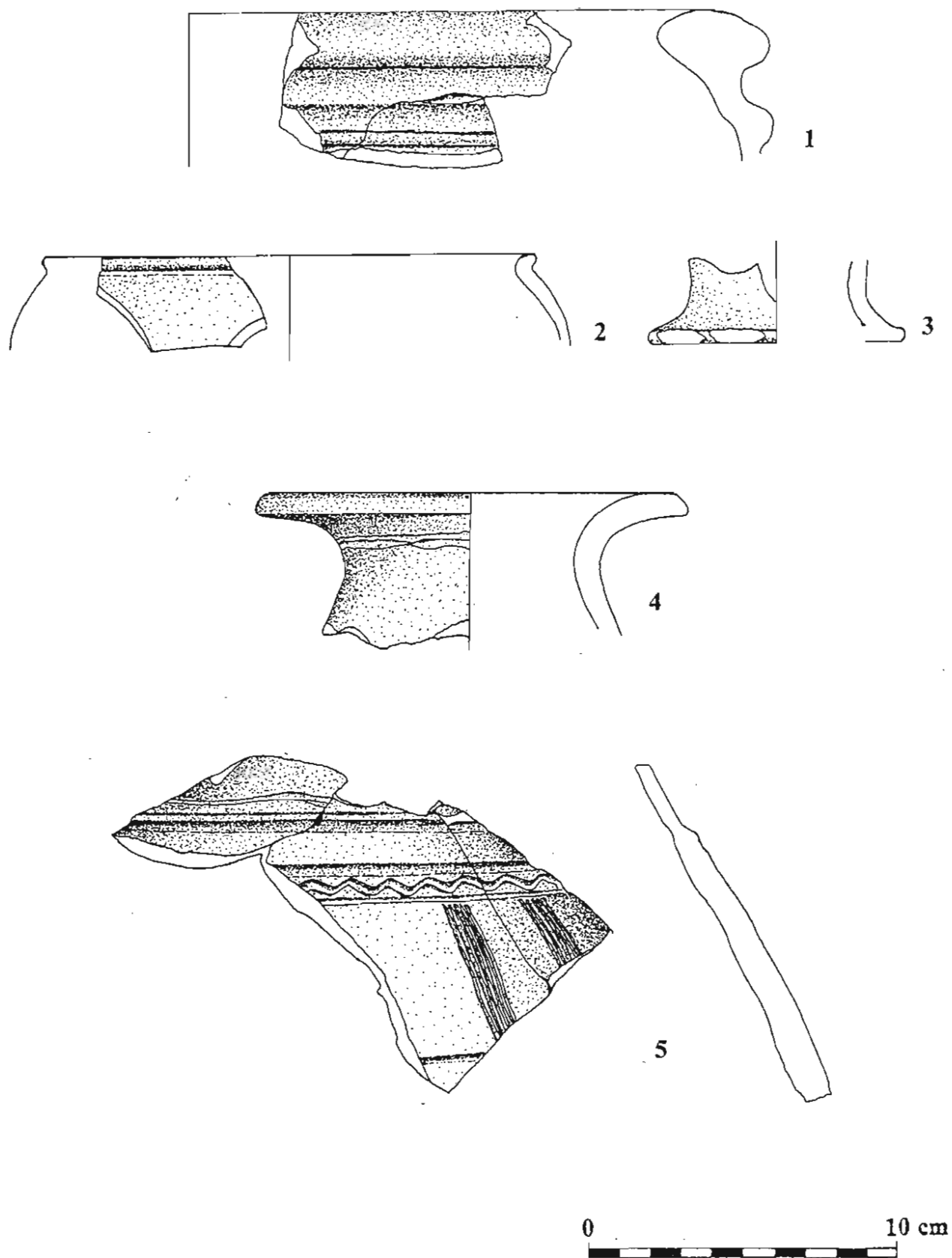
Tab. V Výber keramiky: fľašovitá/vázovitá nádoba typ II/1 (1), fľašovitá nádoba typ II/3 (5), súdkovité nádoby typ III/2 (2,3), profilovaná miska (4), nôžka nádoby (6) a bronzový nit (7) zo sondy BH – V/66

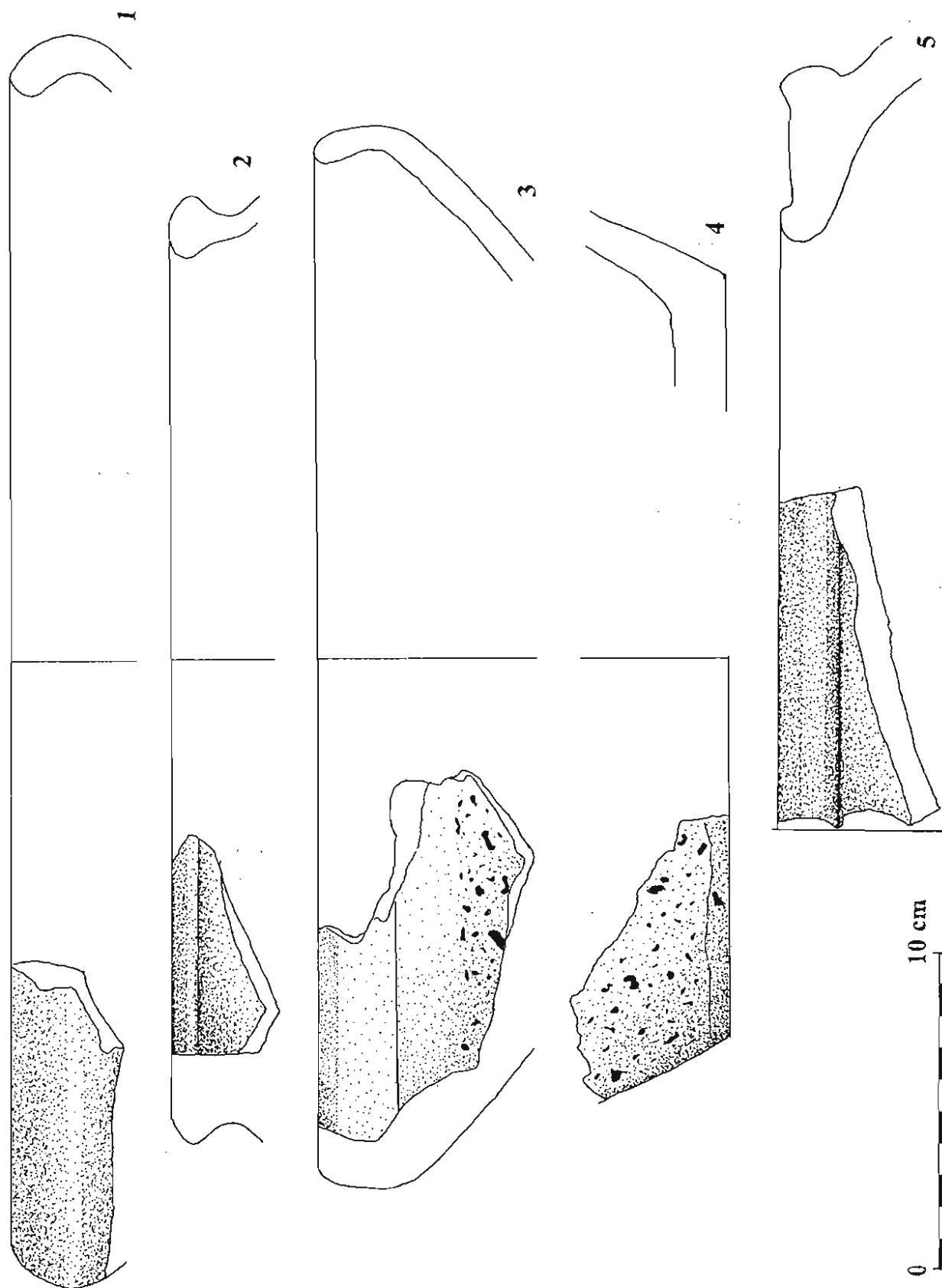
Tab. VI Výber keramiky: hrniec typu I/7 (1), dná rôznych typov nádob (2-5) a črepy z tiel nádob, zdobený vlešťovaním (6) a maľovaný (7) zo sondy BH - V/66

Tab. VII Výber keramiky: hrniec typ I/ 1 (1), hrniec typ I/4 (2), dva maľované črepy (3,4) a črep so zobrazením kanca (5) zo sondy BH – PJ-77/59

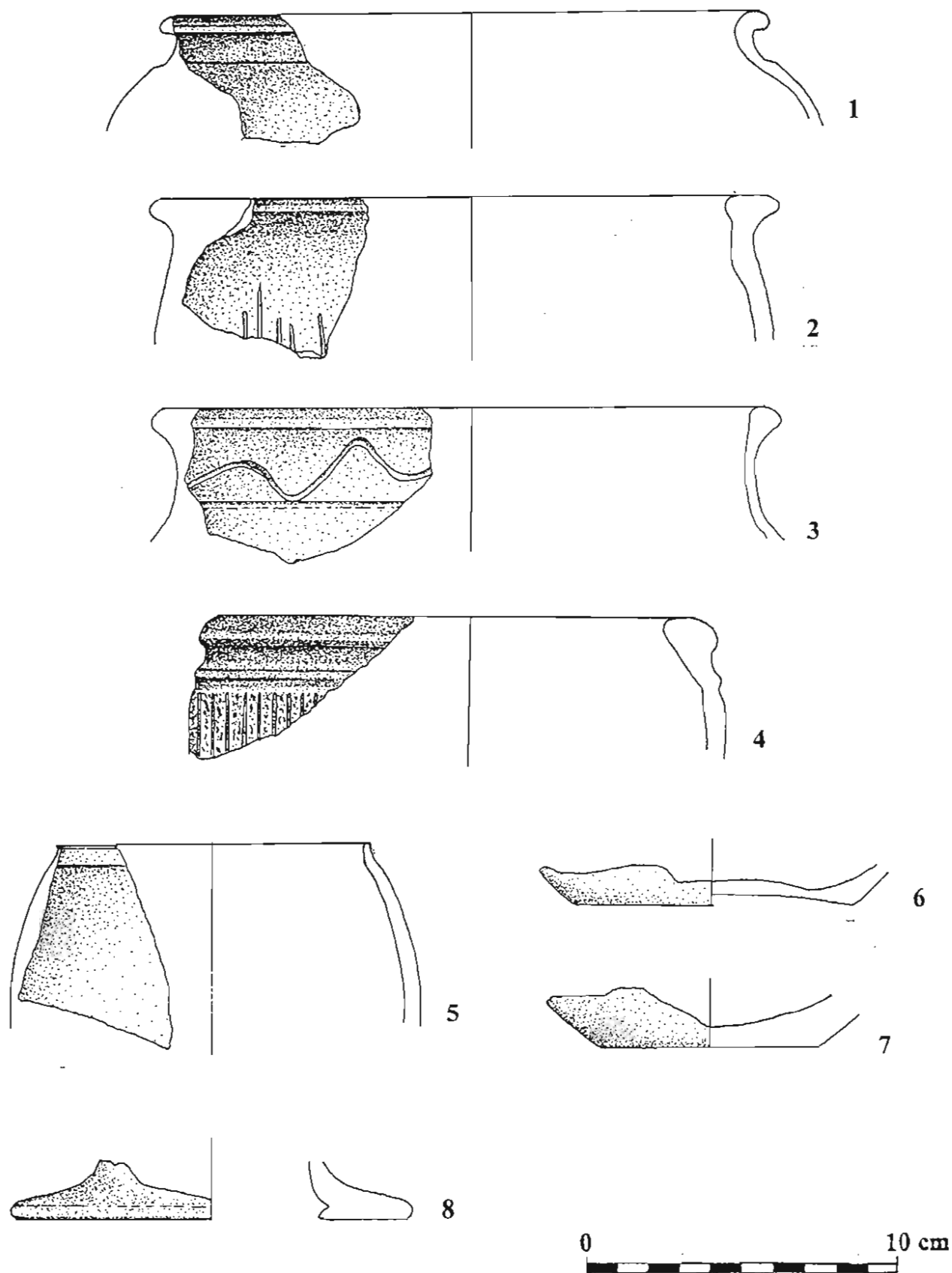

Tab. VIII Výber keramiky zo sond BH – PJ/III/60 hrniec typ I/1 (1), miska typ V/3 (2), nôžka nádoby (3);
BH – PJ/VII/60 fľašovitá nádoba typ II/1 (4,5)

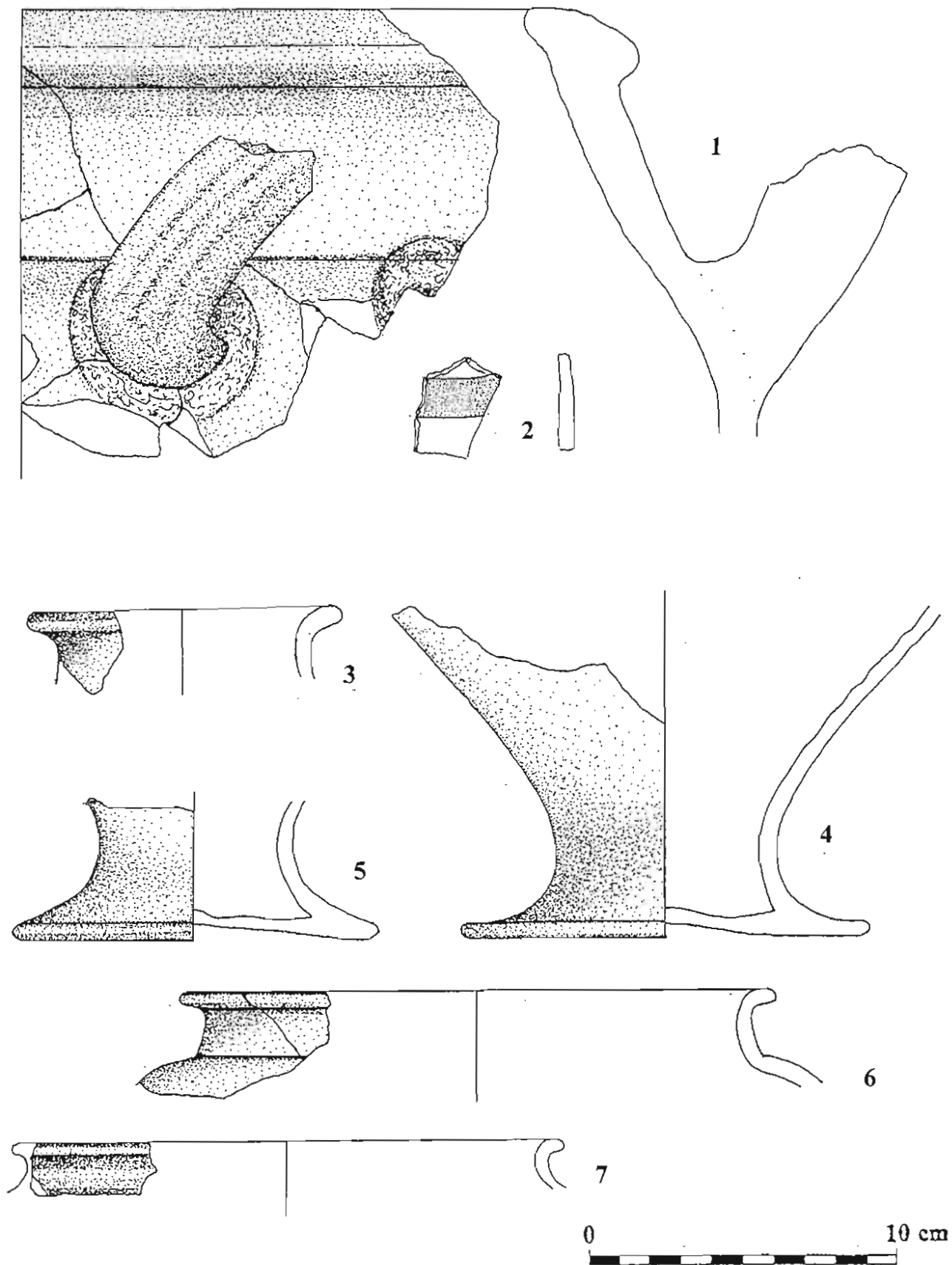

Tab. IX Výber keramiky: misy typu V/2 (1,3), hrnce typ I/1 (2), zásobnica typ VII/2 (5) a dno nádoby (4) zo sondy BH – N/62

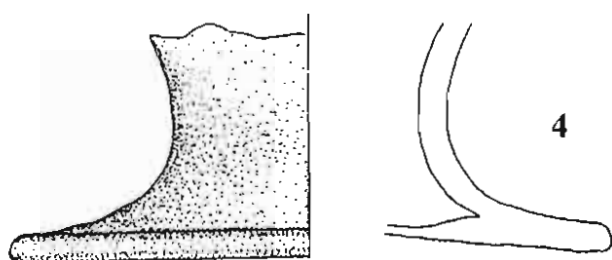
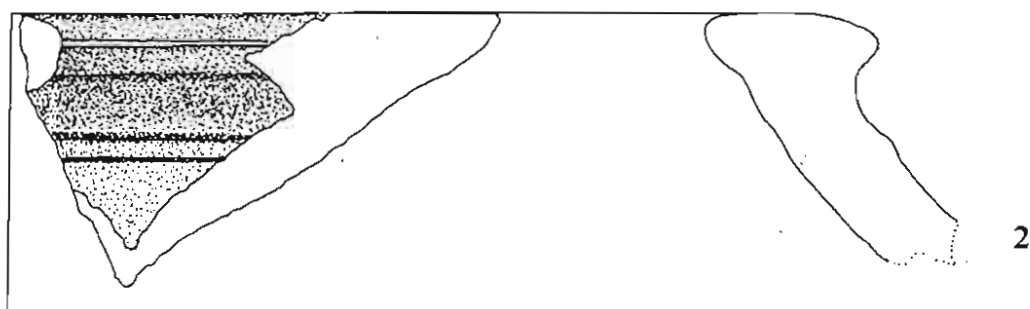
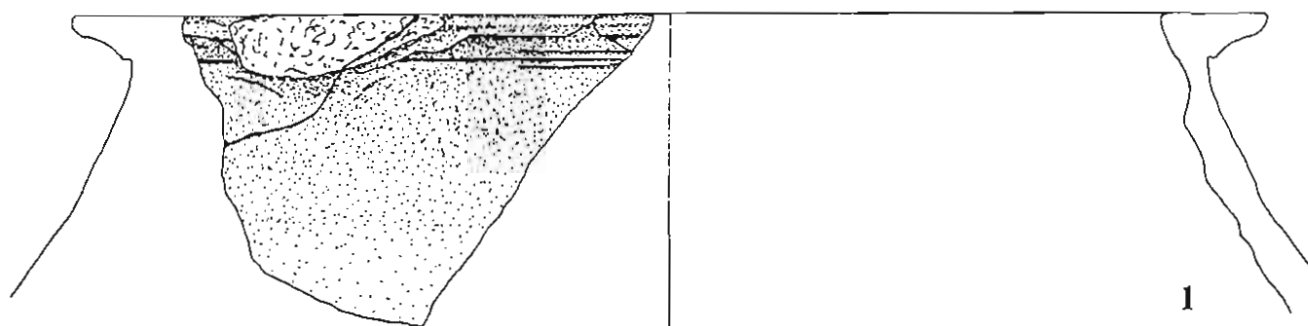

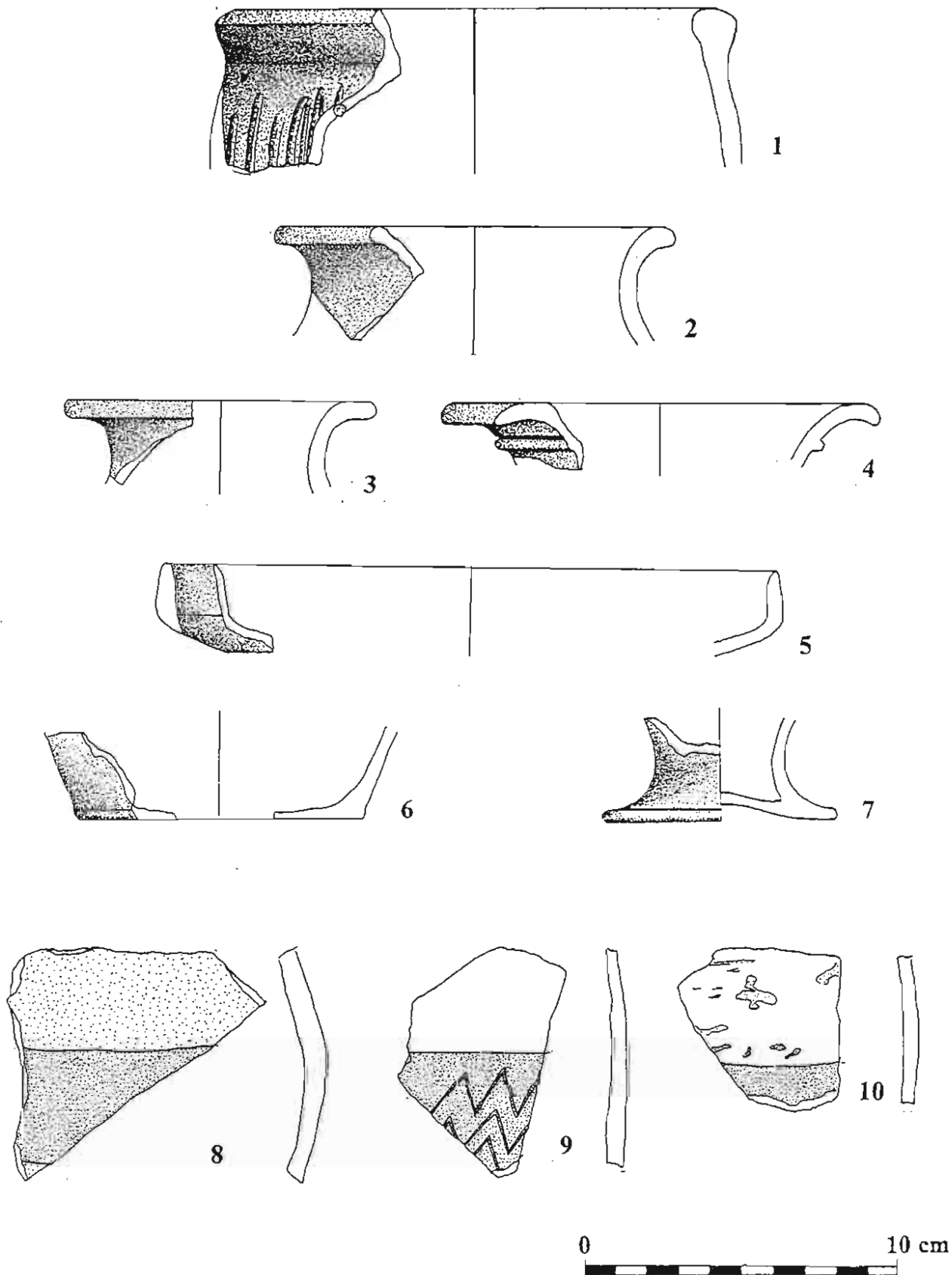
Tab. X Výber keramiky: hrnce typ I/1 (2,4), hrniec typ I/5 (3), súdkovitá nádoba typ III 3 (1), pohár so súdkovitým telom typ IV/1 (5), nôžka (8) a dve dna mís (6,7) zo sondy BH – N/62

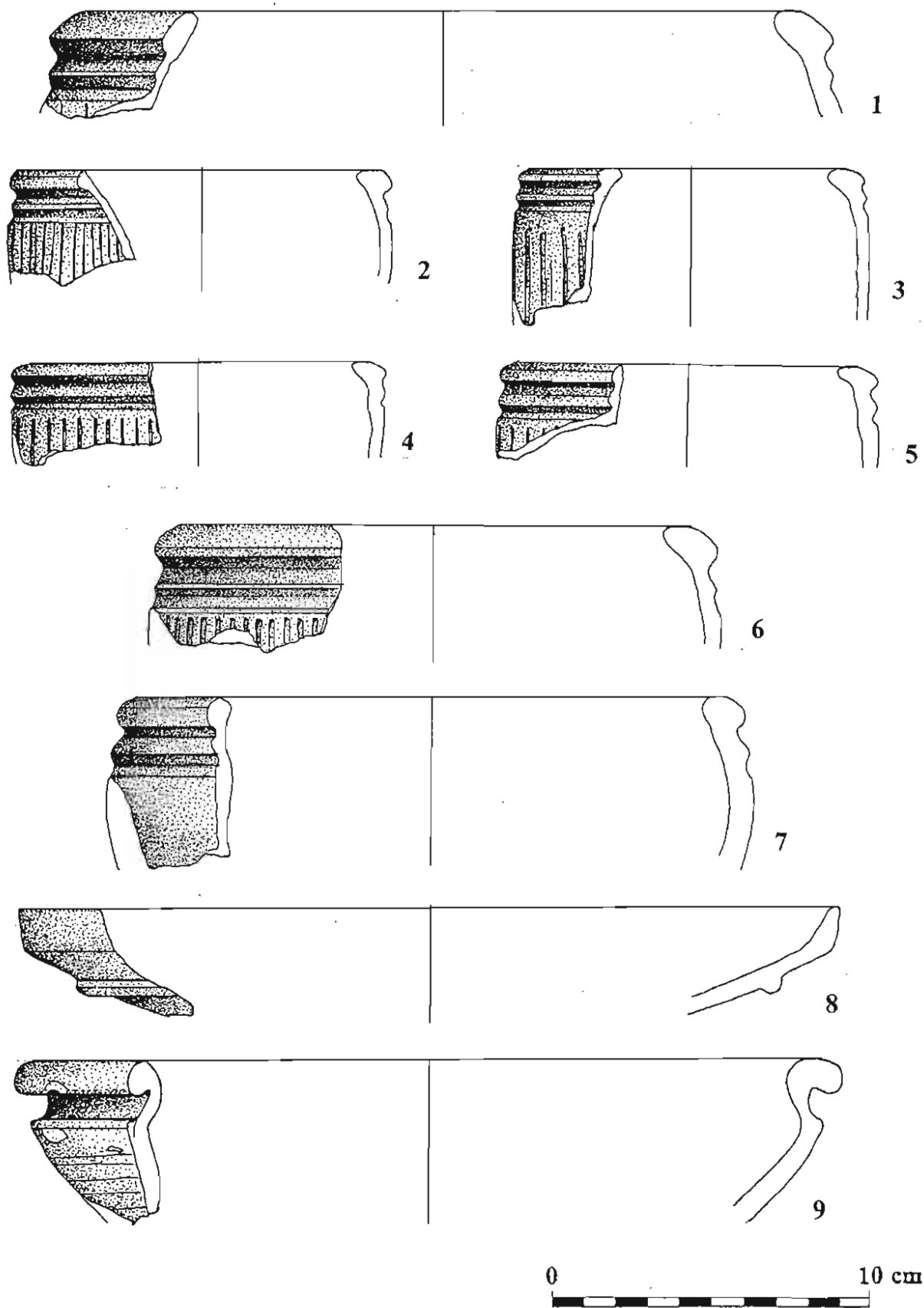
Tab. XI Výber keramiky: zásobnica s uchom typu VII/4 (1), fľaša typ II/1 (3), kalichovité nôžky (5,6) súdkovité nádoby typ III/3 (6,7) a maľovaný črep (2) zo sond BH – NS2, BH – NS5–6, BH – NS1–10

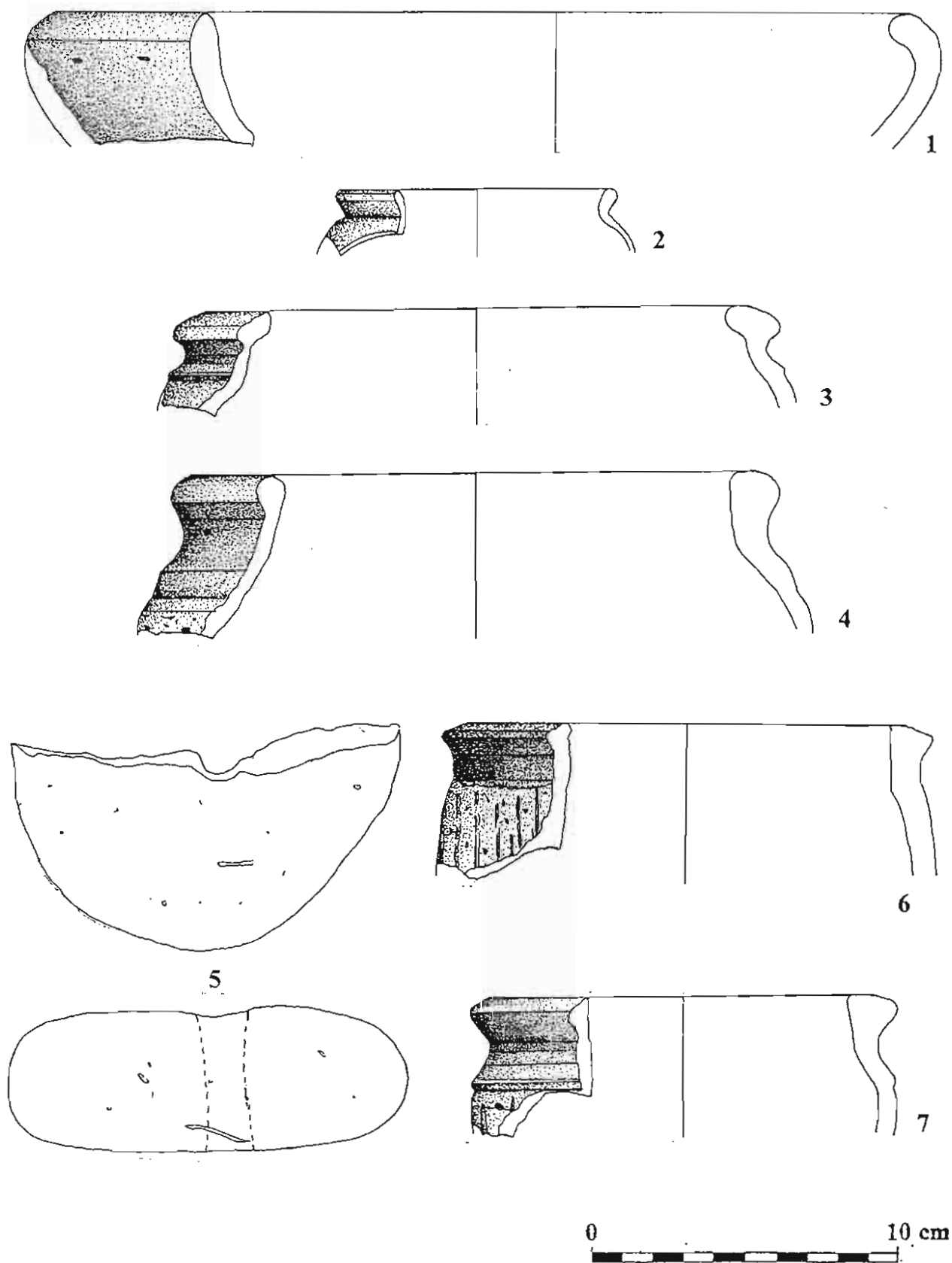
Tab. XII Výber keramiky: vázovitý hrniec (1), zásobnica typ VII/3 (2), hrniec typ I/5 (3) a nôžka (4)
zo sond BH – NS3, BH – NS11

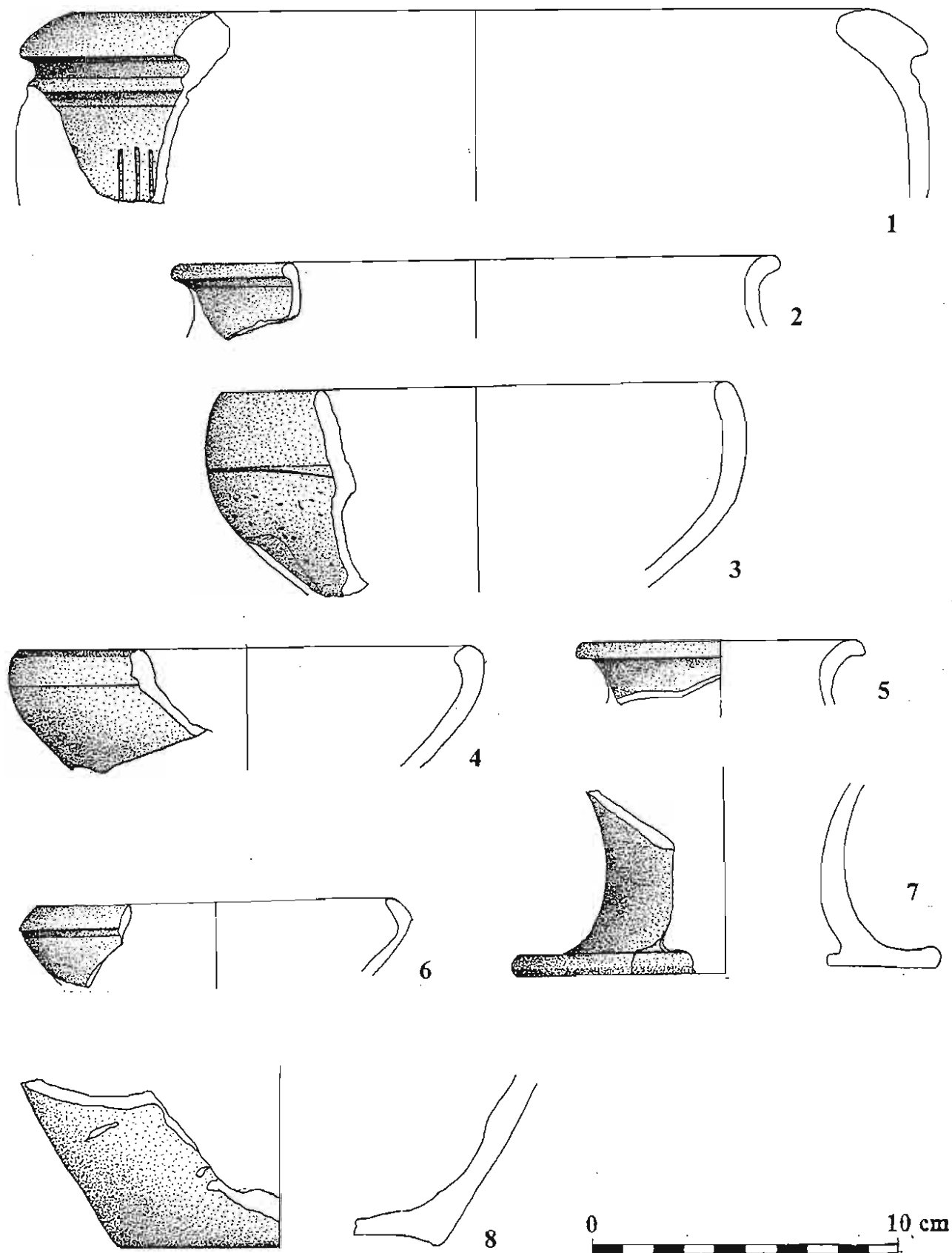
Tab. XIII Výber keramiky: hrniec typ I/2 (1), fľašovité nádoby typ II/1 (2–4), kónická misa typ V/8 (5), dno (6), nôžka (7) a tri maľované črepy (8–10) zo sond BH – V/67 a VAL III/68

Tab. XIV Situlovité hrnce typ I/1 (1-6) kotlíkovitá trojnožka (7), misa typ V/9 (8) a misa typ V/4 (9) zo sondy VAL III/68

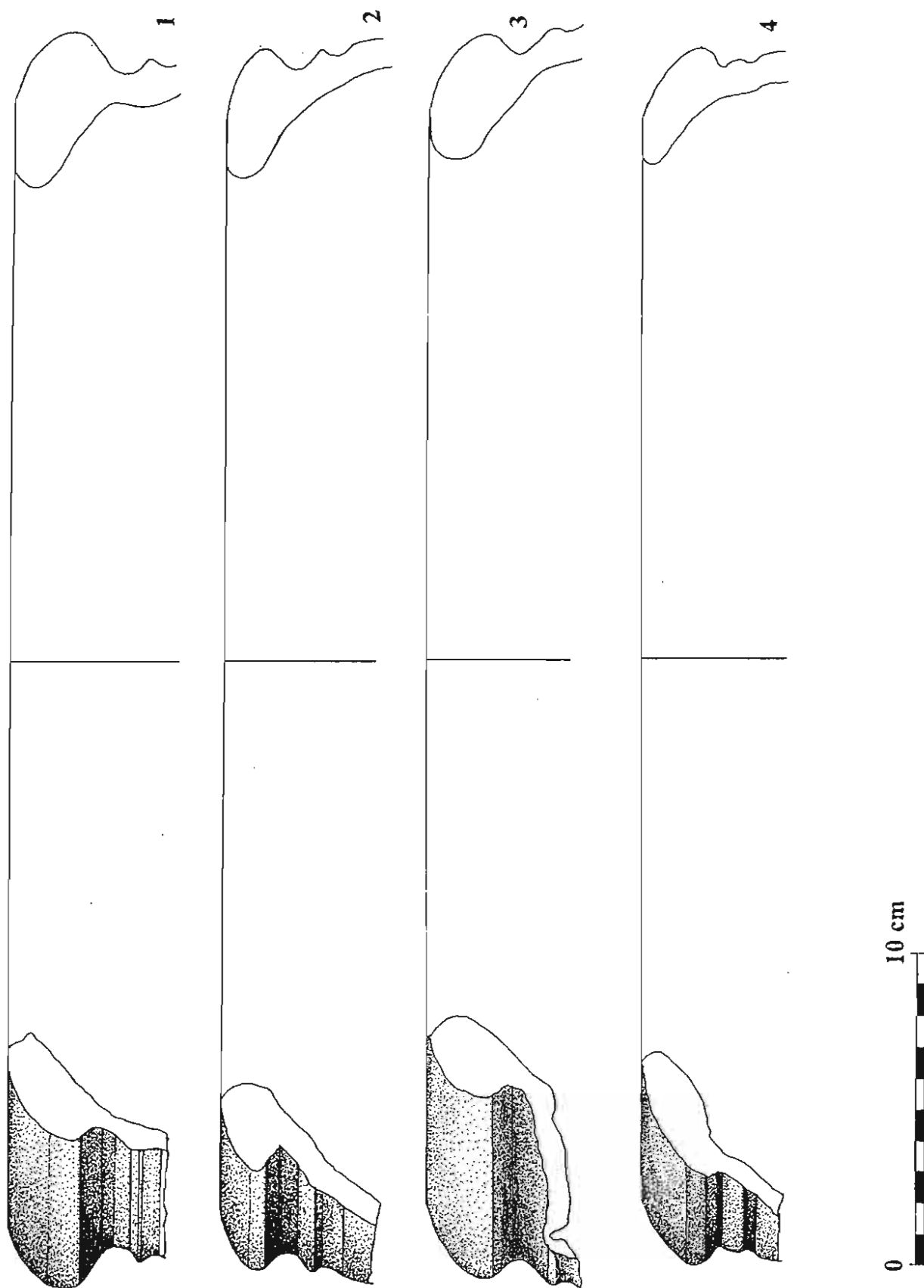

Tab. XV Keramika z valu pri západnej hradbe, misa typ V/2 (1), súdkovitá nádoba typ III/3 (2), hrnce typ I/1 (3) a typ I/2 (4) a hrnce typ I/2 (6,7) s fragmentom tkáčskeho závažia (5) z laténskej vrstvy pri SZ bašte

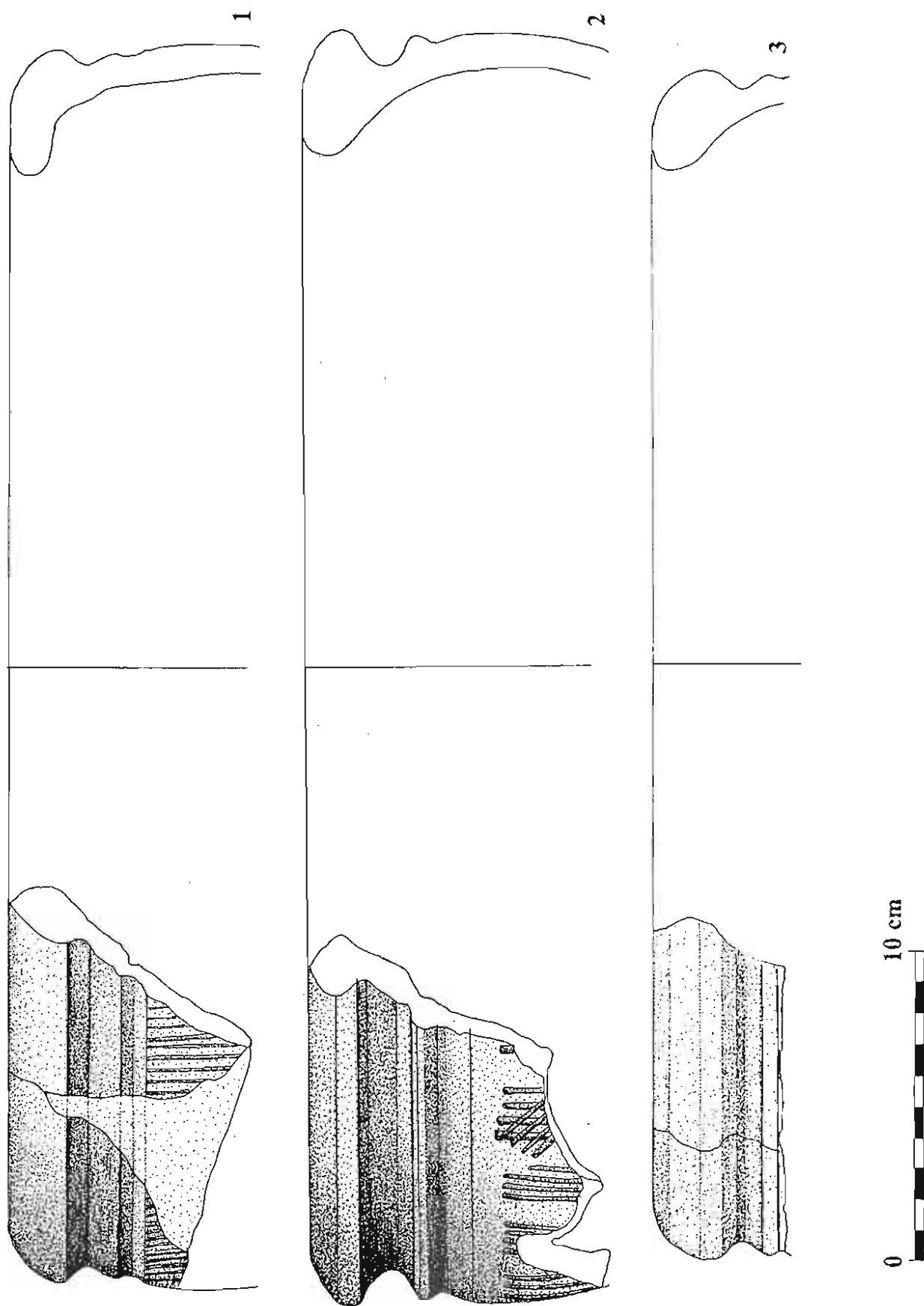

Tab. XVI Výber keramiky: hrniec typ I/1 (1), súdkovitá nádoba typ III/3 (2), miska typ V/1 (3), misky typ V/2 (4,6), fľašovitá nádoba typ II/1 (5), dno (8) a kalichovitá nôžka (7) zo sondy BH - Z/67

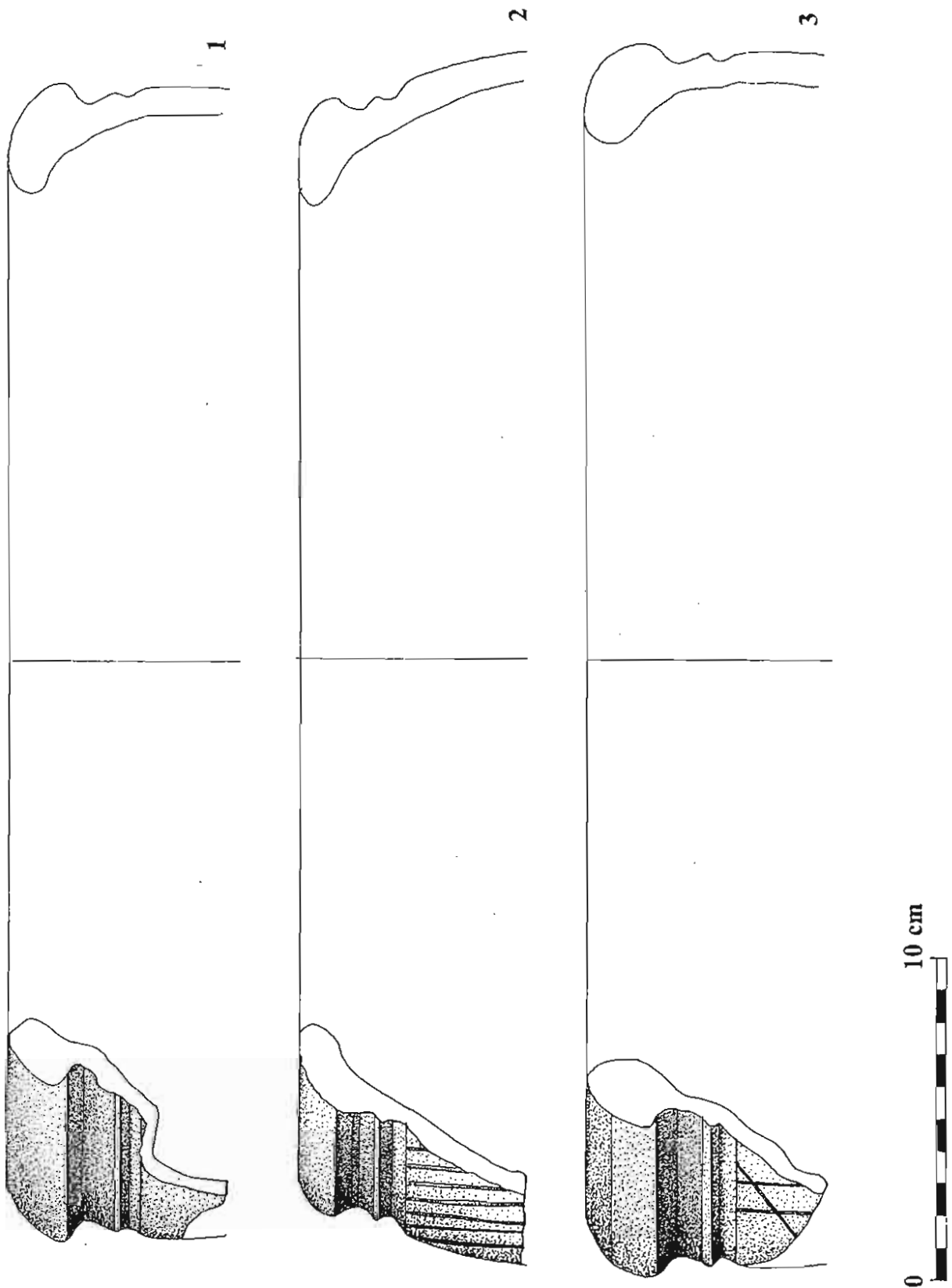

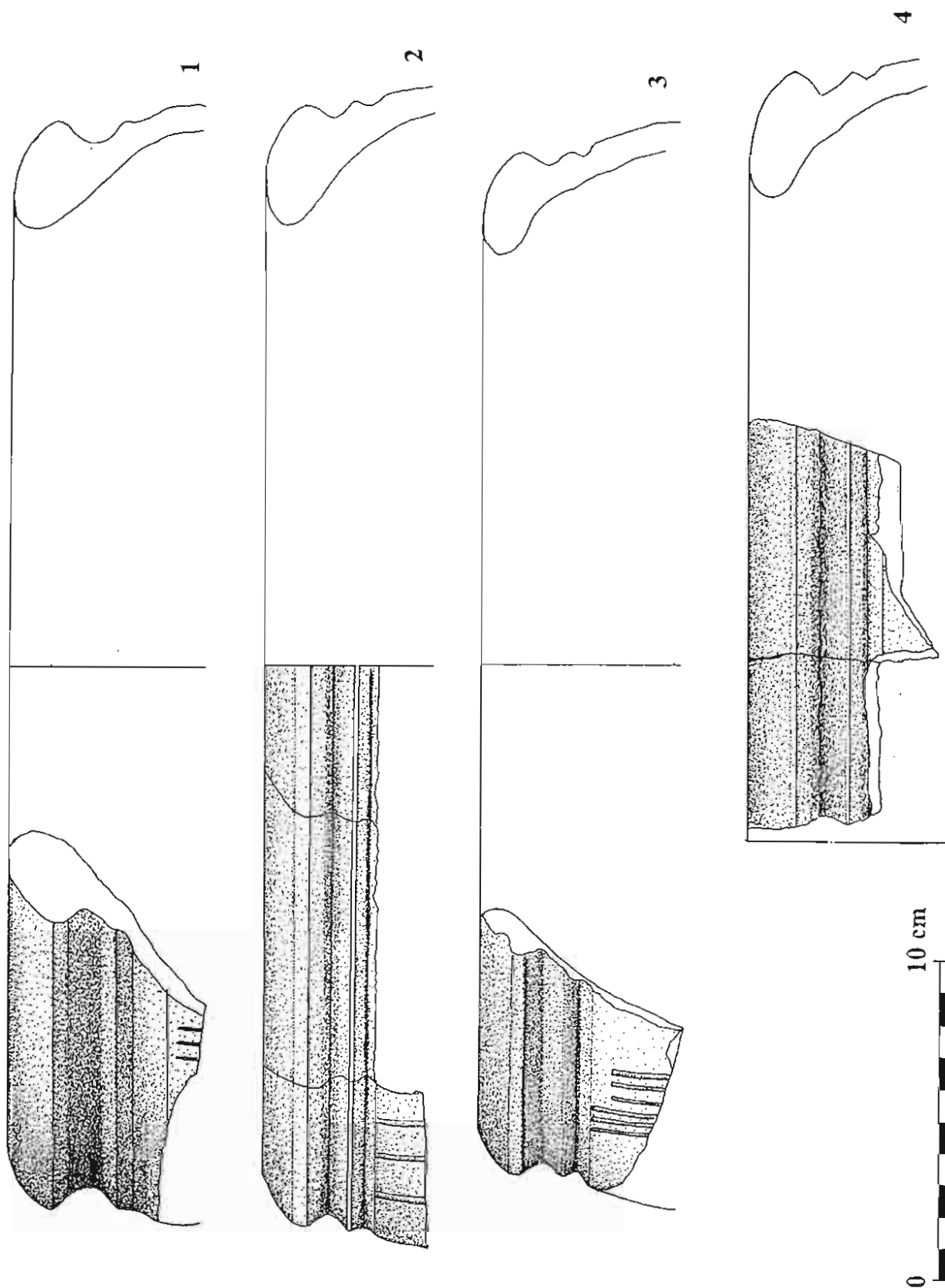
Tab. XVII Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–4) zo sondy BH – R9/65/66

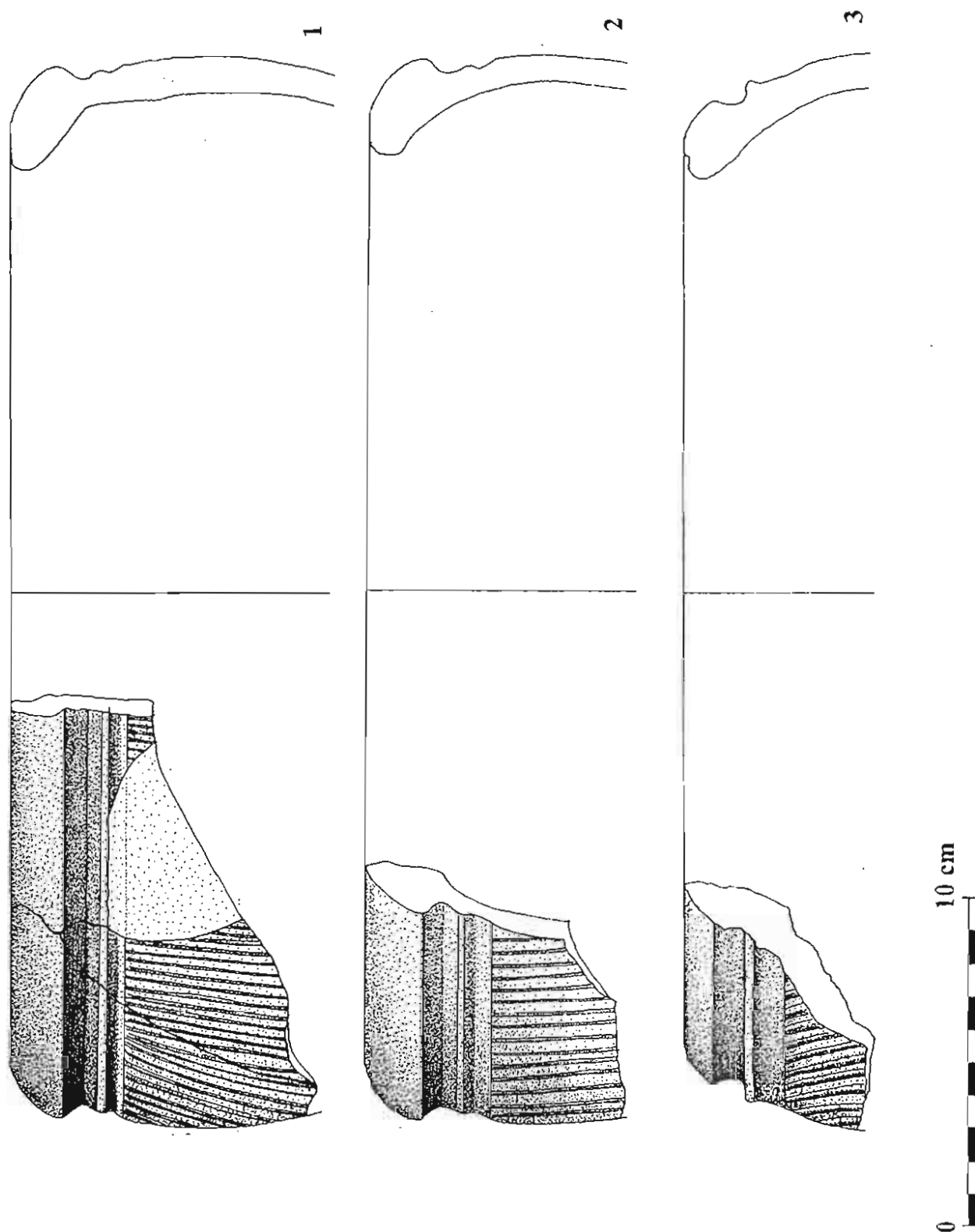
Tab. XVIII Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-3) zo sondy BH – R9/65/66

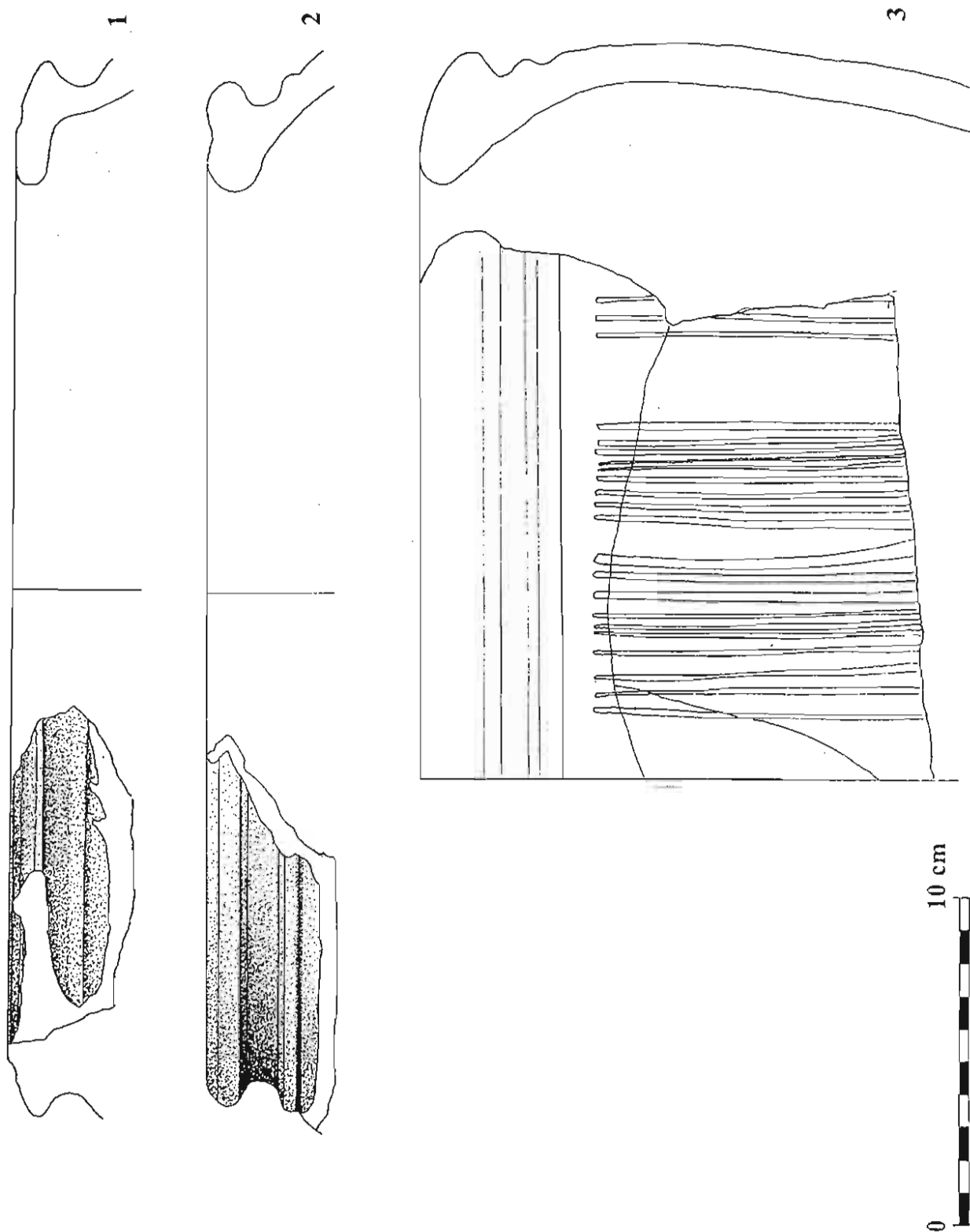
Tab. XIX Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3) zo sondy BH – R9/65/66

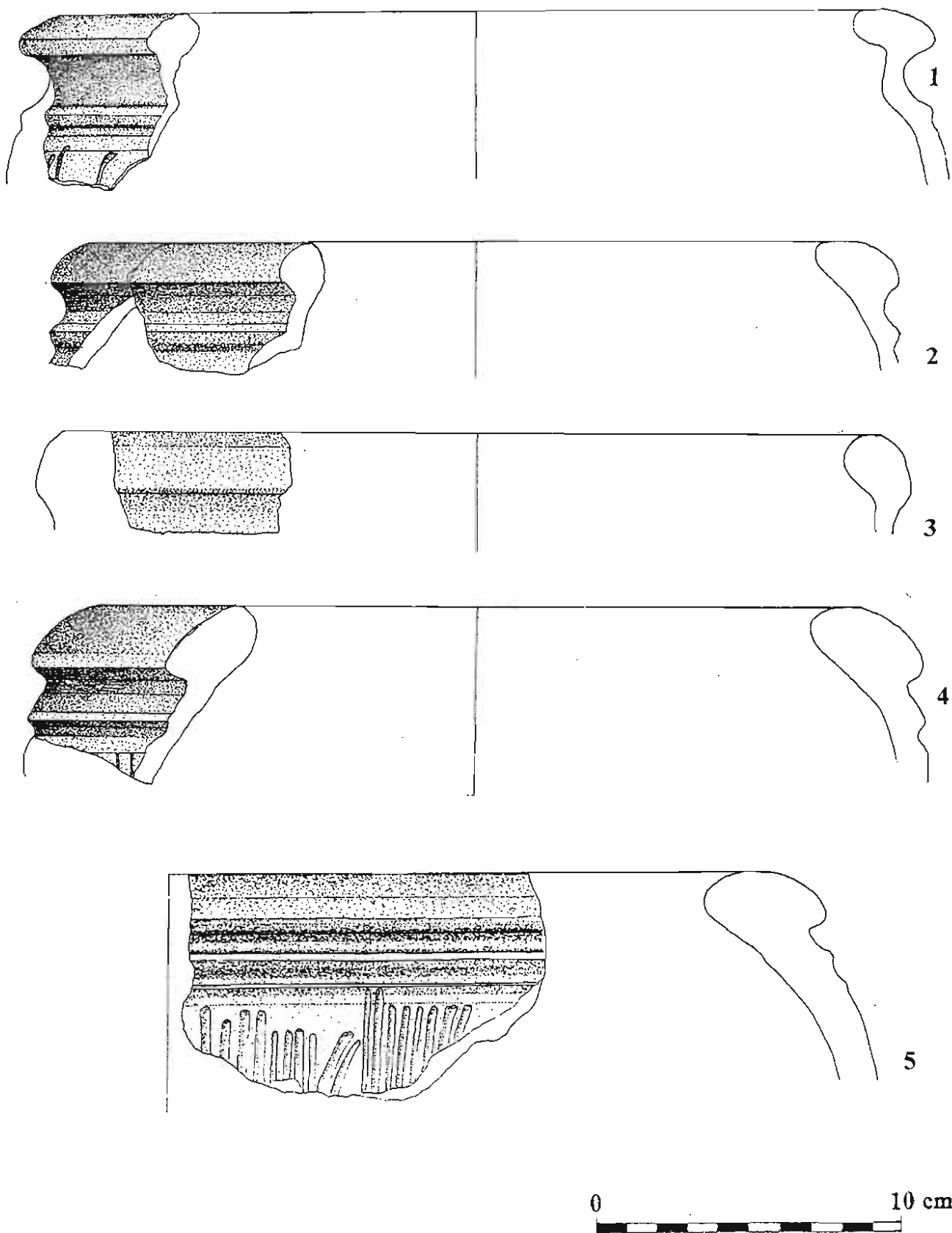
Tab. XX Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-4) zo sondy BH – R9/65/66

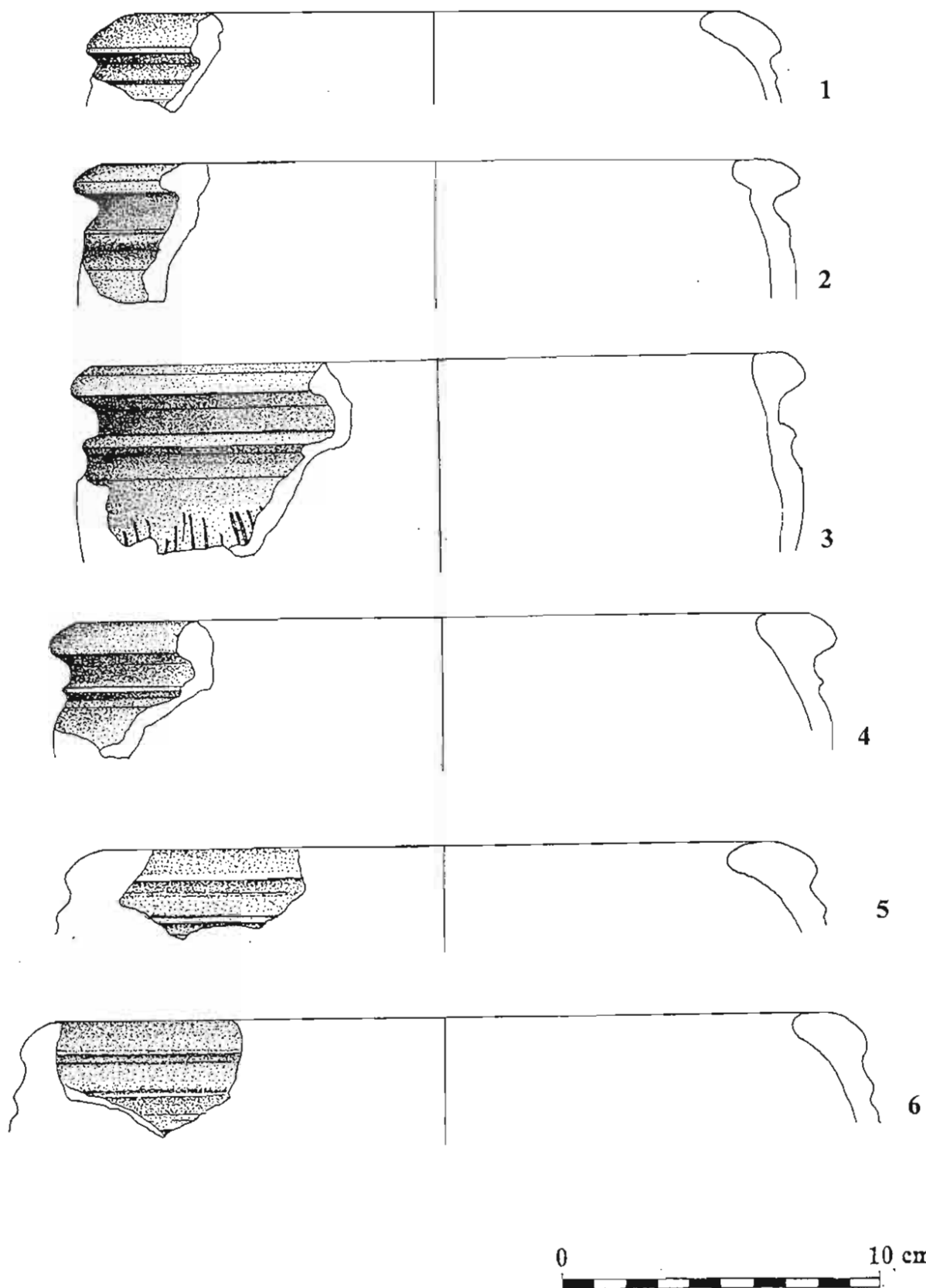
Tab. XXI Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-3) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. XXII Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-3) zo sondy BH – R9/65/66

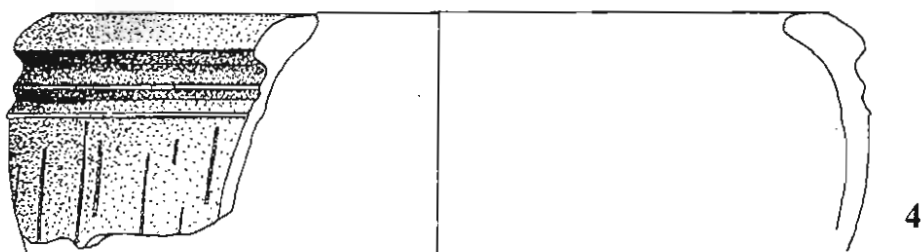
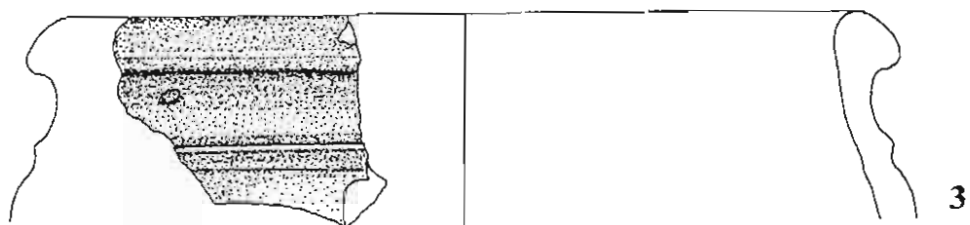
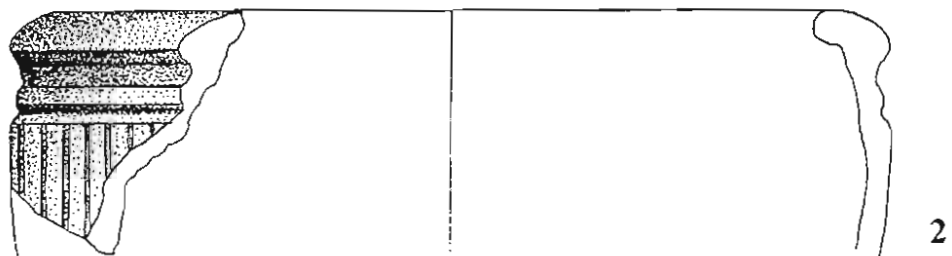
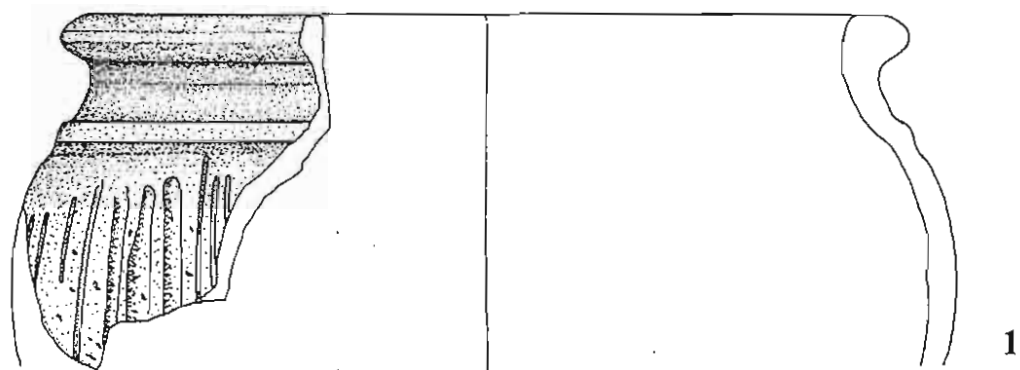

Tab. XXIII Veľké situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66

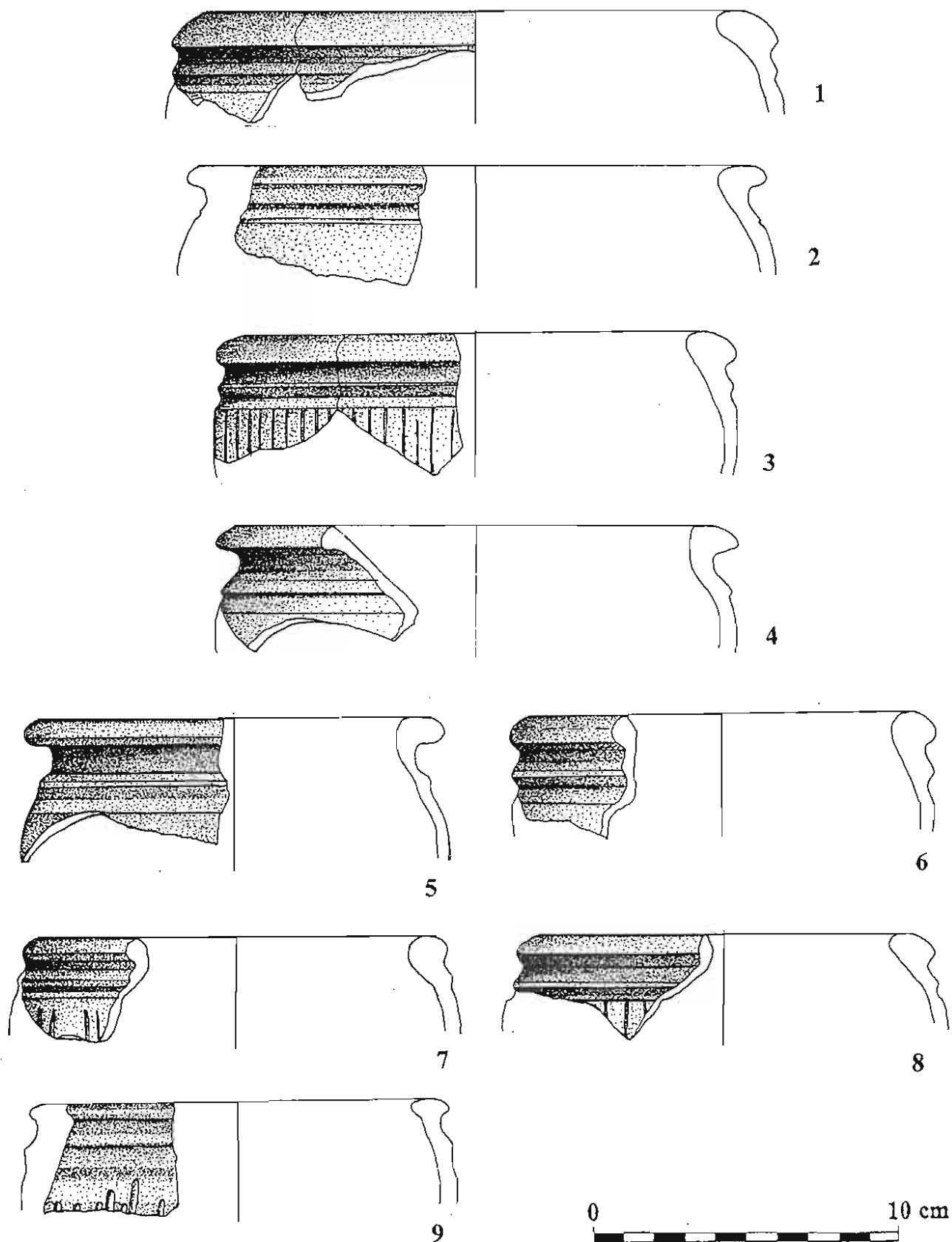

Tab. XXIV Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-6) zo sondy BH – R9/65/66

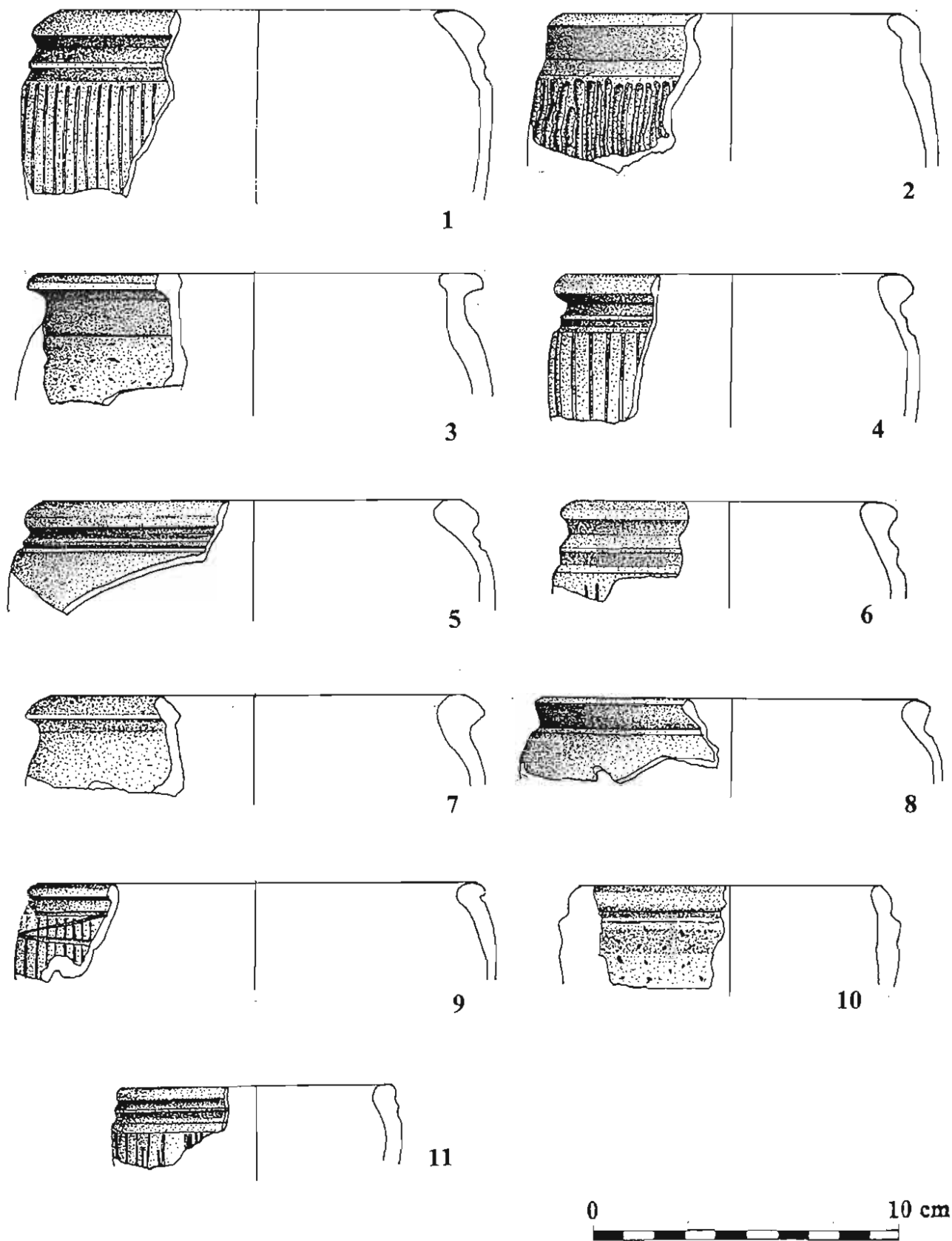

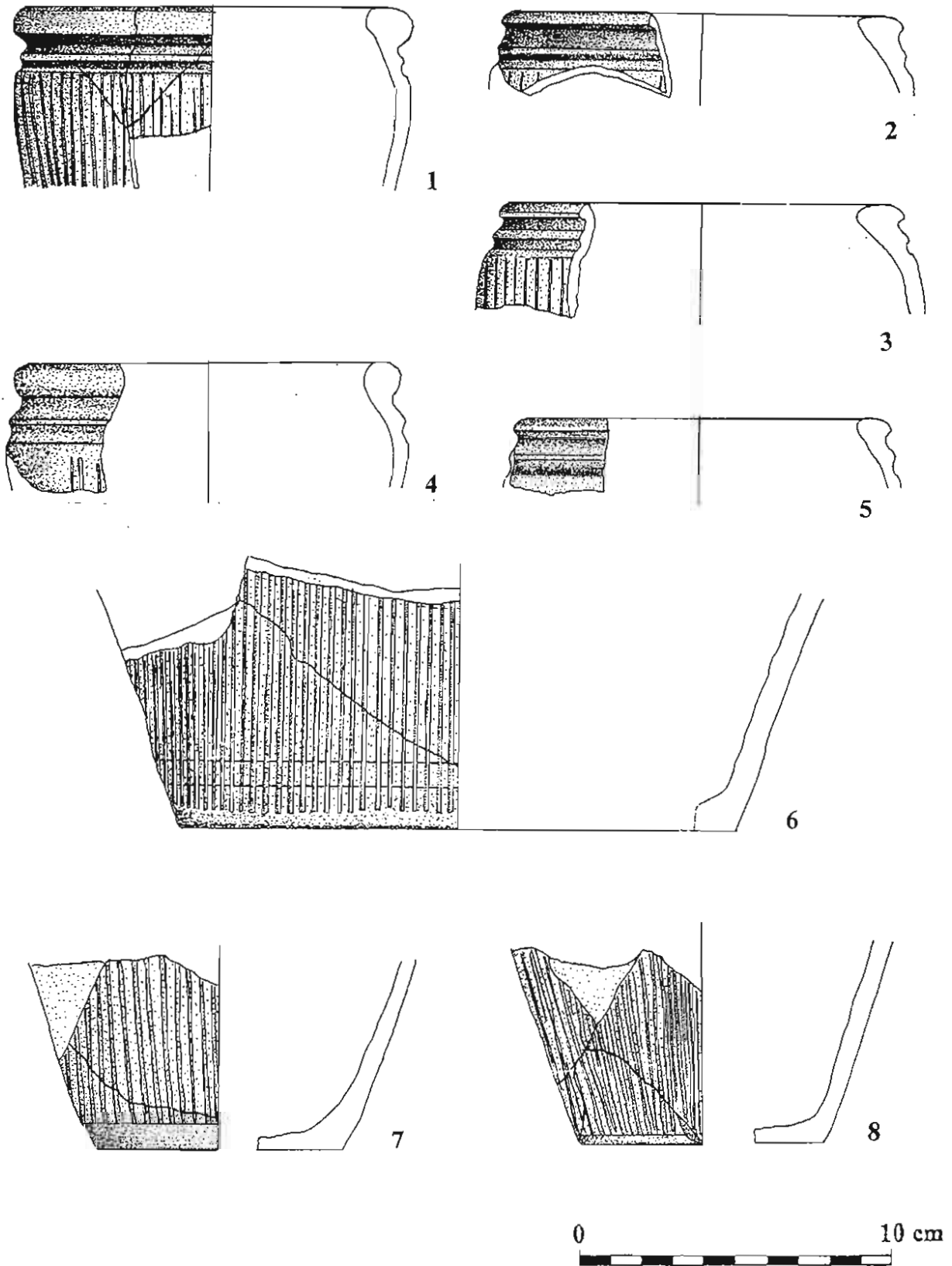
Tab. XXV Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–5) zo sondy BH – R9/65/66

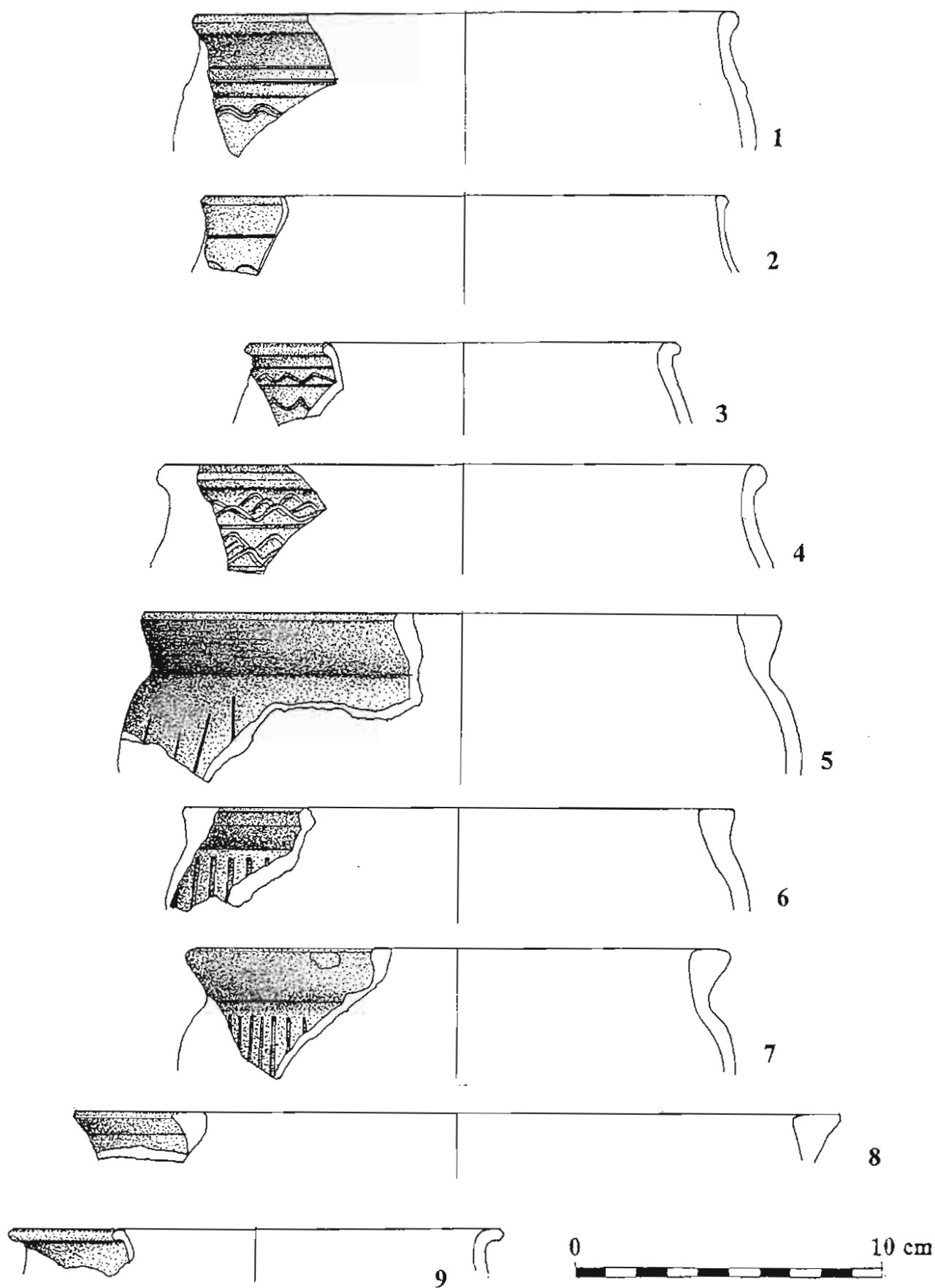
Tab. XXVI Situlovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1-9) zo sondy BH – R9/65/66

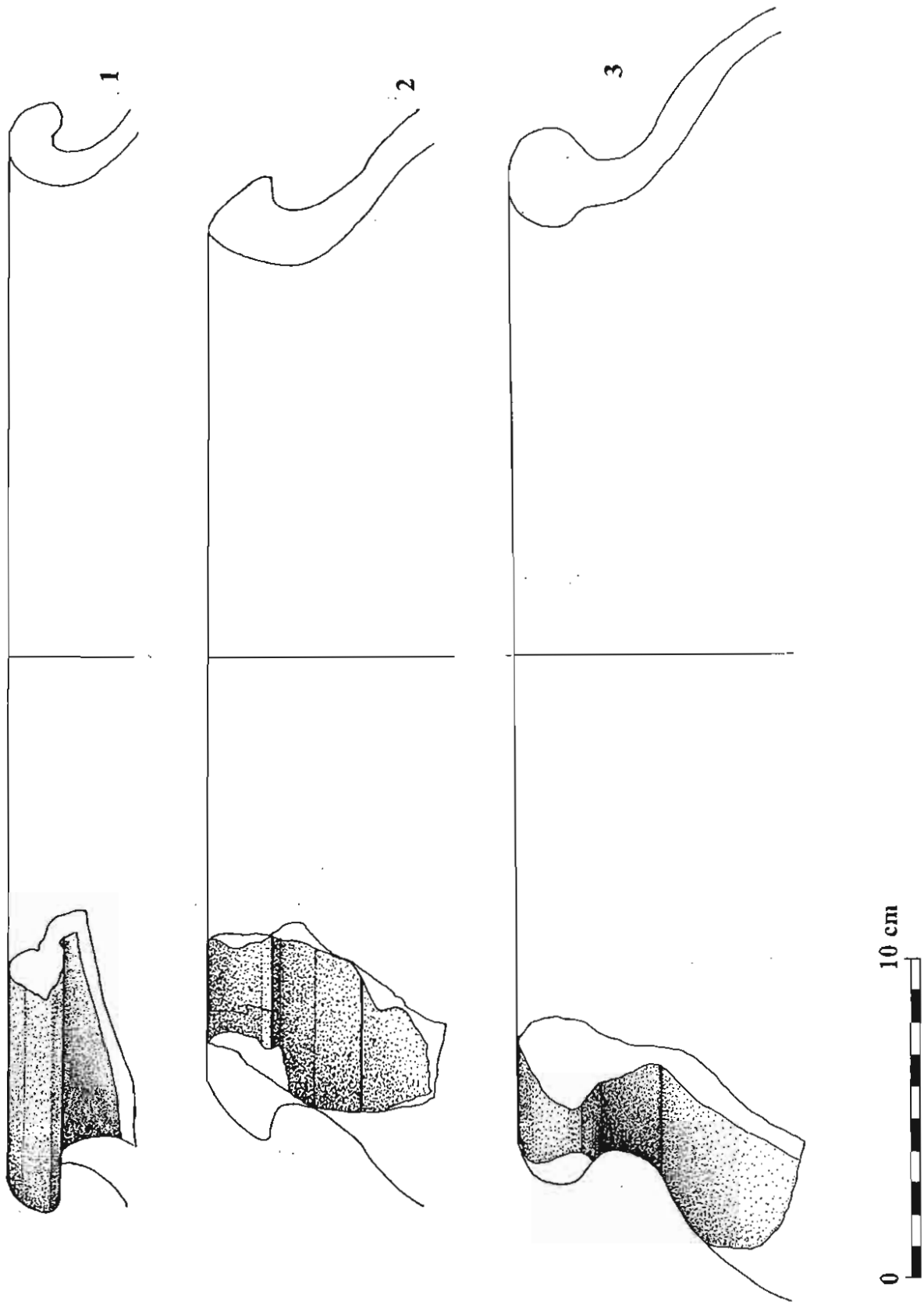
Tab. XXVII Malé tvary situlovitých hrncov so zosilneným okrajom typ I/1 (1–8, 10–11) a typ I/3 (9) zo sondy BH – R9/65/66

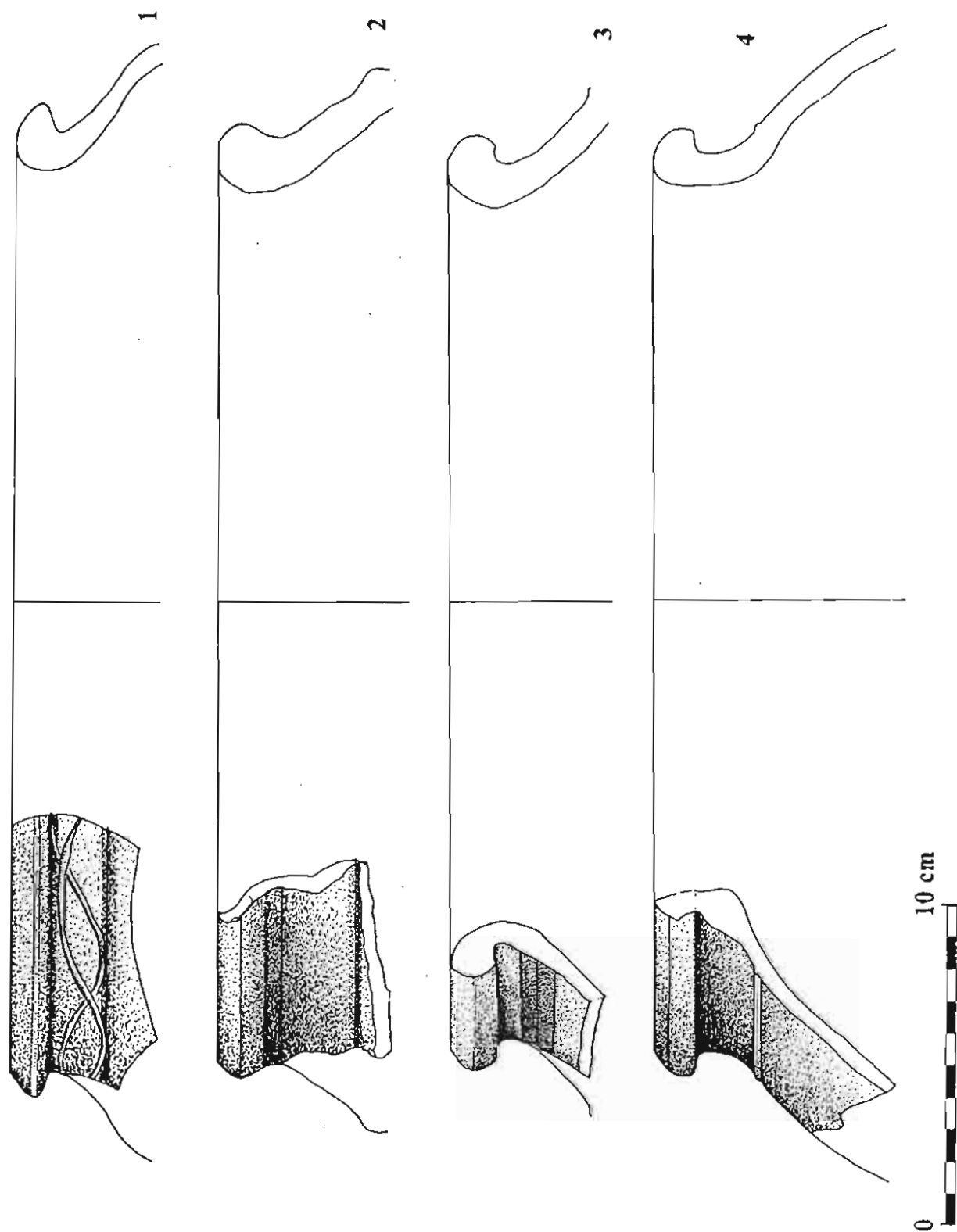
Tab. XXVIII Malé tvary situlovitých hrncov so zosilneným okrajom typ I/1 (1-5) a fragmenty dien situlovitých hrncov (6-8) zo sondy BH - R9/65/66

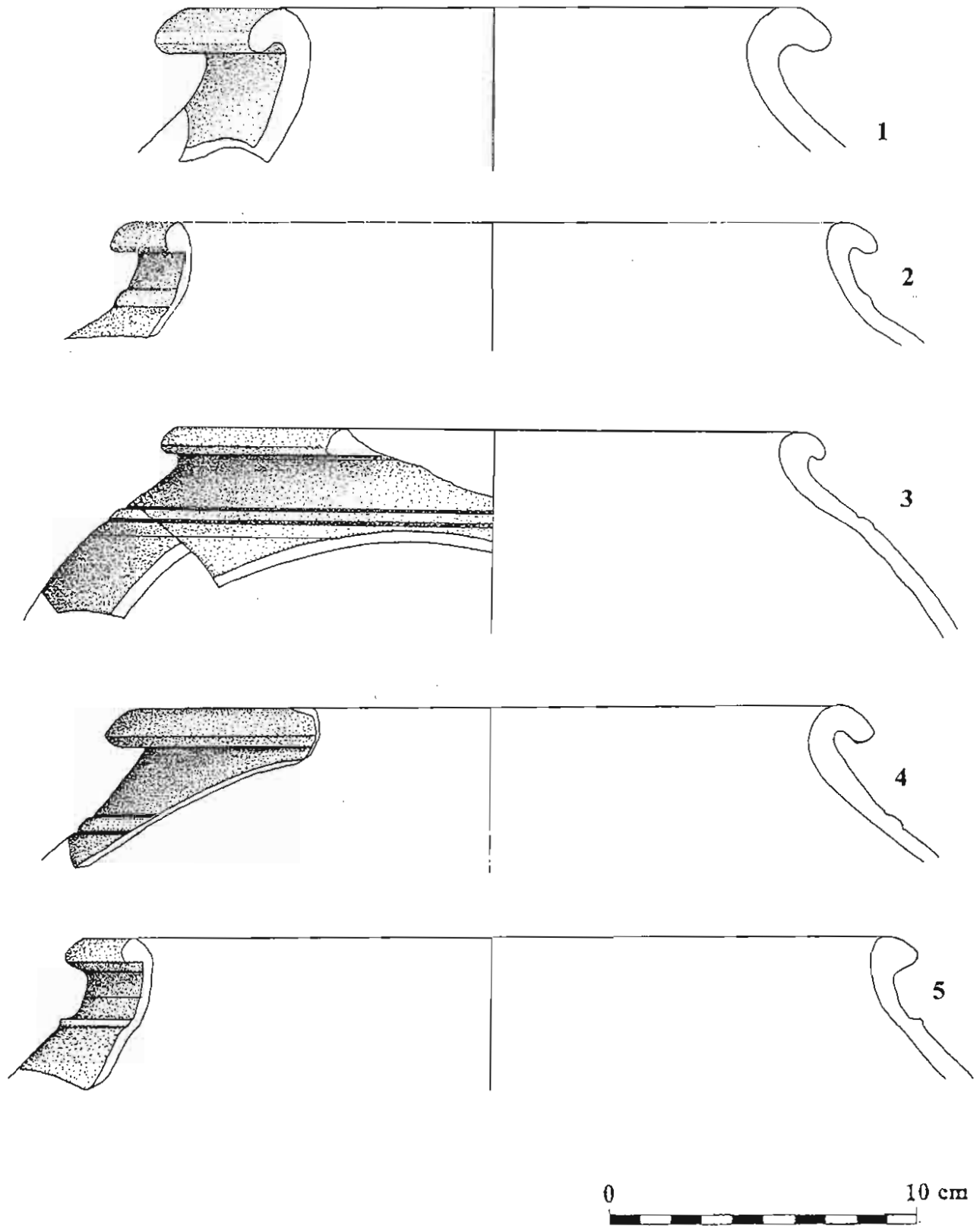
Tab. XXIX Hrnce s odsadeným hrdlom a kónickým telom typ I/5 (1–4,9) a hrnce s kyjovito zosilneným okrajom typ I/2 (5–8) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. XXX Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1-3)
zo sondy BH – R9/65/66

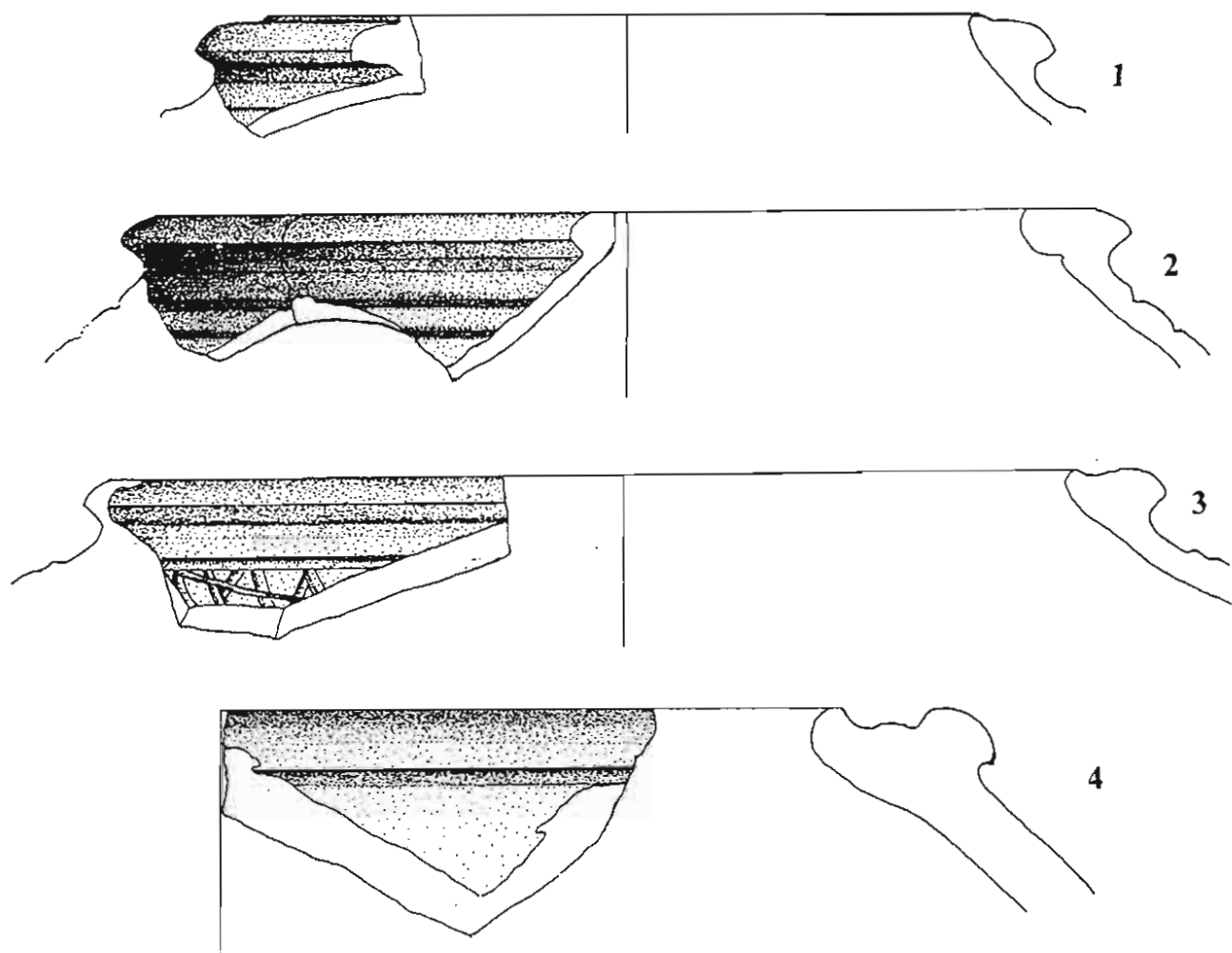

Tab. XXXI Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1,3–4) a hrniec so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/6 (2) zo sondy BH – R9/65/66

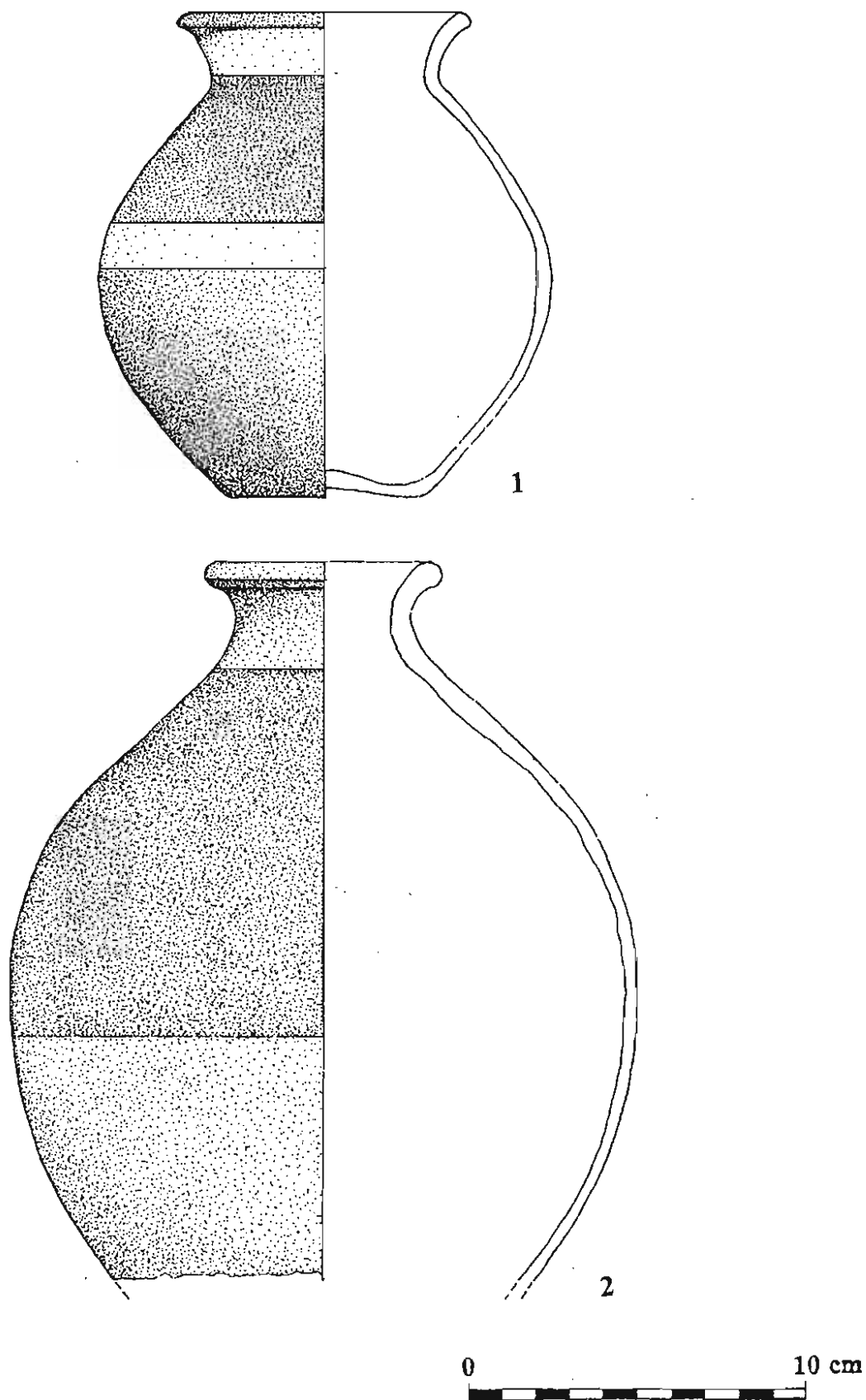

Tab. XXXII Hrnce so zosilneným okrajom, von prehnutým hrdlom a kónickým telom typ I/7 (1,3,4) a hrniec typ I/6 (2) zo sondy BH – R9/65/66

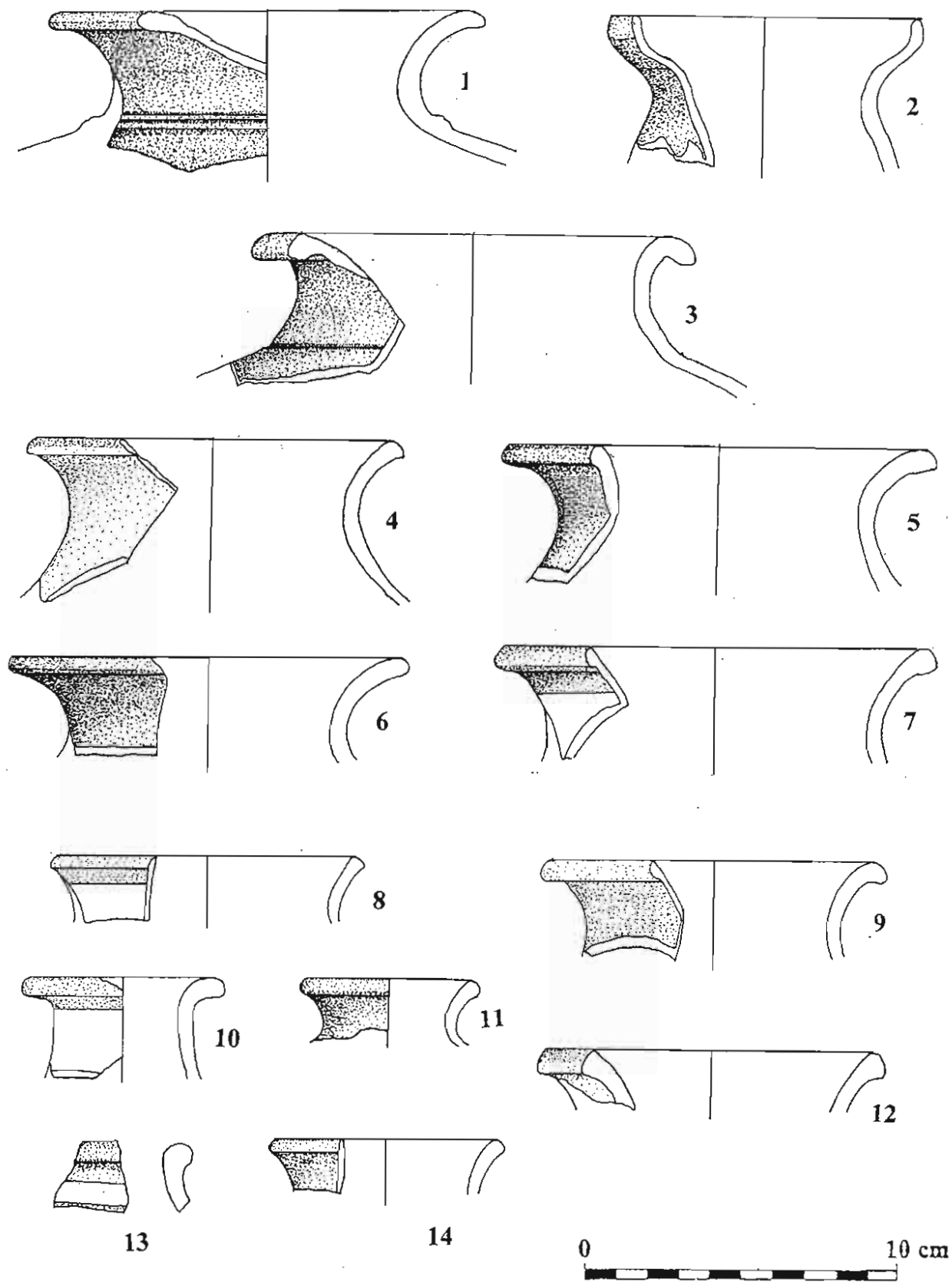

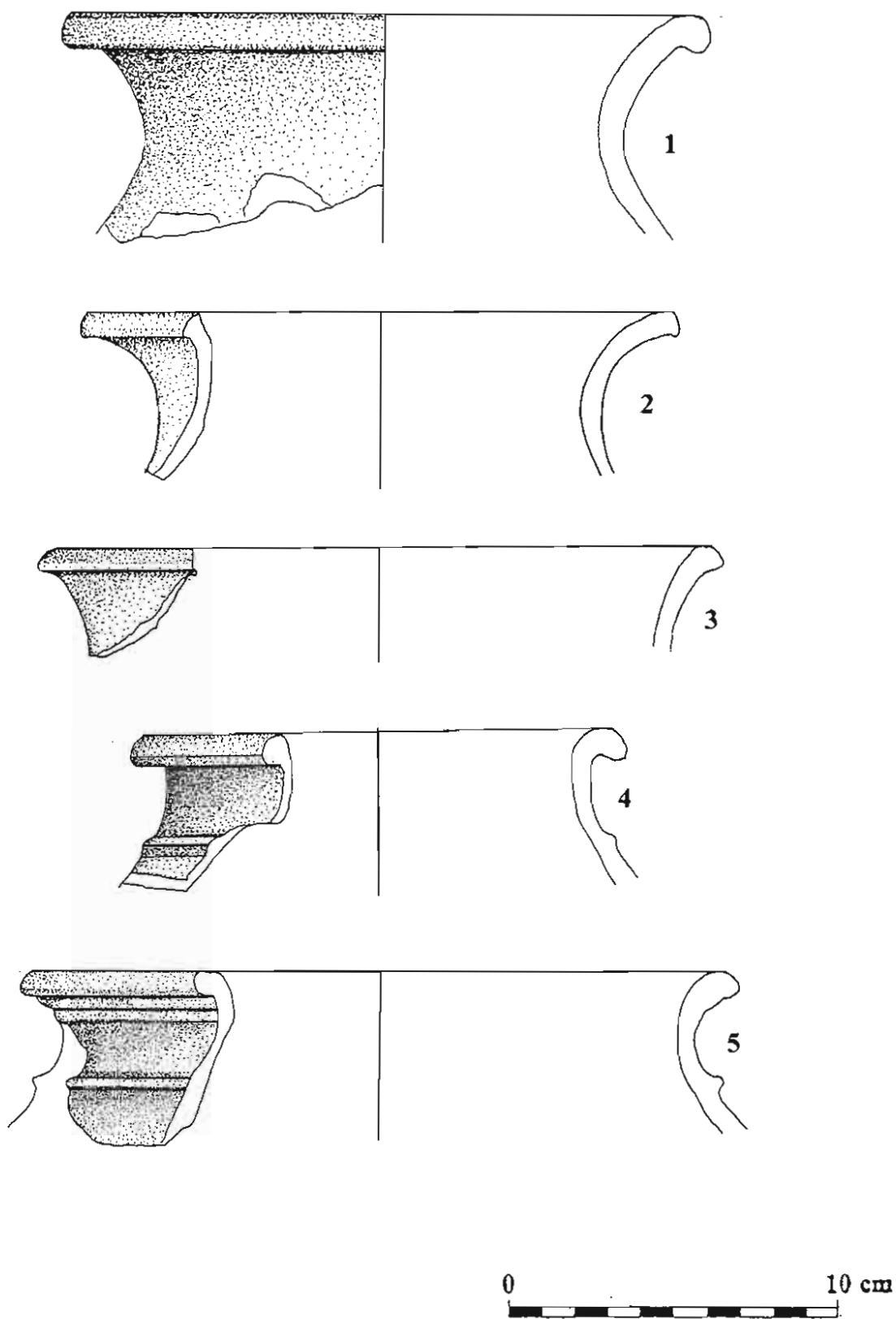
Tab. XXXIII Súdkovité hrnce so zosilneným okrajom typ I/1 (1–3), zásobnica typ VII/2 (4) zo sondy BH – R9/65/66

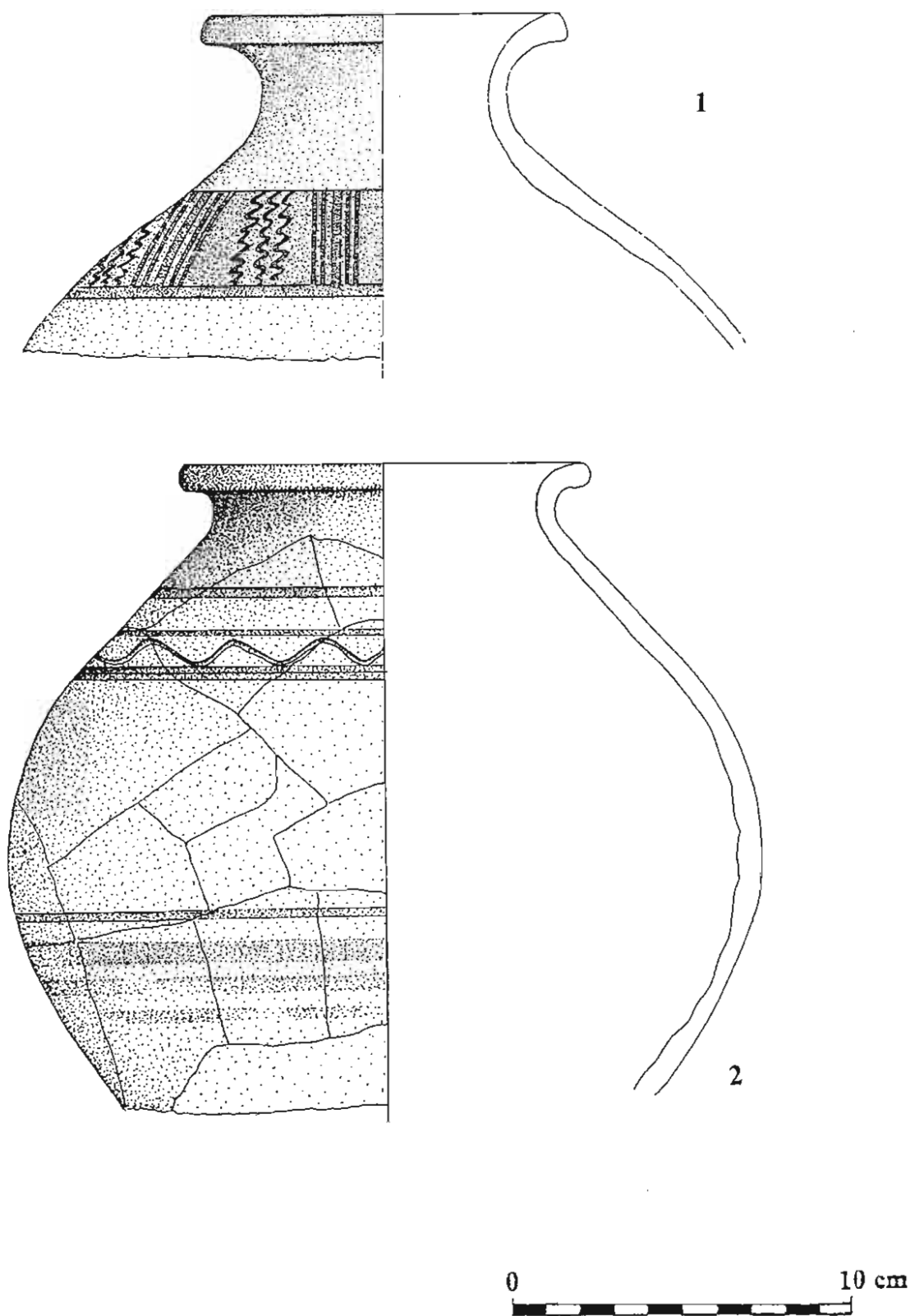
Tab. XXXIV Malá maľovaná vázovitá nádoby typ II/1 (1) a maľovaná fľašovitá nádoba typ II/3 (2)
zo sondy BH – R9/65/66

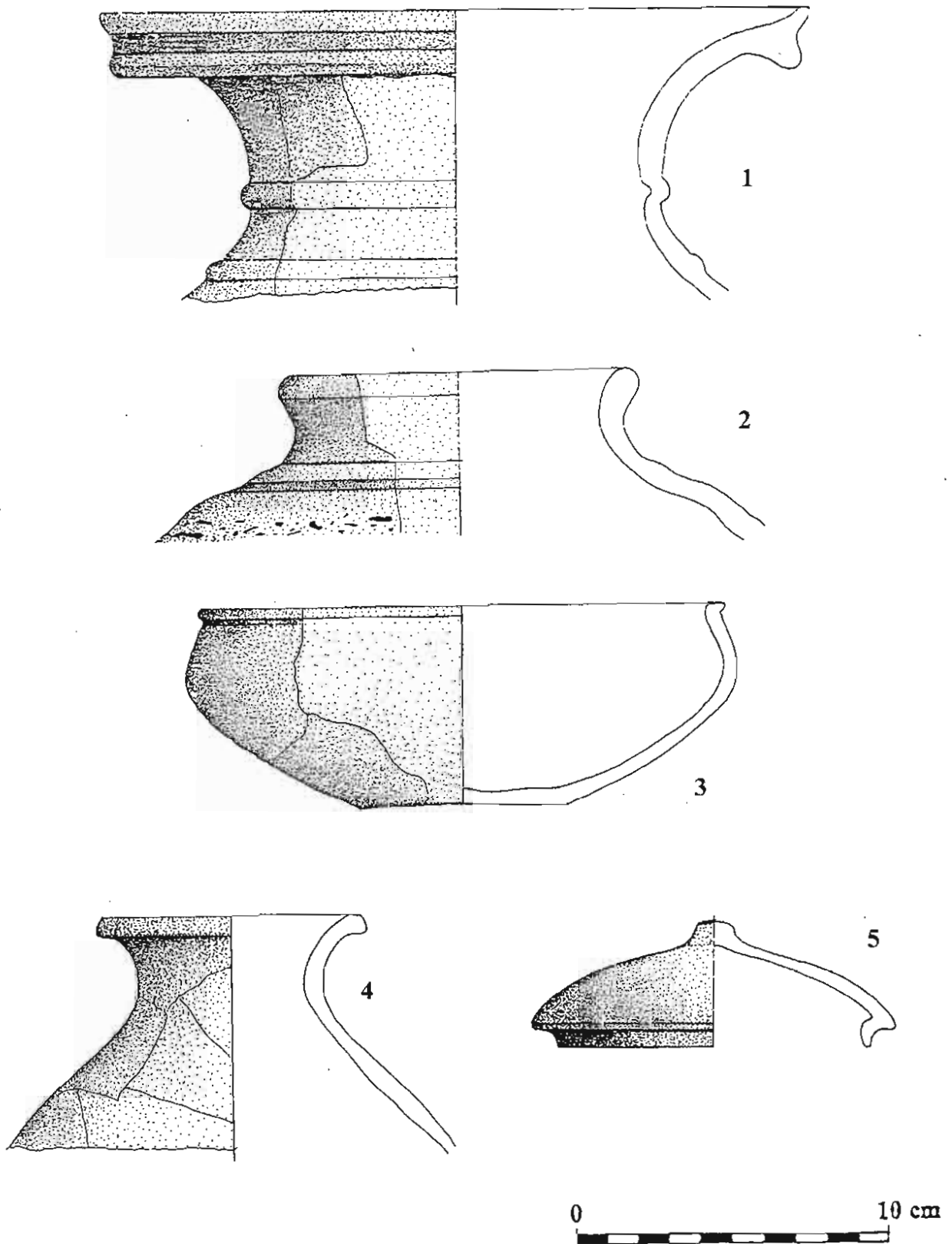
Tab. XXXV Vázovité nádoby, aj maľované typ II/1 (1,3–9, 12–14), fľašovité nádoby aj maľované typ II/3 (10,11) a okraj džbánu typ II/5 (2) zo sondy BH – R9/65/66

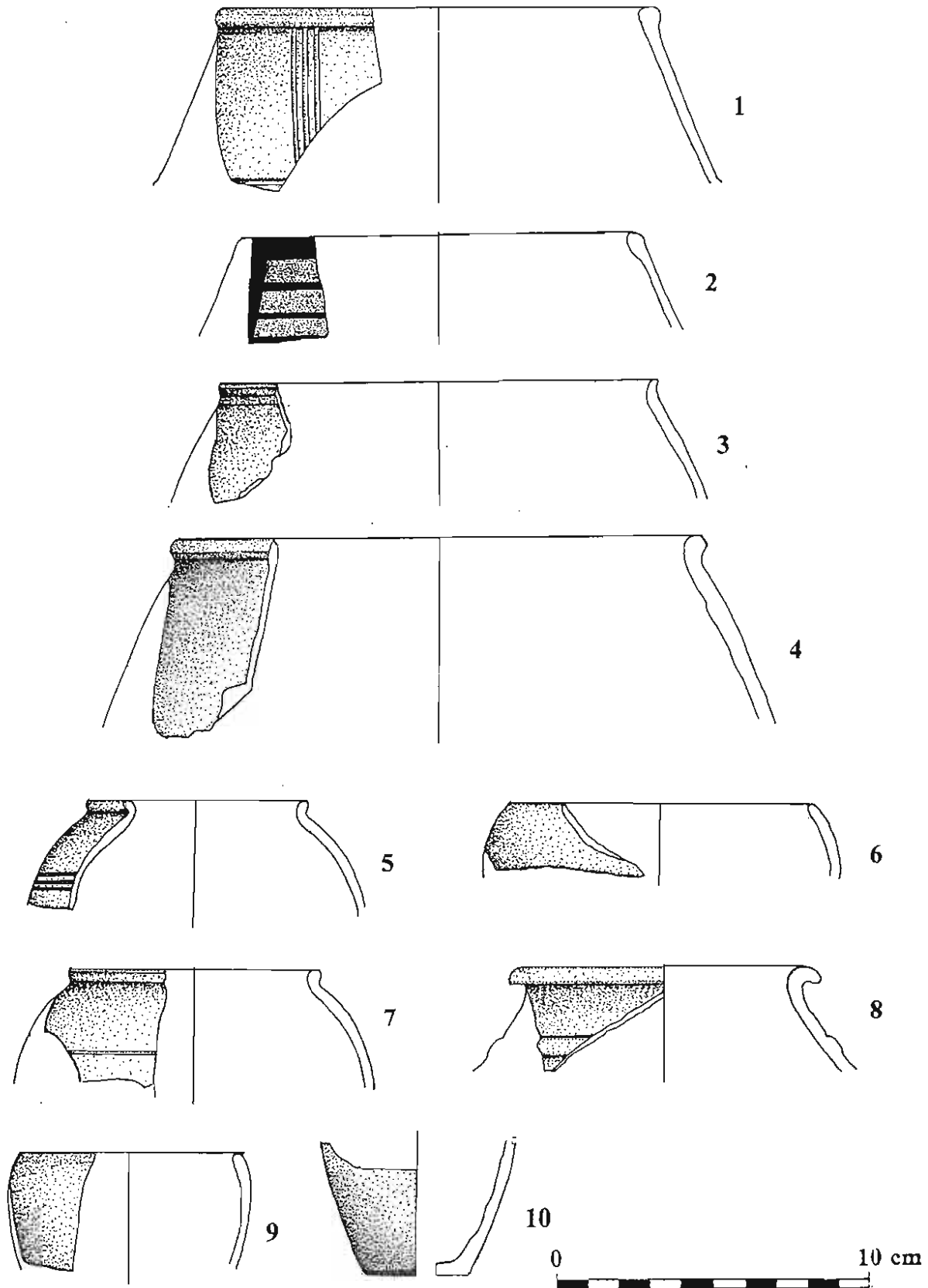
Tab. XXXVI Vázovité hrnce s oblúkovito von prehnutým širokým lievikovito roztvoreným hrdlom a kónickým telom typ I/4 (1-5) zo sondy BH – R9/65/66

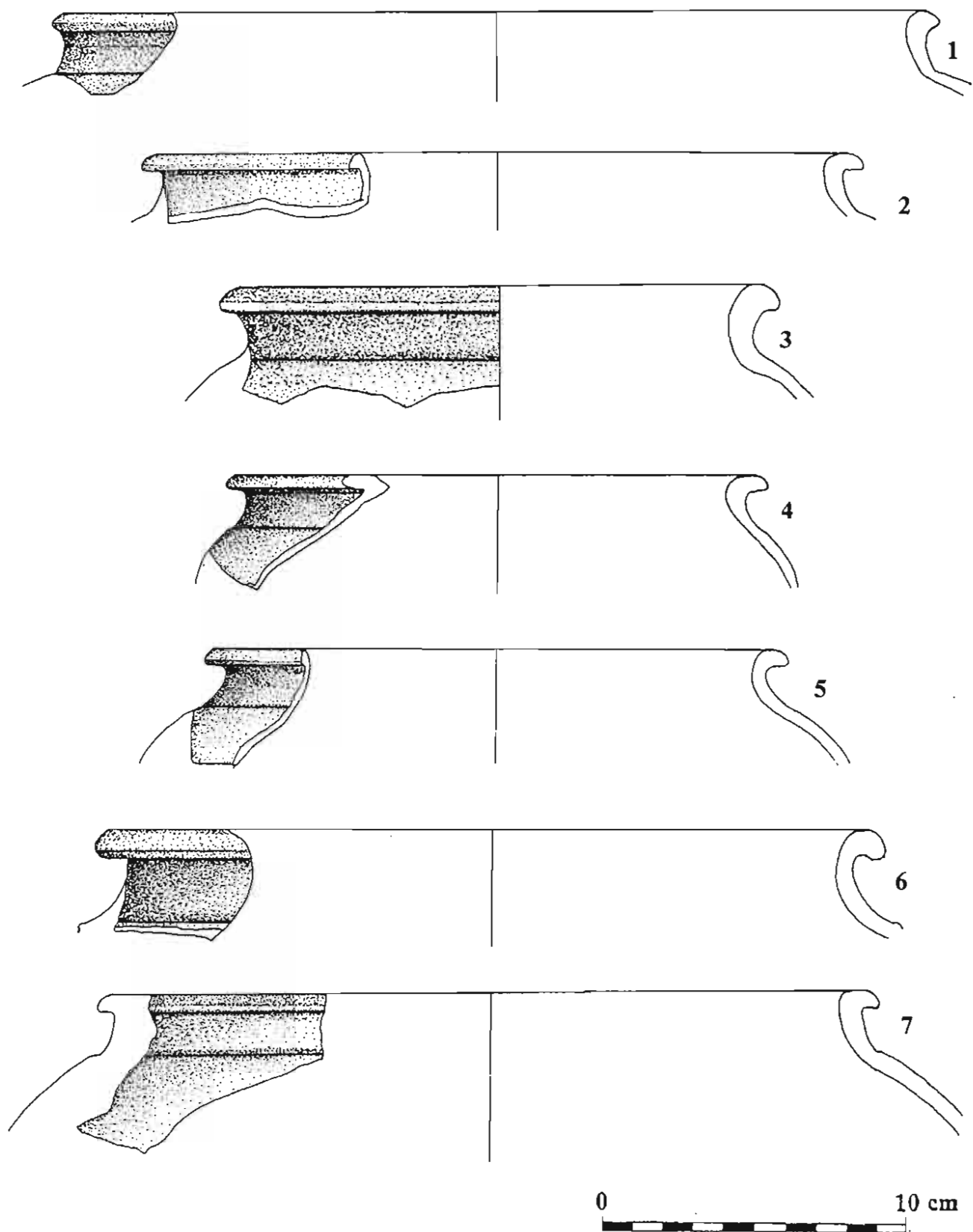
Tab. XXXVII Maľovaná vázovitá nádoba typ II/1 (1) a vázovitý hrniec typ I/4 (2) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. XXXVIII Výber rôznych tvarov keramiky: vázovitá nádoba so zosilneným okrajom typ II/6 (1), vázovitý hrniec typ I/4 (2), vázovitá nádoba typ II/1 (4), miska typ V/3 (3) a pokrývka typ VIII/1a (5), pravdepodobne zo sondy BH – R9/65/66

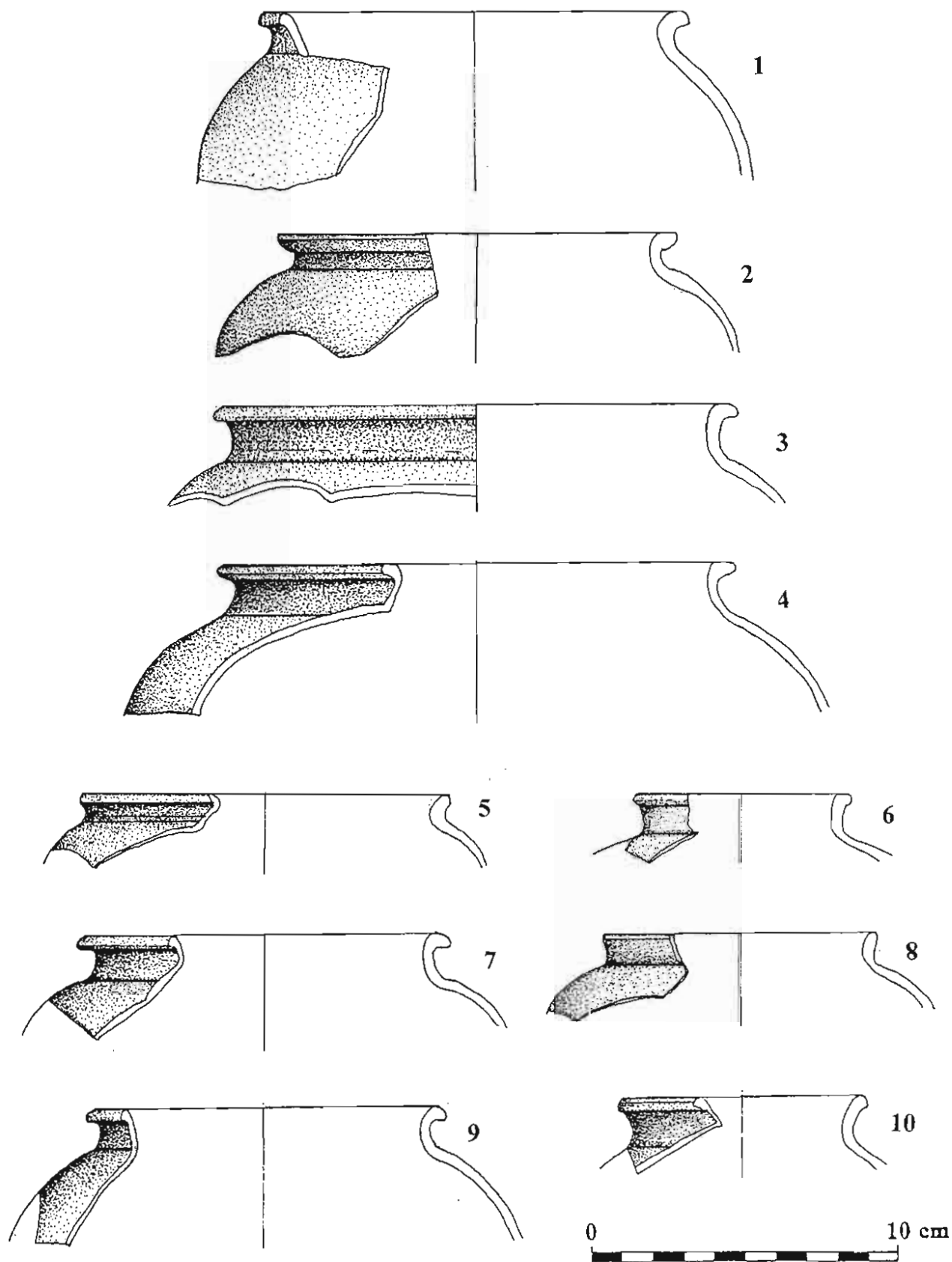

Tab. XXXIX Súdkovité nádoby s nezosilneným okrajom typ III/1 (1–4) a rôzne tvary pohárov súdkovitých tvarov (5–10) zo sondy BH – R9/65/66

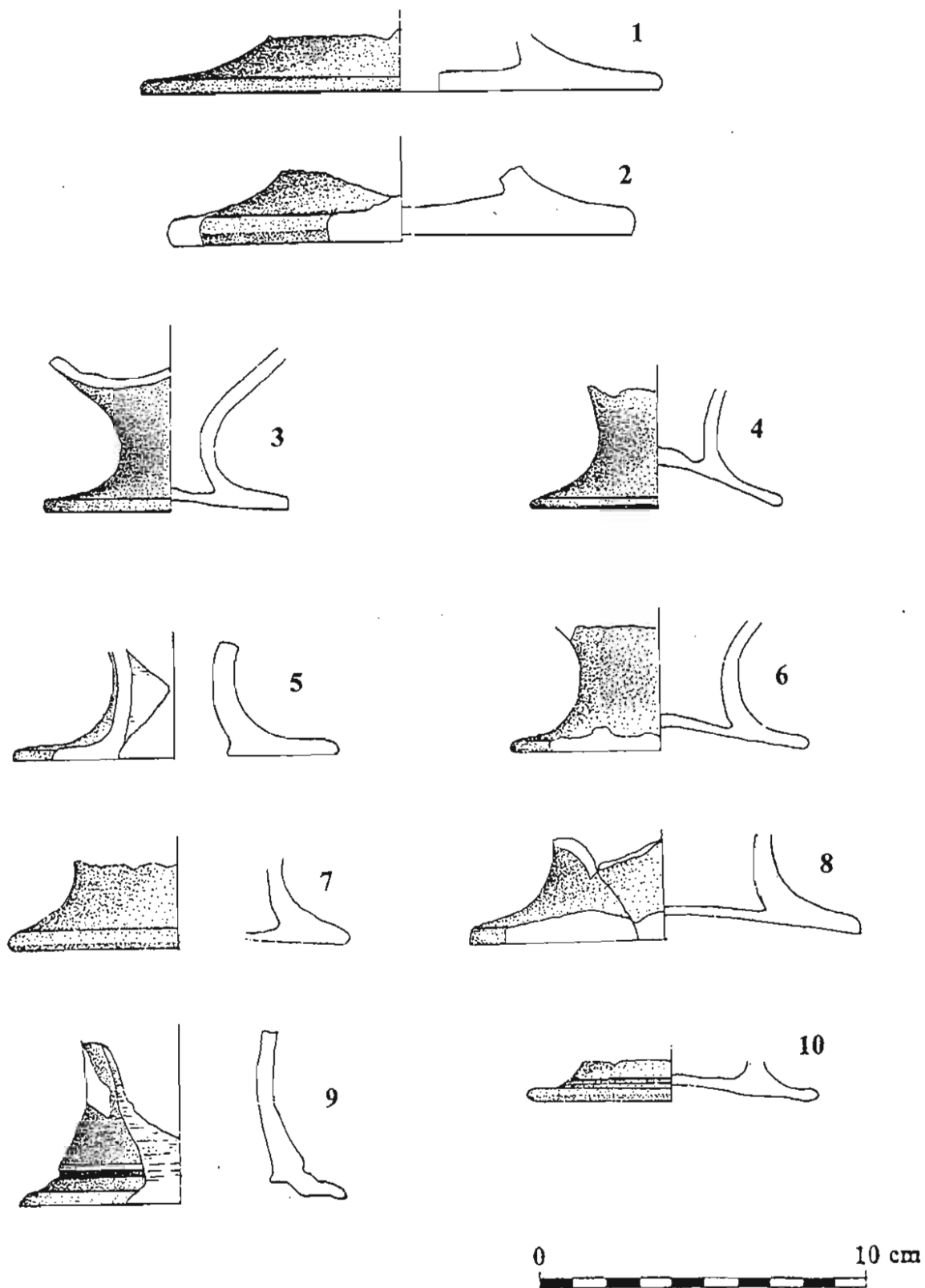

Tab. XL. Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom typ III/3 (1-7) zo sondy BH - R9/65/66

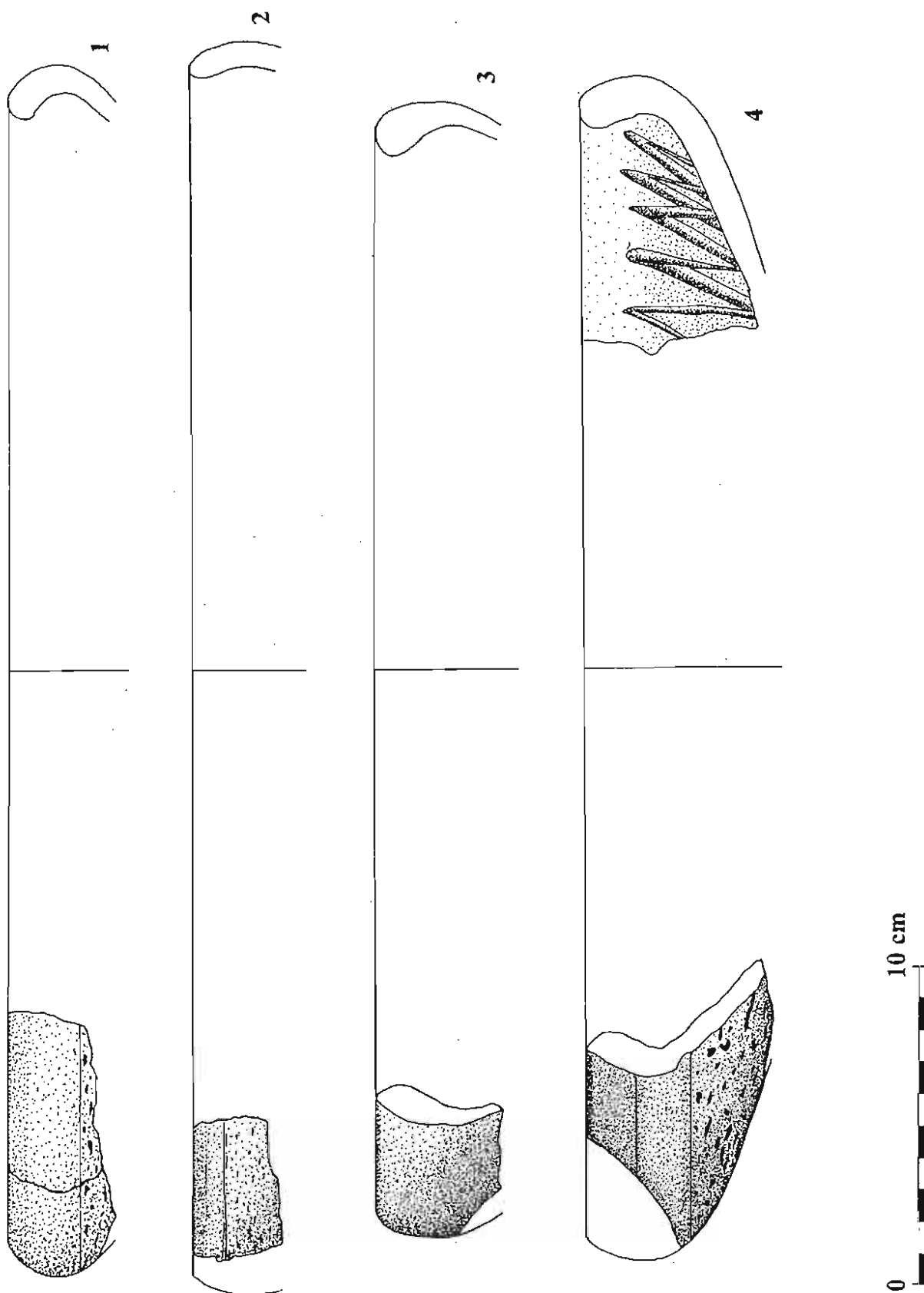

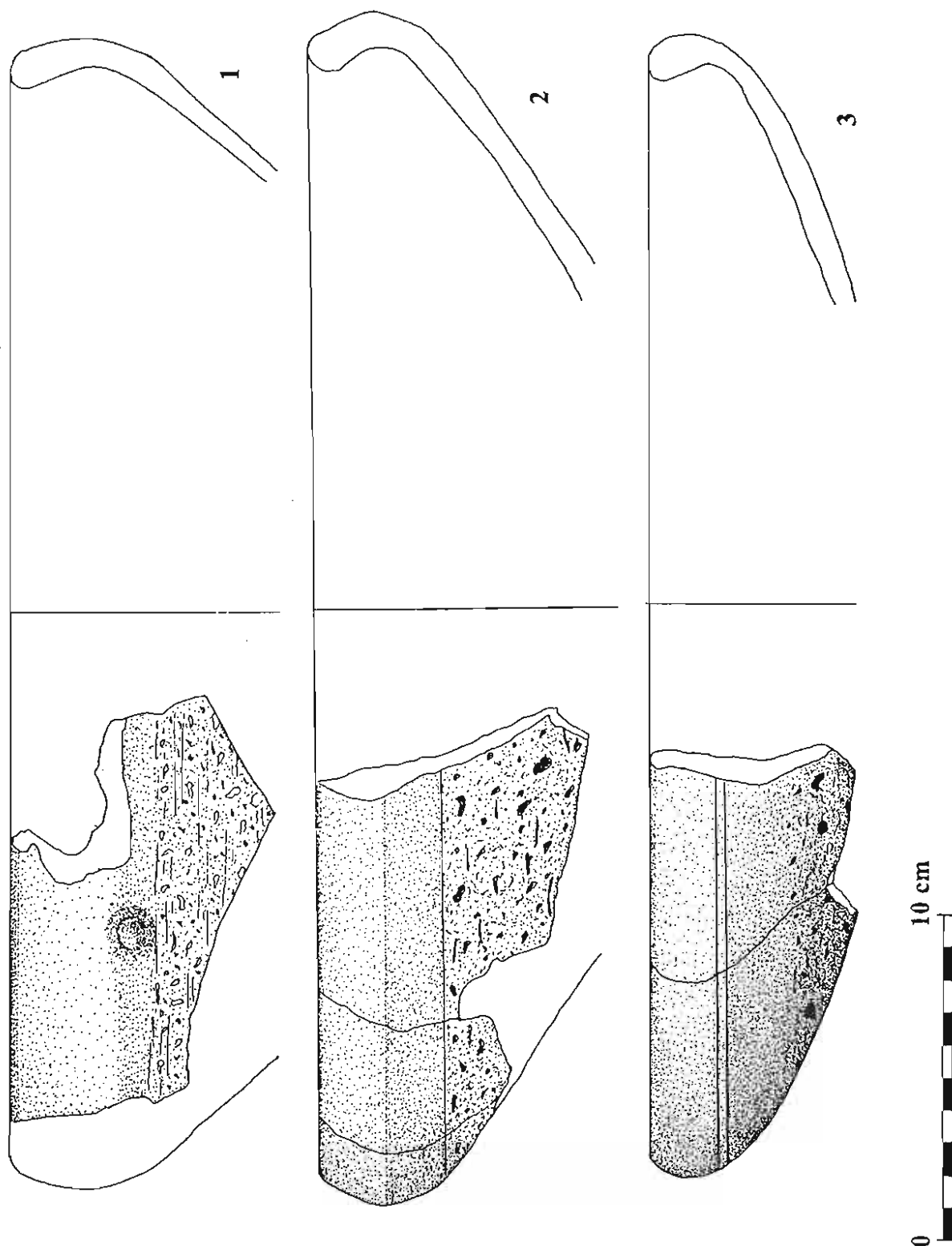
Tab. XLI Súdkovité nádoby s odsadeným hrdlom typ III/3 (1–10) zo sondy BH – R9/65/66

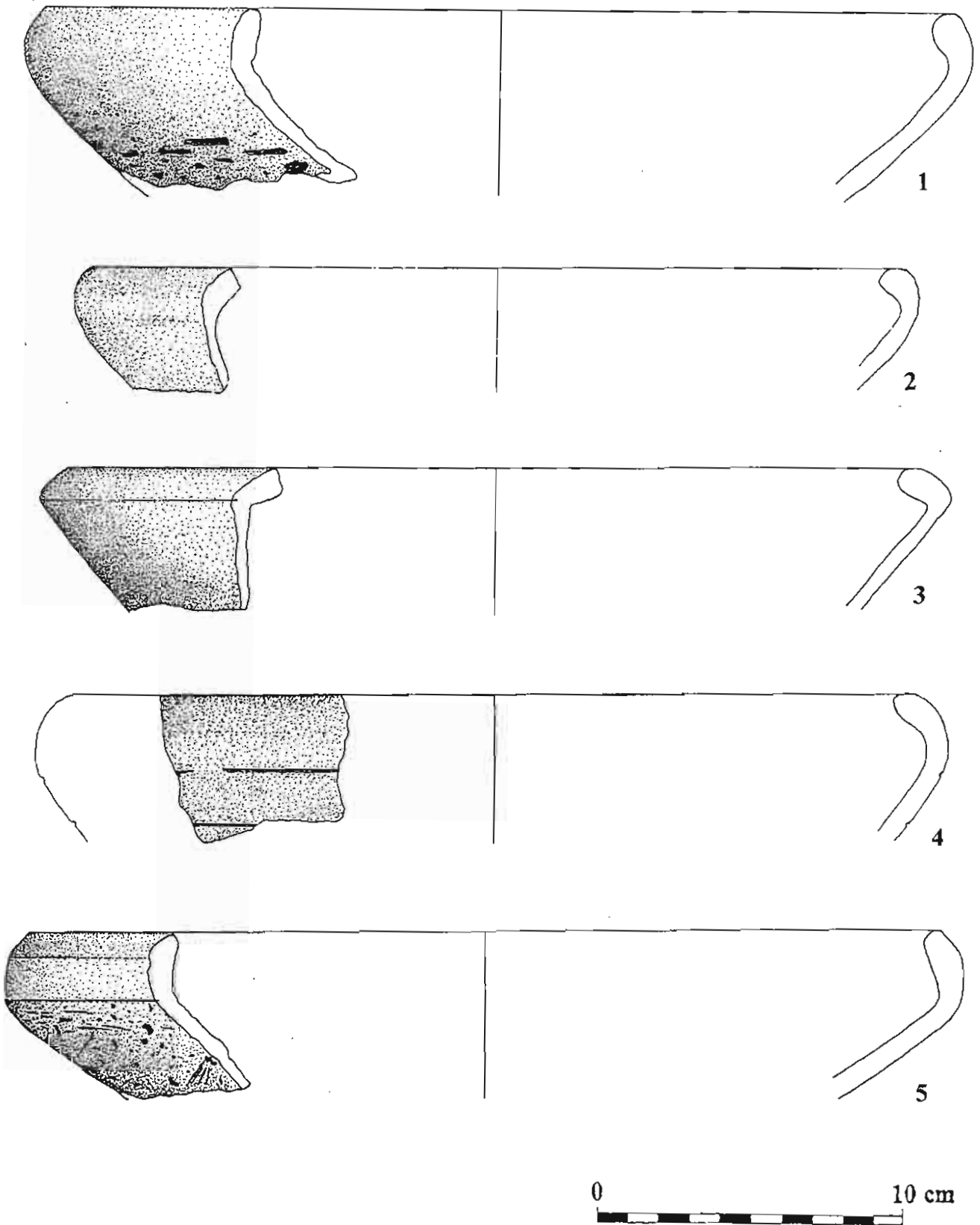
Tab. XLII Kalichovité nôžky z nádob rôznych tvarov (1-9) zo sondy BH - R9/65/66

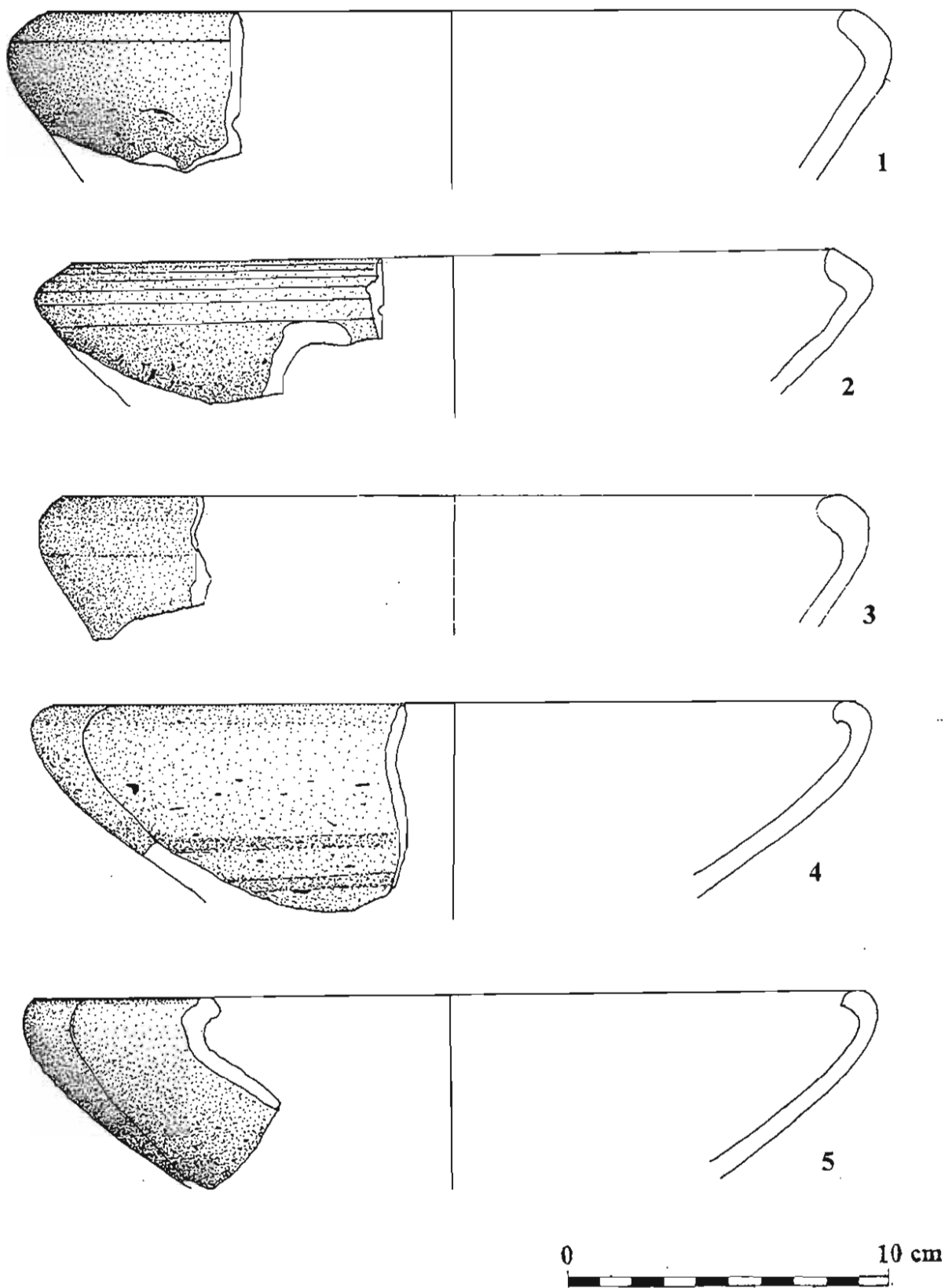
Tab. XLIII Veľké misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–4) zo sondy BH – R9/65/66

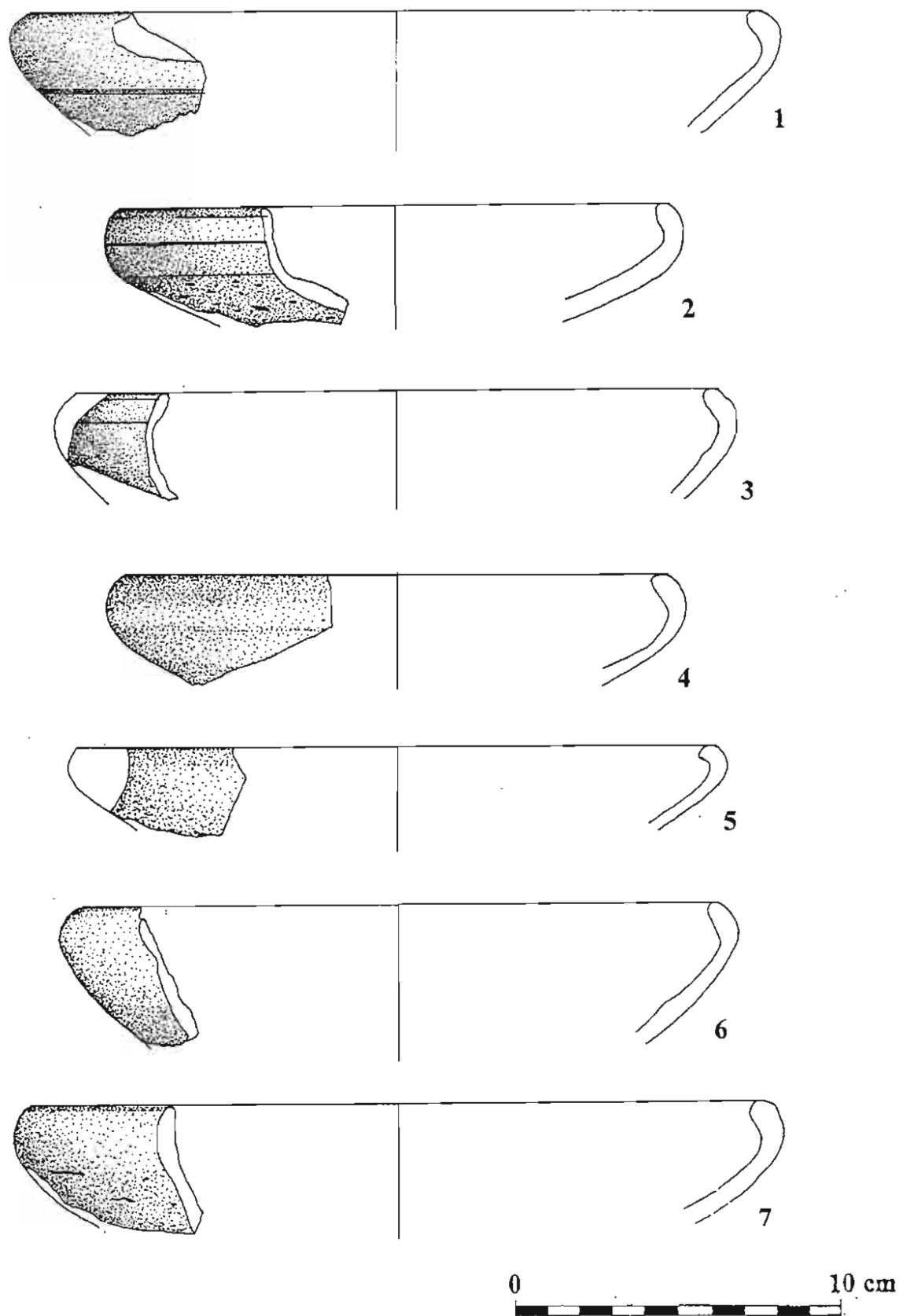
Tab. XLIV Veľké misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1-3) zo sondy BH - R9/65/66

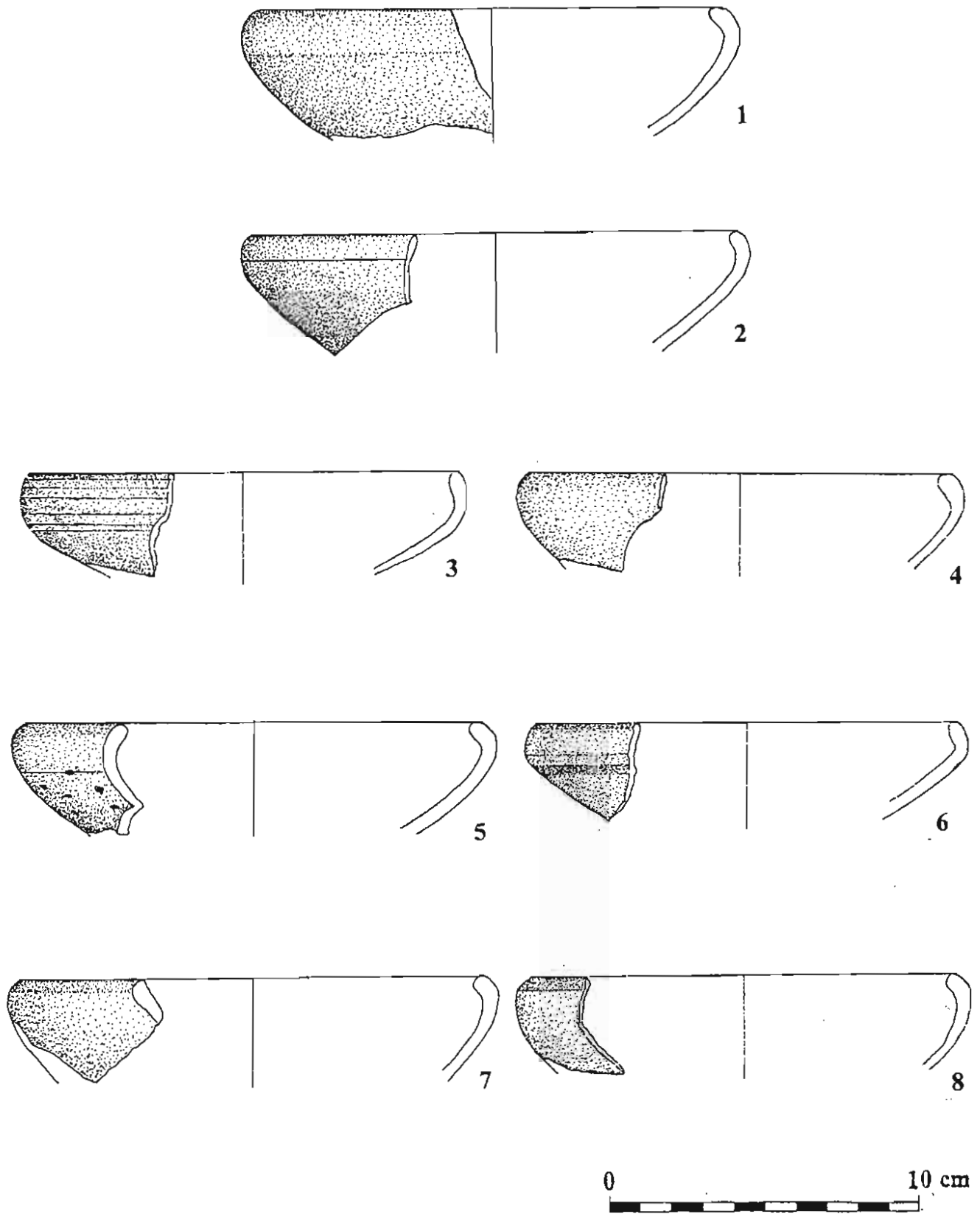
Tab. XLV Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1-5) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. XLVI Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1-5) zo sondy BH – R9/65/66

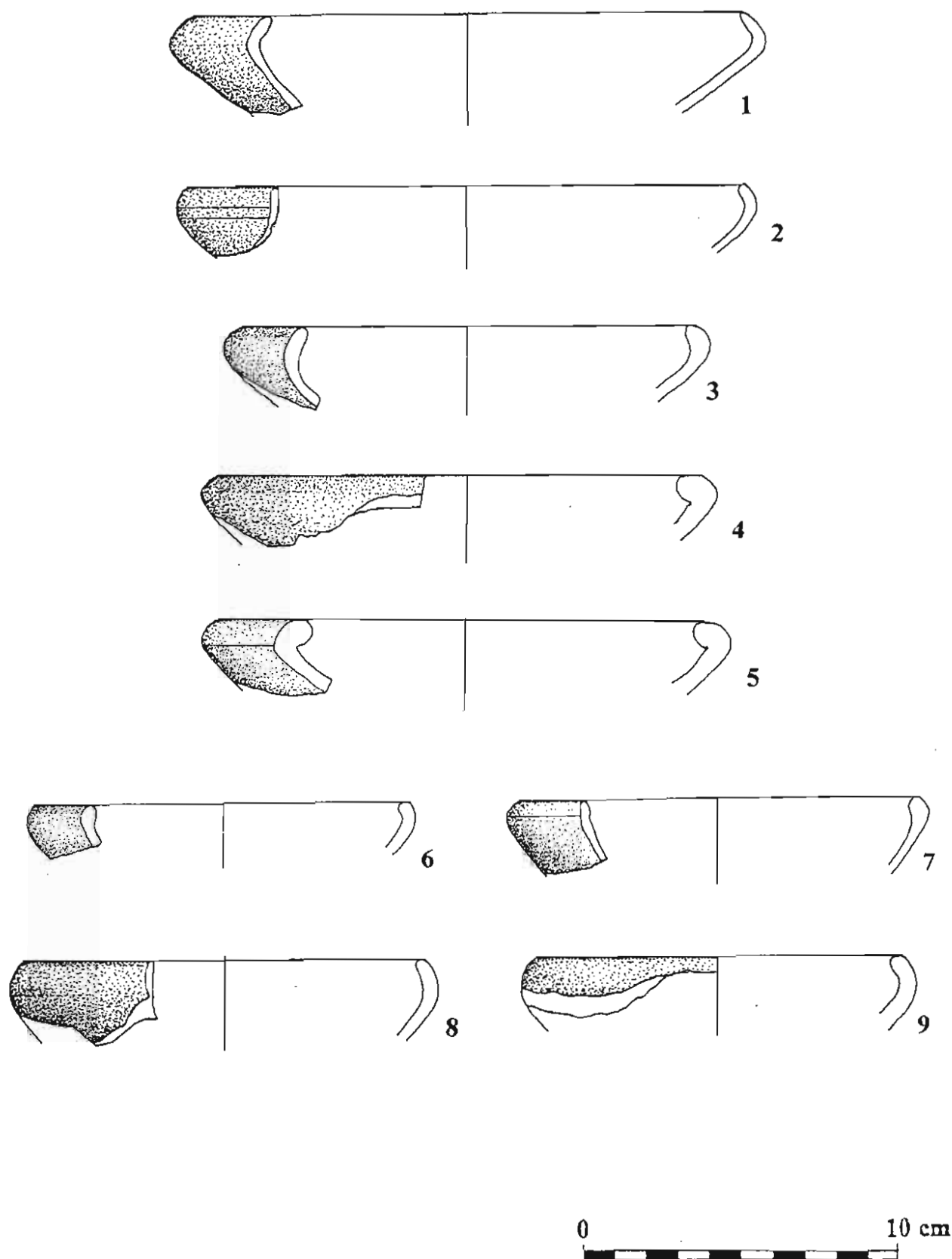

Tab. XLVII Misy kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1-7) zo sondy BH – R9/65/66

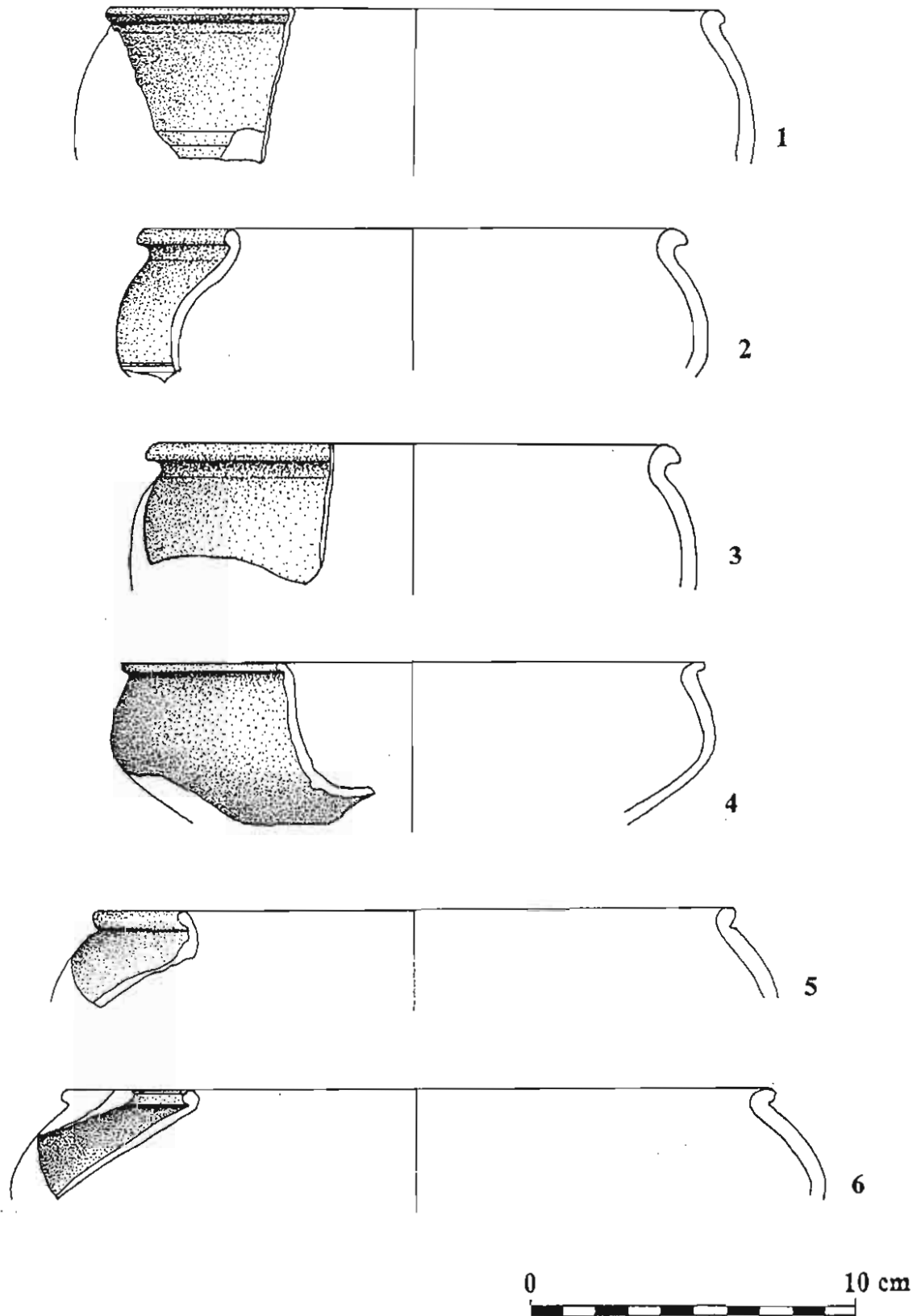

Tab. XLVIII Misky kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–8) zo sondy BH – R9/65/66

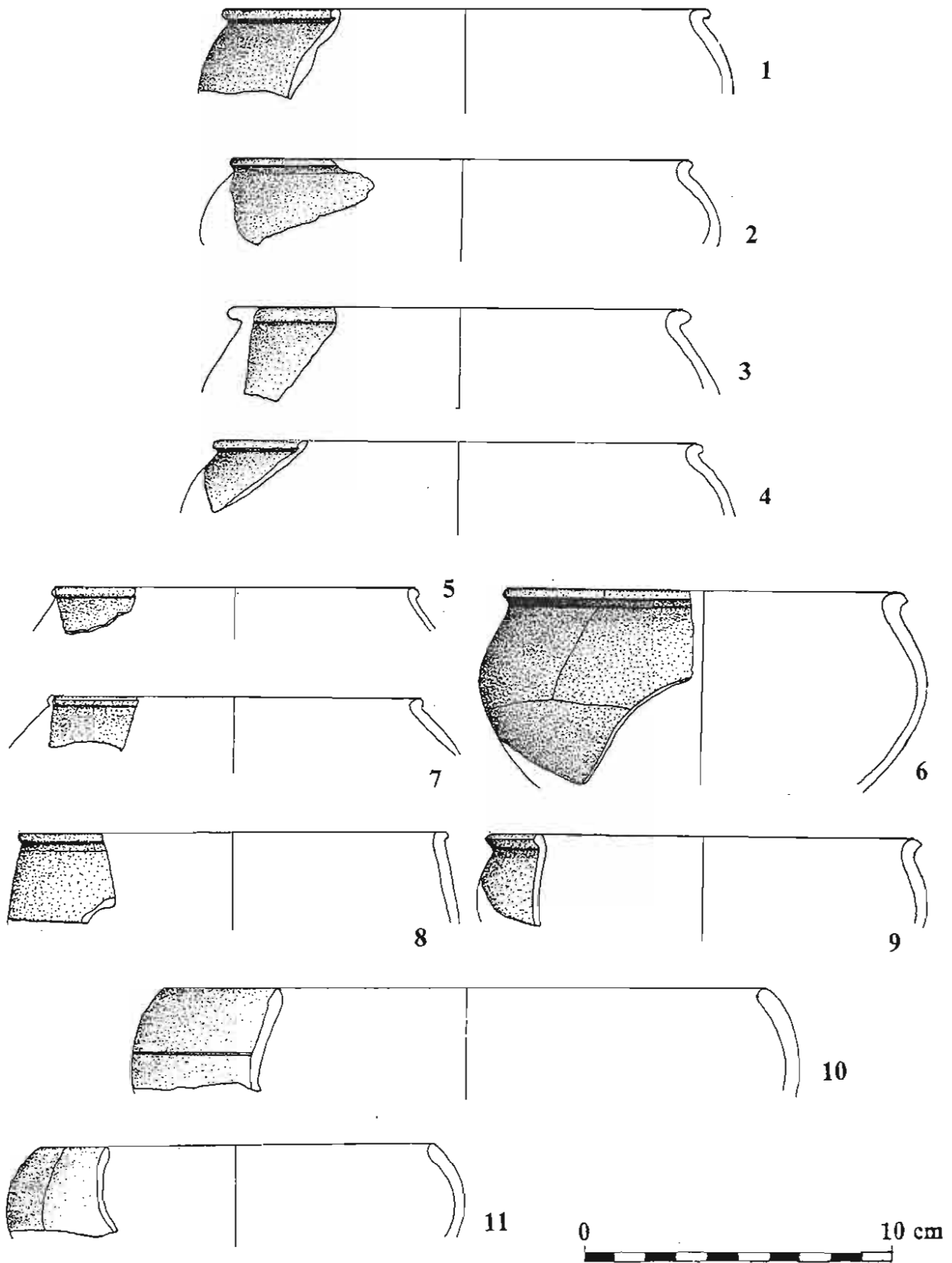

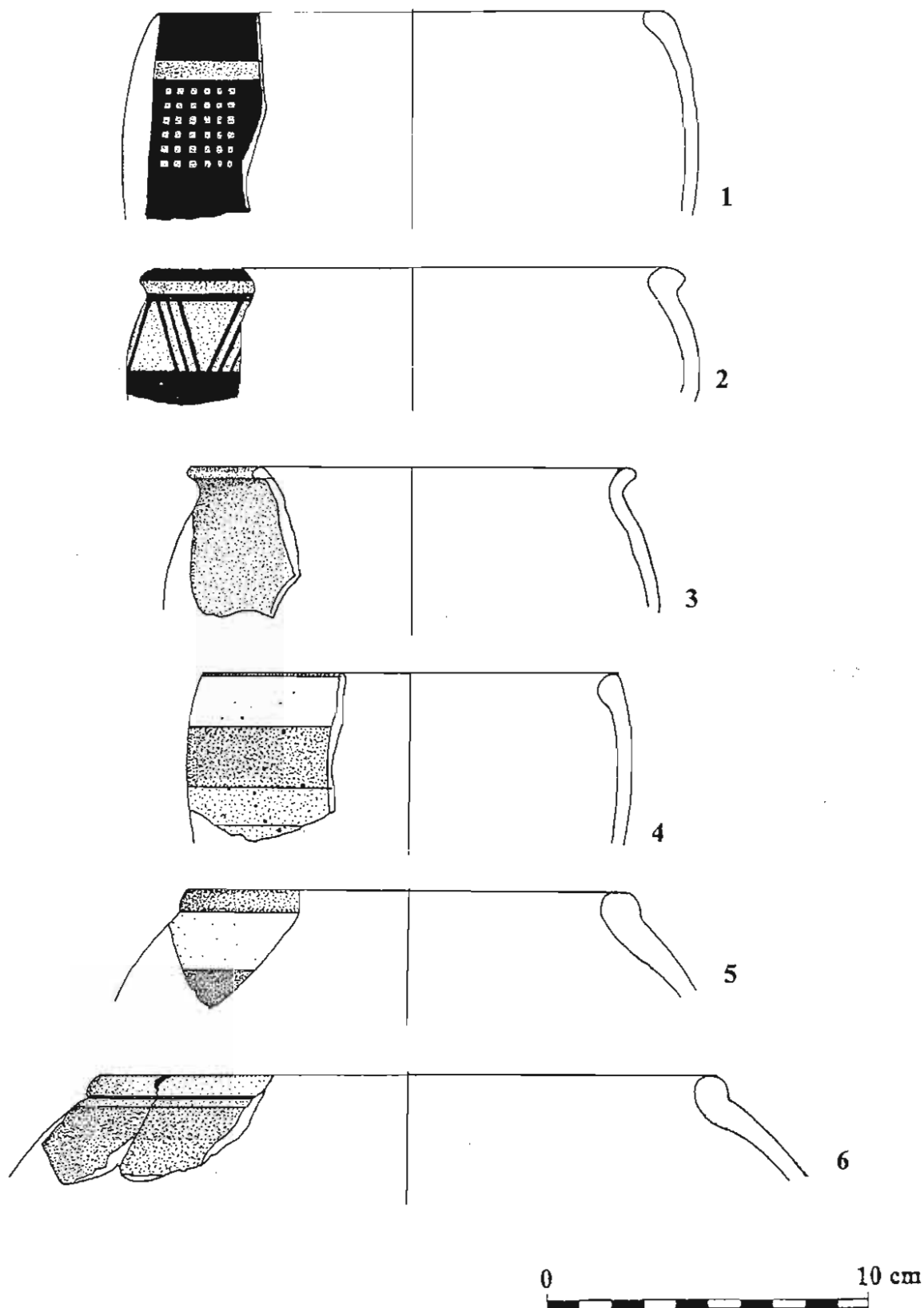
Tab. XLIX Misky kónického tvaru s dovnútra prehnutým okrajom typ V/2 (1–9) zo sondy BH – R9/65/66

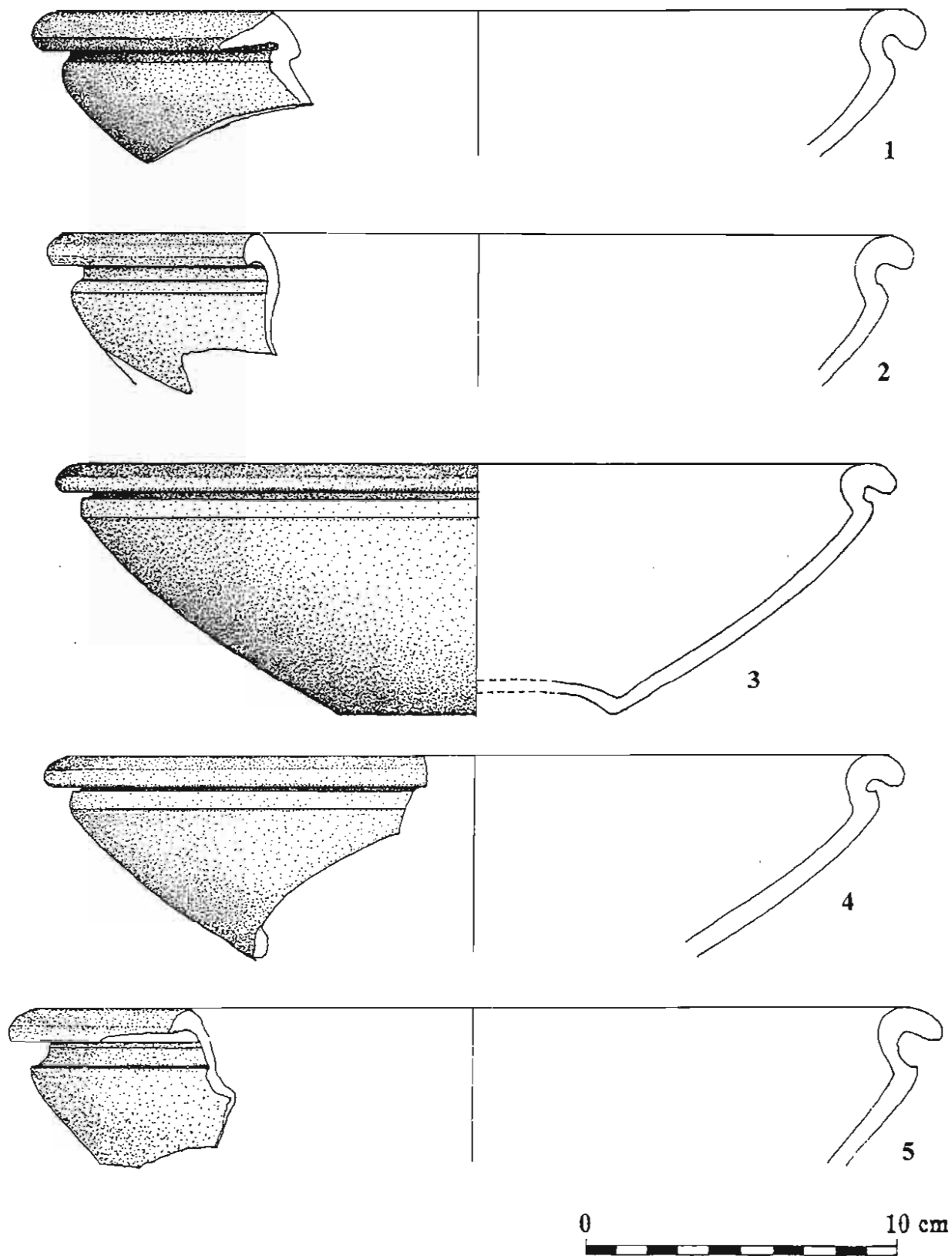
Tab. L Misy dvojkónické so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1-6) zo sondy BH – R9/65/66

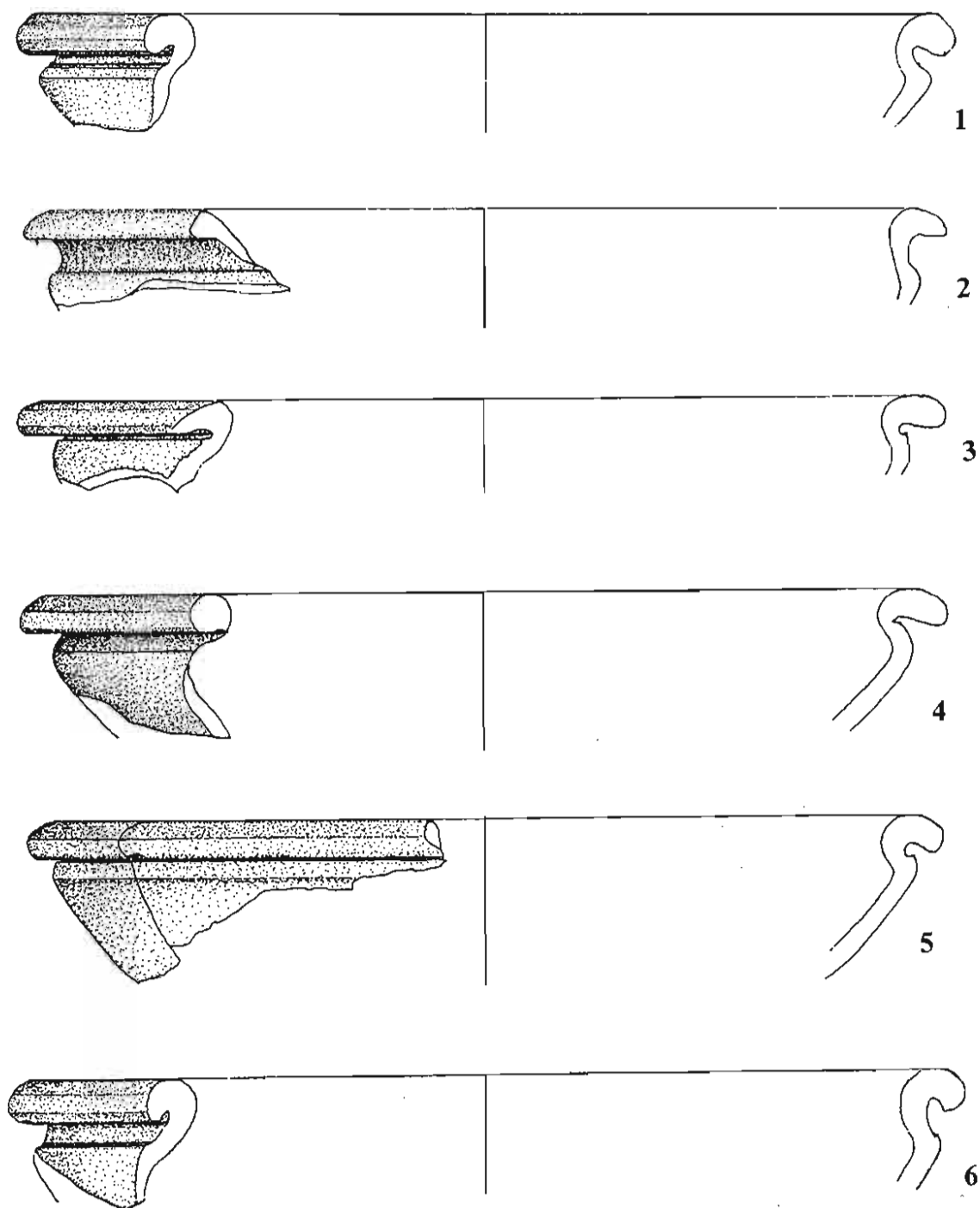
Tab. LI Misy dvojkónické so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1-9) a nezosilneným okrajom (10,11) zo sondy BH – R9/65/66

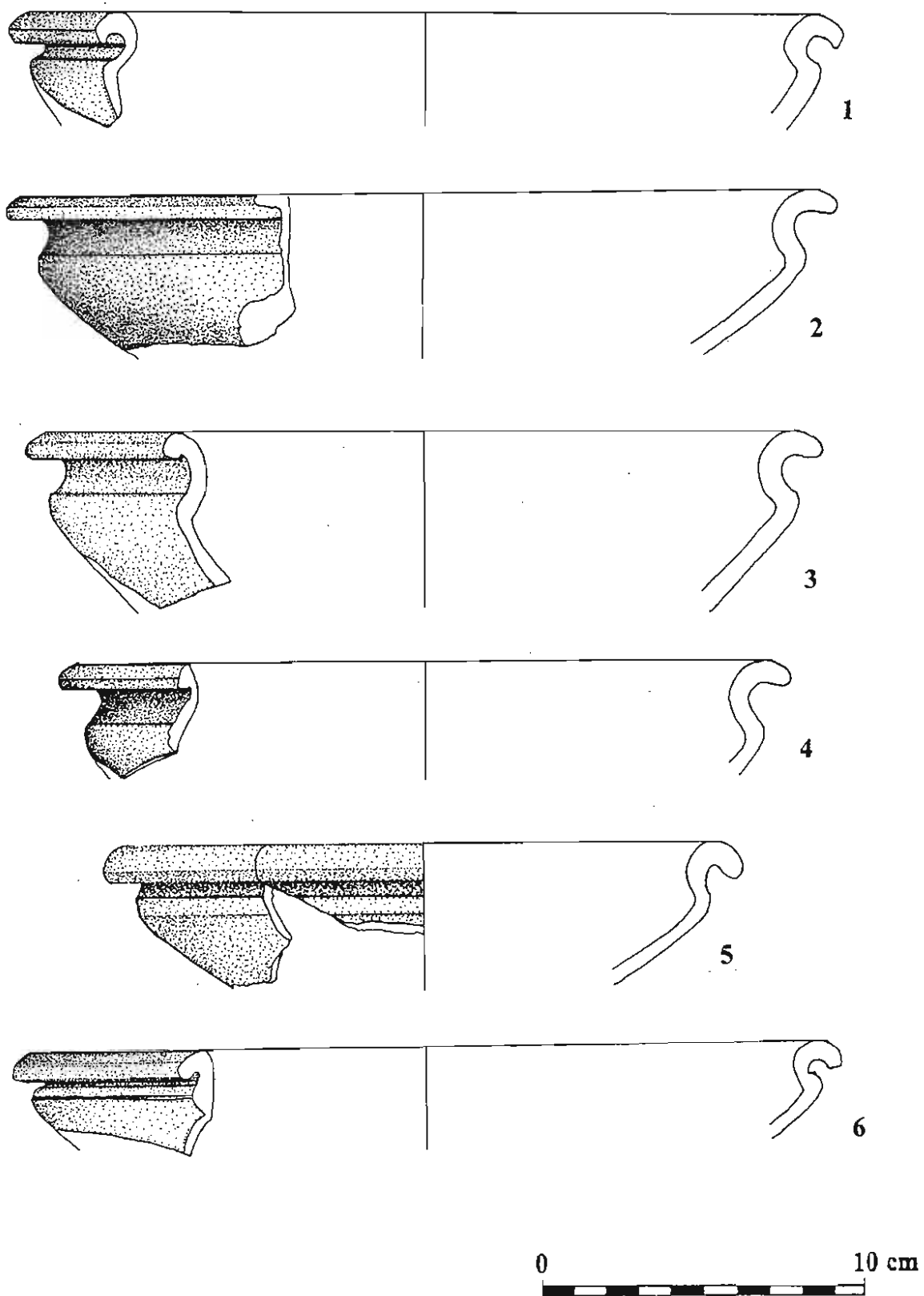
Tab. LII Misy dvojkónické, maľované so zaobleným zosilneným ústím typ V/3 (1–4), maľované súdkovité nádoby typ III/2 (5,6) zo sondy BH – R9/65/66

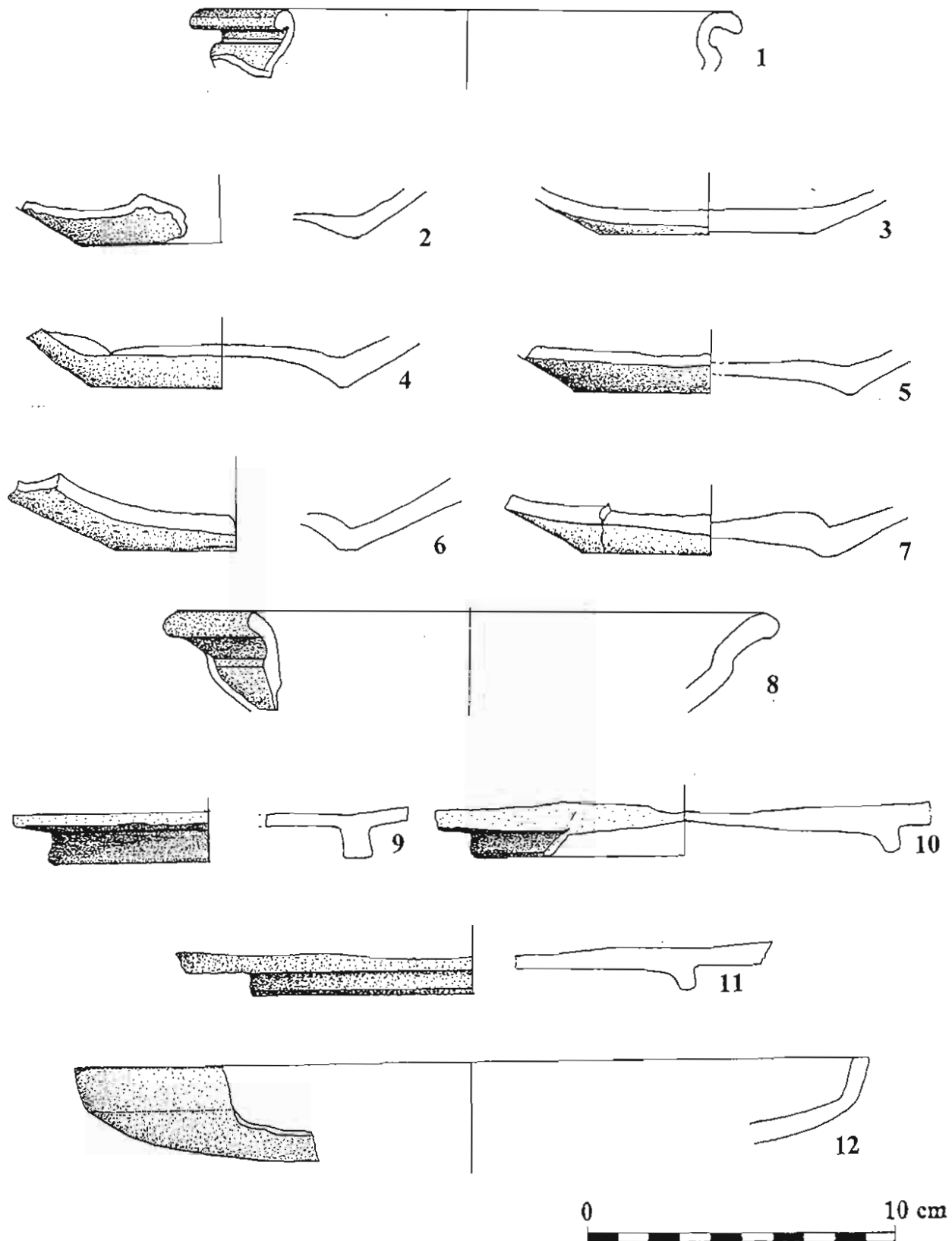
Tab. LIII Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–5) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. LIV Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–6) zo sondy BH – R9/65/66

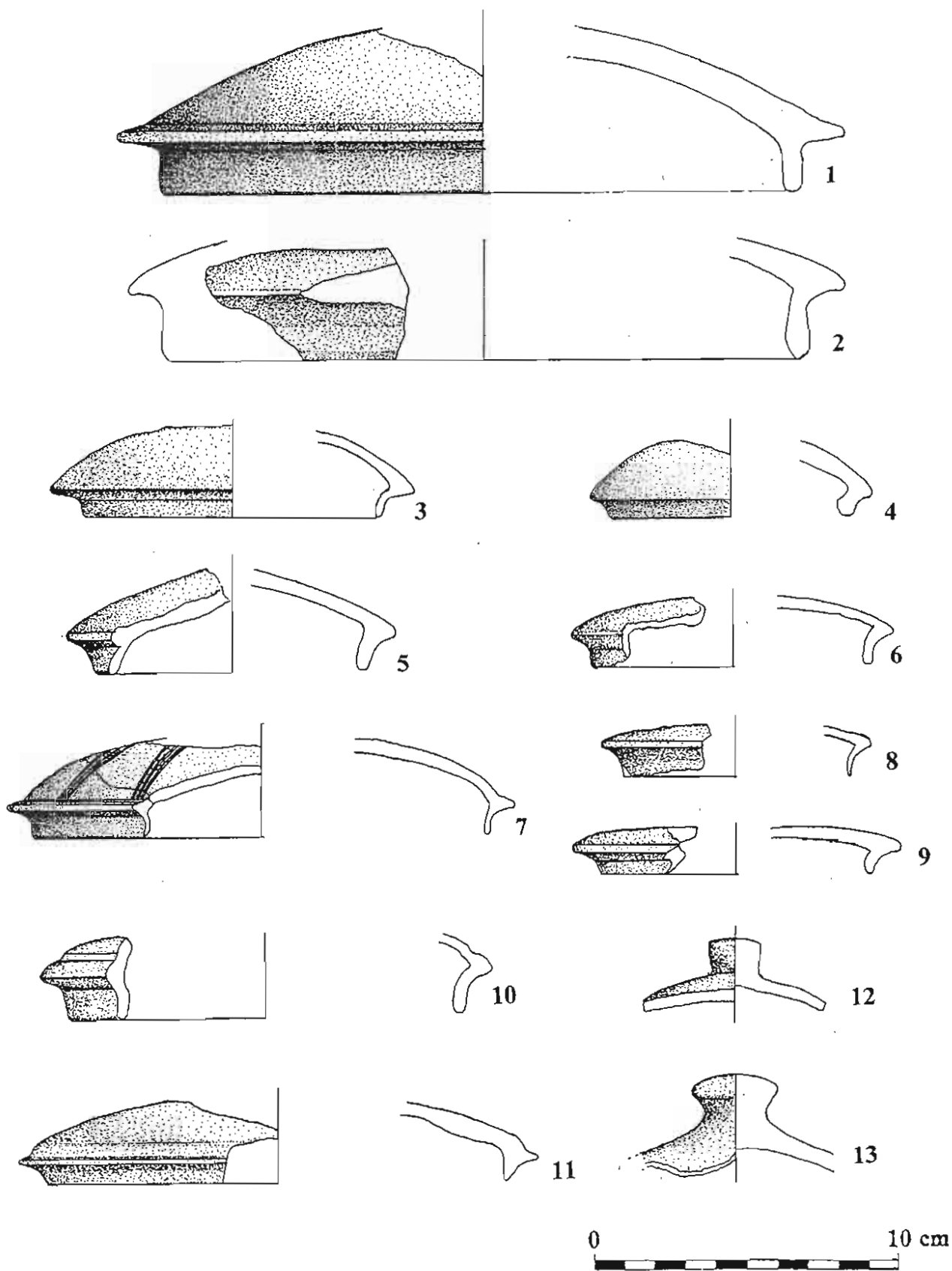

Tab. LV Misy kónické s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“ (1–6) zo sondy BH – R9/65/66

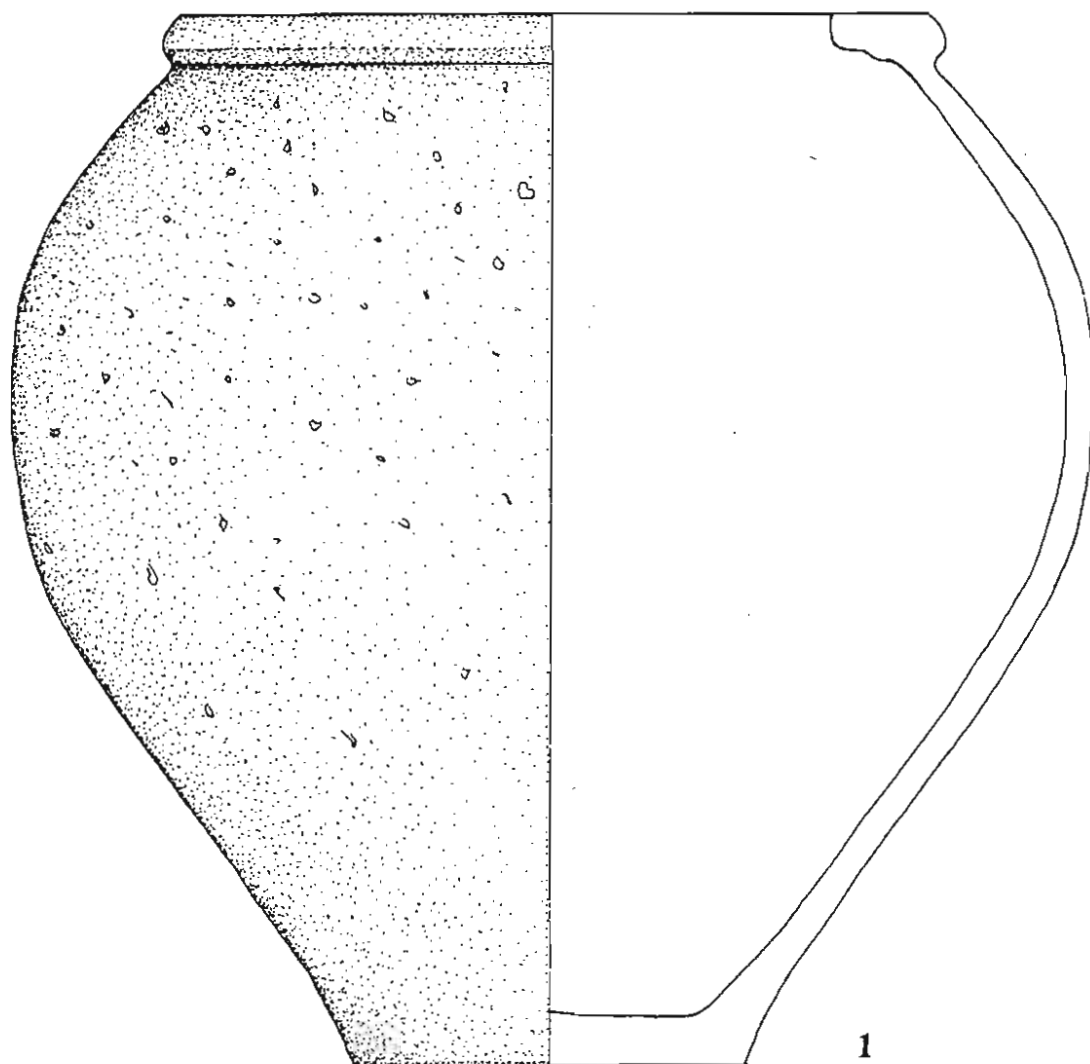

Tab. LVI Misa kónická s oblúkovito von prehnutým odsadeným hrdlom a esovitou profiláciou typ V/4 „Békásmegyer“(1), dná mís (2–7), misy rôznych tvarov, typ V/9 (8) dná mís typ V/8 (9–11) a ich domácich napodobení ? (12) zo sondy BH – R9/65/66

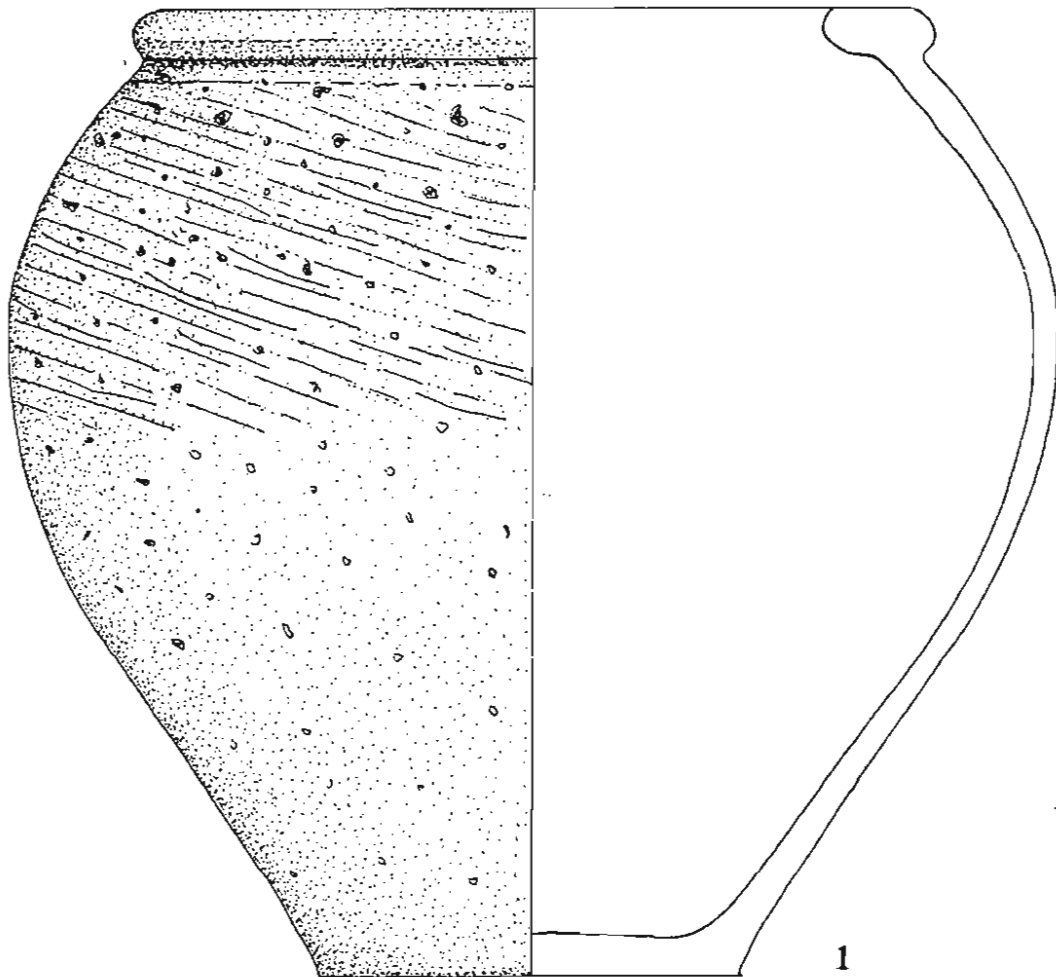

Tab. LVII Pokrývky nádob s kónickým telom a gombíkovitým uškom s odsadeným ústím typ VIII/1a (3–6,8,9,12,13), typ VIII/1b (7,10,11) a typ VIII/1c (1,2) zo sondy BH -R9/65/66

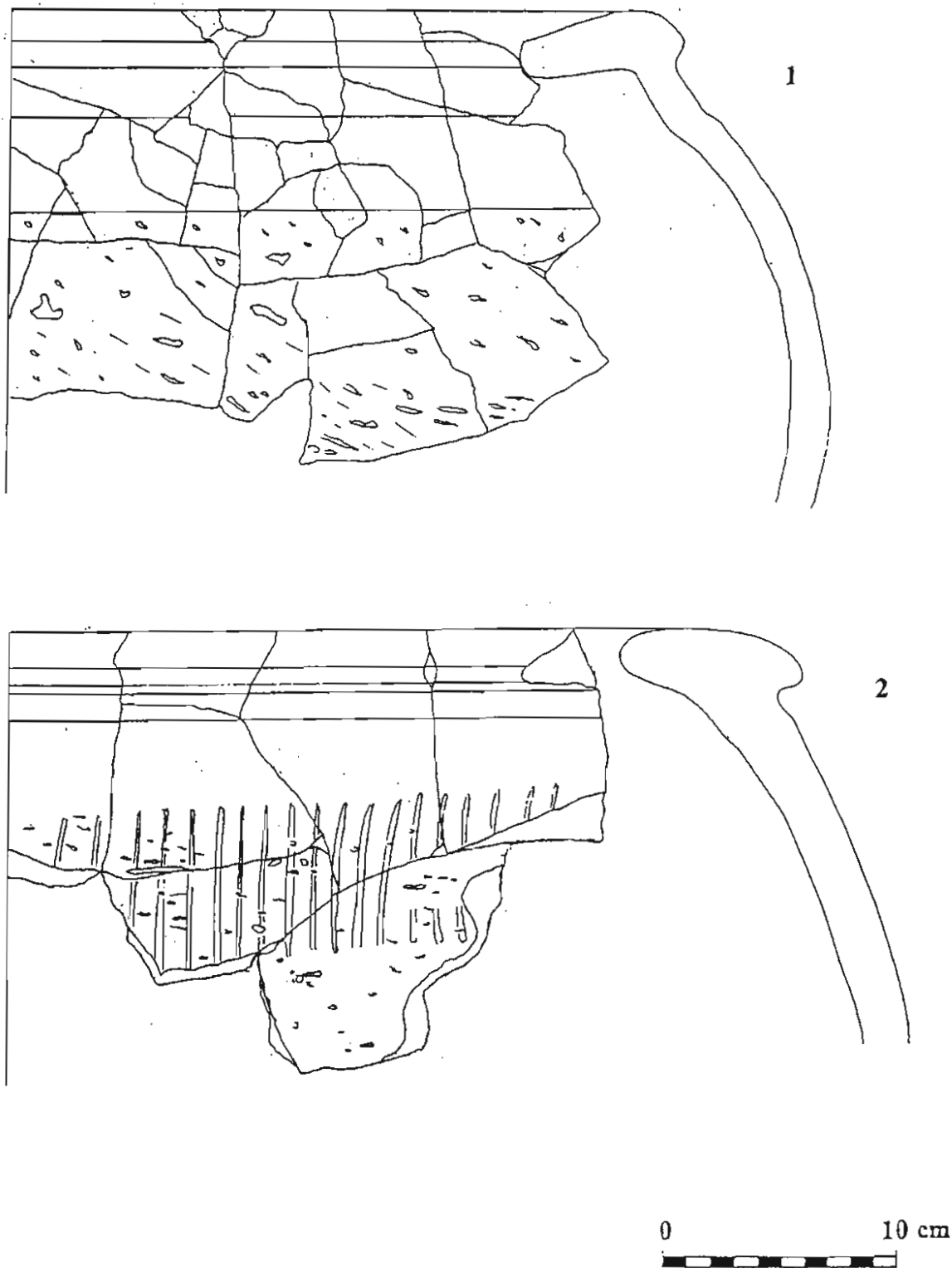
0 10 cm
█

Tab. LVIII Veľká zásobnicová nádoba s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1) z objektu BH – R9/65

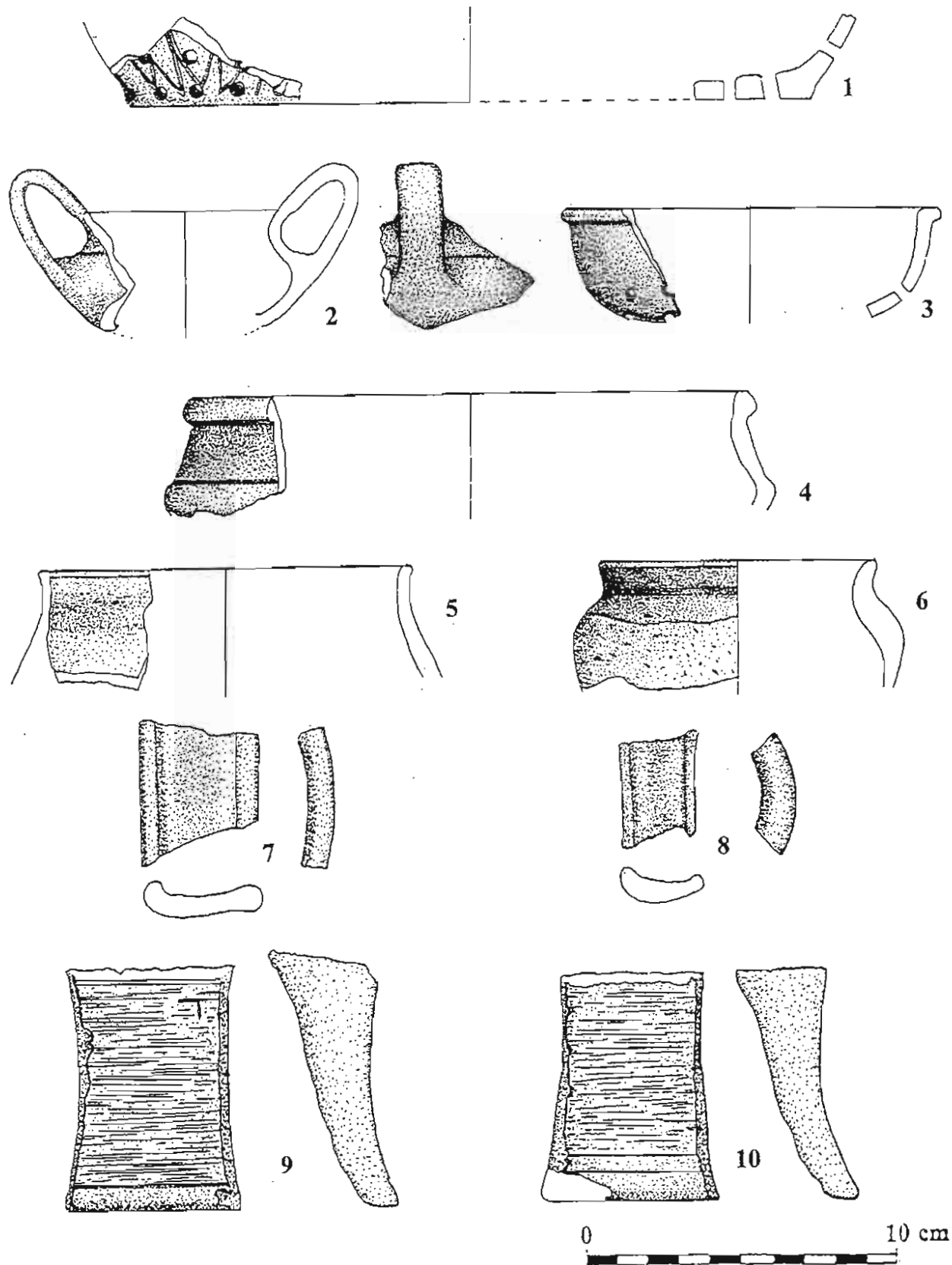

0 10 cm
┌───────────┐

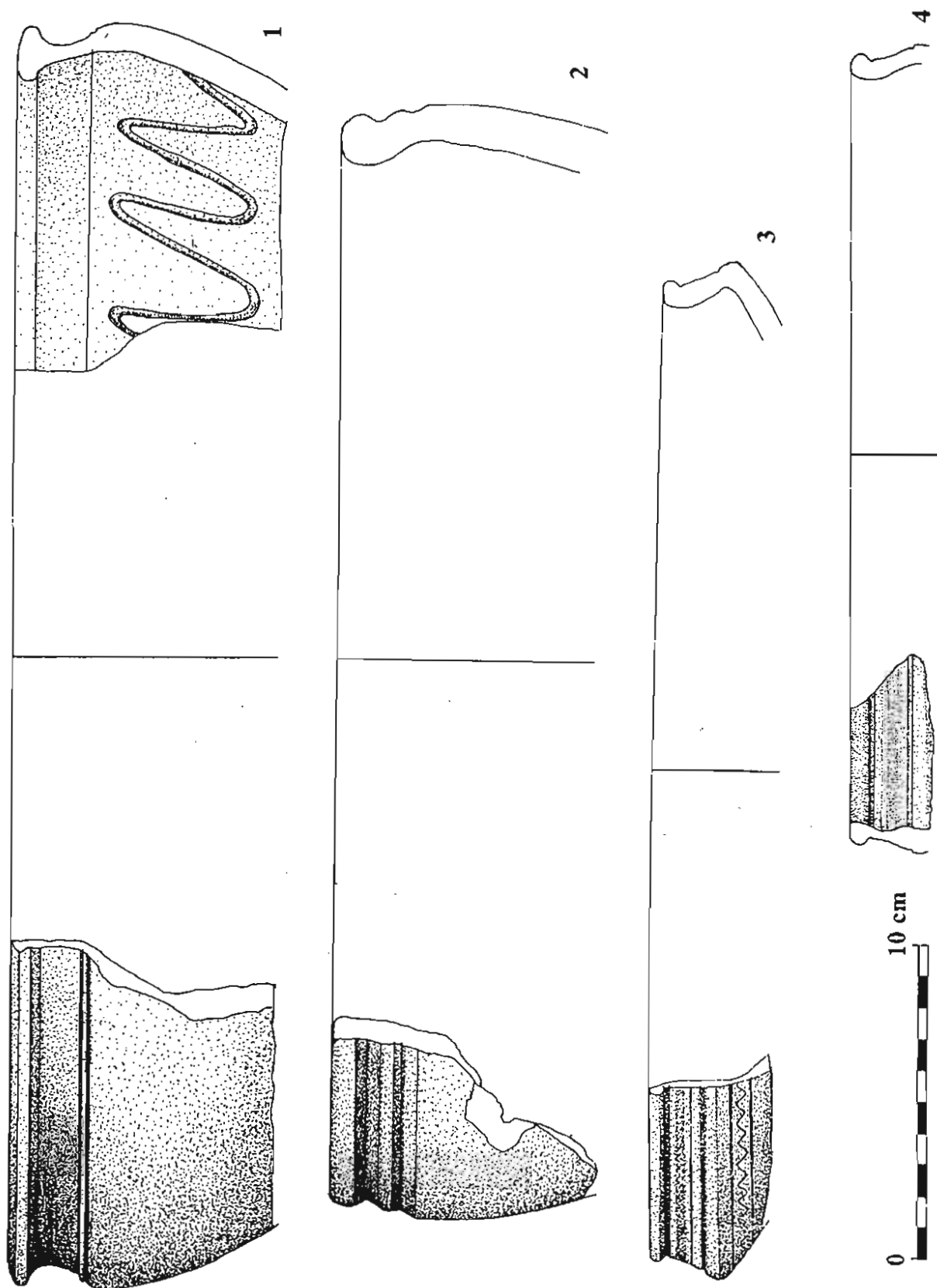
Tab. LIX Veľká zásobnicová nádoba s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1) z objektu BH – R9/65

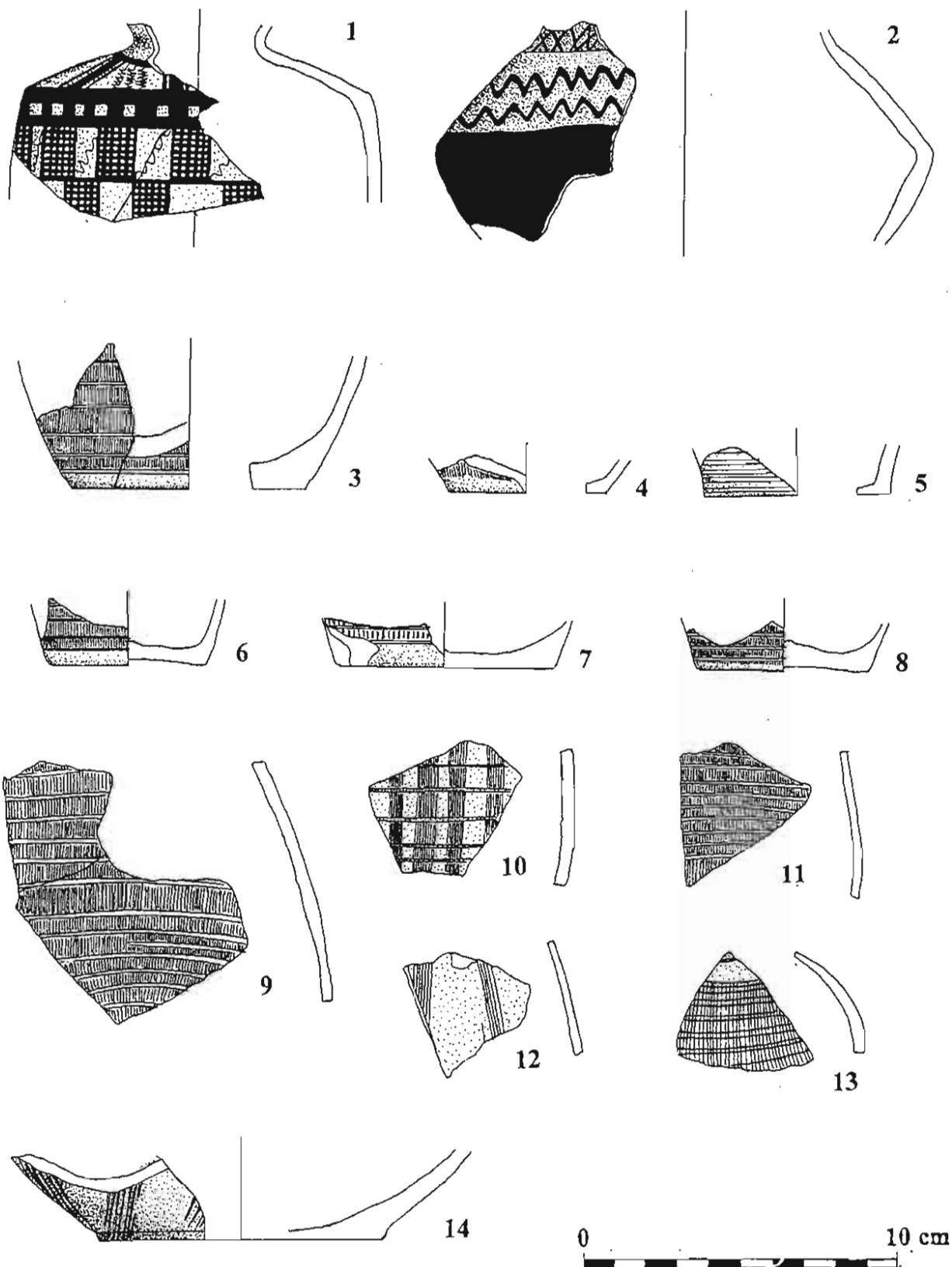
Tab. LX Dva fragmenty z veľkých zásobnicových nádob s mohutným okrajovým okružím typ VII/3 (1,2) zo sondy BH – R9/65/66

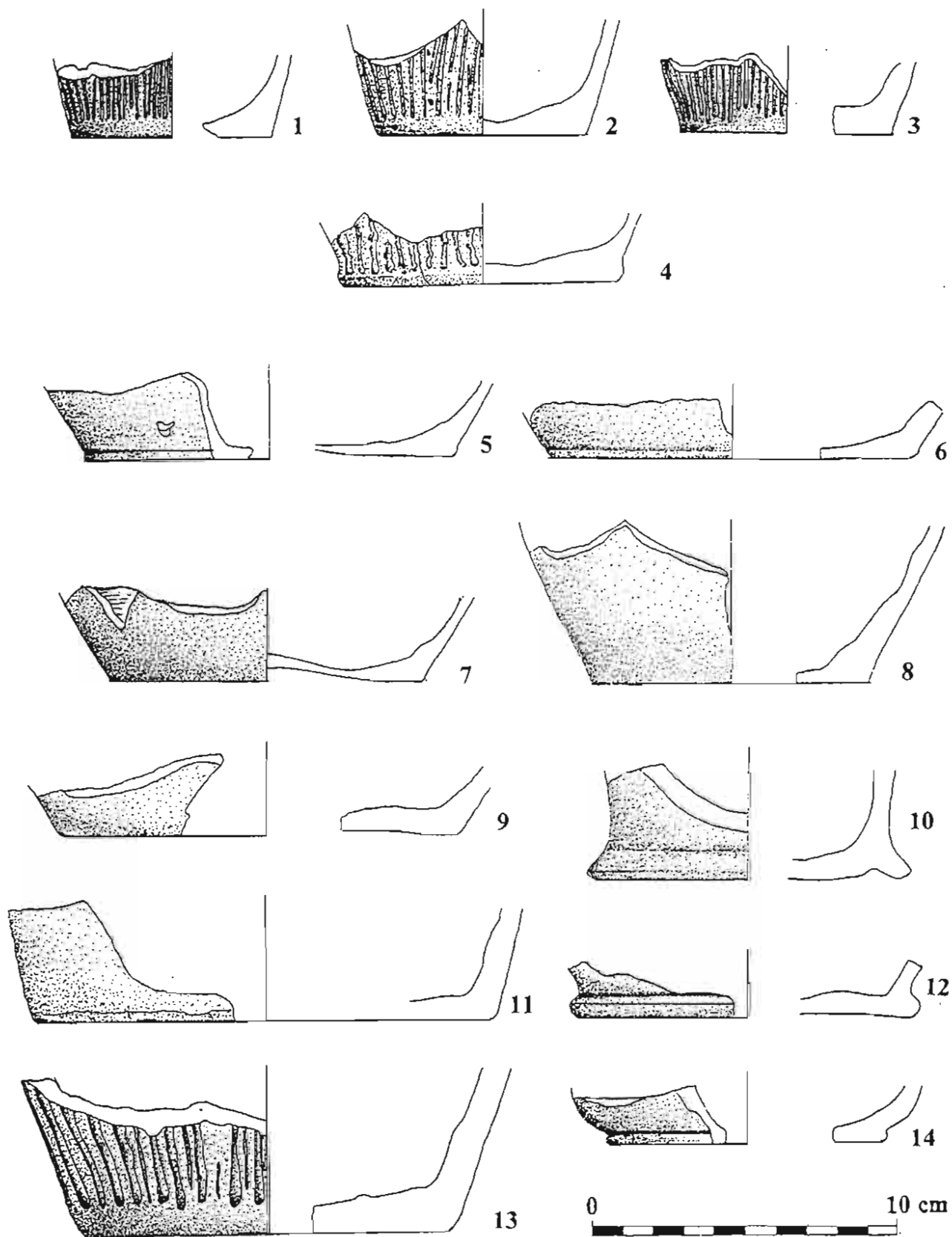
Tab. LXI Výber keramiky rôznych tvarov: cedník typ IX/2 (3), hrcovité cedidlo typ IX/3 (1), pohár typ IV/4 kantharos (2), misa typ V/6 (4), rôzne hrcovité nádoby (5,6), fragmenty úch (7,8) a dva kusy nôh z kotlíkovitej trojnožky (9,10) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. LXII Výber keramiky rôznych tvarov, kotlíkovitá trojnožka (2), misy typ V/6 (3,4) a misa typ V/7 (1)
zo sondy BH – R9/65/66

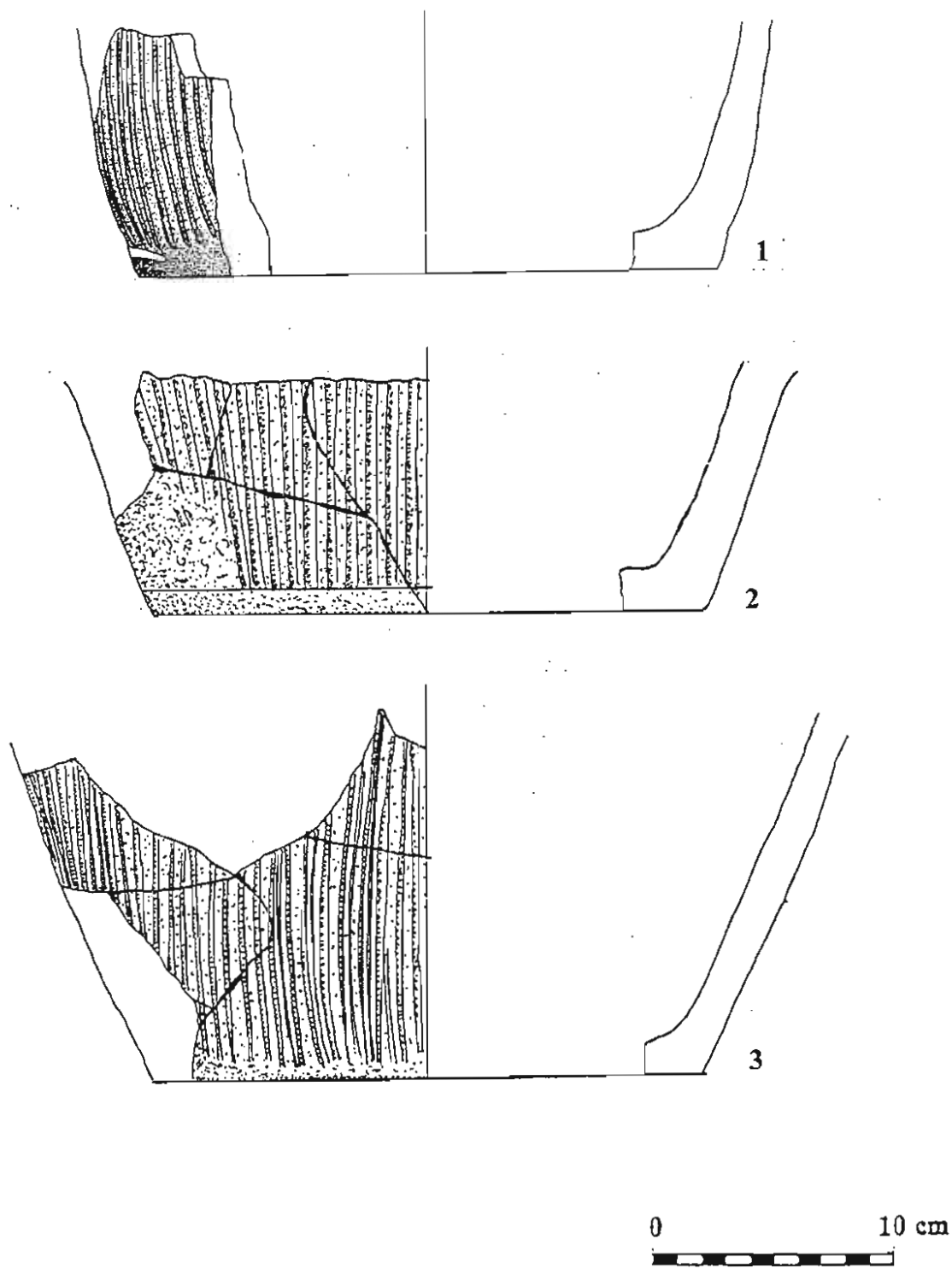

Tab. LXIII Keramika s vlešťovanou výzdobou. Vázovitá nádoba typ II/1 (2), maľovaná fľašovitá nádoba typ II/4 (1), dna (3–8,14) a črepy s jemne rytou výzdobou, kombinovanou s vlešťovaním (9–13) zo sondy BH – R9/65/66

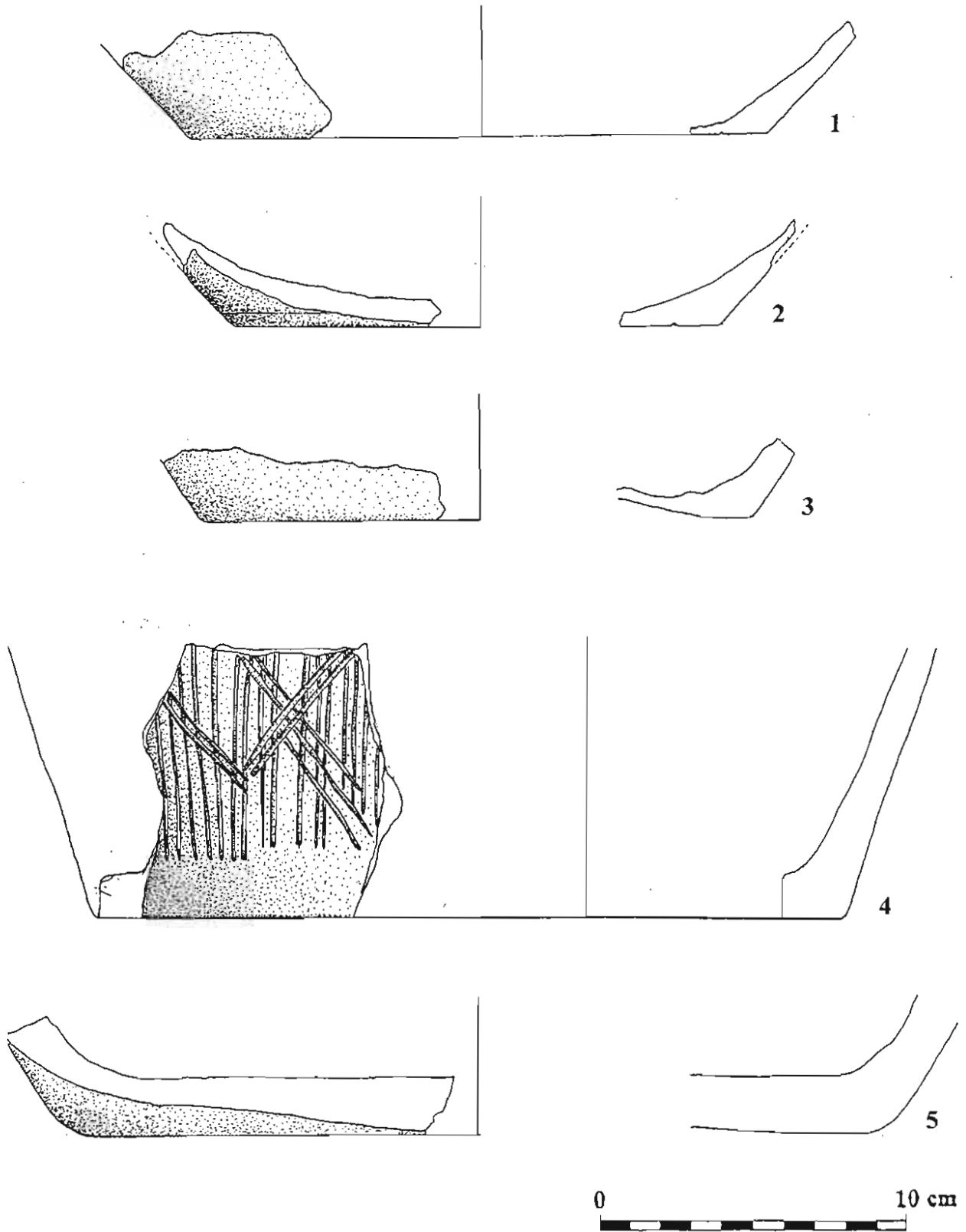

Tab. LXIV Výber diel z rôznych typov situlovitých hrncov (1-4,13), hrncovitých (5-9, 11) a fľašovitých nádob (10,12,14) zo sondy BH – R9/65/66

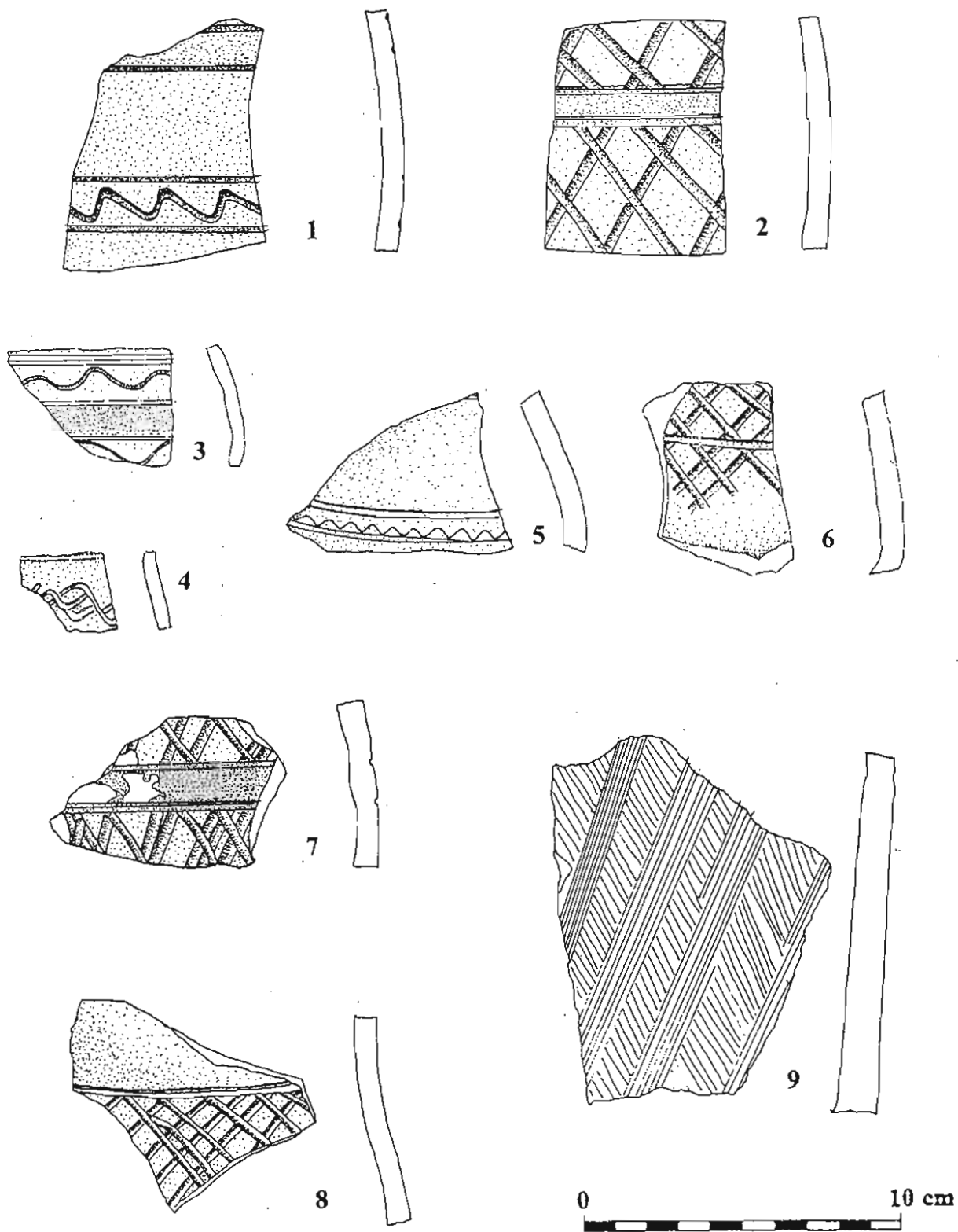

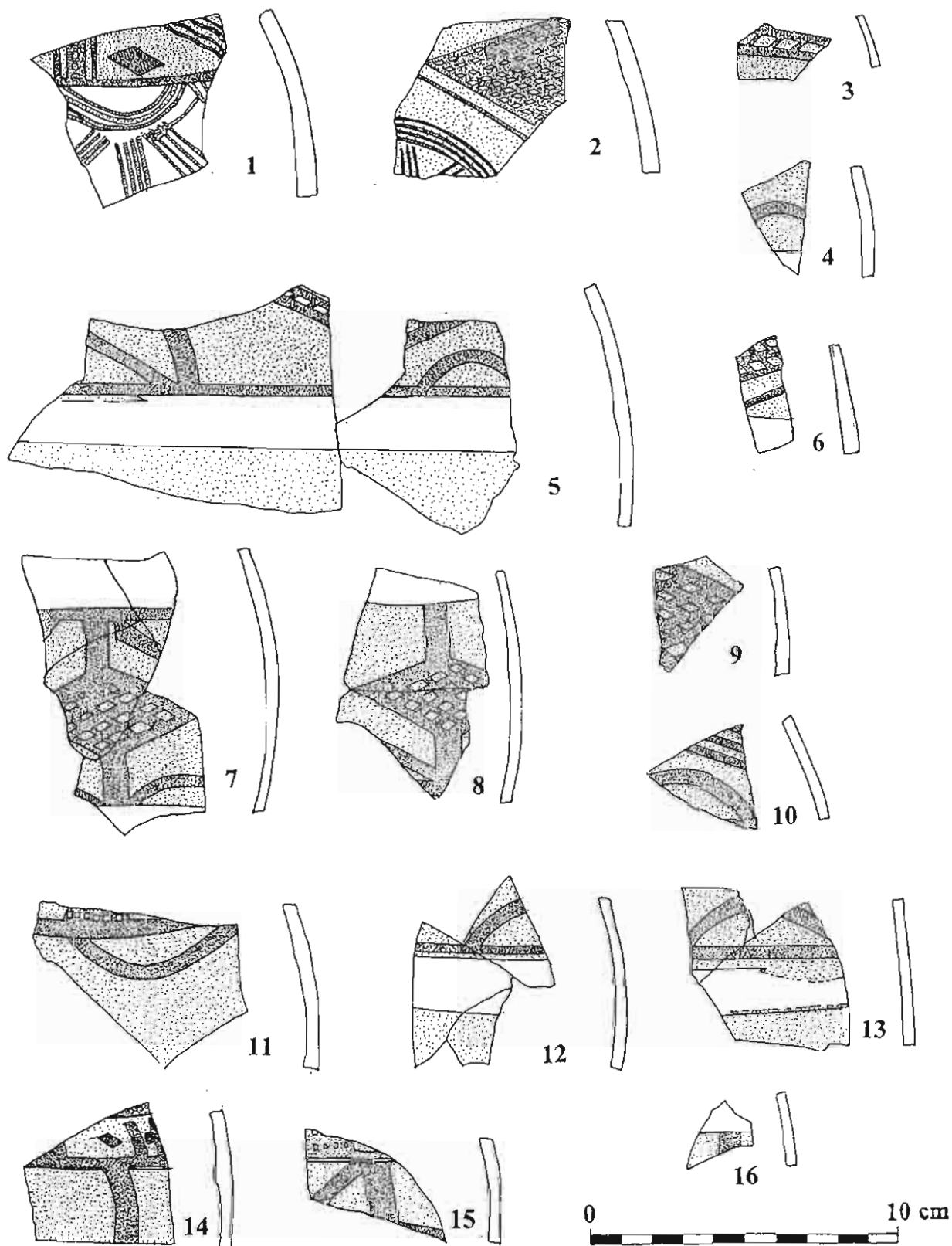
Tab. LXV Dná z veľkých situlovitých hrncov (1–3) zo sondy BH – R9/65/66

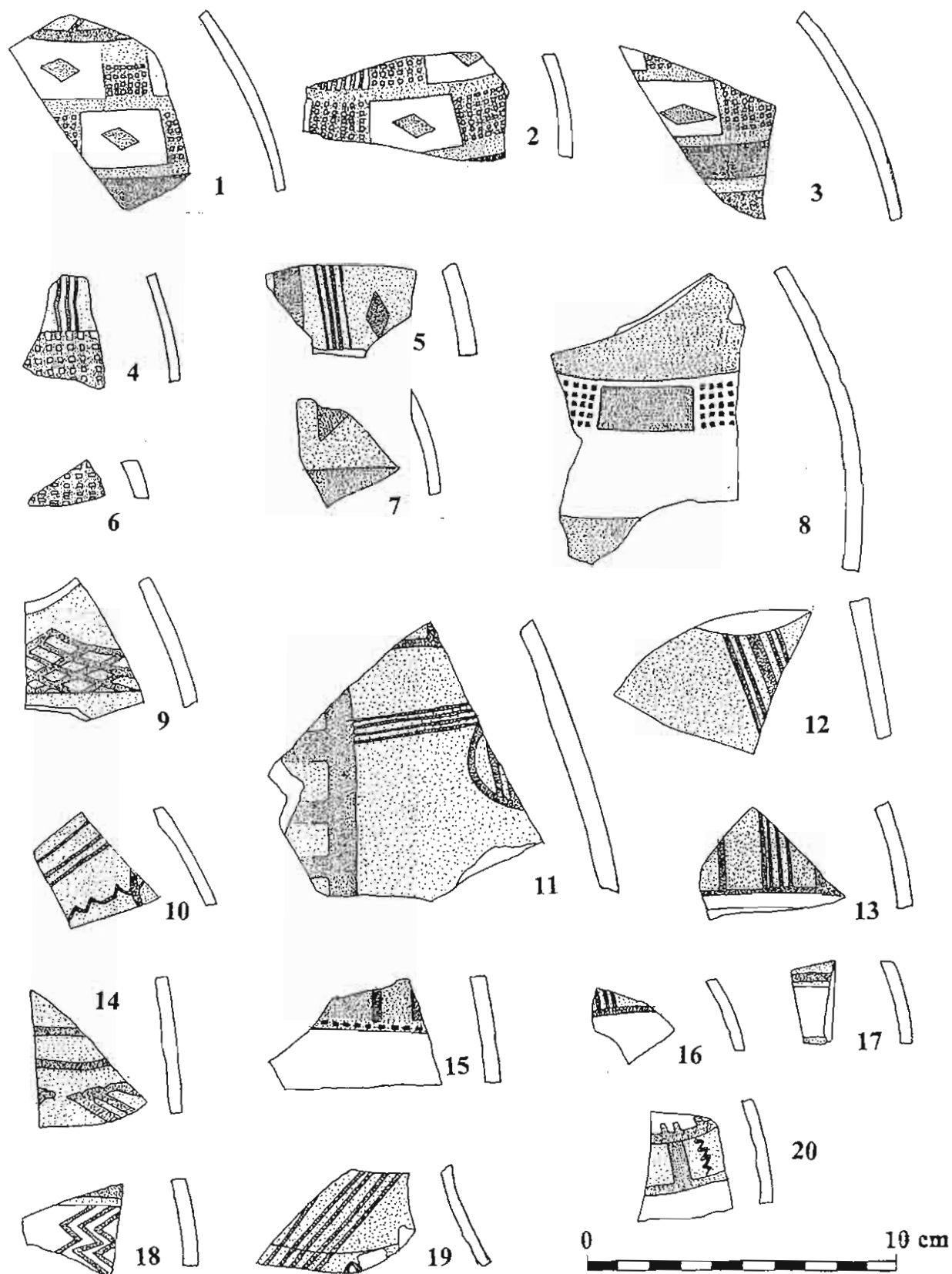
Tab. LXVI Dná z veľkých nádob (1-5) zo sondy BH – R9/65/66

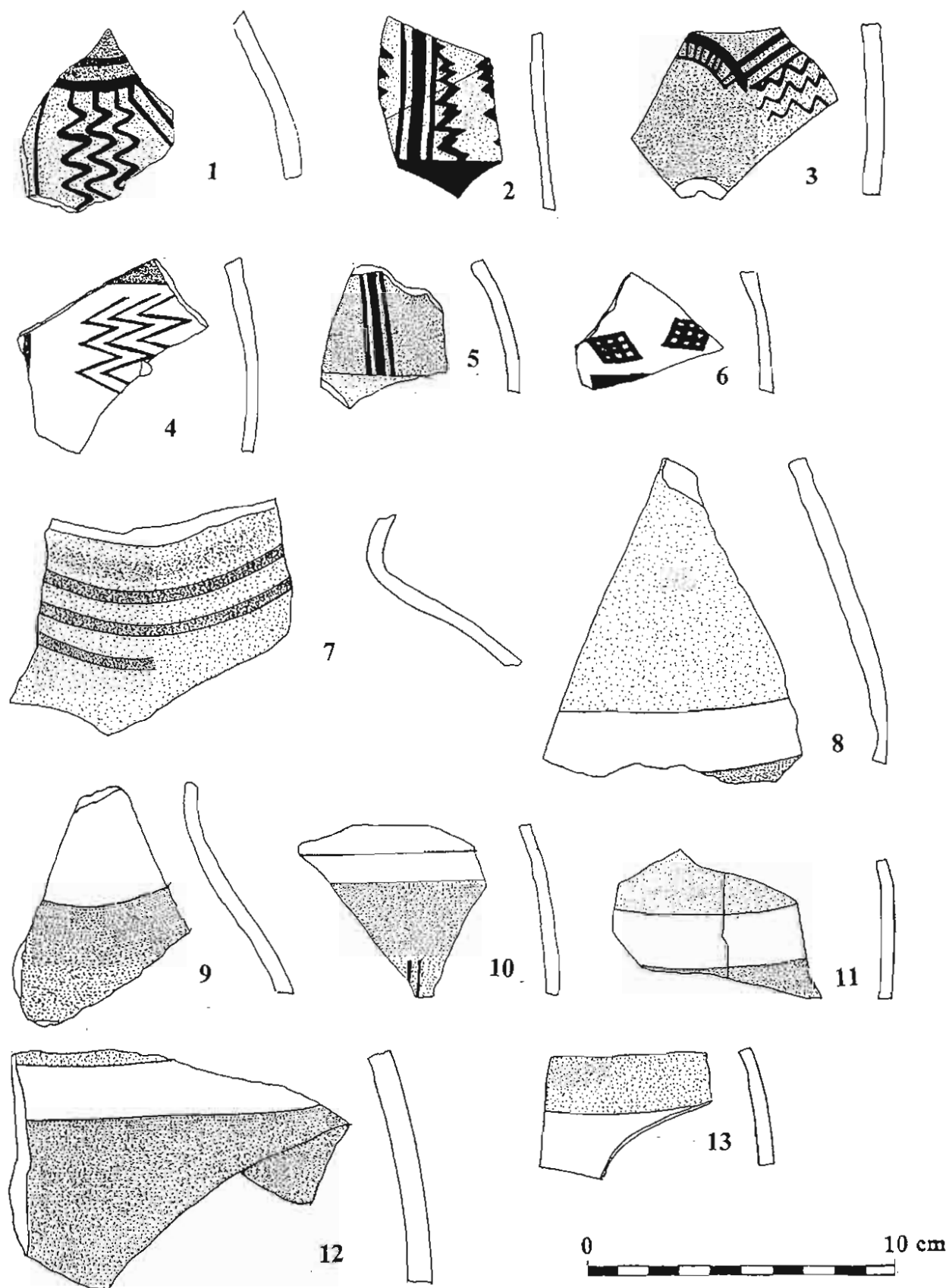
Tab. LXVII Výber črepov s rôznymi motívmi vlešfovanej výzdoby (1–8) a hustým žliabkovaním (9) zo sondy BH – R9/65/66

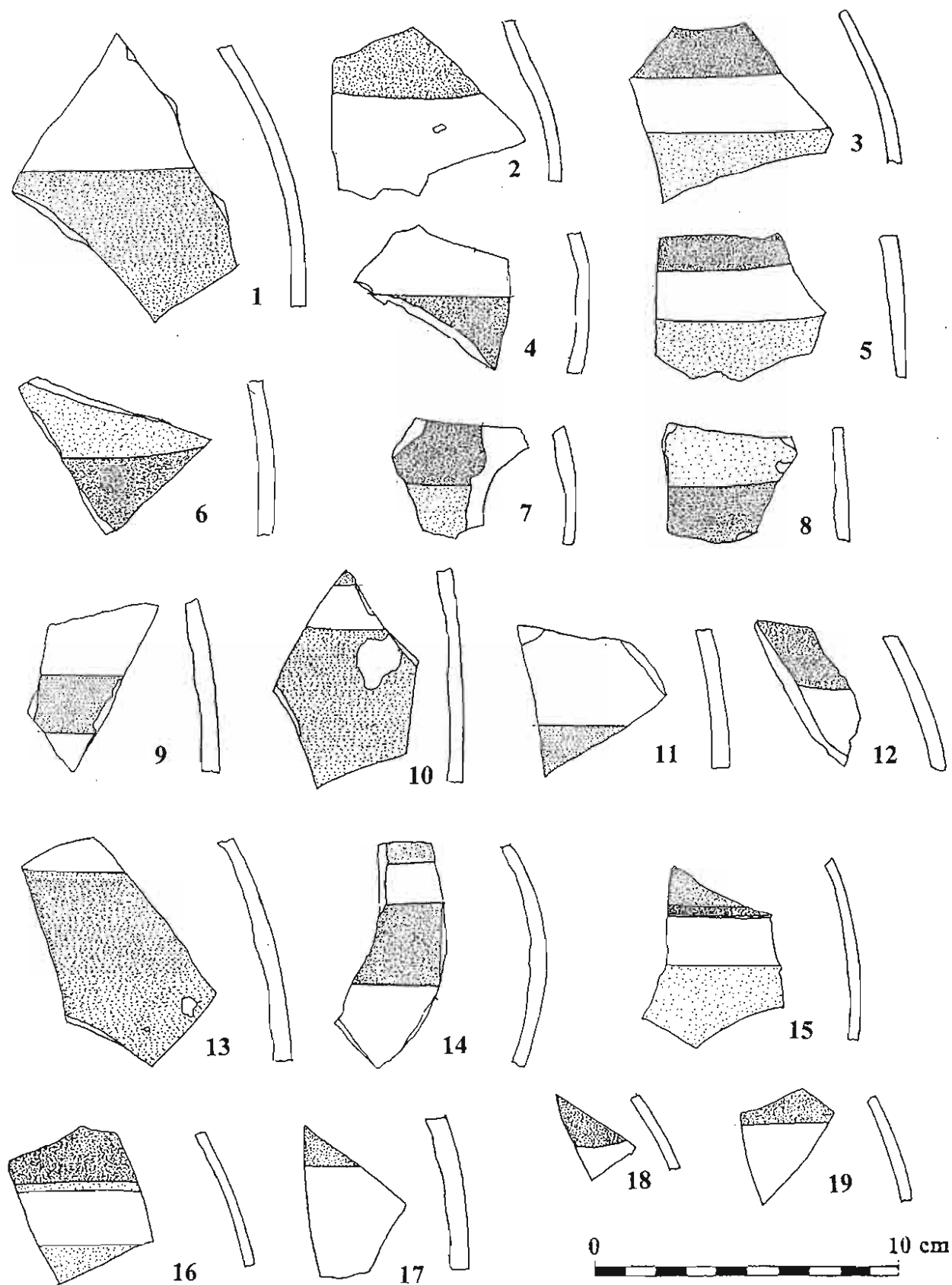
Tab. LXVIII Črepy z červeno-bielo-oranžovo maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívami (1-16) zo sondy BH – R9/65/66

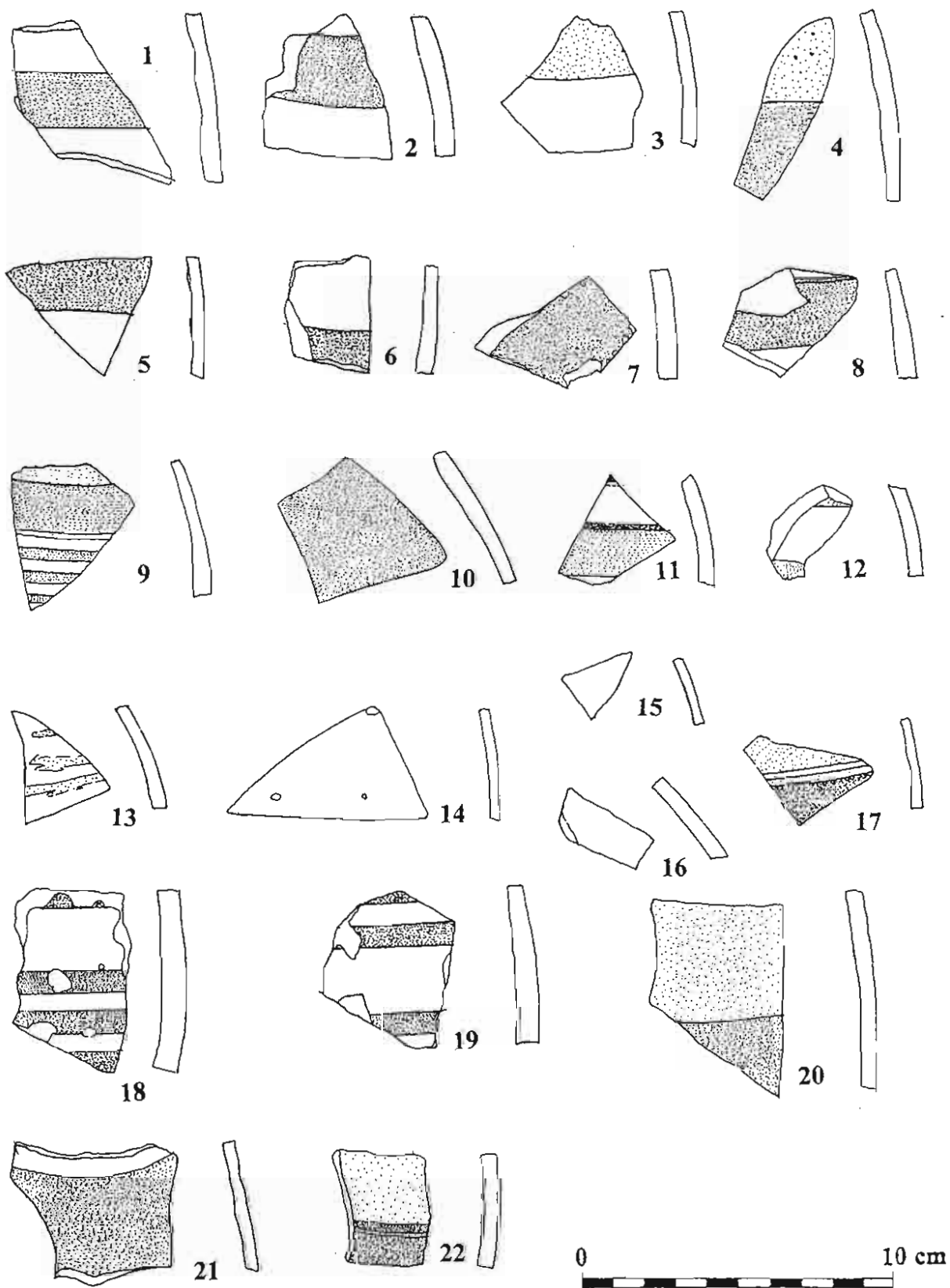
Tab. LXIX Črepy z červeno-bielo-oranžovo maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívami (1–20) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. LXX Črepy z červeno-bielo-oranžovo-čierno maľovanej keramiky s rôznymi maľovanými motívami (1-7,10) a maľbou v pásoch (8,9,11-13) zo sondy BH - R9/65/66

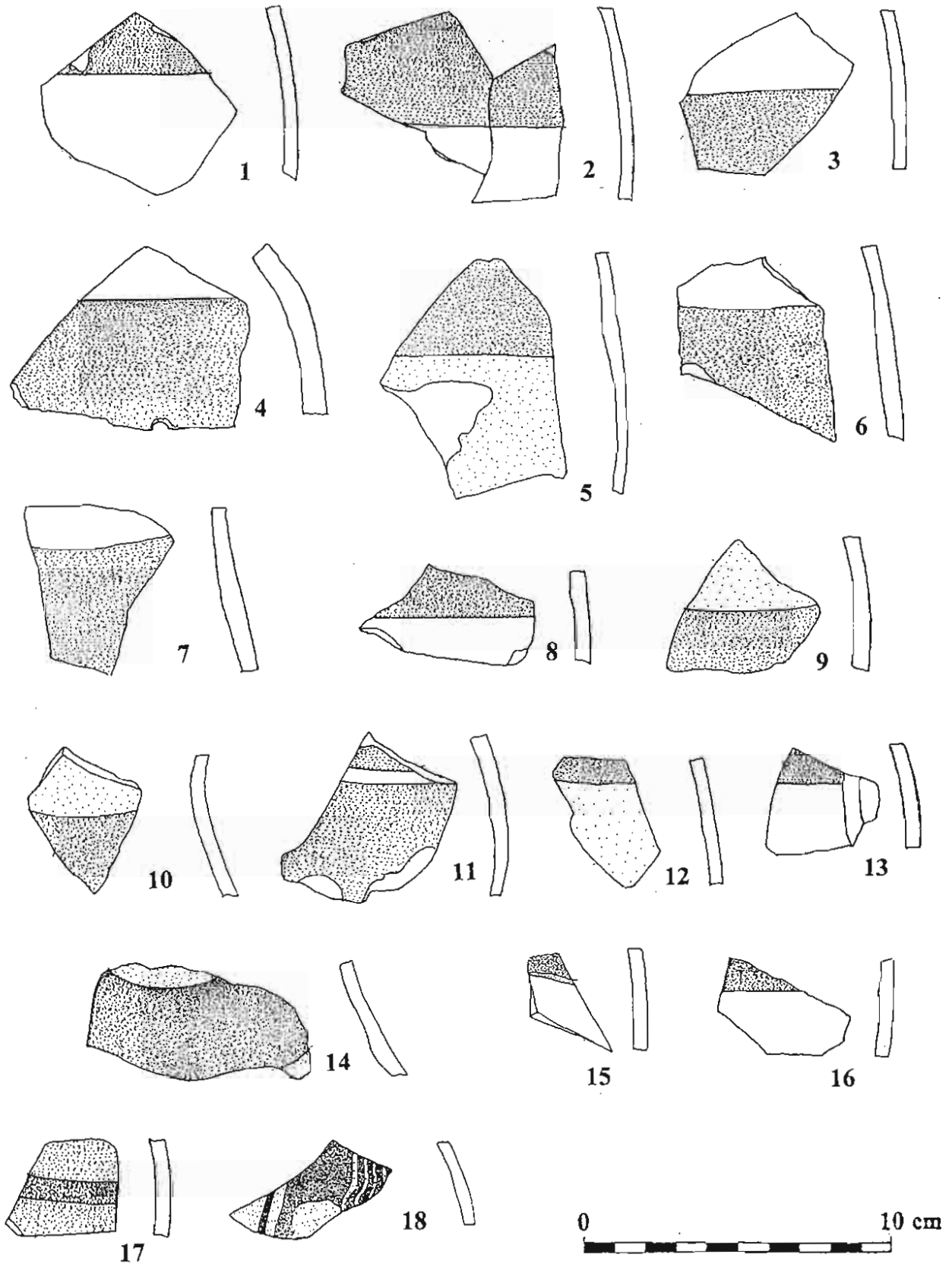

Tab. LXXI Črepy z červeno-bielo-oranžovo-svetlohnedo v pásoch maľovanej keramiky (1–19) zo sondy BH – R9/65/66

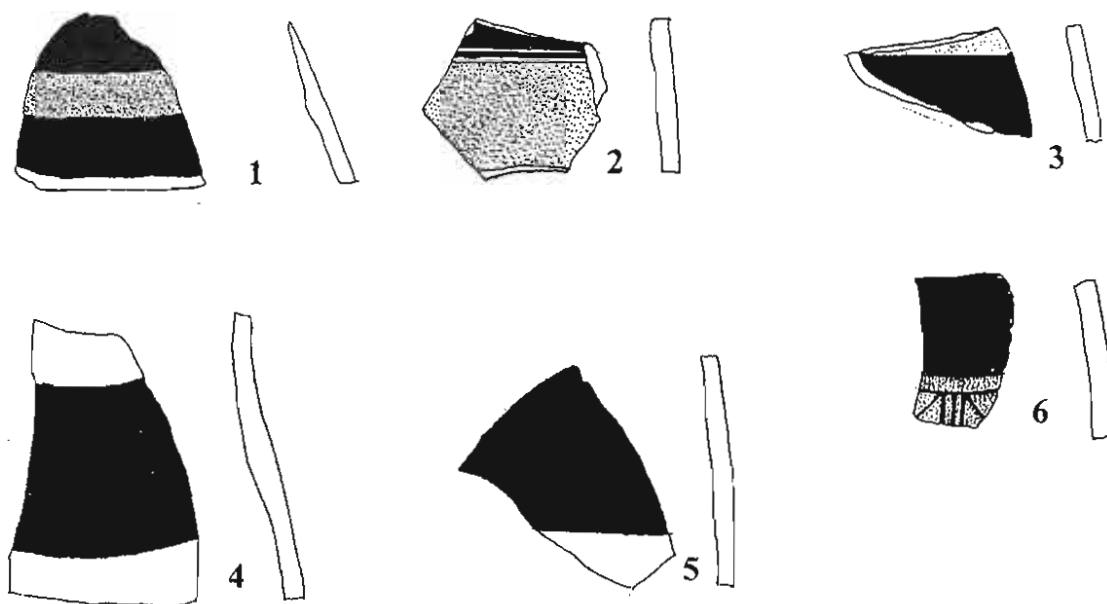

Tab. LXXII Črepy s hnedým, svetlohnedým a bielym maľovaním v pásoch (1-22) zo sondy BH – R9/65/66

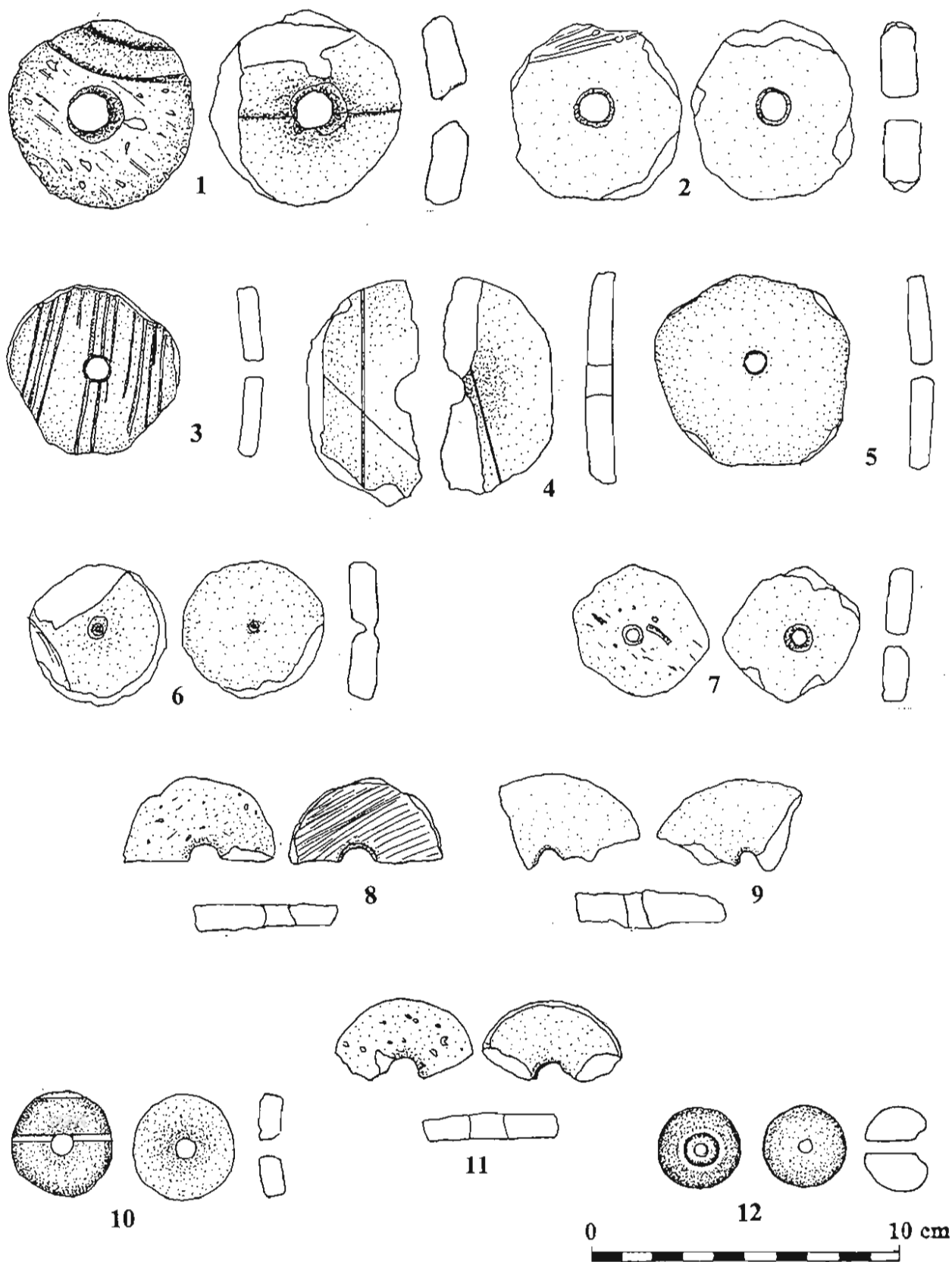

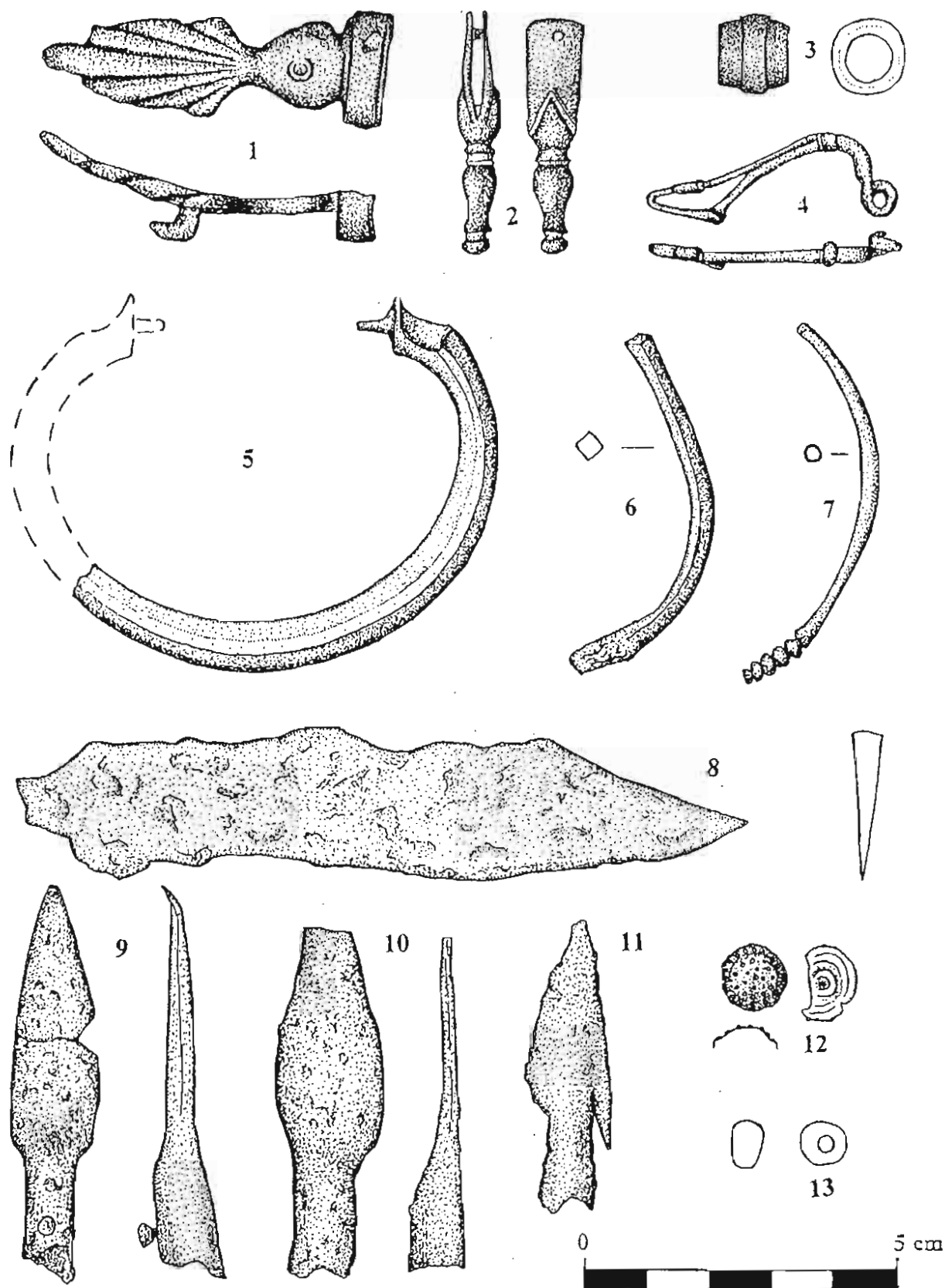
Tab. LXXIII Črepy s hnedým, svetlohnedým, sivým a bielym maľovaním v pásoch (1–17) a modro-žltohnedým maľovaním (18) zo sondy BH – R9/65/66

Tab. LXXIV Črepy s čiernym, tmavosivým, červeným a bielym maľovaním v pásoch (1-6)
zo sondy BH - R9/65/66

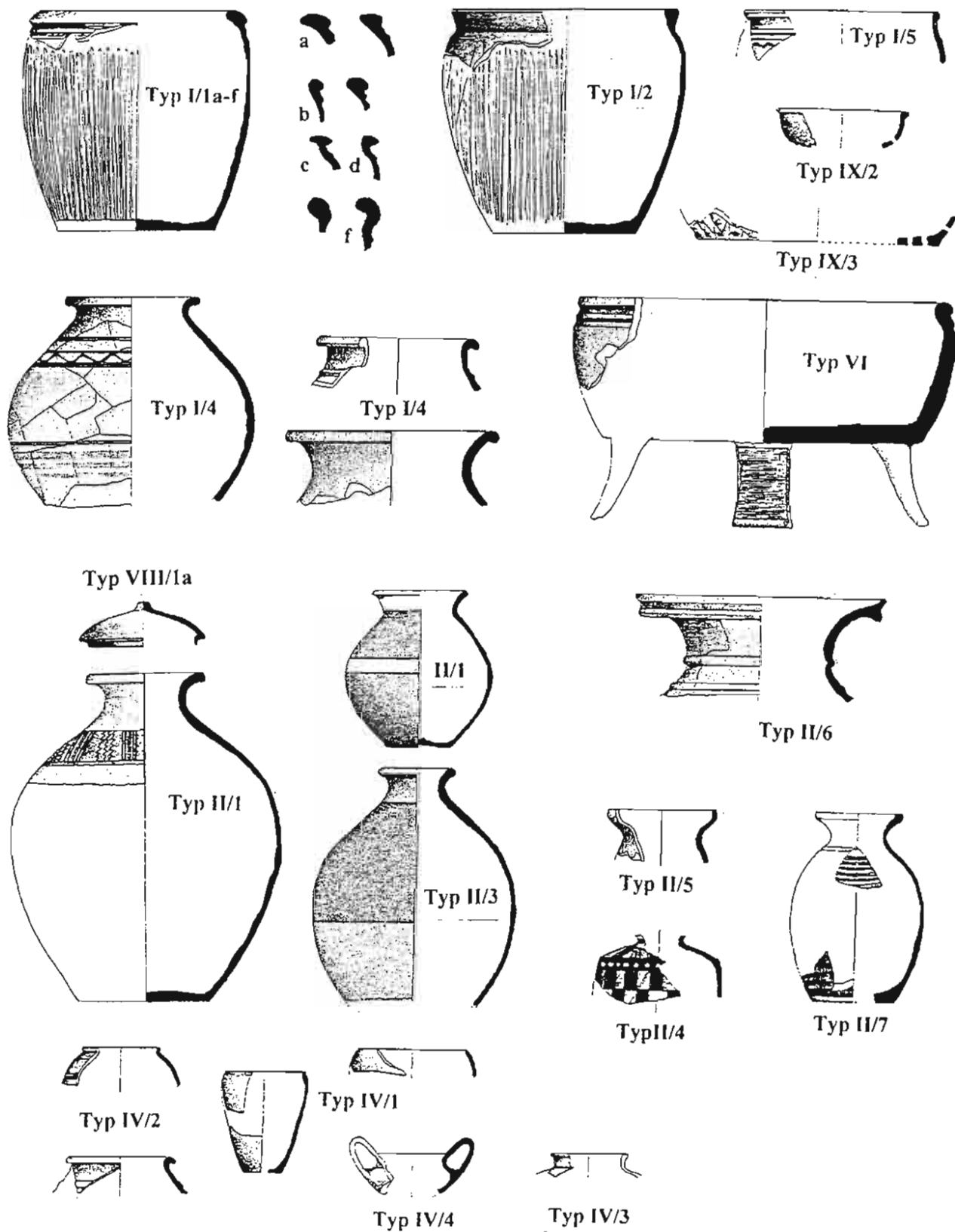

Tab. LXXV Prasleny vyrobené sekundárne z laténskych črepov (1–11), dvojkónický praslen (12) zo sondy BH – R9/65/66

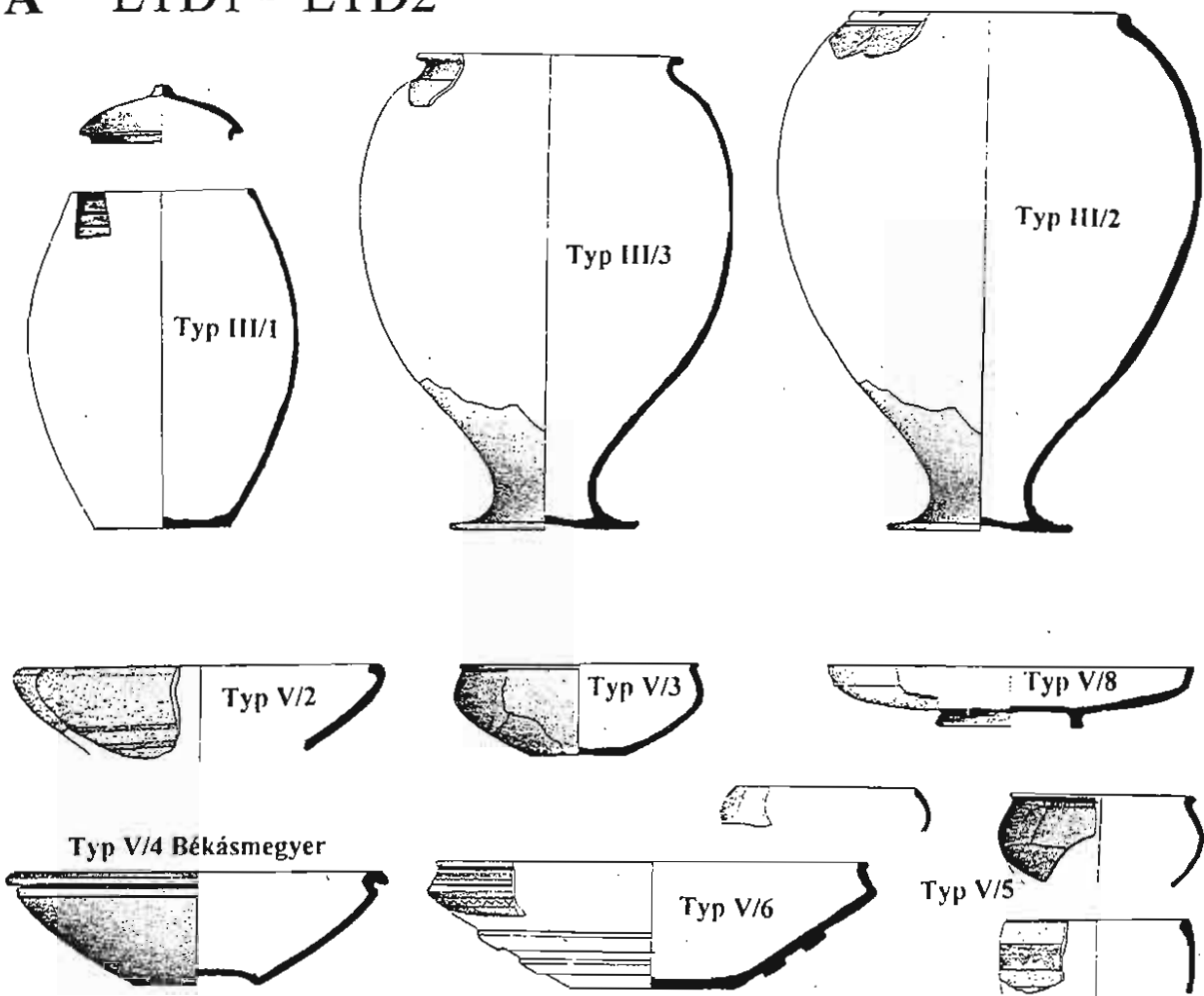
Tab. LXXVI Kovové predmety z východnej terasy hradného kopca a z objektu BH – R9/65. Palmetovitá zápona (1), jazykovité nákončie opaska (2), profilovaná perla/objímka (3), spona stredolaténskej konštrukcie (4), ataša z rímskej misy typ Eggers 91 (5), náramky (6,7), čepeľ noža (8), hroty šípov (9,10,11), perla zo sklovitej hmoty (13), nit (12). Materiál: 1-7,12 – bronz , 8-10 – železo, 13 – sklovitá hmota

LTD1 – LTD2

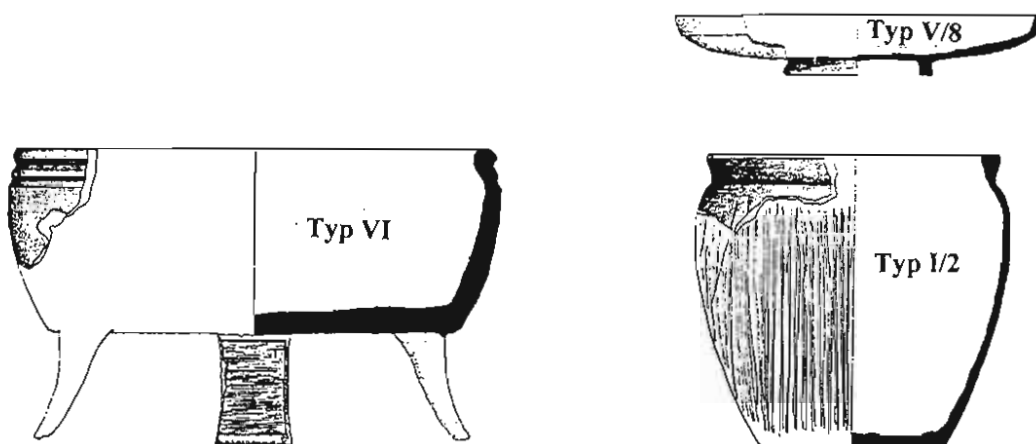

Tab. LXXVII Výber keramických tvarov z Bratislavského hradu zo stupňov LTD1 – LTD2

A LTD1 – LTD2

B LTD2

Tab. LXXVIII Výber keramických tvarov z Bratislavského hradu zo stupňov LTD1 – LTD2 (A).
Keramické typy z Bratislavského hradu zo stupňa LTD2 (B)

Zborník Slovenského národného múzea Archeologia SUPPLEMENTUM 1
© Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum, Bratislava 2004

ISBN 80-8060-141-0